

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

2011/1 LSF 86 (Gældende)

Forslag til Lov om sagsbehandling og administration i Udbetaling
Danmark
(Udbetaling Danmark-loven)

Ministerium: Social- og Integrationsministeriet

Journalnummer: Social- og Integrationsmin., j.nr. 2010-0016799

Forslag

til

Lov om sagsbehandling og administration i Udbetaling Danmark

(Udbetaling Danmark-loven)

Kapitel 1

Udbetaling Danmarks opgaver og samarbejde med kommunerne

§ 1. Udbetaling Danmark varetager de opgaver, der tillægges Udbetaling Danmark i henhold til:

- 1) Lov om social pension.
- 2) Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.
- 3) Lov om individuel boligstøtte.
- 4) Lov om friplejeboliger.
- 5) Lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel.
- 6) Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.
- 7) Lov om opkrævning af underholdsbidrag.
- 8) Lov om en børne- og ungeydelse.

Stk. 2. Udbetaling Danmark og kommunalbestyrelserne skal i fællesskab sikre et smidigt og effektivt samarbejde om varetagelse af opgaver, jf. stk. 1.

Kapitel 2

Vejledning mv.

§ 2. Ved Udbetaling Danmarks varetagelse af opgaver på sine sagsområder efter § 1, finder §§ 3 og 4 i lov om restsikkerhed og administration på det sociale område tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Udbetaling Danmark skal henvise borgere, som skønnes at have behov for helhedsorienteret vejledning, jf. § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, eller for personlig bistand, jf. denne lovs § 3, stk. 2 og 3, til kommunen. Udbetaling Danmark skal efter en konkret vurdering formidle den indledende kontakt til kommunen, hvis Udbetaling Danmark skønner, at borgere har brug for bistand, jf. denne lovs § 3, stk. 3.

§ 3. Kommunalbestyrelsen skal yde generel vejledning om alle de muligheder, der findes for at modtage kontante ydelser og økonomiske tilskud på Udbetaling Danmarks sagsområde. Kommunen skal henvise borgere, der har behov for yderligere detaljeret vejledning om kontante ydelser og økonomiske tilskud på Udbetaling Danmarks sagsområde til Udbetaling Danmark, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. Kommunen skal i fornødent omfang yde bistand til fremmødte borgere, der vurderes ikke at kunne benytte sig af digitale vejledninger og selvbetjeningsløsninger om kontante ydelser og økonomiske tilskud indenfor Udbetaling Danmarks sagsområde.

Stk. 3. Kommunen skal i fornødent omfang yde bistand til borgere, som vurderes at have særlige behov, og som ønsker at søge om, eller som modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud på Udbetaling Danmarks sagsområde, ved at

- 1) hjælpe med at udfylde og indgive ansøgninger til Udbetaling Danmark,
- 2) sørge for at borgeren kan medvirke ved behandlingen af sin sag hos Udbetaling Danmark og
- 3) varetage kontakten til Udbetaling Danmark på borgerens vegne.

§ 4. Borgere, der modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud på sagsområder, der varetages af Udbetaling Danmark, skal oplyse om ændringer, der kan have betydning for udbetalingen af ydelserne og tilskuddene.

Kapitel 3

Sagsbehandling og udveksling af oplysninger

Udbetaling Danmarks sagsbehandling

§ 5. Ved Udbetaling Danmarks behandling af sager på sine sagsområder efter § 1 finder §§ 10, 11, stk. 1, 11 a, stk. 1-5, 11 b og 11 c, stk. 1, nr. 4, og 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område tilsvarende anvendelse.

Udveksling af oplysninger mellem kommunen og Udbetaling Danmark

§ 6. Kommunen skal uden samtykke fra borgeren videregive oplysninger til Udbetaling Danmark om borgere, der søger om eller får hjælp fra kommunen, herunder oplysninger om rent private forhold, hvis oplysningerne er nødvendige

- 1) for at foretage efterregulering, omberegning, fradrag, modregning, for at frakende eller stoppe kontante ydelser og økonomiske tilskud eller for at foretage anden opfølgning i sager på Udbetaling Danmarks sagsområde, eller
- 2) forud for Udbetaling Danmarks første udbetaling efter lov om en børne- og ungeydelse.

§ 7. Udbetaling Danmark skal uden samtykke fra borgeren videregive oplysninger, herunder oplysninger om rent private forhold, til kommunen om borgere, der søger om eller modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud fra Udbetaling Danmark, hvis oplysningerne er nødvendige for at foretage efterregulering, omberegning, fradrag, modregning, for at frakende eller stoppe kontante ydelser og økonomiske tilskud eller for at foretage anden opfølgning i sager på kommunens sagsområde.

§ 8. Udbetaling Danmark og kommunen har til brug for vurdering af, om oplysningen skal videregives til den anden myndighed, jf. §§ 6, 7 og 9, terminaladgang til et register med nødvendige oplysninger om hvilke typer af kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren har modtaget de seneste tre måneder samt oplysninger om størrelsen på ydelsen og tilskuddet.

Stk. 2. Udbetaling Danmark og kommunen har terminaladgang til et register med nødvendige oplysninger til brug for beregning af pension efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Stk. 3. Kommunerne og Udbetaling Danmark har pligt til at stille de nødvendige oplysninger efter stk. 1 og 2 til rådighed for de nævnte registre.

Samarbejde med kommunen om kontrol og oplysning af tilbagebetalingssager

§ 9. Udbetaling Danmark og kommunen skal på eget initiativ videregive oplysninger til hinanden, herunder oplysninger om rent private forhold om den, der får hjælp eller har fået hjælp, dennes ægtefælle eller samlever og andre husstandsmedlemmer, hvis oplysningerne er nødvendige for den modtagende myndigheds kontrol af, om en borger har modtaget kontante ydelser eller økonomiske tilskud med urette og mod bedre vidende. Oplysningerne kan videregives uden samtykke fra borgeren.

§ 10. Kommunen og Udbetaling Danmark skal efter anmodning videregive foreliggende oplysninger fra egne sager til hinanden, herunder oplysninger om rent private forhold om den, der får hjælp eller har fået hjælp, dennes ægtefælle eller samlever og andre husstandsmedlemmer, hvis oplysningerne er nødvendige for den modtagende myndigheds vurdering af, om der skal påbegyndes en sag om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, som en borger kan have modtaget med urette og mod bedre vidende. Oplysningerne kan videregives uden samtykke fra borgeren.

§ 11. Kommunen har efter anmodning fra Udbetaling Danmark pligt til at forestå hele eller dele af sagsoplysningen i sager om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, som en borger kan have modtaget med urette og mod bedre vidende i sager på Udbetaling Danmarks sagsområde. Kommunen er ved sagsoplysningen for Udbetaling Danmark omfattet af de samme beføjelser til at oplyse sagen, som hvis kommunen havde varetaget opgaven som sit eget sagsområde. Kommunen og Udbetaling Danmark kan i forbindelse med overdragelse af sagsoplysningen videregive oplysninger, herunder oplysninger om rent private forhold om den, der får hjælp eller har fået hjælp, dennes ægtefælle eller samlever og andre husstandsmedlemmer. Oplysningerne kan videregives uden samtykke fra borgeren.

Samkøring af oplysninger

§ 12. Udbetaling Danmark kan til brug for administration af sine sagsområder efter § 1 forlange at få nødvendige ikke-følsomme personoplysninger fra andre offentlige myndigheder og arbejdsløshedskasser i elektronisk form, med henblik på registersamkøring i kontroløjemed.

Stk. 2. Udbetaling Danmark kan til brug for administration af sine sagsområder efter § 1, foretage registersamkøring i kontroløjemed af data fra egne registre, herunder af data, der er indhentet i medfør af stk. 1.

Kapitel 4

Digital kommunikation

§ 13. Social- og integrationsministeren kan på Udbetaling Danmarks sagsområde efter § 1 fastsætte regler om, at kommunikation mellem Udbetaling Danmark og andre myndigheder samt mellem Udbetaling Danmark og borgere skal ske i elektronisk form (digital kommunikation). Ministeren kan herunder fravige formkrav i lovgivningen, der er til hinder for digital kommunikation.

Stk. 2. Social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om, at visse borgere helt eller delvis skal være undtaget fra kravet om digital kommunikation.

Stk. 3. Social- og integrationsministeren kan på Udbetaling Danmarks sagsområde efter § 1 fastsætte regler om, at udstedelse af dokumenter uden underskrift eller med maskinelt gengivet underskrift eller på tilsvarende måde i retlig henseende sidestilles med et dokument med personlig underskrift.

Stk. 4. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for modtageren.

Kapitel 5

Straf

§ 14. Medmindre højere straf kan idømmes efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der ved grov uagtsomhed fremkalder, bestyrker eller udnytter en vildfarelse hos Udbetaling Danmark ved at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller ved at undlade at give oplysninger om forhold, der har betydning for hjælpen, jf. § 4, og derved påfører Udbetaling Danmark et formuetab.

Kapitel 6

Arbejdsmarkedets Tillægspensions bistand til Udbetaling Danmark

§ 15. Udbetaling Danmarks opgaver varetages med administrativ og teknisk bistand fra Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Stk. 2. Arbejdsmarkedets Tillægspension leverer bistanden på omkostningsdækket basis. I tilfælde af fejl under udførelsen af administrationen bærer Udbetaling Danmark det økonomiske ansvar. Arbejdsmarkedets Tillægspension har pligt til at begrænse det økonomiske tab samt berigtige fejlen. Arbejdsmarkedets Tillægspension underretter hurtigst muligt bestyrelsen for Udbetaling Danmark om væsentlige fejl.

Stk. 3. Arbejdsmarkedets Tillægspension skal ved valg af elektroniske løsninger og systemer til brug for varetagelse af opgaver omfattet af denne lov i videst muligt omfang påse, at de valgte løsninger og systemer

- 1) ikke påvirker omkostningsudviklingen i Udbetaling Danmark uhensigtsmæssigt,
- 2) kan integreres med kommunernes øvrige elektroniske løsninger og systemer ved at basere sig på godkendte fællesoffentlige standarder og grænseflader og
- 3) passer ind i Arbejdsmarkedets Tillægspensions øvrige systemer, så valget af løsninger ikke påvirker omkostningsudviklingen negativt i den øvrige virksomhed, som Arbejdsmarkedets Tillægspension udøver.

Stk. 4. Ved valg af elektroniske løsninger og systemer, der alene er til brug for løsning af opgaver omfattet af denne lovs § 1, skal Arbejdsmarkedets Tillægspension inddrage Udbetaling Danmarks bestyrelse i beslutningen.

Kapitel 7

Udbetaling Danmarks ledelse

§ 16. Udbetaling Danmark ledes af en bestyrelse og en direktør.

§ 17. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark består af 1 formand og 8 andre medlemmer, som alle udpeges af social- og integrationsministeren.

Stk. 2. Bestyrelsens formand og 5 bestyrelsesmedlemmer udpeges efter indstilling fra KL. 1 medlem udpeges efter indstilling fra beskæftigelsesministeren.

Stk. 3. Bestyrelsens formand og øvrige medlemmer udpeges for 4 år ad gangen. Genudpegning kan finde sted.

Stk. 4. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark har ansvaret for, at Udbetaling Danmark administreres hensigtsmæssigt og forsvarligt i henhold til denne lov og under behørig hensyntagen til borgerens retssikkerhed.

Stk. 5. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark skal ved en forretningsorden fastsætte nærmere bestemmelser om udførelsen af sit virke. Bestyrelsen kan i sin forretningsorden fastsætte bestemmelser om tegningsregler, ligesom bestyrelsen kan meddele prokura. Bestyrelsen kan etablere et sekretariat.

Stk. 6. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark fastsætter serviceniveau, kvalitet, svarfrister m.v. for den administrative og tekniske bistand, der leveres af Arbejdsmarkedets Tillægspension efter § 15, stk. 1.

§ 18. Direktøren for Udbetaling Danmark er den til enhver tid værende direktør for Arbejdsmarkedets Tillægspension eller en person i Arbejdsmarkedets Tillægspensions koncerndirektion, som Arbejdsmarkedets Tillægspensions direktør bemyndiger til at varetage opgaven. Direktøren for Udbetaling Danmark forestår den daglige ledelse af Udbetaling Danmark under ansvar over for bestyrelsen.

Stk. 2. Direktøren for Udbetaling Danmark skal følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter Udbetaling Danmarks forhold er af usædvanlig art eller stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktøren kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for Udbetaling Danmarks virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

Stk. 3. Direktøren for Udbetaling Danmark skal sikre, at Udbetaling Danmarks bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom.

Stk. 4. Direktøren for Udbetaling Danmark skal sikre, at Udbetaling Danmark til enhver tid drives forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde Udbetaling Danmarks nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder.

Stk. 5. Direktøren for Udbetaling Danmark skal sikre, at opgaveudførelsen i Udbetaling Danmark finder sted på forsvarligt grundlag og således, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark har indsigt i og kan vurdere, om opgaveløsningen udføres tilfredsstillende.

Kapitel 8

Tilsyn

§ 19. Social- og integrationsministeren fører tilsyn med, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark udfører sit hverv i overensstemmelse med lovgivningen.

Stk. 2. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark afgiver årligt en beretning om Udbetaling Danmarks virksomhed til social- og integrationsministeren. Beretningen skal indeholde en redegørelse om de væsentligste beslutninger, som bestyrelsen har truffet samt oplysninger, som bestyrelsen for Udbetaling Danmark vurderer, er nødvendige for, at social- og integrationsministeren kan varetage sin tilsynsforpligtelse på et tilstrækkeligt og betryggende grundlag. Beretningen følger kalenderåret. Beretningen indsendes senest samtidig med årsregnskabet m.v., jf. § 20, stk. 2.

Stk. 3. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark er efter anmodning fra social- og integrationsministeren forpligtet til at udarbejde særlige redegørelser samt udlevere materiale, som social- og integrationsministeren i øvrigt anser for nødvendigt for varetagelsen af tilsynsopgaven.

Stk. 4. Ankestyrelsen skal en gang årligt udarbejde en redegørelse om sagsbehandlingen i Udbetaling Danmark på baggrund af de sager, der indbringes for Ankestyrelsen i løbet af året. Redegørelsen skal indeholde statistik over de ankede sager, og årsagerne til, at Ankestyrelsen ikke stadfæster Udbetaling Danmarks afgørelser. Redegørelsen følger kalenderåret og indsendes senest 6 måneder efter årets afslutning. Redegørelsen skal forelægges for Udbetaling Danmarks bestyrelse, der skal have lejlighed til at afgive sine bemærkninger til redegørelsen, inden den sendes til social- og integrationsministeren.

Kapitel 9

Årsregnskab og revision

§ 20. For hvert regnskabsår udarbejder bestyrelsen for Udbetaling Danmark et årsregnskab bestående af balance, resultatopgørelse samt noter. Der udarbejdes endvidere en ledelsesberetning. Regnskabsåret følger kalenderåret.

Stk. 2. Det reviderede og godkendte årsregnskab samt udskrift af revisionsprotokollen vedrørende årsregnskabsrevision sendes til social- og integrationsministeren snarest muligt efter bestyrelsens godkendelse af årsregnskabet, dog senest 6 måneder efter regnskabsårets udløb. Har bestyrelsen oprettet en intern revision, skal den interne revisionschefes revisionsprotokol tillige indsendes.

Stk. 3. Årsregnskabet offentliggøres.

§ 21. Årsregnskabet for Udbetaling Danmark skal revideres af en statsautoriseret revisor. Revisionen omfatter ikke eventuelle supplerende beretninger, som indgår i årsregnskabet. Revisor skal afgive en udtalelse om, hvorvidt oplysningerne i ledelsesberetningen og eventuelle supplerende beretninger er i overensstemmelse med årsregnskabet.

Stk. 2. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark udnævner en revisor.

Stk. 3. Social- og integrationsministeren kan i særlige tilfælde udpege en yderligere revisor. Denne revisor fungerer på samme vilkår og efter samme regler som den revisor, der er udnævnt af bestyrelsen.

Stk. 4. Bestyrelsen kan bestemme, at der skal oprettes en intern revision, der ledes af en revisionschef.

Stk. 5. Ved revisorskift skal såvel bestyrelsen for Udbetaling Danmark som revisor orientere social- og integrationsministeren om årsagen til skiftet.

Stk. 6. Efter revision af årsregnskabet forsyner revisionen det med en påtegning om, at det er revideret.

Stk. 7. Revisorerne har altid ret til at deltage i bestyrelsesmøder under behandling af sager, der har betydning for revision eller aflæggelse af årsregnskabet.

Stk. 8. Revisorerne har pligt til at deltage i bestyrelsens behandling af de pågældende sager, hvis det ønskes af blot ét bestyrelsesmedlem.

Stk. 9. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler for budgetter, regnskaber og revision i Udbetaling Danmark.

Kapitel 10

Kommunernes og statens administrationsbidrag til Udbetaling Danmark

§ 22. Kommunerne skal ved indbetaling af bidrag til Udbetaling Danmarks dække udgifterne til varetagelse af Udbetaling Danmarks sagsområder, der er overført fra kommunerne efter § 1.

Stk. 2. Udbetaling Danmark fastsætter størrelsen af bidragene. Bidragene skal dække samtlige udgifter til administration, sagsbehandling m.v. inden for et regnskabsår, som Udbetaling Danmark forventer at afholde i forhold til de opgaver, der er overført. I bidragene indgår Udbetaling Danmarks øvrige omkostninger, der er et led i driften af Udbetaling Danmark, for eksempel bestyrelseshonorarer, revisionshonorar, porto, statens udgifter til varetagelsen af opgaven som ansættelsesmyndighed for tjenestemænd, der overflyttes til ansættelse i staten efter lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark samt eventuelle over- eller underskud fra tidligere år.

Stk. 3. I bidragene indgår udgifter til tilbagebetaling af lån, som er optaget efter § 32.

Stk. 4. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan fra kommunerne opkræve ekstraordinære bidrag, hvis administrationsbidraget ikke er tilstrækkeligt til at dække Arbejdsmarkedets Tillægspensions udgifter til administrationen af Udbetaling Danmark for varetagelsen af opgaver på sagsområder, der er overført fra kommunerne til Udbetaling Danmark efter § 1.

Stk. 5. Kommunerne hæfter for de til enhver tid forfaldne tilgodehavender, som Arbejdsmarkedets Tillægspension måtte have for varetagelsen af opgaver på sagsområder, der er overført fra kommunerne til Udbetaling Danmark efter § 1.

Stk. 6. Social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte fordelingen af bidrag efter stk. 1 og 4 mellem kommunerne efter indstilling fra bestyrelsen for Udbetaling Danmark. Ministeren kan herunder fastsætte regler om forskellige fordelinger for de enkelte dele af bidraget eller for fordelingen af udgifter vedrørende forskellige typer af sager.

§ 23. Hvert år senest den 1. august meddeler Udbetaling Danmark et skøn over størrelsen af det kommende kalenderårs bidrag efter § 22, stk. 1, til hver enkelt kommunalbestyrelse.

Stk. 2. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark skal samtidig med godkendelse af Udbetaling Danmarks budget for det kommende års drift fastsætte størrelsen af det endelige samlede bidrag og det endelige bidrag for den enkelte kommune efter § 22, stk. 1. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark meddeler snarest muligt herefter størrelsen af det enkelte kommunes bidrag efter § 22, stk. 1.

§ 24. Bidrag efter § 22, stk. 1, indbetales til Udbetaling Danmark månedsvist bagud og udgør 1/12 af det årlige bidrag.

Stk. 2. Ved forsinket betaling af bidrag efter § 22, stk. 1 og 4, pålægges renter og rykkergebyr efter lov om renter ved forsinket betaling m.v.

Stk. 3. Udbetaling Danmark har udpantningsret for bidrag, renter og gebyrer efter § 22, stk. 1 og 4.

Stk. 4. Offentlige myndigheder skal efter anmodning give Udbetaling Danmark oplysninger af betydning for fastsættelse af bidrag efter §§ 22-24.

Stk. 5. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om administration, beregning, opkrævning og betaling af bidrag efter §§ 22-24. Ministeren kan herunder fastsætte regler for opgørelse, beregning, betaling og opkrævning af ekstraordinære bidrag efter § 22, stk. 4.

§ 25. Staten dækker udgifterne til Udbetaling Danmarks opgaver på sagsområder, der overføres fra staten efter § 1, gennem indbetaling af administrationsbidrag til Udbetaling Danmark. Udbetaling Danmark fastsætter størrelsen af bidragene. Bidragene skal dække samtlige udgifter til administration, sagsbehand-

ling m.v. inden for et regnskabsår, som Udbetaling Danmark forventer at afholde i forhold til de opgaver, der er overført. I bidragene indgår Udbetaling Danmarks øvrige omkostninger, der er et led i driften af Udbetaling Danmark, for eksempel bestyrelseshonorarer, revisionshonorar, porto samt eventuelle over- eller underskud fra tidligere år.

Stk. 2. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan fra staten opkræve ekstraordinære bidrag, hvis administrationsbidraget efter stk. 1 ikke er tilstrækkeligt til at dække Arbejdsmarkedets Tillægspensions udgifter til administrationen af Udbetaling Danmark for varetagelsen af opgaver på sagsområder, der er overført fra staten til Udbetaling Danmark efter § 1.

Stk. 3. Hvert år senest den 1. august meddeler Udbetaling Danmark til social- og integrationsministeren skønnet over det kommende kalenderårs statslige bidrag efter stk. 1. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark skal samtidig med godkendelse af Udbetaling Danmarks budget for det kommende års drift fastsætte størrelsen af bidraget efter stk. 1, og meddeler snarest muligt herefter staten størrelsen af bidraget.

Stk. 4. Staten hæfter for de til enhver tid forfaldne tilgodehavender, som Arbejdsmarkedets Tillægspension måtte have som følge af varetagelse af administrationen af Udbetaling Danmark for varetagelse af opgaver på sagsområder, der er overført fra staten til Udbetaling Danmark efter § 1.

Stk. 5. Social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om administration, beregning, opkrævning og betaling af bidrag, jf. stk. 1-4. Ministeren kan herunder fastsætte regler for opgørelse, beregning, betaling og opkrævning af ekstraordinære bidrag efter stk. 2.

Kapitel 11

Statens og kommunernes betaling vedrørende kontante ydelser og økonomiske tilskud

§ 26. Ved Udbetaling Danmarks udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud opkræver Udbetaling Danmark kommunernes og statens andel af ydelserne og tilskuddene direkte fra kommunerne og staten, jf. § 27, efter de procentmæssige fordelinger, der er fastsat i de i § 1 nævnte love.

Stk. 2. Udbetaling Danmark har kun krav på betaling fra staten, hvis de kontante ydelser eller økonomiske tilskud er udbetalt i overensstemmelse med lovgivningen, udgiften bogført korrekt og Udbetaling Danmark opfylder krav, der er fastsat i medfør af stk. 5.

Stk. 3. Krav på betaling fra staten bortfalder, og udbetalte beløb skal tilbagebetales, hvis Udbetaling Danmark ikke efter anmodning forelægger dokumentation for Social- og Integrationsministeriet i overensstemmelse med regler, der er fastsat i medfør af stk. 5.

Stk. 4. Skyldes en fejlagtig udbetaling urigtige eller mangelfulde oplysninger fra en kommune, er den pågældende kommune ansvarlig for fejludbetalingen og skal indbetale et eventuelt tab til Udbetaling Danmark, herunder det beløb, som Udbetaling Danmark skal tilbagebetale til staten.

Stk. 5. Social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler om administration, beregning, opkrævning, betalinger og tilbagebetalinger. Social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om, at Udbetaling Danmark skal have ret til betaling fra staten i ganske særlige tilfælde, selv om fejludbetalingen ikke skyldes modtagerens svigagtige forhold eller skyldes en kommunes fejl.

Obligatorisk anvendelse af SKB og OBS

§ 27. Betalinger mellem Udbetaling Danmark, staten og kommunerne sker via henholdsvis StatensKoncernBetalinger (SKB) og Offentligt Betalingssystem (OBS), jf. lov om offentlige betalinger m.v.

Kapitel 12

Moms, optagelse af lån mv.

Moms

§ 28. Social- og Integrationsministeriet refunderer Udbetaling Danmarks udgifter til betaling af købsmoms, som ikke kan fradrages ved en virksomheds opgørelse af afgiftstilsvaret (ikke-fradragsberettiget

købsmoms), og som Arbejdsmarkedets Tillægspension afholder ved køb af varer og tjenesteydelser, i forbindelse med administration, jf. § 15, samt til etablering af Udbetaling Danmark.

Stk. 2. Udgifterne til ikke-fradragsberettiget købsmoms, jf. stk. 1, bevilges af Økonomi- og Indenrigsministeriet fra den dertil hørende konto, for så vidt angår Udbetaling Danmarks betaling for Arbejdsmarkedets Tillægspensions varetagelse af sagsområder efter § 1, der er overført fra kommunerne. Ikke-fradragsberettiget købsmoms, jf. stk. 1, refunderes fra Finansministeriets momsreserve, for så vidt angår Udbetaling Danmarks betaling for Arbejdsmarkedets Tillægspensions varetagelse af myndighedsopgaver efter § 1, der er overført fra staten.

Stk. 3. Momskompensationen efter stk. 1 og 2 fastsættes på grundlag af Arbejdsmarkedets Tillægspensions opgørelse over afholdte udgifter til købsmoms, som kan henføres til administrationen af Udbetaling Danmarks kontante ydelser og økonomiske tilskud.

Stk. 4. På baggrund af opgørelsen fra Arbejdsmarkedets Tillægspension, jf. stk. 3, udarbejder Udbetaling Danmark et særskilt momsregnskab for Udbetaling Danmark samt en specifikation af den benyttede fordelingsnøgle mellem stat og kommune. Momsregnskabet revideres af Udbetaling Danmarks eksterne revisor, der godkender den samlede årlige opgørelse over købsmomsudgifter samt, at udgifterne, hvortil der er afholdt moms, alene er afholdt til brug for administrationen og etableringen af Udbetaling Danmark.

Statistik

§ 29. Udbetaling Danmark har pligt til at tilvejebringe og indsende statistiske oplysninger m.v., som social- og integrationsministeren anmoder om, samt til at skaffe uddybende oplysninger om udviklingen på særlige områder.

Stk. 2. Social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om omfanget af oplysningerne og om, hvordan de skal ajourføres og indsendes.

Gebyr og renter

§ 30. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan fastsætte gebyr for udsendelse af erindringsskrivelser til borgeren vedrørende ikke rettidigt betalte ydelser, der opkræves af Udbetaling Danmark, og som i lovgivningen er tillagt udpantningsret. Der kan kun fastsættes gebyr vedrørende én enkelt erindringsskrivelse til borgeren pr. krav og gebyret kan højst udgøre 250 kr.

Stk. 2. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan bestemme, at borgeren ved for sen betaling af ydelser, der opkræves af Udbetaling Danmark, og som i lovgivningen er tillagt udpantningsret, skal betale en rente, der udgør 1 pct. pr. påbegyndt måned fra kravets forfaldsdato at regne. Renten tilfalder Udbetaling Danmark.

Indtræden i udbetalinger fra staten

§ 31. §§ 8 og 9 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige finder tilsvarende anvendelse for Udbetaling Danmark.

Optagelse af lån

§ 32. Omkostningerne til etableringen af Udbetaling Danmark finansieres ved, at Udbetaling Danmark optager lån hos pengeinstitutter, staten eller finansielle institutioner. Statslånet kan optages efter forhandling med finansministeren og må ikke ydes på bedre vilkår end dem, som staten selv kan opnå som låntager.

Stk. 2. Udbetaling Danmark kan optage korte lån op til maksimalt 75 mio. kr. til dækning af uforudsete driftsudgifter i løbet af et driftsår. Lånet kan optages i pengeinstitutter eller andre finansielle institutioner.

Stk. 3. Udbetaling Danmark kan optage lån på maksimalt 650 mio. kr., heraf dog højst 100 mio. kr. til lån ud over finansiering af etableringsudgifter. Lånet kan optages i pengeinstitutter eller andre finansielle

institutioner og skal være afviklet inden 2018. Låneadgangen forudsætter, at lån til etablering, jf. stk. 1, indfries fuldt ud samtidigt med optagelse af lånet.

Stk. 4. Udbetaling Danmark kan optage lån til Arbejdsmarkedets Tillægspensions dækning af udgifter til udarbejdelse af udbud af og indgåelse af it-kontrakter samt til brug for tilkøb af eller udvikling af it-løsninger til brug for administration af kontante ydelser og økonomiske tilskud i Udbetaling Danmark. Lånet kan kun optages på baggrund af en enstemmig beslutning i bestyrelsen for Udbetaling Danmark.

Stk. 5. Kommunerne hæfter solidarisk for lån optaget af Udbetaling Danmark, jf. stk. 1-4.

Kapitel 13

Ikrafttræden m.v.

§ 33. Loven træder i kraft den 1. oktober 2012, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Lovens §§ 28 og 32 træder i kraft den 15. april 2012.

Stk. 3. §§ 2-7, 11 og 12 i lov nr. 1594 af 22. december 2010 om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark ophæves den 1. oktober 2012. § 15 i lov nr. 1594 af 22. december 2010 om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark ophæves den 15. april 2012.

§ 34. Første udpegning af formanden og de øvrige medlemmer af bestyrelsen for Udbetaling Danmark efter § 17, stk. 2, sker for perioden fra den 1. oktober 2012 til den 31. maj 2014.

Stk. 2. Der kan ske refusion for ikke fradragsberettiget købsmoms efter § 28, stk. 1, til udgifter afholdt til etablering af Udbetaling Danmark forud for lovens ikrafttræden.

§ 35. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund for lovforslaget
2. Lovforslagets indhold
 - 2.1. Lovforslagets opbygning og hovedelementer
 - 2.2. Udbetaling Danmarks opgaver
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Overvejelser og lovforslagets indhold
 - 2.3. Samarbejde med kommunerne – overvejelser og lovforslagets indhold
 - 2.4. Borgerens rettigheder.
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Overvejelser og lovforslagets indhold
 - 2.5. Borgerens oplysningspligt
 - 2.5.1. Gældende ret
 - 2.5.2. Overvejelser og lovforslagets indhold
 - 2.6. Sociale myndigheders pligt til at oplyse sager mv.
 - 2.6.1. Gældende ret
 - 2.6.1.1. Myndigheders pligt til at oplyse sager mv.
 - 2.6.1.2. Retssikkerhedslovens regler om indhentning af oplysninger
 - 2.6.1.2.1. Mulighed for kontrol af oplysninger om økonomiske forhold og ferieforhold
 - 2.6.1.2.2. Mulighed for at indhente oplysninger til stikprøvekontrol i pensionssager
 - 2.6.1.2.3. Mulighed for at indhente oplysninger fra indkomstregistret
 - 2.6.1.2.4. Fravigelse af samtykkekravet i visse typer af sager
 - 2.6.1.2.5. Straf for groft uagtsomt bedrageri
 - 2.6.2. Overvejelser og lovforslagets indhold
 - 2.7. Udveksling af oplysninger mellem kommuner og Udbetaling Danmark
 - 2.7.1. Gældende ret
 - 2.7.1.1. Forvaltningsloven og persondataloven
 - 2.7.1.2. Videregivelse af oplysninger fra sociale myndigheder
 - 2.7.1.3. Andre bestemmelser om udveksling af oplysninger
 - 2.7.2. Overvejelser og lovforslagets indhold
 - 2.7.2.1. Udbetaling Danmark – adgang til at videregive oplysninger
 - 2.7.2.2. Udbetaling Danmark og kommunernes mulighed for at videregive oplysninger til hinanden uden samtykke
 - 2.7.2.3. Terminaladgang til registre med nødvendige oplysninger
 - 2.8. Særligt om kommunernes og Udbetaling Danmarks samarbejde om kontrol og tilbagebetalingssager
 - 2.8.1. Oplysning af tilbagebetalingssager
 - 2.8.1.1. Gældende ret
 - 2.8.1.2. Overvejelser og lovforslagets indhold
 - 2.8.2. Udbetaling Danmarks mulighed for samkøring af oplysninger
 - 2.8.2.1. Gældende ret
 - 2.8.2.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

- 2.9. Øvrige betingelser i persondataloven og spørgsmål om dataansvar
- 2.10. Nødvendigheden af at fravige persondatalovens § 8, stk. 3
- 2.11. Klage
 - 2.11.1. Gældende ret
 - 2.11.2. Overvejelser og lovforslagets indhold
- 2.12. Udbetaling Danmarks ledelse
 - 2.12.1. Gældende ret
 - 2.12.2. Overvejelser og lovforslagets indhold
- 2.13. Tilsyn med Udbetaling Danmarks bestyrelse
- 2.14. Udbetaling Danmarks årsregnskab og revision mv.
- 2.15. Finansiering af bidrag til Udbetaling Danmark og udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren, refusion af momsudgifter mv.
 - 2.15.1. Gældende ret
 - 2.15.2. Overvejelser og lovforslagets indhold
- 2.16. Indtræden i udbetalinger fra staten
 - 2.16.1. Gældende ret
 - 2.16.2. Overvejelser og lovforslagets indhold
- 2.17. Udbetaling Danmarks muligheder for at optage lån
 - 2.17.1. Gældende ret
 - 2.17.2. Overvejelser og lovforslagets indhold
- 2.18. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser
- 3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner
- 4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
- 5. Administrative konsekvenser for borgerne
- 6. Miljømæssige konsekvenser
- 7. Forholdet til EU-retten
- 8. Hørte myndigheder og organisationer
- 9. Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

1. Indledning og baggrund for lovforslaget

Den offentlige sektor skal være moderne og tidssvarende. Der skal sættes fokus på løbende nytænkning, effektivisering og bedre ressourceudnyttelse. Det er særligt vigtigt i en tid, hvor der er knappe økonomiske ressourcer. Regeringen bakker derfor op om allerede iværksatte initiativer, der kan frigøre ressourcer i kommunerne til bedre velfærd. Samtidig vil regeringen indføre bedre service gennem flere digitale selvbetjeningsløsninger. For at Danmark fortsat kan være førende som informations- og kommunikations-samfund, er det blandt andet regeringens mål, at al kommunikation mellem borgere, virksomheder og det offentlige skal foregå digitalt fra 2015. Udviklingen og tilpasningen af den offentlige sektor og øget brug af it i kommunikationen mellem myndigheder og borgere skal dog ske med den fornødne tilpasning og hensyntagen til borgere med særlige behov. Ældre og personer med handicap skal fortsat sikres den fornødne hjælp og bistand i kontakten til det offentlige, hvis der er behov for det.

Dette lovforslag fastlægger de overordnede rammer for Udbetaling Danmarks sagsbehandling og administration og udmønter sammen med L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v.

(Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.) aftalerne om samlingen af administration af en række lovgivningsområder.

Lovforslagene bygger på aftalen af 25. maj 2010 mellem den daværende regering og Dansk Folkeparti om genopretning af dansk økonomi og aftalen af 12. juni 2010 mellem den daværende regering og KL om kommunernes økonomi for 2011. Her blev det aftalt, at der skal oprettes nationale centre, der skal overtage kommunale sagsbehandlingsområder, hvor afgørelserne inden for sagsområdet hovedsageligt træffes på baggrund af objektive kriterier. Der er tale om områderne: Folkepension, førtidspension, boligstøtte, barseldagpenge og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. For en nærmere beskrivelse af de nævnte aftaler, henvises til de almindelige bemærkninger i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

De nationale centre er blevet etableret under navnet »Udbetaling Danmark« med vedtagelsen af lov nr. 1594 om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark af 22. december 2010 (i det følgende kaldet »etableringsloven«). Udbetaling Danmark er en ny myndighed og er etableret som en offentligt reguleret selvejende institution, der er omfattet af forvaltningsloven og offentlighedsloven. Herudover er myndigheden underlagt almindelige forvaltningsretlige principper for sagsbehandling i og administration af den offentlige forvaltning.

Det indgår i aftalerne, at Arbejdsmarkedets Tillægspension skal stå for den daglige drift af Udbetaling Danmark, der udføres på omkostningsdækket basis.

Samlingen af sagsbehandlingen forventes på sigt at reducere kommunernes omkostninger til administration. Gevinsten tilfalder kommunerne, der derved tilføres et betydeligt beløb til opretholdelse og udvikling af den kommunale service. Kommunerne skal selv finansiere implementeringsomkostningerne ved at oprette Udbetaling Danmark.

Etableringsloven har udgjort grundlaget for at igangsætte arbejdet med at etablere Udbetaling Danmark og fastlægger blandt andet de grundlæggende finansielle og lovgivningsmæssige rammer for etablering af den nye myndighed. Loven indeholder blandt andet bestemmelser om:

- Lovgivningsområder, inden for hvilke Udbetaling Danmark skal varetage opgaver
- Finansieringen af Udbetaling Danmark og organisering af bestyrelsen
- Etablering af en styregruppe, der skal fungere som bestyrelse i etableringsfasen
- Arbejdsmarkedets Tillægspensions ansvar for driften af Udbetaling Danmark
- Princippet for overførsel af medarbejdere
- It, herunder KMD's forpligtelser som it-leverandør.

Det fremgår af etableringsloven, at Udbetaling Danmark ved lov skal have overført ansvaret for dele af sagsbehandlingen efter

- lov om social pension
- lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension
- lov om individuel boligstøtte
- lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel samt
- lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag

Det fremgår endvidere af forslaget til etableringsloven, L 57, forslag til lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, som blev fremsat den 11. november 2010, at der senere vil blive fremsat et lovforslag, med forslag til ændringer i de enkelte ydelseslove. Disse forslag skal fastlægge, hvilke opgaver Udbetaling Danmark specifikt skal overtage fra kommunerne efter ovennævnte lovgivning, og hvilke opgaver, der fortsat skal varetages af kommunerne. Og endelig fremgår det af

lovforslag, L 57, at der senere vil blive fremsat et lovforslag, hvori der foreslås nærmere regler for sagsbehandlingen og administrationen i Udbetaling Danmark, hvordan kommunerne nærmere skal finansiere driften for Udbetaling Danmark, og hvordan den gældende finansiering mellem stat og kommuner af udgifterne til de kontante ydelser og økonomiske tilskud, der udbetales via Udbetaling Danmark, skal tilrettelægges administrativt.

Styregruppen for etableringen af Udbetaling Danmark, der blev nedsat i medfør af etableringsloven, og som består af KL, Arbejdsmarkedets Tillægspension, Finansministeriet og Beskæftigelsesministeriet (Social- og Integrationsministeriet efter kongelig resolution af 3. oktober 2011), har været ansvarlig for det videre arbejde med forslag til den opfølgende lovgivning.

Der er etableret en implementeringsorganisation for Udbetaling Danmark, der har gennemført analysearbejder for styregruppen, og som har inddraget personer med den nødvendige faglige ekspertise og kommunale praktikere på området. Forslagene til den opfølgende lovgivning bygger på styregruppens beslutninger og anbefalinger.

På denne baggrund fremsættes dette lovforslag, der fastsætter nærmere retningslinjer for sagsbehandling og administration m.v. i Udbetaling Danmark.

Samtidigt fremsættes L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.), der fastlægger præcis, hvilke dele af de enkelte ydelseslove og anden lovgivning, som henholdsvis Udbetaling Danmark og kommunerne får myndighedsansvaret for.

For at få en samlet og overskuelig lovgivning om Udbetaling Danmark, foreslås det, at der vedtages én samlet lov, der regulerer administration og sagsbehandling i Udbetaling Danmark. Dette lovforslag indeholder således forslag til en ny rammelov for Udbetaling Danmark, som foreslås at bestå af de bestemmelser fra lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, der fortsat skal være gældende, når de berørte lovgivningsområder overgår til Udbetaling Danmark. Herudover indeholder forslaget en række nye supplerende bestemmelser. Lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark vil herefter kun indeholde bestemmelser, der finder anvendelse i etableringsfasen, og som efter etableringen af Udbetaling Danmark vil miste deres betydning, for eksempel bestemmelserne i kapitel 5 om overflytning af medarbejdere og kapitel 7 om etablering af Udbetaling Danmark. Denne opdeling sikrer en samlet lov om Udbetaling Danmark. Bestemmelserne om Udbetaling Danmarks låneadgang foreslås dog overført til nærværende lov, idet der foreslås en række nye bestemmelser om låneadgangen, der skal ses i sammenhæng med den allerede gældende bestemmelse om lån i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Lovforslaget om Udbetaling Danmark foreslås herudover at indeholde bestemmelser, der går på tværs af de forskellige ydelseslove, for eksempel bestemmelser om vejledning og rådgivning af borgeren og om samarbejde mellem Udbetaling Danmark og kommunerne om sager, hvor der skal træffes afgørelse om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget med urette og mod bedre vidende af borgeren (administrative sager om tilbagebetaling på grund af misbrug af sociale ydelser).

Efter anbefaling fra KL, besluttede styregruppen for etablering af Udbetaling Danmark, at de såkaldte familiedydelser bør overflyttes samlet til Udbetaling Danmark. Familiedydelserne består af børnetilskud, børne- og ungeydelse og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. På den baggrund foreslås det, at Udbetaling Danmark også skal varetage opgaverne vedrørende børnetilskud, børne- og ungeydelse og opkrævning af underholdsbidrag. Det foreslås herudover, at Udbetaling Danmark skal varetage opgaver efter § 16 i lov om friplejeboliger. Der henvises til afsnit 2.3.2. i de almindelige bemærkninger nedenfor.

Herudover giver forslaget mulighed for, at Udbetaling Danmark kan indhente ikke-følsomme personop-

lysninger fra andre offentlige myndigheder og arbejdsløshedskasser i elektronisk form med henblik på registersamkøring i kontroløjemed. Det foreslås ligeledes, at Udbetaling Danmark får mulighed for at foretage registersamkøring af egne data og de indhentede ikke-følsomme data. Forslaget vil for eksempel give Udbetaling Danmark mulighed for at samkøre oplysninger om ansøgere og modtagere af social pension, boligstøtte og børnestilskud med oplysninger om blandt andet deres tidligere ægtefællers og husstandsmedlemmers bolig- og familieforhold via CPR og BBR. Forslaget vil give Udbetaling Danmark bedre redskaber til at opdage borgere, der misbruger sociale ydelser, og skal ses i forlængelse af de øvrige forslag om samarbejde om kontrol mellem kommuner og Udbetaling Danmark i dette lovforslag.

Lovforslaget indeholder regler om digital kommunikation og selvbetjening, men der indføres ikke krav om obligatorisk digital kommunikation mellem myndigheder og borgere. Indførelsen af regler om obligatorisk digital kommunikation vil blive gennemført i henhold til den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi, og i overensstemmelse med regeringsgrundlaget »Et Danmark der står sammen« af 3. oktober 2011, hvor det blandt andet fremgår, at mindst 80 pct. af alle papirblanketter og al brevpост udfases til fordel for digital selvbetjening inden udgangen af 2015. Der vil i den forbindelse blive taget hensyn til, at visse borgere ikke har mulighed for at tilegne sig de fornødne it-kompetencer.

Som led i udmøntningen af den seneste fællesoffentlige digitaliseringsstrategi forventes der fremsat et selvstændigt lovforslag om overgang til obligatorisk digitale ansøgninger for borgere i lov om Det Centrale Personregister, dagtilbudsloven, lov om folkeskolen og sundhedsloven. Der forventes desuden fremsat et forslag til lov om offentlig digital post, hvor det foreslås, at alle der kan, skal modtage post fra det offentlige via det offentlige digitale postsystem fra november 2014.

Forslaget til lov om Udbetaling Danmark har taget højde for målsætningerne i ovennævnte digitaliseringsstrategier. Forslaget sikrer således, at borgere, der søger om kontante ydelser og økonomiske tilskud fra Udbetaling Danmark, kan få bistand til at betjene sig digitalt i kommunen samt at borgere med særlige behov, der skal i kontakt med Udbetaling Danmark, kan få personlig bistand i kommunen.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Lovforslagets opbygning og hovedelementer

Ved udformningen af dette lovforslag er der taget udgangspunkt i aftalerne om Udbetaling Danmark, jf. afsnit 1, hvoraf det fremgår, at det er helt afgørende, at det ikke bliver svært for borgeren at finde rundt i systemet, og at borgeren ikke skal henvises fra den ene myndighed til den anden. Det skal dels håndteres ved en klar kanalstrategi, hvor der er klarhed om kommunikationsvejene mellem Udbetaling Danmark og kommunen og mellem de to myndigheder og borgeren samt gennem øget brug af bedre og mere fleksible selvbetjeningsløsninger. Herudover skal det sikres, at kommunerne kan yde særlig hjælp til de borgere, som ikke kan benytte selvbetjeningsløsningerne.

Der er desuden taget udgangspunkt i, at det ved vedtagelsen af etableringsloven blev forudsat, at Udbetaling Danmark vil blive omfattet af store dele af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område af hensyn til borgerens retssikkerhed. I den forbindelse er det alene kapitel 2 om borgeren og kapitel 3 a om oplysningspligt mv. i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, der primært er relevant at tage stilling til, idet de øvrige bestemmelser i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område regulerer sammensætningen og sagsbehandlingen i ankeinstanser mv.

Det skal særligt bemærkes, at Udbetaling Danmark og kommunerne er selvstændige forvaltningsmyndigheder, der hver især træffer afgørelser på hver sit sagsområde. På visse områder vil kommunerne dog skulle varetage en række opgaver, der har tæt tilknytning til Udbetaling Danmarks sagsområde, for eksempel vejledning og bistand til borgere med særlige behov, ligesom der vil blive etableret et særligt samarbejde om indsatsen mod misbrug af sociale ydelser.

Kapitel 1 i lovforslaget indeholder en bestemmelse, der fastlægger, på hvilke lovgivningsområder Udbetaling Danmark får tillagt opgaver. Bestemmelsen svarer til den eksisterende bestemmelse i etableringsloven. Der foreslås tilføjet nye lovområder: lov om en børne- og ungeydelse, lov om opkrævning af underhaltsbidrag samt lov om friplejeboliger.

Det foreslås understreget, at kommunerne og Udbetaling Danmark har en forpligtelse til at sikre et smidigt og effektivt samarbejde.

Kapitel 2 i lovforslaget indeholder bestemmelser om borgerens ret til vejledning mv. og om borgerens oplysningspligt. Det foreslås således, at Udbetaling Danmark har pligt til at yde borgeren hurtig hjælp, og at Udbetaling Danmark skal fastsætte frister for sagsbehandlingen inden for sit eget område. Dette svarer til borgerens rettigheder i dag, hvor kommunerne administrerer ydelserne og tilskuddene, og hvor lov om retssikkerhed og administration på det sociale område finder anvendelse.

Herudover indeholder kapitlet en række bestemmelser om fordelingen af myndighedsansvaret mellem Udbetaling Danmark og kommunerne i forhold til vejledning og rådgivning af borgeren om rettigheder på det sociale område og efter anden lovgivning. Det foreslås, at kommunerne fortsat skal være forpligtet til at yde borgeren en helhedsorienteret vejledning, også om kontante ydelser og økonomiske tilskud der overflyttes til Udbetaling Danmark. Herudover foreslås det, at kommunerne - i praksis i de fleste tilfælde de kommunale borgerservicecentre - får en særlig forpligtelse til at hjælpe borgere, der har svært ved at betjene sig af it og digitale selvbetjeningsløsninger i forhold til kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark. Kommunerne forpligtes til at yde en særlig ansigt-til-ansigt bistand til borgere med særlige behov. Bestemmelserne sikrer, at borgeren fortsat kan få den fornødne bistand i kommunerne, herunder at borgere med særlige behov ikke falder mellem »to stole« i kontakten med myndighederne.

Herudover indeholder kapitlet en bestemmelse om borgerens forpligtelse til at oplyse om ændringer, der har betydning for kontante ydelser og økonomiske tilskud, som udbetales af Udbetaling Danmark.

Kapitel 3 indeholder forslag om, at Udbetaling Danmark bliver omfattet af de samme regler for oplysning af sager, som kommunerne er det i dag ved administration af den sociale lovgivning.

Herudover foreslås en række bestemmelser, som giver mulighed for en smidig udveksling af oplysninger mellem kommunerne og Udbetaling Danmark. Bestemmelserne har til formål at sikre, at kommunerne og Udbetaling Danmark kan videregive oplysninger til hinanden på en administrativ let og smidig måde, hvis oplysningerne er nødvendige for efterregulering, omberegning eller anden opfølgning i sager hos den myndighed, der modtager oplysningerne. Der foreslås således en række bestemmelser, der fraviger persondatalovens § 8, stk. 3, der regulerer videregivelse af oplysninger fra myndigheder, der udfører opgaver på det sociale område. De foreslåede bestemmelser vil ikke medføre, at der bliver databehandlet flere oplysninger uden samtykke fra borgeren end i dag, hvor myndighedsansvaret for det sociale område er samlet i kommunen.

Kapitel 3 indeholder herudover forslag til regler for samarbejdet om afgørelser, hvor henholdsvis kommunerne og Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse om tilbagebetaling af sociale ydelser, der er modtaget uberettiget og mod bedre vidende (administrative sager om tilbagebetaling på grund af misbrug af sociale ydelser). Samarbejdet skal sikre, at kommunerne fortsat kan bidrage til oplysningen af sager, hvor der kan være brug for lokalkendskab og personlig kontakt med borgeren, og at indsatsen til bekæmpelse af misbrug af sociale ydelser samlet set bliver styrket.

Udbetaling Danmark skal som myndighedsansvarlig træffe afgørelse i sagerne og vil være ansvarlig for overholdelse af de processuelle sagsbehandlingsregler i forvaltningsloven og almindelige forvaltningsretlige principper. Kapitlet indeholder bestemmelser, der sikrer, at kommunen og Udbetaling Danmark kan udveksle relevante og nødvendige oplysninger uden samtykke fra borgeren til brug for det fremtidige samarbejde. Herudover indeholder kapitlet en bestemmelse, der giver Udbetaling Danmark hjemmel

til at samkøre egne registre og til at indhente ikke-følsomme oplysninger fra andre myndigheder og arbejdsløshedskasser til brug for registersamkøring. Den nye mulighed for registersamkøring vil for eksempel give Udbetaling Danmark mulighed for at samkøre oplysninger om bopæls- og familieforhold i CPR og BBR vedrørende en bredere kreds af personer med henblik på kontrol af, om kontante ydelser og økonomiske tilskud på Udbetaling Danmarks sagsområde udbetales på et korrekt grundlag.

Kapitel 4 indeholder en allerede gældende bestemmelse i etableringsloven, der giver social- og integrationsministeren ret til at fastsætte regler om digital kommunikation mellem Udbetaling Danmark og andre myndigheder samt borgeren. Bestemmelsen foreslås videreført med en række redaktionelle ændringer i dette lovforslag. Bestemmelsen vil blive udmøntet i overensstemmelse med regeringens it-strategiske målsætninger samt den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi.

Kapitel 5 indeholder en bestemmelse, der giver domstolene mulighed for at idømme straf for groft uagtsomt bedrageri, til borgere, der ikke opfylder deres oplysningspligt over for Udbetaling Danmark og derved påfører Udbetaling Danmark et tab.

Kapitel 6 indeholder den allerede gældende bestemmelse i etableringsloven om bistand fra Arbejdsmarkedets Tillægspension til varetagelse af den daglige drift.

Kapitel 7 indeholder - med få justeringer - de allerede gældende bestemmelser i etableringsloven om Udbetaling Danmarks ledelse og bestyrelse. Således foreslås det på baggrund af ressortændringen som følge af kongelig resolution af 3. oktober 2011, at 1 medlem af bestyrelsen som noget nyt udpeges af social- og integrationsministeren efter indstilling fra beskæftigelsesministeren. Der foreslås herudover en enkelt justering i bestemmelsen om direktøren for Udbetaling Danmark, der er den til enhver tid værende direktør for Arbejdsmarkedets Tillægspension. Som noget nyt foreslås det, at direktøren for Udbetaling Danmark også kan være en person i Arbejdsmarkedets Tillægspensions koncerndirektion, som direktøren for Arbejdsmarkedets Tillægspension bemyndiger til at varetage opgaven.

Kapitel 8 indeholder forslag til bestemmelser om social- og integrationsministerens tilsyn med bestyrelsen for Udbetaling Danmark, der foreslås at være på samme niveau, som det tilsyn beskæftigelsesministeren udøver i forhold til Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Kapitel 9 indeholder bestemmelser om Udbetaling Danmarks udarbejdelse af et årsregnskab og revisionen af dette.

Kapitel 10 indeholder forslag om kommunernes og statens betaling af administrationsbidrag til Udbetaling Danmark.

Kapitel 11 indeholder forslag til afregning mellem henholdsvis kommunerne og staten i forhold til de kontante ydelser og økonomiske tilskud, som administreres af Udbetaling Danmark. Det foreslås, at der ved udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud fra Udbetaling Danmark med både kommunal og statslig finansiering, sker et direkte træk på kommunens og statens konto. Dette træk vil blive foretaget i forbindelse med beløbenes udbetaling til borgeren.

Kapitel 12 indeholder en bestemmelse, der giver Social- og Integrationsministeriet adgang til at refundere Udbetaling Danmarks udgifter til købsmoms.

Herudover indeholder kapitlet en bestemmelse om Udbetaling Danmarks pligt til at give statistiske oplysninger til social- og integrationsministeren samt en bestemmelse, der giver Udbetaling Danmark adgang til at opkræve gebyrer for afsendelse af erindringsskrivelser til borgeren.

Endelig indeholder kapitlet en bestemmelse om, at Udbetaling Danmark på samme måde som kommunerne kan indtræde i retten til udbetalinger fra staten for eventuelle beløb, som en borger skylder Udbetaling Danmark.

Der er desuden regler om Udbetaling Danmarks muligheder for at optage lån blandt andet til finansiering af etableringsomkostningerne, udbud af it mv. og til optagelse af lån, der som kassekredit kan gøre det muligt at håndtere udsving i finansieringsbehov.

Kapitel 10 indeholder forslag om lovforslagets ikrafttræden. Loven foreslås at træde i kraft samtidigt med, at det første sagsområde overgår til Udbetaling Danmark (den 1. oktober 2012), og vil regulere de forskellige sagsområder i takt med, at myndighedsansvaret for områderne overgår til Udbetaling Danmark.

Det foreslås, at Udbetaling Danmarks afgørelser kan indbringes for Ankestyrelsen som første og eneste klageinstans, i det omfang der er fastsat en klageadgang i lovgivningen. Der henvises til L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.), som blandt andet også indeholder en række overgangsbestemmelser.

Lovens § 28 om moms og § 32 om låneadgang foreslås dog at træde i kraft allerede den 15. april 2012.

2.2. Udbetaling Danmarks opgaver

2.2.1. Gældende ret

Efter § 2 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, skal Udbetaling Danmark varetage de opgaver, der efter loven er tillagt efter:

- Lov om social pension
- Lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.
- Lov om individuel boligstøtte
- Lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel
- Lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag

2.2.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Indholdet i den gældende § 2 foreslås videreført i det nye lovforslag, således at det fremgår på hvilke lovområder, Udbetaling Danmark varetager opgaver.

I forbindelse med det videre arbejde med at etablere Udbetaling Danmark, besluttede styregruppen for Udbetaling Danmark efter anbefaling fra KL, at de såkaldte familieydelser bør forblive samlet og blive overflyttet til Udbetaling Danmark. Familieydelserne består af børnetilskud, børne- og ungeydelse og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Disse ydelser administreres ofte samlet i kommunerne, idet områderne hænger tæt sammen både for så vidt angår praksis, it-systemer og en række betingelser i de forskellige love. Kommunerne behandler sager om opkrævning af underholdsbidrag (børne- og ægtefællebidrag) fra bidragsbetaleren sammen med familieydelserne. På den baggrund foreslås det, at Udbetaling Danmark efter forslaget til § 1, også skal varetage opgaver efter lov om opkrævning af underholdsbidrag og lov om en børne- og ungeydelse.

Efter de gældende regler er det kommunalbestyrelsen, der har kompetencen til at udbetale det kompensationsbeløb, der ydes til borgere, hvis nettoboligudgift forøges som følge af, at deres bolig omdannes til en friplejebolig uden statslig ydelsesstøtte. Udbetaling Danmark foreslås fremover at få myndighedsopgaver i forhold til boligsikring og boligydelse. På den baggrund foreslås det, at Udbetaling Danmark også får ansvar for at træffe afgørelse om kompensationsbeløbet efter § 16 i lov om friplejeboliger, da der er tale om en boligstøttelignende afgørelse.

Der henvises nærmere til afsnit 2.1.6. om lov om opkrævning af underholdsbidrag, afsnit 2.1.7. om lov om en børne- og ungeydelse samt til afsnit 2.1.3. om lov om friplejeboliger i de almindelige bemærkninger i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

2.3. Samarbejde med kommunerne – overvejelser og lovforslagets indhold

Det vil være afgørende for, at borgeren fortsat kan opleve en sammenhængende service på et højt niveau, at Udbetaling Danmark og kommunerne forpligtes til at samarbejde om varetagelsen af opgaver, der omfattes af Udbetaling Danmark. Det foreslås derfor, at det understreges i loven, at Udbetaling Danmark og kommunalbestyrelsen i fællesskab skal sikre et smidigt og effektivt samarbejde om varetagelse af opgaver på de lovgivningsområder, der er nævnt i lovforslagets § 1, stk. 1, dvs. lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte, lov om friplejeboliger, lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel, lov om en børne- og ungeydelse, lov om opkrævning af underholdsbidrag samt lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

De overordnede principper for samarbejdet foreslås drøftet i bestyrelsen for Udbetaling Danmark.

2.4. Borgerens rettigheder

2.4.1. Gældende ret

Efter § 3, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal kommunen behandle spørgsmål om hjælp så hurtigt som muligt med henblik på at afgøre, om der er ret til hjælp og i så fald hvilken.

Kommunen skal desuden på de enkelte sagsområder, jf. § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område fastsætte frister for, hvor lang tid der må gå fra modtagelsen af en ansøgning, til afgørelsen skal være truffet. Fristerne skal offentliggøres. Hvis fristen ikke kan overholdes i en konkret sag, skal ansøgeren skriftligt have besked om, hvornår ansøgeren kan forvente at modtage en afgørelse.

Efter § 4, 1. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal borgeren have mulighed for at medvirke ved behandlingen af sin sag. Kommunen skal efter § 4, 2. pkt., tilrettelægge behandlingen af sagerne på en sådan måde, at borgeren kan udnytte denne mulighed. Kommunerne skal ifølge forarbejderne til § 4 selv afgøre, hvordan dette skal ske under hensyntagen til lokale og regionale politiske prioriteringer. Kommunerne kan dog ikke vælge at undlade at sikre borgerens medvirken, og en afgørelse kan risikere at være ugyldig, hvis borgeren ikke er blevet inddraget, og dette har haft betydning for afgørelsens udfald.

Formålet med § 4 er at understøtte borgerens medansvar for sin egen situation og en god dialog med kommunen og sagsbehandleren. Herudover er formålet med bestemmelsen, at borgeren skal have mulighed for at udnytte sine muligheder for at bidrage i forhold til afgørelser efter den sociale lovgivning, der giver borgeren mulighed for at få medindflydelse. Borgeren skal desuden kunne gøre sin medindflydelse gældende til at påvirke sagsbehandlingen efter de forskellige processuelle rettigheder i forvaltningsloven mv., for eksempel reglerne om parthøring, ret til at få skriftlige afgørelser, klageadgang, muligheden for aktindsigt, retten til at tage bisidder med til møder mv.

På det sociale område gælder der herudover efter § 5, 1. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område en særlig forpligtelse til, at kommunen skal behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også rådgivning og vejledning. Efter § 5, 2. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal kommunen desuden være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed eller efter anden lovgivning.

Formålet med § 5 er at sikre, at kommunen vurderer ansøgerens situation og behov i forhold til alle de muligheder, der findes for at få hjælp fra det offentlige i forhold til at løse borgerens problem. Bestemmelsen indebærer, at borgerens situation skal vurderes samlet, både når kommunen vejleder borgeren om mulighederne for at få hjælp, jf. henvisningen til at bestemmelsen omfatter »spørgsmål om hjælp«, og når

kommunen tager stilling til en ansøgning fra en borger, jf. henvisningen til at bestemmelsen også omfatter den situation, at kommunen skal »behandle ansøgninger« indgivet af borgeren.

Bestemmelsen indebærer således, at kommunen også skal forholde sig til, om borgeren bør have vejledning om eller har ret til andre ydelser end den konkrete hjælp, som borgeren har spurgt til eller ansøgt om. Hvor langt denne forpligtelse strækker sig afhænger af den konkrete situation. For eksempel vil det ifølge Social- og Integrationsministeriets vejledning være tilstrækkeligt, at kommunen alene forholder sig til de ansøgte kontante ydelser og økonomiske tilskud, hvis en borger søger om visse kontante ydelser, for eksempel boligstøtte, folkepension eller børnestilskud, der afgøres på et objektivt grundlag.

Henvisningen i § 5, 2. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område til, at myndigheden skal være opmærksom på muligheden for rådgivning og vejledning betyder, at den sociale myndighed skal vejlede om hjælpemuligheder inden for eget sagsområde, jf. forvaltningslovens § 7 og andre særlige bestemmelser om rådgivning og vejledning i den sociale lovgivning, for eksempel efter serviceloven.

Herudover skal myndigheden efter § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område være opmærksom på rådgivning og vejledningsmuligheden hos andre myndigheder. For så vidt angår vejledningsforpligtelsen på områder, der henhører under andre myndigheder, antages det, at kommunens forpligtelse er mere begrænset end på områder, som kommunen selv har myndighedsansvaret for. Den sociale myndighed skal således ikke vide og vejlede om alt, men skal vide, hvor der i øvrigt kan søges om hjælp og helt overordnet hvilken slags hjælp, der kan søges om hos andre myndigheder. Der kan også henvises til frivillige rådgivninger.

Rådgivning og vejledning på det sociale område er en ydelse, som der kan klages over.

Konsekvensen af forkert eller manglende rådgivning og vejledning kan være erstatning eller krav om, at borgeren stilles, som om rådgivning og vejledningen blev givet korrekt.

2.4.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Det fremgår af aftalerne om Udbetaling Danmark, jf. afsnit 1, at borgeren skal tilbydes mindst samme serviceniveau som i dag for eksempel i forhold til at få hjælp til at medvirke til at indgive ansøgninger, når en række kontante ydelser og økonomiske tilskud fremover skal administreres af Udbetaling Danmark.

Der er i den forbindelse taget udgangspunkt i, at størstedelen af borgerne vil være i stand til at betjene sig selv ved hjælp af digitale selvbetjeningsløsninger. Langt de fleste borgere kan således selv eller med kommunens hjælp indlede en ansøgning eller afgive de oplysninger, der er nødvendige for, at Udbetaling Danmark kan træffe afgørelse.

Herudover er det ifølge aftalerne afgørende, at det sikres, at borgere med særlige behov kan få hjælp i kommunerne i forhold til de sagsområder, der administreres af Udbetaling Danmark, således at kommunerne kan hjælpe borgeren til at få udfyldt ansøgningsskemaer og betjene sig selv via selvbetjeningsløsninger.

Det foreslås derfor, at ved Udbetaling Danmarks administration af lovgivningen, finder § 3 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om borgerens ret til hurtig hjælp og myndighedens pligt til at fastsætte frister inden for egne ydelsesområder anvendelse. Forslaget indebærer, at Udbetaling Danmark er forpligtet til at behandle spørgsmål om hjælp så hurtigt som muligt og får pligt til at fastsætte frister for sagsbehandlingen i forhold til de forskellige ydelsesområder, der fremover skal varetages af Udbetaling Danmark efter lovforslagets § 1.

Herudover foreslås det, at borgeren også i forhold til kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark, skal have mulighed for at medvirke ved behandlingen af sin sag, og at Udbetaling Danmark skal sørge for, at behandlingen af sagerne tilrettelægges på en sådan måde,

at borgeren kan benytte denne mulighed, jf. § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Borgeren vil i vidt omfang få stillet selvbetjeningsløsninger til rådighed, men det skal sikres, at borgere, der ikke har mulighed for at betjene sig selv digitalt, får mulighed for at kontakte Udbetaling Danmark på anden vis. Det vil være muligt at sende papirblanketter til Udbetaling Danmark, indtil der eventuelt fastsættes særregler om obligatorisk digital kommunikation efter lovforslagets § 13.

Forslaget medfører, at bestemmelserne som noget nyt også gælder for afgørelser efter lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om en børne- og ungeydelse, og § 16 i lov om friplejeboliger, der efter gældende regler ikke er omfattet af retssikkerhedsloven.

Herudover foreslås det, at borgere skal have mulighed for at modtage en generel og helhedsorienteret vejledning i kommunerne om alle muligheder for at få hjælp efter den sociale lovgivning på samme niveau som i dag i forhold til kontante ydelser og økonomiske tilskud, der fremover administreres af Udbetaling Danmark. Det betyder, at kommunerne efter omstændighederne skal oplyse borgeren om mulighederne for at søge om kontante ydelser og økonomiske tilskud hos Udbetaling Danmark på eget initiativ, selv om borgeren ikke spørger specifikt til mulighederne for at få kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark.

Vejledningen i kommunen om kontante ydelser og økonomiske tilskud fra Udbetaling Danmark forventes primært at finde sted i borgerservicecentre af medarbejdere, der som udgangspunkt ikke selv er fageksperter i forhold til alle kontante ydelser og økonomiske tilskud, men kan vejlede på et overordnet niveau. Det foreslås, at kommunerne alene skal vejlede borgere om kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark på et tilsvarende overordnet niveau. Hvis borgeren har behov for mere detaljeret vejledning om kontante ydelser og økonomiske tilskud på Udbetaling Danmarks sagsområde, skal kommunen henvise borgeren til Udbetaling Danmark, medmindre der er tale om borgere med særlige behov, der har behov for bistand efter forslaget til § 3, stk. 3.

Forslaget indebærer, at kommunernes helhedsorienterede vejledning får samme indholdsmæssige omfang som i dag, og at borgerens muligheder for at få helhedsorienteret vejledning forbliver på samme niveau, som det er efter gældende regler.

Hvis en borger henvender sig direkte til Udbetaling Danmark, foreslås det, at Udbetaling Danmark skal henvise borgeren til kommunen, hvis borgeren vurderes at have brug for helhedsorienteret hjælp efter § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det vil primært gælde i situationer, hvor borgeren vurderes at have behov for vejledning om ydelser og anden hjælp, der ligger uden for Udbetaling Danmarks sagsområde.

Udbetaling Danmark vil ved henvendelse fra borgere være forpligtet til at vejlede om kontante ydelser og økonomiske tilskud inden for eget sagsområde, jf. forvaltningslovens § 7. Det foreslås, at der ikke fastsættes regler om dette i forslaget til denne lov, da det allerede følger af det forhold, at Udbetaling Danmark har status af at være en offentlig myndighed, der er omfattet af forvaltningsloven og forvaltningsretlige principper i øvrigt. Det følger således allerede af forpligtelsen i forvaltningslovens § 7, at Udbetaling Danmark efter omstændighederne vil skulle gøre en borger, der har spørgsmål om folkepension opmærksom på de øvrige områder, som Udbetaling Danmark administrerer, for eksempel boligstøtte. Udbetaling Danmarks vejledning inden for eget sagsområde kan ske på såvel et overordnet som et detaljeret niveau afhængig af, hvad borgeren skønnes at have brug for. Herudover følger det af forvaltningslovens § 7, at Udbetaling Danmark også vil blive forpligtet til at stille tolkemuligheder til rådighed for borgeren i det omfang, det er nødvendigt.

Det foreslås herudover, at kommunerne får en udvidet forpligtelse til at hjælpe to grupper af borgere med henblik på at sikre, at borgeren får den hjælp, han eller hun har ret til.

Den ene gruppe er borgere, der har vanskeligt ved at anvende digitale selvbetjeningsløsninger, for eksempel digitale ansøgningsblanketter mv. Det foreslås, at kommunen skal hjælpe denne gruppe af

borgere med at anvende de digitale løsninger, der stilles til rådighed, når borgeren henvender sig ved fremmøde i kommunen.

Den anden gruppe er borgere med særlige behov, der har behov for hjælp til at vurdere, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud de kan søge om hos Udbetaling Danmark eller som på anden måde har brug for bistand.

Det foreslås således, at kommunerne får pligt til at hjælpe borgere med særlige behov med at vurdere, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren bør søge om i Udbetaling Danmark og hjælp til at udfylde og indgive ansøgninger til Udbetaling Danmark. Kommunen skal desuden hjælpe borgeren, mens Udbetaling Danmark behandler sagen, og skal for eksempel hjælpe med at forklare indholdet i breve fra Udbetaling Danmark og hjælpe med at forstå en partshøring. Herudover skal kommunen varetage kontakten til Udbetaling Danmark, både mens behandlingen af sagen finder sted og ved efterfølgende spørgsmål, for eksempel i forbindelse med breve, der sendes med årlige efterreguleringer af ydelsen, sager om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud mv. Kommunerne vil ikke blive myndighedsansvarlig eller borgerens partsrepræsentant i sagen.

Kommunen bestemmer selv, hvor hjælpen til ikke-digitalt parate borgere og borgere med særlige behov skal foregå. Hjælpen vil i praksis primært ske i borgerservicecentre, men der er ikke noget til hinder for, at kommunen har personale på de kommunale biblioteker, der kan yde hjælp til digital selvbetjening eller placerer et borgerservicecenter fysisk sammen med et bibliotek.

Spørgsmålet om, hvorvidt borgeren har fået tilstrækkelig vejledning og hjælp til at søge om kontante ydelser og økonomiske tilskud hos Udbetaling Danmark, vil kunne indgå i Ankestyrelsens behandling af en materiel afgørelse, der er truffet af Udbetaling Danmark. En borger, der ikke har fået den fornødne hjælp i kommunen vil således efter omstændighederne kunne blive stillet, som om borgeren fra begyndelsen havde modtaget korrekt vejledning og bistand i kommunen, for eksempel ved at modtage hjælp med tilbagevirkende kraft.

Hvis en borger henvender sig til Udbetaling Danmark, og Udbetaling Danmark vurderer, at der er tale om en borger med et særligt behov, foreslås det, at Udbetaling Danmark efter omstændighederne formidler den indledende kontakt til kommunen.

Det er forudsætningen, at Udbetaling Danmarks og kommunernes samarbejde om at vejlede og bistå borgeren skal bygge på kendskab til oplysninger om, hvilke typer af hjælp og kontante ydelser og økonomiske tilskud, borgeren modtager i den anden myndighed. Udveksling af oplysninger vil skulle ske inden for persondatalovens regler – det vil i praksis betyde efter forudgående samtykke fra borgeren, hvis sagsbehandleren i forbindelse med vejledning ønsker at få et fuldstændigt overblik over, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren modtager fra henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark.

Social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om, at henvendelser fra Udbetaling Danmark skal ske i elektronisk form, jf. forslaget til § 13. Bestemmelsen er med en række redaktionelle ændringer en videreførelse af den gældende § 7 i lov om etablering af Udbetaling Danmark. Visse nærmere angivne sagsområder og grupper af borgere kan helt eller delvist blive undtaget fra kravet om digital kommunikation. Det er en forudsætning, at bestemmelsen til enhver tid udmøntes således, at de forvaltningsretlige og øvrige lovgivningsmæssige krav til den offentlige forvaltning overholdes, blandt andet kravet om, at borgeren skal kunne lade sig repræsentere af andre. Bestemmelsen vil blive udmøntet i henhold til fællesoffentlige digitaliseringsstrategier.

2.5. Borgerens oplysningspligt

2.5.1. Gældende ret

Efter § 11, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, har personer, der får hjælp fra kommunen efter lovgivning, der er omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det

sociale område, pligt til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for hjælpen. Oplysningspligten gælder i forhold til lovgivningsområder, der er nævnt i lovforslagets § 1, nr. 1, 2, 3, 5, og 6.

2.5.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Da borgerens oplysningspligt også vil være en vigtig forudsætning for, at Udbetaling Danmark kan udbetale ydelser på et korrekt grundlag, foreslås det, at borgeren bliver omfattet af den samme oplysningspligt over for Udbetaling Danmark, som borgeren har i forhold til kontante ydelser og økonomiske tilskud, der udbetales af kommunen efter den sociale lovgivning.

Forslaget medfører, at afgørelser efter lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om en børne- og ungeydelse og § 16 i lov om friplejeboliger som noget nyt vil blive omfattet af de nævnte regler.

2.6. Sociale myndigheders pligt til at oplyse sager mv.

2.6.1. Gældende ret

2.6.1.1. Myndigheders pligt til at oplyse sager mv.

§§ 10, 11, stk. 1, 11 b og 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område regulerer sociale myndigheders behandling af sager, der er omfattet af de lovgivningsområder, der efter gældende regler er omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, dvs. de lovgivningsområder, der er nævnt i lovforslagets § 1, nr. 1, 2, 3, 5, og 6.

Efter § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område har myndigheden ansvaret for, at sager, der behandles efter reglerne i retssikkerhedsloven, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse (officialprincippet).

Myndigheden kan i den forbindelse efter § 11, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, anmode personer, der søger om eller får hjælp, om at medvirke til at få de oplysninger frem, der er nødvendigt for at afgøre, hvilken hjælp de er berettiget til.

Hvis borgeren ikke medvirker efter § 11, stk. 1, nr. 1 og 2, eller giver samtykke til, at myndigheden indhenter oplysninger efter § 11 a, stk. 1, skal myndigheden behandle sagen om hjælp på det foreliggende grundlag, medmindre oplysninger kan indhentes uden samtykke efter § 11 a, stk. 2, og § 11 c, jf. lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Der henvises til afsnit 2.6.1.2 for en nærmere beskrivelse af § 11 a, stk. 2 og § 11 c.

Efter § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal myndigheden give borgeren besked om,

- 1) at myndigheden har adgang til at indhente oplysninger efter § 11 a og § 11 c og til at foretage kontrol efter § 12 a,
- 2) konsekvenserne hvis borgeren ikke medvirker, jf. § 11 b,
- 3) hvilke typer af ændringer, der kan have betydning for hjælpen og
- 4) muligheden for at borgeren kan blive mødt med et tilbagebetalingskrav og eventuelt blive tiltalt for bedrageri efter straffelovens § 279 og efter § 12 b lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvis borgeren ikke oplyser om ændringerne, jf. § 11, stk. 2.

2.6.1.2. Retssikkerhedslovens regler om indhentning af oplysninger

§ 11 a og § 11 c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven) går forud for reglerne i persondataloven og forvaltningsloven.

§ 11 a og § 11 c regulerer sociale myndigheders adgang til at indhente oplysninger i sager, der er omfattet af retssikkerhedsloven. Hovedparten af de sagsområder, der fremover skal administreres af Udbetaling Danmark er omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når

kommunen behandler sagerne. Dette gælder dog ikke lov om en børne- og ungeydelse, lov om opkrævning af underholdsbidrag og § 16 i lov om friplejeboliger, hvor sagsbehandlingen alene er reguleret af forvaltningsloven og persondataloven samt almindelige forvaltningsretlige principper om sagsbehandling samt særregler i de tre love. Der henvises nærmere til § 1 i bekendtgørelse om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvoraf det fremgår hvilke love, der omfattes af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

§ 11 a og § 11 c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal ses i sammenhæng med § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvorefter myndigheden har ansvaret for, at sager, der behandles efter lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse.

I det omfang myndigheden har brug for at supplere eller verificere oplysninger, som borgeren har givet i ansøgningssager, vil myndigheden indhente oplysninger fra andre dele af myndigheden efter forvaltningslovens § 29 eller fra andre myndigheder eller private efter betingelserne i § 11 a-c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Efter § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kan en myndighed, der behandler sager, der er omfattet af retssikkerhedsloven, med borgerens forudgående samtykke, til brug for oplysning af en sag, indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløshedskasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige. Der skal være tale om oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen. Kravet om samtykke gælder både, når en social myndighed indhenter oplysninger om en persons rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, for eksempel lægejournaler, sygehusjournaler eller udskrifter heraf, og ikke-følsomme personoplysninger.

Der stilles ikke krav om, at samtykket skal være skriftligt, men ifølge reglerne om notatpligt skal myndigheden registrere, at der er givet samtykke. Samtykket skal være tilstrækkeligt præcist til, at borgeren ved, hvilke typer af oplysninger, der indhentes, hvem de bliver indhentet fra, og hvilken sag oplysninger skal bruges til at behandle. Det er ikke tilstrækkeligt, at myndigheden indhenter et »blanco-samtykke« til at kunne indhente relevante eller nødvendige oplysninger til brug for sagen. Det er herudover forudsat, at krav om samtykke efter § 11 a skal være så præcist, at det samtidigt opfylder kravet i § 29 i persondataloven, hvorefter borgeren, senest når en videregivelse af oplysninger fra en tredjemand finder sted, skal have meddelelse om, hvilke typer af oplysninger, det drejer sig om.

Samtykkekravet i § 11 a, stk. 1, indebærer, at borgeren har en bedre retsstilling end efter persondatalovens regler og forvaltningslovens § 29, idet § 11 a indeholder en udtømmende opremsning af, hvem der kan indhentes oplysninger fra, og forudsætter, at der altid skal indhentes samtykke til at indhente oplysninger, med mindre det fremgår specifikt, at kravet om samtykke kan fraviges efter særlige bestemmelser i loven. Herudover omfatter kravet om samtykke – i modsætning til persondatalovens bestemmelser og forvaltningslovens § 29 også samtykke til, at sociale myndigheder i ansøgningssager kan indhente almindelige ikke-følsomme personoplysninger fra andre.

Ud over at regulere, fra hvilke myndigheder og private en social myndighed kan indhente oplysninger og under hvilke betingelser, indeholder § 11 a en pligt for de adspurgte myndigheder til at udlevere oplysninger. De myndigheder og private, som myndigheden kan indhente oplysninger fra efter § 11 a, stk. 1, har således pligt til at udlevere oplysningerne uden at skulle vurdere, om betingelserne i forvaltningslovens kapitel 8 eller persondatalovens kapitel 4 er opfyldt. I det omfang bestemmelsen anvendes til at forlange oplysninger fra andre sociale myndigheder, fraviger § 11 a, stk. 1, reglerne i persondatalovens § 8, stk. 3. § 11 a, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område giver desuden mulighed for at forlange, at der optages retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018, hvis oplysningerne ikke videregives.

§ 11 a, stk. 1, giver kun adgang til at indhente nødvendige oplysninger.

Hvis borgeren ikke medvirker, jf. § 11, stk. 1, nr. 1 og 2, eller ikke giver samtykke til, at myndigheden kan indhente oplysninger, jf. § 11 a, stk. 1, skal myndigheden behandle sagen om hjælp på det foreliggende grundlag, jf. § 11 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, medmindre oplysningen kan indhentes uden samtykke, jf. § 11 a, stk. 2 og § 11 c. Det kan betyde, at borgen som udgangspunkt får afslag på den ansøgte hjælp.

Efter forvaltningslovens § 29, kan en myndighed i sager, der rejses ved ansøgning, som udgangspunkt ikke indhente oplysninger om ansøgerens rent private forhold fra andre dele af forvaltningen eller fra en anden forvaltningsmyndighed. Dette gælder dog ikke, hvis ansøgeren har givet samtykke hertil, andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov eller særlige hensyn til ansøgeren eller tredjemand klart overstiger ansøgerens interesse i, at oplysningen ikke indhentes. Forvaltningslovens § 29 finder generelt anvendelse, når der indhentes oplysninger uden for myndigheden og fra andre dele af forvaltningen i en ansøgningssag. Forvaltningslovens § 29 gælder også ved indhentning af oplysninger, der falder inden for persondatalovens anvendelsesområde. Ved behandling af ansøgningssager på det sociale område, skal indhentning af oplysninger fra andre myndigheder og private ske efter blandt andet § 11 a-c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og ikke efter betingelserne i forvaltningslovens § 29. I ansøgningssager, hvor lov om retssikkerhed og administration finder anvendelse, skal betingelserne i forvaltningslovens § 29 dog fortsat være opfyldt, når den sociale myndighed indhenter oplysninger fra andre dele af forvaltningen.

Bestemmelsen i § 29 blev indsat i forvaltningsloven på baggrund af Retsudvalgets beretning af 1. august 1985. (Der henvises til Folketingstidende 1984/85, Tillæg B, side 3092).

Formålet med reglen i forvaltningslovens § 29 er at sikre, at en ansøger får indflydelse på, hvilke oplysninger om vedkommendes rent private forhold, der inddrages i en sag, som den pågældende selv har rejst ved ansøgning over for forvaltningen. Bestemmelsen skal samtidig sikre, at den enkelte borger i ansøgningssager får lejlighed til at vurdere om fordelene ved, at en ansøgning imødekommes, står rimeligt mål med det ubehag, der eventuelt kan føles forbundet med, at en myndighed skaffer sig kendskab til den pågældendes rent private forhold.

Ved fastlæggelsen af, om der i henhold til forvaltningslovens § 29 er tale om en anden forvaltningsmyndighed eller andre dele af forvaltningen, skal der lægges vægt på myndighedens organisatoriske forhold. Dette betyder blandt andet, at to organisatorisk adskilte enheder i samme myndighed som udgangspunkt ikke vil kunne udveksle oplysninger om en ansøgers rent private forhold, selvom de to enheder varetager opgaver inden for samme lovgivningsområde.

Bestemmelsen i § 3, stk. 3, i lov om kommunale borgerservicecentre fraviger forvaltningslovens § 29 for så vidt angår indhentning af oplysninger om en ansøgers rent private forhold fra en anden forvaltningsgren inden for samme kommune.

2.6.1.2.1. Mulighed for kontrol af oplysninger om økonomiske forhold og ferieforhold

Efter retssikkerhedslovens § 11 a, stk. 2, kan myndigheden til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for generel kontrol uden samtykke kræve oplysninger om økonomiske forhold om den, der søger om eller får hjælp, og dennes ægtefælle eller samlever, fra andre offentlige myndigheder samt fra arbejdsløshedskasser.

Tilsvarende oplysninger kan indhentes om andre husstandsmedlemmer. Oplysningerne kan samkøres og sammenstilles med data fra myndighedens egne, andre myndigheders og arbejdsløshedskassers it-systemer, når dette er nødvendigt for at kontrollere, om betingelserne for hjælp er opfyldt, herunder med henblik på efterfølgende kontrol af, om der er sket fejl eller misbrug i forbindelse med ydelse af hjælp.

Oplysningerne kan indhentes, selv om den person, som oplysningerne vedrører, ikke bor i den kommune, som indhenter oplysningerne.

Kommunerne kan herudover uden samtykke til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for en generel kontrol få adgang til oplysninger fra FerieKonto om optjente feriedage, optjente feriepenge, tidspunktet for afholdelsen af ferie samt udbetalinger af feriepenge. Kommunerne er forpligtet til at indhente oplysninger fra Feriekonto, i det omfang de nævnte ferieoplysninger fremgår af registret.

§ 11 a, stk. 2, kan alene anvendes, hvis der er en sag, hvor der skal træffes en afgørelse hos kommunen og ikke i forbindelse med for eksempel generel vejledning af borgeren.

Efter § 11 a, stk. 4, skal adgangen til oplysninger vedrørende stk. 2 om optjente feriedage, optjent feriegodtgørelse, tidspunktet for afholdelse af ferie og udbetalinger af feriepenge, som er registreret i Feriekonto, ske via den elektroniske adgang, som Feriekonto stiller til rådighed.

2.6.1.2.2. Mulighed for at indhente oplysninger til stikprøvekontrol i pensionssager

Efter retssikkerhedslovens § 11 a, stk. 3, kan kommunerne uden samtykke fra borgeren forlange at få nødvendige oplysninger om økonomiske forhold fra pengeinstitutter og arbejdsgivere til brug for stikprøvekontrol i sager efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. med henblik på at kontrollere pensionistens indkomst- og formueforhold. Oplysningerne kan sammenstilles med øvrige oplysninger om økonomiske forhold, som kommunen er i besiddelse af med henblik på kontrol af, om der er sket misbrug i forbindelse med udbetaling af social pension.

2.6.1.2.3. Mulighed for at indhente oplysninger fra indkomstregistret

Efter retssikkerhedslovens § 11 a, stk. 5, kan myndigheden få terminaladgang til de nødvendige oplysninger, der er nævnt i § 11 a, stk. 1 og 2, i indkomstregistret, jf. § 7 i lov om et indkomstregister. Indkomstregistret indeholder blandt andet oplysninger om flere af de indkomsttyper, der indgår i den personlige indkomst, som den er defineret i skattelovgivningen, samt oplysninger om lønperiode og løntimer.

I det omfang oplysninger, der er nævnt i § 11 a, stk. 1 og stk. 2, findes i indkomstregistret, skal myndigheden indhente oplysningerne herfra.

2.6.1.2.4. Fravigelse af samtykkekravet i visse typer af sager

Efter § 11 c, jf. § 11 a, kan kommunen indhente oplysninger uden samtykke efter § 11 a i sager om blandt andet frakendelse af pension, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 3, og § 11 c, stk. 1, nr. 4, i sager om tilbagebetaling af sociale ydelser (administrative sager om misbrug af sociale ydelser). Det betyder, at kommunen i de nævnte sager - uden borgerens samtykke - kan indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløshedskasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige, hvis det er nødvendigt for at behandle sagen.

Det er en forudsætning for, at kommunen kan indhente oplysninger i sager om tilbagebetaling af sociale ydelser efter § 11 c, stk. 1, nr. 4, at der foreligger en konkret formodning om, at ydelsen er modtaget med urette. Formodningen kan for eksempel være opstået ved, at kommunen har sammenkørt oplysninger efter den gældende § 11 a, stk. 2, eller indhentet oplysninger i pensionssager efter § 11 a, stk. 3.

2.6.1.2.5. Straf for groft uagtsomt bedrageri

Efter § 12 b, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område kan en borger blive straffet med bøde for groft uagtsomt bedrageri, hvis borgeren fremkalder, bestyrker eller udnytter en vildfarelse hos myndigheden ved at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller ved at undlade at

give oplysninger om forhold, der har betydning for hjælpen, jf. § 11, stk. 1, nr. 1, og § 11, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og derved påfører kommunen et formuetaab.

2.6.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Det har været en grundlæggende præmis for aftalerne om Udbetaling Danmark, jf. afsnit 1, at der fortsat kan ske en sammenhængende og helhedsorienteret sagsbehandling i kommunerne på en let og smidig måde, når dele af administrationen af en række af kontante ydelser og økonomiske tilskud bliver flyttet fra kommunerne til Udbetaling Danmark. Samtidig skal borgeren fortsat opleve en høj retssikkerhed og et højt serviceniveau i relation til borgerbetjeningen og sagsbehandlingen i øvrigt på det sociale område. Nedenstående overvejelser tager udgangspunkt i disse forudsætninger.

Af hensyn til Udbetaling Danmarks muligheder for at kunne behandle og administrere sagerne, er det nødvendigt og hensigtsmæssigt at give Udbetaling Danmark de samme muligheder og pligter i forbindelse med sagsbehandlingen på de lovområder, der fremover skal varetages af Udbetaling Danmark, som kommunerne i dag har på det sociale område.

Det foreslås derfor, at §§ 10, 11, stk. 1, og 11 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område finder tilsvarende anvendelse, når Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse på sine sagsområder i forhold til alle de kontante ydelser og økonomiske tilskud, som Udbetaling Danmark fremover får myndighedsansvaret for.

Forslaget medfører, at Udbetaling Danmark vil få de samme forpligtelser til at oplyse sagen efter § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, som kommunerne har på det sociale område i dag i forhold til de kontante ydelser og økonomiske tilskud, som fremover skal administreres af Udbetaling Danmark.

Det foreslås herudover, at kommunen kan anmode borgeren om at medvirke til sagens oplysninger efter § 11, stk. 1, i forhold til alle kontante ydelser og økonomiske tilskud, som Udbetaling Danmark fremover får myndighedsansvaret for. Hvis borgeren ikke ønsker at medvirke, kan Udbetaling Danmark i medfør af § 11 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, afgøre sagen på det foreliggende grundlag. Det betyder for eksempel, at hvis en borger ikke ønsker at medvirke ved at give samtykke til, at Udbetaling Danmark indhenter oplysninger i ansøgningssager efter § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, vil det typisk medføre, at ansøgningen ikke kan imødekommes eller ikke kan imødekommes fuldt ud.

Borgere, der i dag modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud fra kommunerne, kan i dag idømmes straf efter § 12 b, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det foreslås, at borgere, der fremover modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud fra Udbetaling Danmark, også kan blive idømt straf efter denne bestemmelse.

Herudover foreslås det, at Udbetaling Danmark skal give borgeren de informationer efter § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, som borgeren i dag modtager fra kommunen ved ansøgning om de kontante ydelser og økonomiske tilskud, der fremover skal administreres af Udbetaling Danmark. Udbetaling Danmark skal således give borgeren skriftlig besked om adgangen til at indhente oplysninger efter § 11 a og c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. nærmere nedenfor.

Herudover skal Udbetaling Danmark give borgeren besked om kommunens muligheder for at foretage virksomhedskontrol, jf. § 12 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og oplysninger om, hvilke ændringer i borgerens forhold, der kan få betydning for hjælpen. Borgeren skal herudover oplyses om, at borgeren kan blive mødt med et tilbagebetalingskrav og eventuelt blive tiltalt for bedrageri efter straffeloven eller § 12 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller efter forslaget til § 14 i dette lovforslag, hvis borgeren ikke oplyser om ændringerne, jf. § 11, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller efter forslaget til § 4 i dette lovforslag.

Som noget nyt foreslås det herudover, at borgeren, jf. § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, får oplysninger om, at kommunen og Udbetaling Danmark kan udveksle oplysninger samt idømmes straf efter kapitel 3 i denne lov. Der henvises til bemærkningerne til § 7, nr. 2, i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

For at sikre borgeren det samme retssikkerhedsniveau, som gælder i dag ved kommunernes sagsbehandling, foreslås det, at Udbetaling Danmark ved oplysning af sager på sit sagområde bliver omfattet af de gældende bestemmelser i § 11 a, stk. 1- 5 og § 11 c, stk. 1 nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Forslaget betyder, at Udbetaling Danmark som udgangspunkt kun kan indhente en række oplysninger fra andre myndigheder og private med borgerens forudgående samtykke. Samtidig får Udbetaling Danmark mulighed for at indhente og samkøre oplysninger om økonomiske forhold og ferieforhold til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for generel kontrol af sager inden for sine sagsområder uden samtykke fra borgeren. Herudover får Udbetaling Danmark mulighed for at indhente oplysninger om økonomiske forhold fra pengeinstitutter og arbejdsgivere til brug for stikprøvekontrol i pensionssager uden samtykke fra borgeren. Udbetaling Danmark vil desuden kunne indhente oplysninger uden samtykke til brug for sager om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget med urette og mod bedre vidende, og får adgang og pligt til at anvende indkomstregistret.

Forslaget indebærer alene, at Udbetaling Danmark får de samme beføjelser til at indhente oplysninger i ansøgningssager fra andre myndigheder, sundhedspersoner, arbejdsgivere mv. som kommunerne har i dag til brug for sagsbehandling af de sager, der bliver overdraget til Udbetaling Danmark.

Samtidigt sikres det, at Udbetaling Danmark får de samme muligheder som kommunerne i dag har til løbende kontrol af, om udbetalingen af ydelserne og tilskuddene sker på et korrekt grundlag, herunder i sager om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, hvor der er en konkret mistanke om, at en borger med urette og i ond tro modtager en ydelse. Der henvises i øvrigt til afsnit 2.8.1.2. om forslag til kommunernes og Udbetaling Danmarks samarbejde om disse sager.

Der henvises til lovforarbejderne til § 11 a i Folketingstidende, 2002/2003, Till. A, side 3386-3390.

Afgørelser efter lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om en børne- og ungeydelse og § 16 i lov om friplejeboliger er ikke omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og foreslås omfattet af de nævnte bestemmelser i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, således at Udbetaling Danmark skal administrere al lovgivning på sine sagsområder efter de samme regler.

Det følger af de almindelige regler om offentlige myndigheders adgang til at behandle oplysninger, at Udbetaling Danmark herudover vil være omfattet af forvaltningslovens § 29 og persondatalovens regler i de situationer, hvor retssikkerhedsloven eller andre særregler ikke finder anvendelse.

Når Udbetaling Danmark fremover skal indhente oplysninger fra kommunen efter § 11 a-c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller persondataloven, vil kommunen være en »anden myndighed«. Tilsvarende vil Udbetaling Danmark være en »anden myndighed«, når kommunen indhenter oplysninger efter § 11 a-c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller efter persondataloven eller forvaltningsloven.

2.7. Særligt om udveksling af oplysninger mellem kommunerne og Udbetaling Danmark

2.7.1. Gældende ret

2.7.1.1. Forvaltningsloven og persondataloven

Sociale myndigheders muligheder for at indhente oplysninger til brug for at træffe afgørelse i sager på det sociale område efter lov om retssikkerhed og administration på det sociale område samt efter forvaltningslovens § 29 er beskrevet i afsnit 2.6.1.2. ovenfor.

Myndigheders muligheder for at videregive oplysninger er reguleret af forvaltningsloven, persondataloven og særlovgivningen, for eksempel lov om kommunale borgerservicecentre, der er nærmere beskrevet i afsnit 2.7.1.2. og 2.7.1.3.

Persondataloven gælder blandt andet for behandling af personoplysninger, som helt eller delvist foretages ved hjælp af elektronisk databehandling og for ikke-elektronisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register, jf. persondatalovens § 1, stk. 1. Persondatalovens § 5, stk. 1-3, §§ 6-8, § 10 og § 11, stk. 1, der vedrører behandling af personoplysninger samt § 28 om tilbagekaldelse af samtykke og § 40 om klageadgang til Datatilsynet gælder også for manuel videregivelse af personoplysninger fra en forvaltningsmyndighed til en anden, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 1, og persondatalovens § 1, stk. 3. Der gælder således den samme adgang til at udveksle personoplysninger med en anden forvaltningsmyndighed, uafhængigt af om udvekslingen af oplysninger sker elektronisk eller manuelt.

Ved personoplysninger forstås enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (den registrerede), jf. persondatalovens § 3, stk. 1, nr. 1. Ved behandling forstås enhver operation eller række af operationer med eller uden brug af elektronisk databehandling, som oplysninger gøres til genstand for, jf. persondatalovens § 3, stk. 1, nr. 2.

Det afhænger af oplysningernes karakter og formålet med videregivelsen, i hvilket omfang, der kan udveksles personoplysninger mellem forvaltningsmyndigheder jf. persondatalovens §§ 6-8. Betingelserne for videregivelse af oplysninger skærpes jo mere følsomme oplysninger, der er tale om. Det er den myndighed, der vil videregive oplysninger, som skal vurdere, om betingelserne for videregivelse er opfyldt i det konkrete tilfælde.

Persondataloven regulerer alene, hvornår en myndighed er berettiget til at videregive de pågældende oplysninger. Spørgsmålet om, hvorvidt myndigheden er forpligtet til at videregive oplysningerne beror på lovgivningen i øvrigt, herunder navnlig forvaltningslovens § 31, hvorefter en myndighed på begæring af en anden forvaltningsmyndighed skal videregive en oplysning, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndighedens skal træffe.

Bestemmelserne om behandling, herunder videregivelse, af personoplysninger i persondatalovens §§ 6-8 omfatter i øvrigt – ud over videregivelse til andre forvaltningsmyndigheder – også udveksling mellem forskellige dele af samme forvaltningsmyndighed og forvaltningsmyndighedens interne anvendelse af oplysninger samt videregivelse til private.

Efter persondatalovens § 2, stk. 1, går regler om behandling af personoplysninger i anden lovgivning, som giver den registrerede en bedre retsstilling, forud for reglerne i persondataloven. Det gælder for eksempel § 29 i forvaltningsloven.

Der gælder særlige regler for videregivelse af oplysninger fra sociale myndigheder efter persondataloven, jf. afsnit 2.7.1.2. nedenfor.

2.7.1.2. Videregivelse af oplysninger fra sociale myndigheder

Persondatalovens § 8, stk. 2 og 3, gælder specifikt for videregivelse af særligt følsomme oplysninger, der er omfattet af lovens § 7 og § 8.

Følgende oplysninger er omfattet af § 7, stk. 1, i persondataloven: Oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold samt oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold. Opregningen af typer af følsomme personoplysninger efter § 7 er udtømmende. »Helbredsmæssige forhold« er oplysninger om en fysisk persons tidligere, nuværende og fremtidige fysiske eller psykiske tilstand samt oplysninger om medicinmisbrug og misbrug af narkotika, alkohol og lignende nydelsesmidler, jf. Folketingstidende 1999/2000, Tillæg A, side 4069. Persondatalovens afgrænsning af, hvad der anses som særligt følsomme oplysninger (oplysninger om rent private forhold), svarer således i alt væsentlighed til den, der tidligere var gældende efter forvaltningslovens § 28, stk. 1.

Persondatalovens § 8, stk. 1, omfatter andre særligt følsomme personoplysninger vedrørende en persons rent private forhold: Oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end dem, der er nævnt i § 7. Som oplysninger om »andre rent private forhold« anses bl.a. oplysninger om andre foreningsmæssige tilhørsforhold end fagforeningsmæssige samt visse særlige familiemæssige forhold mv., jf. Folketingstidende 1999/2000, Tillæg A, side 4074. Offentlige myndigheder kan kun behandle oplysninger omfattet af § 8, stk. 1, hvis det er nødvendigt for varetagelsen af myndighedens opgaver.

Efter § 8, stk. 2, må en følsom personoplysning, der er omfattet af § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1, ikke videregives medmindre borgeren 1) har givet udtrykkeligt samtykke til videregivelsen, 2) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, 3) hvis videregivelsen er nødvendigt for udførelsen af en virksomhed eller påkrævet for en afgørelse, som myndigheden skal træffe, eller 4) hvis videregivelsen er nødvendigt for udførelsen af en persons eller virksomheds opgaver for det offentlige.

§ 8, stk. 3, regulerer videregivelse af særligt følsomme oplysninger fra forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område til andre myndigheder og private, og fastsætter særligt strenge betingelser for videregivelse af personoplysninger på det sociale område.

Efter persondatalovens § 8, stk. 3, må følsomme personoplysninger, der er omfattet af § 7, stk. 1, eller § 8, stk. 1, således kun videregives af forvaltningsmyndigheder inden for det sociale område, hvis betingelserne i § 8, stk. 2, nr. 1) og 2) er opfyldt, det vil sige:

- 1) den berørte person enten har givet udtrykkeligt samtykke til videregivelsen, eller
- 2) hvis videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse (værdispringsreglen).

Herudover kan oplysningerne videregives, hvis videregivelsen er et nødvendigt led i en sags behandling (hos den myndighed, der videregiver oplysningerne), eller hvis oplysningen er nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre sine tilsyns- eller kontrolopgaver (hos den myndighed, der videregiver oplysningerne).

Forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, er dermed undergivet videregivelsesregler, der svarer til den tidligere bestemmelse i forvaltningslovens § 28, stk. 2.

§ 8, stk. 3, begrænser til fordel for den registrerede dels den adgang til at videregive oplysninger, som følger af persondatalovens direktivbestemte § 7, og dels adgangen til at videregive oplysninger efter persondatalovens § 8, stk. 2.

Forvaltningsmyndigheder, der udfører opgaver inden for det sociale område, er ifølge forarbejderne til bestemmelsen for eksempel kommunale socialforvaltninger, de sociale nævn, Pensionsstyrelsen og Ankestyrelsen. Det er ikke entydigt, hvilke lovgivningsområder der er »en opgave inden for det sociale område«. Som udgangspunkt må der tages udgangspunkt i, hvilke lovgivningsområder der er omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område ved behandling af sager i kommunen, da lov om retssikkerhed og administration på det sociale område ifølge lovens forarbejder regulerer

behandlingen af sager efter den sociale lovgivning. »Opgaver på det sociale område«, der er omfattet af persondatalovens § 8, stk. 3, kan således varetages af en kommunal forvaltning, der ikke nødvendigvis er organiseret som en socialforvaltning.

2.7.1.3. Andre bestemmelser om udveksling af oplysninger

Reglerne om udveksling af oplysninger i forvaltningsloven, persondataloven og retssikkerhedsloven, kan være fraveget eller specielt reguleret i særlovgivning.

For eksempel kan et borgerservicecenter i sager, der rejses ved ansøgning, indhente oplysninger, som er fornødne til sagens behandling, herunder om ansøgerens rent private forhold, hos en anden del af kommunens forvaltning, under hvis lovgivningsområde sagen henhører efter lov om kommunale borgerservicecentre. Tilsvarende kan en anden del af forvaltningen indhente sådanne oplysninger hos borgerservicecenteret, hvis oplysningerne er tilvejebragt ved borgerservicecenterets administration af det lovgivningsområde, der henhører under den pågældende del af forvaltningen. Herved stilles den relevante fagforvaltning eller borgerservicecenteret, ligesom fagforvaltningen ville have været stillet, hvis den havde behandlet alle opgaver på det pågældende lovgivningsområde selv, jf. Folketingstidende 2004/05, Tillæg A, side 3094.

Herudover kan et borgerservicecenter, der varetager administrative borgerbetjeningsopgaver for en anden myndighed, til brug for borgerservicecentrenes varetagelse af opgaverne, indhente de samme oplysninger fra myndigheder og private, som ifølge lovgivningen ville kunne indhentes af den anden myndighed, hvis denne havde varetaget opgaven.

Der kan herudover i de enkelte ydelseslove være fastsat særlige regler om udveksling af oplysninger.

2.7.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

2.7.2.1. Udbetaling Danmark – adgang til at videregive oplysninger

Jf. afsnit 2.7.1.2, findes der særlige restriktive regler i persondatalovens § 8, stk. 3, for sociale myndigheders videregivelse af oplysninger. Det vurderes, at Udbetaling Danmark skal betragtes som en »forvaltningsmyndighed, der udfører opgaver på det sociale område« jf. persondatalovens § 8, stk. 3, idet de fleste sagsområder, der foreslås overført til Udbetaling Danmark, må betragtes som lovgivning på det sociale område. Det medfører, at Udbetaling Danmark kun kan videregive oplysninger i overensstemmelse med persondatalovens § 8, stk. 3, med mindre bestemmelsen er fraveget ved lov. Der henvises til afsnit 2.7.2.2. nedenfor, hvor persondatalovens § 8, stk. 3, foreslås fraveget i en række tilfælde ved videregivelse af oplysninger til kommunen.

Efter § 1 lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, er Udbetaling Danmark en særskilt juridisk enhed med egen bestyrelse og formue. Opgaverne varetages med administrativ teknisk bistand fra Arbejdsmarkedets Tillægspension i en række sagsbehandlingscentre. Der er således i juridisk forstand tale om én myndighed, der alene geografisk set er placeret forskellige steder i landet.

Udveksling af oplysninger mellem de forskellige sagsbehandlingscentre vil derfor kunne ske uden samtykke fra borgeren i overensstemmelse med persondataloven, når oplysningen er nødvendig for de opgaver, der skal udføres af Udbetaling Danmark.

2.7.2.2. Udbetaling Danmark og kommunernes mulighed for at videregive oplysninger til hinanden uden samtykke

Ved overflytningen af en række sagsområder til Udbetaling Danmark fra kommunerne vil der opstå en række nye situationer, hvor det af hensyn til en korrekt administration af reglerne vil være en forudsætning, at kommunen på eget initiativ og uden samtykke fra borgeren videregiver oplysninger til Udbetaling Danmark, hvis oplysningen er nødvendig for Udbetaling Danmarks administration. Tilsvarende vil det

være en forudsætning, at Udbetaling Danmark videregiver oplysninger på eget initiativ uden samtykke fra borgeren til kommunen, hvis oplysningen er nødvendig for kommunens administration og for, at kommunen kan varetage sine forpligtelser efter loven, for eksempel til at bistå borgere med særlige behov, der henvender sig til Udbetaling Danmark.

Overførslen af myndighedsansvaret af en lang række kontante ydelser og økonomiske tilskud fra kommunerne til Udbetaling Danmark medfører imidlertid, at henholdsvis Udbetaling Danmark og en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver inden for det sociale område, fremover kun kan videregive oplysninger om rent private forhold efter persondatalovens § 8, stk. 3. Der er på den baggrund identificeret en række tilfælde, hvor videregivelse af en række oplysninger om rent private forhold fra henholdsvis Udbetaling Danmark og en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver på det sociale område, skal kunne ske uden samtykke fra borgeren.

I det følgende gennemgås først en række eksempler, hvor det er nødvendigt for kommunen at videregive oplysninger til Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren (jf. afsnit A nedenfor). Dernæst gennemgås en række eksempler, hvor det vil være nødvendigt, at Udbetaling Danmark videregiver oplysninger til kommunen uden samtykke fra borgeren (jf. afsnit B nedenfor). Endelig gennemgås i afsnit 2.8.1.2. behovet for at kunne udveksle oplysninger uden samtykke fra borgeren til brug for sager om kontrol med henblik på tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget med urette og mod bedre vidende af borgeren.

Der er taget udgangspunkt i opgavefordelingen, som den er foreslået i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

Videregivelse af oplysningerne fra Udbetaling Danmark eller kommunen uden samtykke fra borgeren forudsættes først at finde sted, efter at ydelsen hos den myndighed, der skal bruge oplysningen, er blevet tilkendt. Der er således ikke tale om situationer, hvor forvaltningslovens § 29 eller § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område fraviges ved behandlingen af en ansøgningssag.

A. Behov for at kommunen automatisk videregiver oplysninger til Udbetaling Danmark

1. Konsekvensberegninger for ydelser pga. foranstaltninger over for børn og unge efter serviceloven mv.

Udbetaling Danmark foreslås blandt andet fremover at få myndighedsansvaret for udbetaling og beregning af boligsikring og boligydelse, børne- og ungeydelse, børnetilskud og barseldagpenge.

Hvis en kommune anbringer et barn uden for hjemmet efter lov om social service, får det betydning for Udbetaling Danmarks beregning af boligstøtte til forældrene til det anbragte barn og for udbetaling af barseldagpenge til barnets forældre. For eksempel skal Udbetaling Danmark afgøre, om en ansøger af barseldagpenge har daglig kontakt med barnet, og det er derfor relevant at vide, hvis kommunen anbringer et barn uden for hjemmet.

Udbetaling Danmark skal herudover stoppe udbetalingen af børne- og ungeydelse til forældrene, hvis kommunen har truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet. Det gælder også i sager, hvor forældrene ikke overholder et forældreplæg. Børne- og ungeydelsen skal desuden stoppes i tilfælde, hvor en ung mellem 15-17 år ikke har efterlevet sin pligt til at deltage i uddannelse, beskæftigelse eller anden aktivitet for 15-17-årige, jf. lov om vejledning om uddannelse og erhverv samt pligt til uddannelse, beskæftigelse mv.

Det er herudover en forudsætning for ret til børnetilskud, at barnet ikke er anbragt uden for hjemmet eller ikke er optaget i en døgnforanstaltning sammen med en indehaver af forældremyndigheden efter lov om social service eller i øvrigt forsørges af offentlige midler. Det fremgår herudover af lov om

børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, at børnetilskud udbetales til plejeforældrene, hvis barnet anbringes i pleje.

I disse situationer bør Udbetaling Danmark, for at kunne varetage administration af lovgivningen på de beskrevne områder, kunne modtage de nødvendige oplysninger fra kommunen om, at et barn er anbragt uden for hjemmet, at forældrene ikke overholder et forældrepålæg, at barnet ikke deltager i uddannelse og oplysninger om, hvem der forsøger barnet. Herudover er der det særlige forhold ved børne- og ungeydelsen, at den udbetales uden ansøgning. Udbetaling Danmark kan derfor ikke indhente et samtykke til at indhente de beskrevne oplysninger fra kommunen i forbindelse med en ansøgning forud for den første udbetaling af ydelsen.

De nævnte oplysningerne indikerer i varierende grad, at familien har »væsentlige sociale problemer«, der er omfattet af persondatalovens § 8, stk. 1.

2. Administration af pension og ydelser i kommunen

Kommunen foreslås fortsat fremover at få ansvaret for at indgå en frivillig aftale med pensionisten om, at pensionen skal udbetales på en bestemt måde. Herefter skal Udbetaling Danmark have besked om aftalen. Denne oplysning kan være en følsom personoplysning, idet det forhold, at en borger får administreret pensionen, kan være en indikation på væsentlige sociale problemer, der er omfattet af persondatalovens § 7, stk. 1, eller helbredsproblemer efter persondatalovens § 8, stk. 1.

B. Behov for at Udbetaling Danmark automatisk videregiver oplysninger til kommunerne

1. Manglende betaling af børnebidrag - påvirkning af kontanthjælp mv.

Når en kontanthjælpsmodtager, der har pligt til at betale børnebidrag til den, der har forældremyndigheden over barnet, ikke betaler sit bidrag, skal der ske fradrag i kontanthjælpen. Udbetaling Danmark foreslås fremover at få ansvaret for at administrere betaling af forskudsvis udbetaling af børnebidrag og får dermed en viden om personer, der ikke opfylder deres bidragsforpligtelse. Da oplysningen er nødvendig for kommunernes administration af kontanthjælp, bør Udbetaling Danmark automatisk og uden samtykke fra borgeren kunne videregive denne oplysning til kommunen.

En oplysning om, at en borger ikke har betalt børnebidrag, er en oplysning, der efter omstændighederne kan være omfattet af persondatalovens § 8.

2. Modregning

Kommunen foreslås fortsat fremover at skulle varetage en række opgaver vedrørende modregning, for eksempel efter boligstøtteleven. Kommunen skal i den forbindelse foretage en vurdering af borgerens betalingsevne efter gældende regler på baggrund af oplysninger om sociale forhold, herunder oplysning om sociale problemer, helbredsforhold mv., der eventuelt findes i sager hos Udbetaling Danmark. Det vil derfor være nødvendigt, at kommunerne ved modregning af kontante ydelser og økonomiske tilskud altid kan indhente de nødvendige oplysninger fra Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren.

I alle de ovennævnte eksempler vil hverken Udbetaling Danmark eller en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver på det sociale område, i alle tilfælde kunne videregive nødvendige oplysninger automatisk og uden samtykke efter § 8, stk. 3, da bestemmelsen forudsætter, at der sker en konkret vurdering i hver enkelt sag af, om oplysningerne kan videregives.

Persondatalovens § 8, stk. 3, vurderes derfor at udgøre en unødigt barriere for, at kommunerne og Udbetaling Danmark kan give hinanden gensidig besked om oplysninger, der er nødvendige for den anden myndigheds omberegning, fradrag, modregning og anden opfølgning af sager.

Hertil kommer, at det heller ikke vil være hensigtsmæssigt at forsøge at indhente samtykke fra borgeren i situationer, hvor videregivelsen af oplysningerne medfører, at borgeren får stoppet eller nedreguleret

størrelsen af en kontant ydelse eller et økonomisk tilskud, idet borgeren i disse tilfælde må formodes ikke at ville give samtykke til videregivelsen.

Det vurderes derfor, at der bør indføres en hjemmel til, at henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark kan videregive nødvendige oplysninger om rent private forhold uden samtykke fra borgeren til hinanden, hvis det er nødvendigt for, at den anden myndighed kan foretage efterreguleringer, omberegninger, frakende eller stoppe udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud og foretage anden opfølgning i forhold til kontante ydelser og økonomiske tilskud inden for eget sagsområde.

Herudover vurderes det at være nødvendigt, at Udbetaling Danmark til brug for administration af lov om en børne- og ungeydelse kan modtage nødvendige informationer fra kommunen uden samtykke fra borgeren, ikke blot til brug for efterregulering, omberegning mv., men også forud for den første udbetaling af ydelsen. Det skyldes, at børne- og ungeydelsen også fremover vil blive udbetalt uden ansøgning, og borgeren har derfor ikke som i ansøgningssager mulighed for at give samtykke til, at Udbetaling Danmark kan indhente oplysninger fra kommunen, inden udbetalingen finder sted.

Videregivelsen skal kunne ske uden, at den afgivende myndighed skal vurdere, om betingelserne for at videregive oplysninger om rent private forhold uden samtykke fra borgeren i § 8, stk. 3, i persondataloven, er opfyldt. De øvrige bestemmelser i persondataloven forudsættes fortsat overholdt, jf. nærmere nedenfor.

Persondataloven indeholder ingen regler om, at en myndighed i en sådan situation skal videregive oplysningen på eget initiativ. For at sikre, at oplysningerne bliver videregivet, foreslås det derfor, at kommunen og Udbetaling Danmark skal videregive oplysningerne, hvis de er nødvendige for den anden myndigheds opfølgning mv. af sager og for at sikre at borgeren får udbetalt kontante ydelser og økonomiske tilskud på et korrekt grundlag.

Forslaget vil sikre, at Udbetaling Danmark og kommunerne modtager nødvendige oplysninger, der som led i Udbetaling Danmarks og kommunernes myndighedsudøvelse er en forudsætning for at kunne foretage en korrekt administration af den sociale lovgivning.

En fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, er herudover en forudsætning for, at Udbetaling Danmark og kommunerne kan sende elektroniske meddelelser til hinanden om, at der skal ses nærmere på en sag i de tilfælde, hvor en ny oplysning hos den afgivende myndighed også har betydning for den modtagende myndigheds opfølgning på en sag vedrørende samme borger. Disse elektroniske meddelelser anvendes i dag i kommunerne sagsbehandling, og er et hjælpeværktøj, der sikrer, at kontante ydelser og økonomiske tilskud til enhver tid udbetales på et korrekt grundlag. Med forslaget sikres det, at disse meddelelser fortsat ville kunne sendes, selv om en række lovgivningsområder deles op i selvstændige sagsområder, der varetages af henholdsvis kommunerne og Udbetaling Danmark.

Kravet om samtykke i ansøgningssager i forvaltningslovens § 29 vil ikke blive fraveget med de foreslåede bestemmelser, idet forslaget til bestemmelserne om pligten til at videregive nødvendige oplysninger til brug for at foretage efterreguleringer, omberegninger, frakende eller stoppe udbetalinger og foretage anden opfølgning i forhold til kontante ydelser og økonomiske tilskud, alene giver mulighed for at videregive oplysningerne, efter at borgeren har fået tilkendt ydelsen eller tilskuddet, det vil sige efter at den modtagende myndighed har behandlet og har afgjort en ansøgningssag. Det skal i den forbindelse bemærkes, at forvaltningslovens § 29 ikke regulerer efterfølgende videregivelse af oplysninger fra sager, der er påbegyndt som ansøgningssager.

Efter de foreslåede bestemmelser vil der kunne videregives oplysninger, når det er nødvendigt for, at kommunerne og Udbetaling Danmark som led i deres myndighedsudøvelse kan fastsætte et retskrav ud fra de kriterier for ret til kontante ydelser og økonomiske tilskud, der fremgår af lovgivningen. Hvornår udveksling er nødvendig vil således altid fremgå direkte eller indirekte af de enkelte ydelseslove, hvoraf det kan udledes, hvilke typer af oplysninger, der skal udveksles.

Efter Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EU's persondatadirektiv), artikel 7, kan der ske databehandling, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til offentlig myndighedsudøvelse.

Efter direktivets artikel 8, kan der som udgangspunkt ikke ske databehandling af følsomme oplysninger. Artikel 8 svarer til persondatalovens § 7. Databehandling, herunder videregivelse, kan dog undtagesvist ske, hvis det er af hensyn til, at et retskrav kan fastsættes, gøres gældende eller forsvares efter artikel 8, stk. 2, litra e, 2. led. Det antages, at denne bestemmelse omfatter myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse. Bestemmelsen svarer til persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4. Det forudsættes i den forbindelse, at § 5 om god sagsbehandlingsskik fortsat skal iagttages, herunder princippet om, at databehandling kun kan ske til saglige formål, og at databehandlingen opfylder kravet om proportionalitet. Disse betingelser forudsættes således overholdt i hvert enkelt tilfælde, hvor der behandles personoplysninger, når der sker databehandling til brug for fastsættelse af et retskrav som led i myndighedsudøvelse.

Det forudsættes, at udveksling af oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark til brug for varetagelsen af de myndighedsopgaver, som er pålagt de to myndigheder ved lov, herunder for at kunne fastslå et retskrav efter lovgivningen, i alle tilfælde sker inden for rammerne af EU's persondatadirektiv og reglerne i persondataloven i øvrigt – også i de tilfælde, hvor persondatalovens § 8, stk. 3, fraviges. Der vil således ikke frit kunne udveksles oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark.

Den enkelte kommune og Udbetaling Danmark skal således ved hver enkelt databehandling overholde de grundlæggende betingelser for behandling af personoplysninger i persondatalovens kapitel 4 om saglighed og proportionalitet samt de øvrige bestemmelser om behandling af personoplysninger i for eksempel persondatalovens §§ 6-8. Herudover vil kommunerne og Udbetaling Danmark også skulle overholde persondatalovens kapitel 8-10, der indeholder bestemmelser om registrerede rettigheder over for de dataansvarlige myndigheder, som behandler oplysninger om vedkommende. Det drejer sig blandt andet om reglerne om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede, den registreredes ret til indsigt i oplysninger, der databehandles om vedkommende mv.

Kommunen og Udbetaling Danmark vil herudover skulle overholde de til enhver til gældende regler om datasikkerhed.

Forslaget medfører ikke tale om en generel fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3. De foreslåede bestemmelser vil alene medføre en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, når en kommune og Udbetaling Danmark udveksler oplysninger, når det er nødvendigt for at foretage efterregulering, omberegning, fradrag, modregning, for at frakende eller stoppe kontante ydelser og økonomiske tilskud eller for at foretage anden opfølgning i sager på henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmarks sagsområder. Persondatalovens § 8, stk. 3, fraviges således ikke, når en forvaltning i kommunen, der varetager opgaver på det sociale område eller Udbetaling Danmark skal videregive oplysninger til andre myndigheder eller private, eller hvis kommunikationen mellem Udbetaling Danmark og kommunen ikke sker som led i myndighedsudøvelse med henblik på at kunne fastsætte et retskrav.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.9. og 2.10. om persondatalovens øvrige betingelser, datasikkerhed mv.

For en nærmere beskrivelse af de foreslåede bestemmelser henvises til bemærkninger til §§ 6 og 7.

2.7.2.3. Terminaladgang til registre med nødvendige oplysninger

Det foreslås i afsnit 2.7.2.2., at kommunen og Udbetaling Danmark i en række situationer får pligt til at videregive oplysninger til hinanden.

Som følge heraf foreslås det, at kommunerne og Udbetaling Danmark til brug for vurderingen af, om en oplysning er nødvendig at videregive til brug for at foretage efterregulering, omberegning, fradrag,

modregning, eller for at frakende eller stoppe kontante ydelser og økonomiske tilskud mv. hos den anden myndighed, kan få terminaladgang til et register med nødvendige oplysninger om, hvilke typer af kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren har modtaget de seneste 3 måneder samt oplysninger om størrelsen på ydelsen og tilskuddet. Ved at give terminaladgang får henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark mulighed for opslag i et fælles it-system og kan se, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud, en borger modtager fra begge myndigheder. Kommunerne og Udbetaling Danmark får kun adgang til at redigere oplysninger på sine til egne sagsområder.

Med forslaget sikres det, at Udbetaling Danmark og kommunen kun videregiver nødvendige oplysninger til hinanden til brug for at foretage efterregulering, omberegning, fradrag, modregning, eller for at frakende eller stoppe kontante ydelser og økonomiske tilskud, hvis borgeren aktuelt modtager en ydelse, hvori oplysningerne skal indgå. Herudover vil kommunen og Udbetaling Danmark kunne anvende terminaladgangen, hvis det er nødvendigt for at vurdere, om en oplysning skal videregives til brug for kontrolopgaver hos den modtagende myndig. Der henvises til bemærkninger til 2.8.1.2.

Uden en sådan terminaladgang vil der være stor risiko for, at kommunerne og Udbetaling Danmark udveksler oplysninger om borgere, der ikke aktuelt modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud hos den anden myndighed.

Herudover får kommunen og Udbetaling Danmark adgang til nødvendige oplysninger om kontante ydelser og økonomisk tilskud i registret efter § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Forslaget medfører ikke en yderligere fravigelse af forvaltningslovens § 29.

På pensionsområder er der på visse områder behov for adgang til de samme data i kommunens og Udbetaling Danmarks sager til brug for beregning af social pension, idet de grundlæggende betingelser for at modtage og beregne social pension er ens. For eksempel skal både kommunen og Udbetaling Danmark lægge de samme oplysninger om indtægt og formue til grund i afgørelser på hver deres sagsområde efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension mv.

For at sikre, at både kommunerne og Udbetaling Danmark lægger de samme oplysninger til grund i sager efter lov om social pension samt lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. på hver deres sagsområder, foreslås det, at Udbetaling Danmark og kommunen har terminaladgang til et register med nødvendige oplysninger til brug for beregning m.v. af pension efter de nævnte love.

Herudover vil kommunerne og Udbetaling Danmark kunne foretage opslag i registret, når det er nødvendigt for behandling af ansøgningssager i overensstemmelse med betingelserne i forvaltningslovens § 29 og § 11 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, det vil sige som udgangspunkt med borgerens samtykke.

De nødvendige oplysninger, der vil være terminaladgang til, vil hovedsageligt være oplysninger, der ikke er følsomme personoplysninger. Udbetaling Danmark vil få adgang til følsomme personoplysninger om, at en borger eventuelt modtager helbrestillæg og førtidspension fra kommunen. Det er oplysninger, som Udbetaling Danmark allerede har kendskab til, da Udbetaling Danmark udbetaler førtidspension og opgør formue til brug for afgørelser om helbrestillæg i kommunen.

Det forudsættes at den enkelte medarbejder i kommunerne og Udbetaling Danmark alene anvender terminaladgangen, når det er nødvendigt som led i myndighedsudøvelsen for at kunne fastsætte et retskrav ud fra de kriterier for ret til kontante ydelser og økonomiske tilskud, der fremgår af lovgivningen. Hvor når udveksling er nødvendig vil således altid fremgå direkte eller indirekte af de enkelte ydelseslove, hvoraf det kan udledes, hvilke typer af oplysninger, der skal udveksles.

Efter Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger

(EU's persondatadirektiv), artikel 7, kan der ske databehandling, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til offentlig myndighedsudøvelse.

Efter direktivets artikel 8, kan der som udgangspunkt ikke ske databehandling af følsomme oplysninger. Artikel 8 svarer til persondatalovens § 7. Databehandling, herunder videregivelse, kan dog undtagesvist ske, hvis det er af hensyn til, at et retskrav kan fastsættes, gøres gældende eller forsvares efter artikel 8, stk. 2, litra e, 2. led. Det antages, at denne bestemmelse omfatter myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse. Bestemmelsen svarer til persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4. Det forudsættes i den forbindelse, at § 5 om god sagsbehandlingsskik fortsat skal iagttages, herunder princippet om at databehandling kun kan ske til saglige formål, og at databehandlingen opfylder kravet om proportionalitet. Disse betingelser forudsættes således overholdt i hvert enkelt tilfælde, hvor der behandles personoplysninger, når der sker databehandling til brug for fastsættelse af et retskrav som led i myndighedsudøvelse.

Det forudsættes, at udveksling af oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark til brug for varetagelsen af de myndighedsopgaver, som er pålagt de to myndigheder ved lov, herunder for at kunne fastslå et retskrav efter lovgivningen, i alle tilfælde sker inden for rammerne af EU's persondatadirektiv og reglerne i persondataloven i øvrigt – også i de tilfælde, hvor persondatalovens § 8, stk. 3, fraviges. Kommunerne og Udbetaling Danmark vil således ikke have fri adgang til at slå op i de nævnte registre.

Den enkelte kommune og Udbetaling Danmark skal ved hvert enkelt databehandling overholde de grundlæggende betingelser for behandling af personoplysninger i persondatalovens kapitel 4 om saglighed og proportionalitet samt de øvrige bestemmelser om behandling af personoplysninger i for eksempel persondatalovens §§ 6-8. Herudover vil kommunerne og Udbetaling Danmark også skulle overholde persondatalovens kapitel 8-10, der indeholder bestemmelser om registrerede rettigheder over for de dataansvarlige myndigheder, som behandler oplysninger om vedkommende. Det drejer sig blandt andet om reglerne om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede, den registreredes ret til indsigt i oplysninger, der databehandles om vedkommende mv.

Kommunen og Udbetaling vil herudover skulle overholde de til enhver til gældende regler om datasikkerhed.

Det foreslås, at kommunerne og Udbetaling Danmark har pligt til at stille de nødvendige oplysninger til rådighed i de foreslåede registre. I det omfang, kommunerne og Udbetaling Danmark stiller oplysninger til rådighed om kontante ydelser og økonomiske tilskud, der kan betegnes som oplysninger om rent private forhold for Udbetaling Danmark, vil der ske en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3.

Forslaget vil ikke medføre en generel fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3. De foreslåede bestemmelser om terminaladgang vil alene medføre en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, når *en kommune og Udbetaling Danmark* stiller data til rådighed i de nævnte registre, som kun kommunen og Udbetaling Danmark får terminaladgang til.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.9. og 2.10. om persondatalovens øvrige betingelser, datasikkerhed mv. Den enkelte kommune vil kun kunne se oplysning i registret, der vedrører kommunens egne borgere.

Ingen af de foreslåede nye bestemmelser vil give adgang til registersamkøring, herunder registersamkøring i kontroløjemed.

For en nærmere beskrivelse af de foreslåede bestemmelser henvises til bemærkningerne til § 8.

2.8. Særligt om kommunernes og Udbetaling Danmarks samarbejde om kontrol og tilbagebetalingssager

2.8.1. Oplysning af tilbagebetalingssager

2.8.1.1. Gældende ret

Betingelserne for at træffe afgørelse om tilbagebetaling i sager på det sociale område, hvor borgeren har vildledt myndigheden, fremgår af de enkelte sociale love, der indeholder de samme betingelser for at kunne træffe afgørelse i disse typer af sager. Betingelsen for at træffe afgørelse om tilbagebetaling er for det første, at borgeren har modtaget ydelsen mod bedre vidende ved for eksempel at tilbageholde eller fortie oplysninger, som er omfattet af borgerens oplysningspligt over for myndigheden. For det andet skal ydelsen være modtaget med urette. Begge betingelser skal være opfyldt for at kunne kræve tilbagebetaling.

Det er et grundlæggende princip, at ansvaret for at oplyse og træffe afgørelse i sager om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget med urette og mod bedre vidende af borgeren (i det følgende kaldet tilbagebetalingssager), er hos den myndighed, som har myndighedsansvaret for ydelsen.

Det er derfor efter gældende regler kommunen, der har ansvaret for at sikre, at de kontante ydelser og økonomiske tilskud, der fremover skal administreres af Udbetaling Danmark, bliver udbetalt på et korrekt grundlag, og hermed også kommunen, der i dag har ansvaret for at træffe afgørelse om tilbagebetaling i de pågældende sager.

Kommunen har pligt til at rejse en sag om tilbagebetaling, hvis kommunen har en begrundet formodning om, at borgeren i en periode har modtaget en social ydelse med urette, og borgeren har været vidende om dette. Det skyldes, at myndighederne kun har hjemmel til at tildele kontante ydelser og økonomiske tilskud til de borgere, der opfylder lovens betingelser for at modtage hjælpen.

Sager om tilbagebetaling af sociale ydelser på de sagsområder, der foreslås overflyttet til Udbetaling Danmark handler typisk om, hvorvidt borgeren skal betragtes som reelt enig eller har uoplyste indtægter af en sådan størrelse, at de vil påvirke størrelsen på den udbetalte hjælp.

Kommunen har således pligt til at undersøge en sag nærmere, hvis der fremkommer oplysninger, som giver anledning til at vurdere, om borgeren fortsat opfylder betingelserne for at modtage hjælpen. Oplysningerne kan fremkomme ved, at kommunen modtager en anonym anmeldelse fra en borger, for eksempel en nabo eller ved en underretning fra en anden myndighed, for eksempel fra SKAT, der ved kontrol i virksomheder ved et tilfælde kommer i besiddelse af oplysninger, der kan tyde på, at borgeren »arbejder sort« og modtager sociale ydelser med urette. Kommunen kan også selv ved registersamkøring eller stikprøvekontrol blive opmærksom på forhold, der giver anledning til at undersøge en sag nærmere, for eksempel hvis kommunen kan se, at en modtager af social pension kort før årsskiftet har hævet hele sin opsparing med henblik på at kunne modtage supplerende pensionsydelse (»ældrechecken«). Det vil ofte ikke være tilstrækkeligt, at kommunen alene lægger en enkelt oplysning til grund for sin vurdering af, om der skal påbegyndes en tilbagebetalingssag. Kommunen vil således normalt indhente flere oplysninger fra andre sager for at kunne danne sig et billede af, om sagen skal henlægges eller undersøges yderligere som en tilbagebetalingssag.

Hvis der efter kommunens indledende indhentning af oplysninger fra egne sager om borgeren opstår en mere konkret og begrundet formodning om, at ydelsen kan være modtaget med »urette«, påbegynder kommunen en tilbagebetalingssag, hvor det skal undersøges, om betingelserne for at kræve tilbagebetaling er til stede.

Det beror på en konkret vurdering i hver enkelt sag, hvornår kommunen vurderer, at der er grundlag for at gå videre med sagen som en tilbagebetalingssag. Kriteriet for at påbegynde en sag om tilbagebetaling er, at der er en mere konkret formodning om, at en borger kan have modtaget en ydelse med urette og

mod bedre vidende. Hvis kommunen for eksempel ved en anonym anmeldelse fra en borger har noteret i sagen, at der har været flere anonyme henvendelser om sagen, som har været grundløse og udtryk for chikane, vil kommunen kunne henlægge sagen. Omvendt vil oplysninger fra en anden sag i kommunen, hvor borgeren har givet udtryk for at have en samlever, kunne understøtte, at der kan være basis for at gå videre med en sag, hvis en borger er blevet anmeldt for at modtage kontante ydelser og økonomiske tilskud til enlige med urette.

Oplysningen af en tilbagebetalingssag i kommunen sker navnlig efter § 11 a og c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed på det sociale område, persondataloven og forvaltningsretlige principper. Kommunen kan efter disse bestemmelser for eksempel indhente oplysninger fra andre myndigheder og private for eksempel læger, pengeinstitutter, arbejdsgivere mv. uden samtykke fra borgeren. Herudover kan kommunen efter § 11 a, stk. 2, samkøre oplysninger om økonomiske forhold og oplysninger om ferieforhold til brug for generel kontrol. Der henvises til afsnit 2.6.1.2. for en nærmere beskrivelse af reglerne.

Kommunen skal i forbindelse med en afgørelse om tilbagebetaling partshøre borgeren efter forvaltningslovens § 19. Dette sker typisk skriftligt, men kommunen kan også vælge at indkalde borgeren til en samtale, hvor borgeren kan få lejlighed til at udtale sig om afgørelsesgrundlaget i sagen.

Borgeren har som udgangspunkt pligt til at bidrage til sagens oplysning, jf. § 11 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Denne forpligtelse skal i tilbagebetalingssager fortolkes i lyset af § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens tvangsindgreb og oplysningspligter.

Efter § 10, stk. 1, i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter gælder bestemmelser i lovgivningen om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke i forhold til en mistænkt, hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse. Bestemmelsen omfatter alle tilfælde, hvor der i lov eller bekendtgørelse mv. er fastsat pligt til at meddele oplysninger til en myndighed. Det gælder, uanset om en overtrædelse af oplysningspligten kan sanktioneres med straf eller gennemtvinges for eksempel ved brug af tvangsbøder. Bestemmelsen har således også betydning for tilbagebetalingssager på det sociale område, selv om borgeren ikke kan idømmes en sanktion for ikke at medvirke til sagens oplysning.

Retten til ikke at udtale sig indtræder først, når der er mistanke om, at der kan være begået en strafbar lovovertrædelse, og mistanken er så stærk, at der vil være grundlag for at tillægge vedkommende en sigtets rettigheder inden for strafferetsplejen. En formodning om, at en borger muligvis modtager en social ydelse med urette og mod bedre vidende, udgør ikke en sådan mistanke fra samme tidspunkt, som der er påbegyndt en tilbagebetalingssag. En mistanke om, at der også kan være begået et strafbart forhold, vil dog kunne opstå, efterhånden som myndigheden indhenter oplysninger til sagen. Ved vurderingen af, om der er en konkret mistanke, må det som udgangspunkt være afgørende, om myndighedens mistanke er så stærk, at der ville være grundlag for inden for strafferetsplejen at rejse en sigtelse eller at tillægge vedkommende en sigtets rettigheder. Der skal således foreligge omstændigheder, oplysninger mv., som på objektivet grundlag og med rimelighed kan tale for vedkommendes mulige skyld. En person skal normalt anses for sigtet, når mistanken samler sig om vedkommende, og efterforskningen direkte retter sig mod den pågældende og ikke mod en bredere kreds.

Et strafbart forhold kan for eksempel være en overtrædelse af straffeloven eller § 12 b, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvor afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger eller undladelsen af at afgive oplysninger om forhold, der har betydning for hjælpen, kan straffes, hvis der er tale om grov uagtsomhed.

Efter § 10, stk. 3, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og ved forvaltningens tvangsindgreb og oplysningspligter, skal en myndighed vejlede den mistænkte om, at vedkommende

ikke har pligt til at meddele oplysninger, som kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse.

Myndighedsudøvelse, herunder sagsoplysningsskridt, som indhentning af oplysninger i for eksempel sager om tilbagebetaling, kan ikke overlades til andre myndigheder uden udtrykkelig lovhjemmel. Kommunerne har ikke i dag hjemmel til at overlade oplysningen af sager til andre myndigheder, men kan koordinere indsatsen mod misbrug af sociale ydelser med andre myndigheder, for eksempel SKAT.

Når en myndighed efter gældende regler i praksis på eget initiativ videregiver en oplysninger til en anden myndighed, fordi oplysningen antages at have betydning for en eventuel sag om tilbagebetaling hos den myndighed, der modtager oplysningen, sker det med henvisning til, at videregivelsen er påkrævet for en afgørelse, som den modtagende myndighed skal træffe, jf. persondatalovens § 8, stk. 2. Videregivelsen kan også ske med henvisning til, at hensynet til varetægelse af offentlige interesser klart overstiger hensynet til at holde oplysningen hemmelig (værdispringsreglen), jf. persondatalovens § 8, stk. 3.

2.8.1.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Når myndighedsansvaret overgår fra kommunerne til Udbetaling Danmark medfører dette, at Udbetaling Danmark også får ansvaret for at træffe afgørelse i sager om tilbagebetaling på de lovgivningsområder, som Udbetaling Danmark får myndighedsansvaret for. Der henvises til afsnit 2 i de almindelige bemærkninger i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

Det er afgørende, at indsatsen mod misbrug af kontante ydelser og økonomiske tilskud bliver styrket. I den forbindelse skal der på den ene side tages hensyn til, at Udbetaling Danmark som landsdækkende myndighed får adgang til at samkøre registre og får gode forudsætninger for at kunne foretage analyser og målrette indsatsen for at forhindre og afdække misbrug af kontante ydelser og økonomiske tilskud via stikprøvekontroller og registerundersøgelser. På den anden side skal der tages hensyn til, at kommunerne i kraft af deres nærhed til borgeren i visse tilfælde har bedre forudsætninger for at oplyse sagerne. For eksempel kan kommunen holde møder med borgeren og har nemmere adgang til at indhente oplysninger fra ansatte i de kommunale tilbud, som borgeren er i kontakt med. Herudover skal der ved overvejelser om, hvordan indsatsen mod misbrug kan styrkes, tages hensyn til, at borgeren i nogle tilfælde vil modtage kontante ydelser og økonomiske tilskud fra både kommunen og Udbetaling Danmark på samme tid, hvor de samme faktuelle forhold vil have betydning for sager på begge myndigheders områder.

Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at den fremtidige indsats sker i et tæt og koordineret samarbejde mellem kommunen og Udbetaling Danmark, og at kommunerne i visse tilfælde kan oplyse sager, der hører under Udbetaling Danmarks sagsområde.

For at sikre, at Udbetaling Danmark og kommunerne altid modtager oplysninger, der er nødvendige for at vurdere, om der er sket misbrug af sociale ydelser, og om der derfor skal påbegyndes eller træffes afgørelse i en sag om tilbagebetaling af en ydelse, foreslås det præciseret i loven, at henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark på eget initiativ har pligt til at videregive nødvendige oplysninger til hinanden, hvis oplysningerne er nødvendige for den modtagende myndigheds kontrol af, om en borger har modtaget kontante ydelser og økonomiske tilskud med urette og mod bedre vidende. Bestemmelsen svarer til gældende praksis, hvorefter myndigheder på eget initiativ videregiver oplysninger i overensstemmelse med betingelserne i persondataloven, hvis oplysningen er nødvendig for tilbagebetalingssager hos andre myndigheder. Forslaget medvirker til at sikre, at kommunen og Udbetaling Danmark altid modtager relevante oplysninger, der er nødvendige for vurderingen af, om en ydelse er modtaget med urette og mod bedre vidende.

Som beskrevet i afsnit 2.8.1.1. foretager kommunen i dag en indledende vurdering af, om der kan være

grundlag for at undersøge en sag nærmere, hvis kommunen modtager en anonym anmeldelse eller oplysninger fra en anden myndighed, der kan tyde på, at en borger modtager en ydelse med urette. Vurderingen sker ved, at kommunen indhenter oplysninger fra andre sager i egen forvaltning og sammenholder dem med de øvrige oplysninger i sagen. De sagsområder, der efter gældende regler indeholder oplysninger, som kan bidrage til at give et helhedsbillede af borgeren, og som ofte er forudsætningen for, at kommunen kan vurdere, om der er »noget at komme efter« i en sag, vil fremover findes i både kommunen og Udbetaling Danmark. Hvis kommunen og Udbetaling Danmark ikke får mulighed for og pligt til at videregive oplysninger fra egne sager, vil det være vanskeligt for både kommunen og Udbetaling Danmark at tilvejebringe grundlaget for at få en mere konkret og begrundet formodning om, at en borger modtager en ydelse med urette, så der kan påbegyndes en tilbagebetalingssag.

Det foreslås derfor, at henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark efter anmodning får pligt til videregive nødvendige oplysninger, der foreligger i egne sager, til den anden myndighed, det vil sige oplysninger, som allerede er noteret i sagerne, hvis oplysningerne er nødvendige for den anden myndigheds vurdering af, om der skal påbegyndes en tilbagebetalingssag. Dette vil sikre, at kommunerne og Udbetaling Danmark kan påbegynde sager om tilbagebetaling på et mere kvalificeret grundlag, idet påbegyndelse af en tilbagebetalingssag forudsætter en konkret og mere begrundet formodning om, at en borger måske modtager en ydelse med urette. Det vil herefter være op til den myndighed, der har bedt om oplysningerne at tage stilling til, hvordan de modtagne oplysninger skal indgå i det videre sagsforløb, og om der er grundlag for at påbegynde en tilbagebetalingssag på eget sagsområde.

Det foreslås herudover, at Udbetaling Danmark kan overlade kompetencen til at foretage sagsbehandlingsskridt i tilbagebetalingssager på Udbetaling Danmarks sagsområde til kommunen. Forslaget indebærer, at kommunen får mulighed for - og pligt til - at undersøge en tilbagebetalingssag fra Udbetaling Danmark, og at kommunen får mulighed for eventuelt at undersøge sagen sammen med en beslægtet sag i kommunen i samme sagsgang.

I de tilfælde, hvor Udbetaling Danmark overlader hele eller en del af sagsoplysningen til kommunen, foreslås det, at kommunen ved varetagelse af opgaven for Udbetaling Danmark er omfattet af de samme beføjelser, som hvis kommunen havde varetaget opgaven som sit eget sagsområde.

Kommunen undersøger således ikke sagen på Udbetaling Danmarks vegne, men har et selvstændigt myndighedsansvar for at tilrettelægge og oplyse tilbagebetalingssager på Udbetaling Danmarks sagsområde. Det er således også kommunens ansvar, at sagsoplysningen sker inden for rammerne af lovgivningen og forvaltningsretlige principper om saglighed og proportionalitet i sagsoplysningen.

Når Udbetaling Danmark anmoder kommunen om at bidrage til sagsoplysningen, følger det af kommunens selvstændige myndighedsansvar for sagsoplysningen, at kommunen har frihed til at bestemme, hvordan kommunen vil oplyse sagen.

Kommunerne kan herunder henvende sig skriftligt til borgeren eller indkalde borgere til en samtale i kommunen, hvor borgeren for eksempel kan bidrage med faktuelle oplysninger til sagen eller komme med sine kommentarer til de oplysninger, som er blevet indhentet i sagen af kommunen eller af Udbetaling Danmark. Kommunen skal under et eventuelt møde være opmærksom på, at borgeren skal oplyses om, at borgeren har ret men ikke pligt til at deltage i mødet eller bidrage til sagens oplysning, hvis kommunen eller Udbetaling Danmark under sagsforløbet får mistanke om, at borgeren har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, jf. bestemmelsen i § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter.

Det foreslås, at det er Udbetaling Danmark - og ikke kommunen - der har ansvaret for at sikre, at der er foretaget parthøring af borgeren efter forvaltningsloven i sager på Udbetaling Danmarks sagsområde, idet parthøringen er et sagsbehandlingsskridt, der har tæt sammenhæng med den endelige afgørelse om tilbagebetaling. Det vil således altid være Udbetaling Danmarks ansvar at sikre, at borgeren har viden

om, at oplysninger afgivet til kommunen vil indgå i Udbetaling Danmarks afgørelse om tilbagebetaling i forhold til en bestemt ydelse, hvis Udbetaling Danmark overlader sagsoplysningen til kommunen.

Den foreslåede samarbejdsmodel er ikke til hinder for, at Udbetaling Danmark selv oplyser en sag eller dele af en sag. For at undgå, at kommunen indhenter oplysninger, som Udbetaling Danmark i forvejen er i besiddelse af, skal Udbetaling Danmark orientere kommunen om, hvilke nødvendige oplysninger til belysning af sagen, Udbetaling Danmark selv har indhentet.

Den foreslåede samarbejdsmodel vil gøre det muligt for kommunen at oplyse både eventuelle sager fra kommunen og sager fra Udbetaling Danmark samtidigt.

For at sikre et effektivt og smidigt samarbejde om kontrolsager, når Udbetaling Danmark anmoder om bistand til at oplyse sager, vil bestyrelsen for Udbetaling Danmark fastlægge overordnede vejledende retningslinjer for det praktiske samarbejde mellem kommunerne og Udbetaling Danmark i forskellige typer af sager. Retningslinjerne vil blive formuleret således, at den enkelte kommune selv får mulighed for at fastsætte interne retningslinjer for den kommunale kontrolindsats og prioritere indsatsen på området.

Der er i forbindelse med etableringen af Udbetaling Danmark taget højde for, at kommunerne beholder de fornødne ressourcer til at bistå Udbetaling Danmark med at oplyse sager.

Ressourceanvendelsen i kommunerne og Udbetaling Danmark vil kunne evalueres løbende i bestyrelsen for Udbetaling Danmark.

Det vil være kommunens egen revisor, der foretager revision af kommunens sagsoplysning, når kommunen oplyser sagen til brug for en sag på Udbetaling Danmarks sagsområde.

Det foreslås, at det fortsat er kommunerne og ikke Udbetaling Danmark, der kan foretage kontrol af løn- og arbejdsforhold i virksomheder af borgere, der modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud fra Udbetaling Danmark. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 7, nr. 4, i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

Det er helt afgørende, at der et tæt samarbejde om kontrol og tilbagebetalingssager, og at kommunen og Udbetaling Danmark kan underrette hinanden om forhold, der er nødvendige for kontrolindsatsen, herunder at de to myndigheder kan videregive anonyme anmeldelser fra borgere, der mener, at en person uberettiget får kontante ydelser og økonomiske tilskud. Herudover er det nødvendigt, at der sker en koordinering af samarbejdet, således at der undgås merarbejde og dobbeltadministration i de sager, hvor kommunen skal bidrage med sagsoplysningen i sager på Udbetaling Danmarks sagsområde. Hvis der er usikkerhed om, hvorvidt der kan udveksles nødvendige oplysninger mellem kommunerne og Udbetaling Danmark, kan det medføre et betragteligt økonomisk tab for stat og kommuner, da det ikke længere vil være muligt at opspore sager, hvor borgeren snyder sig til kontante ydelser og økonomiske tilskud.

Der er derfor foretaget en vurdering af, om de gældende regler om udveksling af oplysninger udgør en unødigt hindring for det foreslåede samarbejde om oplysninger af tilbagebetalingssager, eller om udveksling af oplysninger efter den foreslåede model uden samtykke fra borgeren kan ske inden for rammerne af gældende regler i persondataloven og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. nærmere nedenfor.

Det foreslås i afsnit 2.6.2., at § 11 a, stk. 1, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, og § 11 a, stk. 2, også finder anvendelse, når Udbetaling Danmark skal indhente oplysninger i sager, hvor der træffes afgørelse om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud på Udbetaling Danmarks område. Det vil sikre, at kommunen og Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren, kan indhente de nødvendige oplysninger fra hinanden, andre myndigheder mv. til brug for tilbagebetalingssager.

§ 11 a, stk. 1, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område

giver imidlertid kun mulighed for at fravige kravet om samtykke i sager, hvor der allerede er truffet beslutning om at påbegynde en sag om tilbagebetaling, men ikke i sager, hvor myndigheden overvejer at påbegynde en tilbagebetalingssag. § 11 a, stk. 1, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, regulerer heller ikke kommunens eller Udbetaling Danmarks muligheder for at videregive følsomme personoplysninger på eget initiativ uden samtykke fra borgeren, for eksempel hvis Udbetaling Danmark vil anmode kommunen om at overtage sagsoplysningen af sager inden for Udbetaling Danmarks sagsområde.

Videregivelse af nødvendige oplysninger på eget initiativ om rent private forhold, der er omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8 fra Udbetaling Danmark til kommunen, der er nødvendige for den anden myndigheds afgørelser, skal ske efter persondatalovens § 8, stk. 3. Videregivelse af nødvendige oplysninger på eget initiativ om rent private forhold fra kommunen til Udbetaling Danmark vil ligeledes ske efter persondatalovens § 8, stk. 3, hvis oplysningen videregives fra en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver på det sociale område, og efter persondatalovens § 8, stk. 2, hvis oplysningen videregives fra en anden fagforvaltning, der ikke udfører opgaver inden for det sociale område. Videregivelse af nødvendige oplysninger uden samtykke fra borgeren efter persondatalovens § 8, stk. 3, forudsætter en konkret vurdering af, om oplysningen kan videregives.

Det vurderes at være nødvendigt, at kommunikationen mellem kommunen og Udbetaling Danmark efter de foreslåede bestemmelser om samarbejde mellem de to myndigheder altid kan ske uden samtykke fra borgeren, da borgeren ikke kan forventes at ville give samtykke til, at kommunen og Udbetaling Danmark samarbejder om at indhente nødvendige oplysninger, der vil blive anvendt i afgørelser, der kan være til ugunst for borgeren.

Det betyder, at kommunen og Udbetaling Danmark skal kunne fravige kravet om samtykke i § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, ved indhentning af nødvendige oplysninger fra hinanden i sager, hvor der endnu ikke er påbegyndt en tilbagebetalingssag, da dette er forudsætningen for, at kommunen og Udbetaling Danmark kan udøve den kontrol i sager inden for eget myndigheds område, som de er forpligtet til.

Det er ligeledes nødvendigt at indføre en pligt til at videregive oplysninger i ovennævnte situationer for at sikre, at der altid videregives de nødvendige oplysninger til brug for kontrolarbejde i kommunerne og Udbetaling Danmark.

Det vurderes at være uhensigtsmæssigt, hvis kommunen og Udbetaling Danmark i hver enkelt situation i forbindelse med det fremtidige samarbejde om kontrol og tilbagebetalingssager skal vurdere, om betingelsen for at videregive relevante oplysninger er i overensstemmelse med persondatalovens § 8, stk. 3. Det vurderes at være uhensigtsmæssigt, at videregivelsen skal ske efter en konkret afvejning af modstående interesser (værdispringsreglen), da der vil være en risiko for en uensartet praksis for udveksling af oplysninger i kommunerne.

Herudover er det en væsentlig hindring for det fremtidige samarbejde, at persondataloven § 8, stk. 3, ikke indeholder en hjemmel til at udveksle oplysninger uden samtykke fra borgeren i forbindelse med, at en myndighed anmoder en anden myndighed om at forestå sagsoplysningen på sine sagsområder, for eksempel i de situationer hvor Udbetaling Danmark anmoder kommunen om at oplyse en tilbagebetalingssag på Udbetaling Danmarks sagsområde. Udbetaling Danmarks videregivelse af oplysninger til kommunen i forbindelse med en anmodning om at oplyse en tilbagebetalingssag på Udbetaling Danmarks sagsområde, bør kunne ske uden samtykke fra borgeren og uden en konkret afvejning af, om oplysningen kan videregives (værdispringsreglen). Den manglende hjemmel i persondatalovens § 8, stk. 3, til at udveksle oplysninger uden samtykke fra borgeren som led i et sagsforløb, hvor den modtagende myndighed ved en mere traditionel opgavetilrettelæggelse selv ville have varetaget alle dele af forløbet, er tidligere blevet omtalt i forslag til lov om kommunale borgerservicecentre, L 72 fremsat den 24. februar 2005, hvor der også blev foreslået - og efterfølgende vedtaget - en fravigelse af § 8, stk. 3, i persondataloven, der muliggør udveksling af oplysninger i forbindelse med denne type myndighedsoverdragelse.

Det er derfor nødvendigt at indføre et utvetydigt hjemmelsgrundlag, der giver mulighed for, at kommunen og Udbetaling Danmark kan videregive oplysninger i forbindelse med overdragelse af sagsoplysningen i en sag om tilbagebetaling uden samtykke fra borgeren.

Det vil i den forbindelse være hensigtsmæssigt at præcisere, at adgangen til at videregive nødvendige oplysninger mellem kommunen og Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren omfatter både oplysninger om den, der modtager hjælp, samt dennes eventuelle ægtefælle eller samlever og andre husstandsmedlemmer, da oplysninger om disse persongrupper har betydning for retten til udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud.

En ændring af reglerne vil indebære en fravigelse af samtykkekravet i § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, i de tilfælde hvor kommunen og Udbetaling Danmark indhenter oplysninger fra hinanden, men hvor der endnu ikke er påbegyndt en tilbagebetalingssag. Der henvises til forslaget til § 10.

Forslaget vil herudover udgøre en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, i de tilfælde, hvor kommunen eller Udbetaling Danmark på eget initiativ skal videregive oplysninger til hinanden. Der henvises til forslaget til § 9. Herudover vil forslaget udgøre en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, i de tilfælde, hvor kommunen og Udbetaling Danmark efter anmodning skal videregive nødvendige følsomme personoplysningerne til hinanden fra egne sager, samt i de tilfælde, hvor Udbetaling Danmark overlader sagsoplysningen til kommunen i en sag om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud. Der henvises til forslaget til §§ 9-11.

De øvrige bestemmelser i persondataloven forudsættes fortsat overholdt, uanset om persondatalovens 8, stk. 3, fraviges, jf. nærmere nedenfor.

Ingen af de nævnte forslag vil medføre, at der sker en fravigelse af forvaltningslovens § 29, da sager om tilbagebetaling kun er aktuelle efter, at borgeren har fået tilkendt en ydelse, dvs. efter at der er truffet afgørelse i en ansøgningssag. I forbindelse med videregivelse af nødvendige oplysninger på eget initiativ, der er nødvendige for kontrol af om en ydelse er modtaget på et korrekt grundlag, vil der heller ikke være tale om fravigelse af § 29, da kontrolsager ikke er ansøgningssager. Det skal i den forbindelse bemærkes, at forvaltningslovens § 29 ikke regulerer efterfølgende videregivelse af oplysninger fra sager, der er påbegyndt som ansøgningssager.

For at sikre, at kommunen og Udbetaling Danmark kun videregiver nødvendige oplysninger til hinanden, hvis det aktuelt er nødvendigt for den modtagende myndigheds kontrol, foreslås det, at kommunen og Udbetaling Danmark får terminaladgang til et register med oplysninger om, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren har modtaget de seneste 3 måneder hos den anden myndighed. Der henvises til afsnit 2.7.2.3. for en nærmere gennemgang af forslaget til denne bestemmelse samt bemærkninger til forslaget til § 8.

Kommunen og Udbetaling Danmark vil ikke få adgang til data i et fælles it-system eller fælles datasæt i forbindelse med kontrolsamarbejdet. Der vil kun efter de foreslåede bestemmelser blive udvekslet enkeltstående oplysninger, der er nødvendige for kontrolsamarbejdet.

Det forudsættes, at udveksling af oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark til brug for varetagelsen af de myndighedsopgaver, som er pålagt de to myndigheder ved lov, herunder for at kunne fastslå et retskrav efter lovgivningen, herunder i forbindelse med kontrolsamarbejde, i alle tilfælde sker inden for rammerne af EU's persondatadirektiv og reglerne i persondataloven i øvrigt - også i de tilfælde, hvor persondatalovens § 8, stk. 3, fraviges. Der vil således ikke frit kunne udveksles oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark.

Den enkelte kommune og Udbetaling Danmark skal således ved hver enkelt databehandling overholde de grundlæggende betingelser for behandling af personoplysninger i persondatalovens kapitel 4 om saglighed og proportionalitet, samt de øvrige bestemmelser om behandling af personoplysninger i for

eksempel persondatalovens §§ 6-8. Herudover vil kommunerne og Udbetaling Danmark også skulle overholde persondatalovens kapitel 8-10, der indeholder bestemmelser om registreredes rettigheder over for de dataansvarlige myndigheder, som behandler oplysninger om vedkommende. Det drejer sig blandt andet om reglerne om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede, den registreredes ret til indsigt i oplysninger, der databehandles om vedkommende mv.

Kommunen og Udbetaling Danmark vil herudover skulle overholde de tid enhver til gældende regler om datasikkerhed.

De foreslåede bestemmelser medfører, at der sker en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, når *kommunen og Udbetaling Danmark* udveksler oplysninger om rent private forhold som led i myndighedsøvelse for at sikre, at den enkelte borger fortsat kan få de kontante ydelser og økonomiske tilskud, de har krav på, og at udmålingen af ydelserne og tilskuddene er korrekt. Der er ikke tale om en generel fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3.

Persondatalovens § 8, stk. 3, fraviges således ikke, når en forvaltning i kommunen, der varetager opgaver på det sociale område eller Udbetaling Danmark skal videregive oplysninger til andre myndigheder eller private, eller hvis kommunikationen mellem Udbetaling Danmark og kommunen ikke sker som led i myndighedsudøvelse med henblik på at kunne fastsætte et retskrav.

Det skal i øvrigt bemærkes, at en del kommuner har tilrettelagt kontrolarbejdet således, at arbejdet ikke er forankret i den samme forvaltning, der varetager opgaver på det sociale område. Videregivelse af oplysninger efter persondataloven i disse tilfælde er således heller ikke i dag omfattet af persondatalovens § 8, stk. 3.

Der henvises til forslaget til §§ 9-11 i de specielle bemærkninger. De foreslåede nye bestemmelser om kontrolsamarbejdet mellem kommunen og Udbetaling Danmark i §§ 9-11 giver ikke adgang til registersamkøring. Der henvises til afsnit 2.8.2., der indeholder en beskrivelse af forslaget i § 12 til, at Udbetaling Danmark kan foretage registersamkøring.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.9. og 2.10. om persondatalovens øvrige betingelser, datasikkerhed mv.

Hvis kommunen og Udbetaling Danmark ved samarbejdet om tilbagebetalingssager får en konkret mistanke om et strafbart forhold og ikke længere blot har en formodning om, at en borger har modtaget en ydelse med urette og mod bedre vidende, skal sagen overdrages til politiet efter et konkret skøn.

2.8.2. Udbetaling Danmarks mulighed for samkøring af oplysninger

2.8.2.1. Gældende ret

§ 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, giver imidlertid ikke hjemmel til, at myndigheden uden samtykke fra borgeren kan indhente andre almindelige ikke-følsomme personoplysninger til brug for registersamkøring om ikke økonomiske forhold, for eksempel oplysninger om virksomhedsforhold i CVR, oplysninger fra Bilbogen eller oplysninger om en borgers opholdsgrundlag. Herudover kan der kun indhentes oplysninger, jf. § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, om ægtefæller, samlever eller en ydelsesmodtager, men ikke om andre persongrupper, for eksempel tidligere samlever eller husstandsmedlemmer til en ydelsesmodtager. § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, giver heller ikke hjemmel til, at myndigheden kan samkøre egne registre til brug for kontrol om andre oplysninger end økonomiske forhold, for eksempel oplysninger om familieforhold og boligforhold, herunder eventuelle oplysninger om andre forhold end økonomiske forhold, der er indhentet fra andre myndigheder, private firmaer og arbejdsløshedskasser.

For eksempel kan myndigheden ikke samkøre oplysninger om, at en person modtager social pension, børnetilskud og boligstøtte som enlig med oplysninger om bopæls- og familieforhold vedrørende ansøgnernes eller ydelsesmodtagernes ægtefælle, samlever, tidligere ægtefælle, tidligere husstandsmedlemmer

samt personer, der har eller tidligere har haft forældremyndighed over ansøgerens eller ydelsesmodtagerens barn med henblik på kontrol af, om der kan være grundlag for at foretage nærmere undersøgelser af, om ansøgeren eller modtageren af den sociale ydelse er reelt enlig. Der kan heller ikke indhentes oplysninger med henblik på at undersøge bopælsforhold til brug for administration af lov om opkrævning af underholdsbidrag eller til at indhente oplysninger om opholdsgrundlaget for personer, der modtager social pension.

På andre områder er der i dag i vidt omfang adgang til at indhente oplysninger fra andre myndigheder mv. til brug for kontrol og registersamkøring. Det gælder for eksempel efter § 91, stk. 9, i lov om arbejdsløshedsforsikring, hvorefter Arbejdsmarkedsstyrelsen til brug for administrationen af lov om arbejdsløshedsforsikring kan indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder og arbejdsløshedskasser, herunder oplysninger om enkeltpersoners indkomstforhold i elektronisk form, bl.a. med henblik på registersamkøring i kontroløjemed. Beskæftigelsesministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke oplysninger, der kan videregives.

Herudover kan Arbejdsmarkedsstyrelsen efter § 37 b i lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, til brug for kommunernes administration af loven, indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder, private firmaer og arbejdsløshedskasser, herunder oplysninger om enkeltpersoners indkomstforhold i elektronisk form, med henblik på registersamkøring i kontroløjemed. Resultatet af samkøringen kan videregives til den kommune, der behandler sagen om retten til dagpenge. Sidstnævnte hjemmel bruges til validering af atypiske sygefraværs mønstre ved at se på faktorer som højt sygefravær, ejerskabsforhold i virksomheder, familierelationer mellem virksomhedsejere og ansatte, forskelle i indberettede indtægter, modtagere af offentlige ydelser mv.

Efter Datatilsynets praksis, som bygger på en tilkendegivelse fra Retsudvalgets flertal i betænkning over lovforslag nr. L 50 af 16. januar 1991 om ændring af lov om offentlige myndigheders registre (registerloven), er det bl.a. en forudsætning, at myndighederne har et klart og utvetydigt retsgrundlag at arbejde på, hvis der skal ske kontrol og samkøring af oplysninger. Det er endvidere en forudsætning, at myndighederne kun lader kontrolordningen tage sigte på fremtidige forhold, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Det vil sige, at der kun kan samkøres oplysninger vedrørende borgere, der modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud efter lovens ikrafttræden.

Borgere, som berøres af en kontrolordning, skal i almindelighed gøres opmærksom på myndighedernes adgang til at foretage samkøring i kontroløjemed, inden kontrollen iværksættes. Samkøring bør endvidere så vidt muligt kun finde sted, hvis de personer, der er omfattet af kontrollen, har fået meddelelse om kontrolordningen, inden de afgiver oplysninger til myndigheden. Efter Datatilsynets praksis skal de personer, der berøres af en kontrol, have forudgående information om, at der foretages kontrol, for eksempel i form af registersamkøring og sammenstilling af registre og oplysninger, jf. persondatalovens § 5, stk. 1, om god databehandlingsskik. Herudover forudsætter samkøring i kontroløjemed efter persondatalovens kapitel 12, at kontrolordningen anmeldes til Datatilsynet.

2.8.2.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Det danske velfærdssamfund hviler på et solidarisk princip om pligt til at yde og ret til at få hjælp, når man har brug for det. Regeringen har derfor ikke tolerance over for misbrug af sociale ydelser, og vil derfor give indsatsen mod socialt bedrageri et løft ved at give Udbetaling Danmark og kommunerne yderligere muligheder for at opdage personer, der uberettiget og mod bedre vidende modtager sociale ydelser. Samarbejdsmodellen mellem Udbetaling Danmark og kommunerne vil sikre, at de to myndigheder gennem et tæt samarbejde kan kombinere metoder og værktøjer til at forebygge og afdække snyd med sociale ydelser.

Regeringen ønsker, at Udbetaling Danmark bidrager til indsatsen på dette område, ved at give Udbetaling Danmark mulighed for genbrug og samkøring af oplysninger fra egne registre og eventuelt registre

fra andre myndigheder eller offentligt tilgængelige registre. Dette skal ske med den højst mulige datasikkerhed, være afbalanceret i forhold til formålet og ikke gå videre end påkrævet.

Regeringen foreslår på den baggrund, at Udbetaling Danmark får bedre digitale muligheder for at samkøre registre og indhente ikke-følsomme personoplysninger fra andre myndigheder, arbejdsløshedskasser og private firmaer, der kan indgå i registersamkøringen. Indhentningen af oplysninger foreslås at skulle ske uden samtykke fra borgeren.

Forslaget indebærer, at Udbetaling Danmark får udvidet de beføjelser til at indhente ikke-følsomme personoplysninger uden samtykke fra borgeren i kontroløjemed i forhold til mulighederne efter § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det foreslås herudover, at Udbetaling Danmark får flere muligheder for at samkøre oplysninger fra egne registre, således at andre oplysninger end økonomiske oplysninger kan samkøres, for eksempel oplysninger om bopæls- og familieforhold.

Oplysninger om borgerens bopæls- og familieforhold er for eksempel oplysninger fra CPR om, hvem der har forældremyndigheden over et barn, og om en person bor sammen med tidligere svigerforældre, hvor mange personer borgeren bor sammen med, og hvor længe personerne har boet der. Herudover kan det være oplysninger fra BBR om boligens størrelse.

Det foreslås, at der kun kan indhentes ikke-følsomme personoplysninger til brug for registersamkøring i kontroløjemed i Udbetaling Danmark. Udbetaling Danmark vil dog kunne samkøre oplysninger om rent private forhold fra egne registre – det vil sige at oplysninger, der ikke er indhentet til brug for registersamkøring i kontroløjemed fra andre. Udbetaling Danmark vil for eksempel kunne registersamkøre oplysninger om personer, der modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud, jf. § 1, uanset om oplysningen om den type ydelse, som personen modtager, er en oplysning, der skal betragte som en oplysning om rent private forhold. For eksempel vil der kunne ske samkøring af oplysninger, som Udbetaling Danmark ligger inde med om personer der modtager førtidspension. Registersamkøring i Udbetaling Danmark vil også kunne medføre, at der derved opstår nye oplysninger, der har karakter af oplysninger om rent private forhold.

Datasamkøringen vil kunne anvendes til at udsøge sager med atypiske mønstre, med henblik på, at der opnås viden om faktuelle forhold, der kan give anledning til, at Udbetaling Danmark eller kommunen undersøger en sag nærmere som led i kontrol af, om kontante ydelser og økonomiske tilskud udbetales på et korrekt grundlag.

For eksempel vil Udbetaling Danmark med forslaget få mulighed for at udsøge en liste over sager, hvor en person, der modtager social pension, børnetilskud eller boligstøtte, er registreret som enlig, men hvor atypiske bopæls- og familieforhold hos en tidligere ægtefælle eller samlever indikerer, at vedkommende reelt bor sammen med ansøgeren eller ydelsesmodtageren, der dermed muligvis får kontante ydelser og økonomiske tilskud udbetalt på et uberettiget grundlag. Et atypisk bopælsforhold er for eksempel den situation, hvor en tidligere ægtefælle til en ydelsesmodtager bor sammen med ydelsesmodtagerens forældre eller på et såkaldt »fældre-hotel«, det vil sige en bolig, hvor der i forhold til størrelsen af boligen er registreret et stort antal enlige mænd.

Oplysningerne fra den nydannede liste vil kunne indgå i Udbetaling Danmarks vurderingen af, om en ansøger eller modtager af social pension er enlig, som det er defineret i lovgivningen og fastsat i praksis efter lov om social pension eller lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. Herudover kan oplysningerne indgå i vurderingen af, om en ansøger eller modtager af børnetilskud, vurderes at være enlig ved ansøgning om eller modtagelse af kontante ydelser og økonomiske tilskud til enlige efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Herudover vil oplysningerne for eksempel kunne indgå i vurderingen af, hvem der er medlem af en husstand, når en borger søger om eller modtager boligstøtte efter lov om individuel boligstøtte.

Den foreslåede bestemmelse kan anvendes til andre former for registersamkøring, men vil til at begynde

med blive anvendt til samkøring af oplysninger om bopæls- og familieforhold vedrørende personer, der modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud fra Udbetaling Danmark, hvis oplysningerne som led i Udbetaling Danmarks myndighedsudøvelse er nødvendige for at kunne fastsætte et retskrav.

Oplysningerne, der fremkommer ved registersamkøringen, skal videregives til ansøgerens eller ydelsesmodtagerens kommune, hvis ansøgeren eller ydelsesmodtageren modtager sociale- og beskæftigelsesmæssige ydelser, og oplysningerne er nødvendige for at kunne afgøre en persons ret til kontante ydelser og økonomiske tilskud fra kommunen jf. forslaget til § 9.

Det vil sikre, at kommunen får mulighed for at vurdere, om personen modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud på et korrekt grundlag, herunder om en person er enlig efter kriterierne i lov om dag-, fritids- og klubtilbud mv. til børn og unge, lov om social pension eller lov om individuel boligstøtte.

Den foreslåede bestemmelse kan alene anvendes på fremtidige forhold, og ikke med hensyn til forhold og faktiske handlinger, der ligger forud for ordningens indførelse. De personer, der ansøger om eller modtager social pension, barselsdagpenge, børnetilskud eller boligstøtte, vil blive informeret om muligheden for samkøring eller sammenstillingen af oplysningerne.

Herudover vil persondatalovens bestemmelser om underretning mv. i § 29 skulle iagttages i forhold til de ansøgere og modtagere af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der samkøres eller videregives oplysninger om. Der vil kunne gøres undtagelse i forhold til underretningspligten for de personer, der får undersøgt deres bopæls- og familieforhold, da underretning af samtlige personer vurderes at være uforholdsmæssigt vanskelig, jf. persondatalovens § 29, stk. 3. Der henvises til de specielle bemærkninger til forslaget § 12. Det vil som udgangspunkt være Udbetaling Danmark, der skal underrette borgeren efter forvaltningslovens § 29, da Udbetaling Danmark er dataansvarlig.

Efter Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EU's persondatadirektiv), artikel 7, kan der ske databehandling, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til offentlig myndighedsudøvelse.

Efter direktivets artikel 8, kan der som udgangspunkt ikke ske databehandling af følsomme oplysninger. Artikel 8 svarer til persondatalovens § 7. Databehandling, herunder videregivelse, kan dog undtagesvist ske, hvis det er af hensyn til, at et retskrav kan fastsættes, gøres gældende eller forsvares efter artikel 8, stk. 2, litra e, 2. led. Denne undtagelse svarer til persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4. Det antages, at denne bestemmelse omfatter myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse. Bestemmelsen svarer til persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4. Det forudsættes i den forbindelse, at § 5 om god sagsbehandlingsskik skal iagttages, herunder princippet om at databehandling kun kan ske til saglige formål, og at databehandlingen skal opfylde kravet om proportionalitet. Disse betingelser forudsættes således overholdt i hvert enkelt tilfælde, hvor der behandles personoplysninger, når der sker databehandling til brug for kontrol som led i myndighedsudøvelse.

Det forudsættes, at udveksling af oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark til brug for varetagelsen af de myndighedsopgaver som er pålagt de to myndigheder ved lov, herunder for at kunne udføre kontrol, i alle tilfælde sker inden for rammerne af EU's persondatadirektiv og reglerne i persondataloven i øvrigt.

Det skal i den forbindelse understreges, at den databehandling der vil finde sted, altid skal ske i overensstemmelse med alle persondatalovens regler. Det gælder de grundlæggende betingelser for behandling af personoplysninger i persondatalovens kapitel 4 om saglighed og proportionalitet, samt de øvrige bestemmelser om behandling af personoplysninger i for eksempel §§ 6-8. Herudover vil kommunerne og Udbetaling Danmark også skulle overholde persondatalovens kapitel 8-10, der indeholder bestemmelser om registreredes rettigheder over for de dataansvarlige myndigheder, som behandler oplysninger om

vedkommende. Det drejer sig blandt andet om reglerne om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede, den registreredes ret til indsigt i oplysninger, der databehandles om vedkommende mv.

Kommunen og Udbetaling vil herudover skulle overholde de til enhver til gældende regler om datasikkerhed. Datatilsynet vil skulle godkende en eventuel registersamkøring forud for iværksættelsen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.9 og 2.10. om persondatalovens øvrige betingelser, datasikkerhed mv.

2.9. Øvrige betingelser i persondataloven og spørgsmål om dataansvar

Der er foreslået en række særlige bestemmelser om udveksling af oplysninger i afsnit 2.7.2, 2.7.3., 2.8.1.2. og 2.8.2.2. Som nævnt ved gennemgangen af de enkelte forslag, er det en forudsætning, at Udbetaling Danmark og kommunerne forsat skal overholde persondatalovens bestemmelser.

Det er således en forudsætning, at den enkelte kommune og Udbetaling Danmark administrerer de foreslåede bestemmelser således at reglerne i persondatalovens § 5, stk. 1, om god sagsbehandlingsskik mv. bliver iagttaget.

Efter persondatalovens § 5, stk. 2, må oplysninger kun indsamles til udtrykkeligt angivne og saglige formål, og senere behandling af oplysningerne må ikke være i strid med disse formål (finalité-princippet). Det er således også en forudsætning, at kommunen og Udbetaling Danmark alene genanvender oplysninger, der er blevet udvekslet mellem de to myndigheder til forenelige formål inden for eget sagsområde.

Efter persondatalovens § 5, stk. 3, skal de oplysninger, som behandles, være relevante og tilstrækkelige og må ikke omfatte mere, end hvad der kræves til opfyldelse af de formål, hvortil oplysningerne indsamles, og de formål, hvortil oplysningerne senere behandles. Der gælder således et princip om proportionalitet. Denne betingelse forudsættes ligeledes iagttaget af Udbetaling Danmark og kommunerne i forbindelse med udveksling af oplysninger.

Alle ovennævnte betingelser forudsættes overholdt i hvert enkelt tilfælde, hvor der behandles personoplysninger, herunder udveksling af data mellem kommunen og Udbetaling Danmark. Ved vedtagelsen af etableringsloven blev der blandt andet taget stilling til, hvem der vil være dataansvarlig og dataejer i forhold til Udbetaling Danmarks sager. Der er ikke i dette lovforslag foretaget ændringer.

Det fremgår af etableringsloven, at Udbetaling Danmark er dataansvarlig og dataejer i forhold til persondatalovens regler i forhold til de sager efter § 1, der skal varetages af Udbetaling Danmark. Der henvises nærmere til L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.), der fastlægger, hvilke opgaver, henholdsvis Udbetaling Danmark og kommunen skal have myndighedsansvaret for på de enkelte lovgivningsområder.

Udgangspunktet er således, at dataansvaret påhviler den myndighed, der er myndighedsansvarlig på sagsområdet. I tilfælde, hvor kommunen efter lovforslaget skal videregive en oplysning til Udbetaling Danmark, eller Udbetaling Danmark skal videregive en oplysning til kommunen, vil det være den afgivende myndighed, der skal bruge oplysningen til myndighedsudøvelse, der har pligt til at iagttage persondatalovens regler om oplysningspligt i persondatalovens kapitel 8.

Som nævnt i afsnit 2.7.2., 2.7.3. og 2.10.1. vil kommunen og Udbetaling Danmark som udgangspunkt ikke få adgang til fælles data i de samme it-systemer. Der vil kun være terminaladgang til et fælles sæt data i samme it-system af oplysninger, der er beskrevet i afsnit 2.7.3., dvs. adgang til nødvendige oplysninger om kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget de seneste 3 måneder fra begge myndigheder. Herudover vil der være terminaladgang til nødvendige fælles data i et delvist fælles

it-system i forhold til administration af social pension, da både kommunen og Udbetaling Danmark skal anvende de samme data for at kunne administrere lovgivningen på sit eget sagsområde.

I de få tilfælde, hvor kommunen og Udbetaling Danmark har terminaladgang til fælles data via et fælles it-system, vil det kun være den myndighed, der har dataansvaret, som har adgang til at redigere i oplysningerne.

Det foreslås, at kommunen efter anmodning fra Udbetaling Danmark kan forestå hele eller dele af sagsoplysningen i sager om tilbagebetaling vedrørende borgere, der modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud fra Udbetaling Danmark. Kommunen får i denne forbindelse et selvstændigt myndighedsansvar for sagsoplysningen, og kan oplyse sagen, som om sagen var dens egen og efter de samme beføjelser, som hvis kommunen havde haft det fulde myndighedsansvar for sagen.

Da kommunen efter en anmodning fra Udbetaling Danmark får et selvstændigt myndighedsansvar for at oplyse en sag, og ikke handler på Udbetaling Danmarks vegne, vurderes det at være hensigtsmæssigt, at kommunen i disse sager er dataansvarlig, mens kommunen oplyser sagen for Udbetaling Danmark. Når kommunen har oplyst sagen og oversender oplysninger til Udbetaling Danmark, overgår ansvaret til Udbetaling Danmark. Udbetaling Danmark vil herefter være dataansvarlig for de oplysninger, der indgår i borgerens sag, og for oplysninger, som kan være tilgået sagen inden, under eller efter anmodningen om bistand blev sendt til kommunen. Hvis en borger henvender sig til Udbetaling Danmark eller kommunen og ønsker at gøre brug af sine rettigheder til for eksempel indsigt i registrerede oplysninger efter persondataloven, skal den myndighed, som borgeren henvender sig til, være opmærksom på, hvem der er dataansvarlig, og hvis det er relevant sende anmodningen videre til den anden myndighed.

Arbejdsmarkedets Tillægspension vil i praksis varetage den daglige administration som databehandler for Udbetaling Danmark. Der vil ikke være situationer, hvor kommunerne skal være databehandler for Udbetaling Danmark eller Arbejdsmarkedets Tillægspension, idet det altid vil være den myndighedsansvarlige, jf. fordelingen af sagsområder i de enkelte ydelseslove efter § 1, der efter persondataloven skal betragtes som dataansvarlig efter persondataloven.

Behandlingen af personoplysninger inden for Udbetaling Danmarks sagsområde vil blive tilrettelagt i overensstemmelse med persondatalovens §§ 5 og 41, stk. 3, samt principperne i sikkerhedsbekendtgørelsen (Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000, som ændret ved bekendtgørelse nr. 201 af 22. marts 2001, om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning). Der sikres herved samme sikkerhedsniveau som ved den nuværende kommunale sagsbehandling.

Anbefalingerne i vejledningen om datasikkerhed i borgerservicecentre fra 2006 vil danne grundlag for Udbetaling Danmarks og kommunernes videre arbejde med it-sikkerhed. Udbetaling Danmark og kommunerne forudsættes således at følge Datatilsynets anbefalinger om at etablere de fornødne it-sikkerhedsmæssige rammer for databehandlingen. Adgangen til borgerrelaterede oplysninger vil blive vurderet konkret og individuelt, og den tekniske adgang til følsomme personoplysninger vil blive begrænset mest muligt. Der vil ligeledes blive foretaget stikprøvekontrol af logfilerne. Herudover vil der være fokus på den fornødne uddannelse og vejledning af medarbejdere om håndtering af personoplysninger, ligesom der vil blive fastlagt retningslinjer og rutiner, der sikrer iagttagelse af borgernes rettigheder efter persondataloven.

Det følger af persondatalovens § 41, stk. 3, at den dataansvarlige (Udbetaling Danmark) skal træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes, samt mod, at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven.

I sikkerhedsbekendtgørelsens § 11 er dette udmøntet således, at kun de personer, som autoriseres hertil, må have adgang til de personoplysninger, der behandles, og kun personer, der er beskæftiget

med de formål, hvortil personoplysningerne behandles, må autoriseres. Det betyder, at medarbejdere i Arbejdsmarkedets Tillægspension, der på vegne af Udbetaling Danmark er beskæftiget med opgaver inden for de enkelte lovområder, jf. lovforslagets § 1, kun vil få adgang til de personoplysninger, der er nødvendige for at varetage opgaverne inden for de sagsområder, den enkelte medarbejder skal varetage.

Ansatte i Arbejdsmarkedets Tillægspension, der skal administrere sager for Udbetaling Danmark, vil typisk ikke udføre andre opgaver, som Arbejdsmarkedets Tillægspension varetager, herunder Feriekonto eller Arbejdsgivernes Elevrefusion mv. Udfører en medarbejder opgaver for både Arbejdsmarkedets Tillægspensions øvrige ordninger og Udbetaling Danmark, skal Arbejdsmarkedets Tillægspension være særlig opmærksom på sikkerhedsbekendtgørelsen og sikkerhedsvejledningens beskrivelse af krav til datasikkerhed.

Udbetaling Danmark skal i forbindelse med sammenstilling og samkøring i kontroløjemed, jf. § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, give de personer, der berøres af kontrolordningen, forudgående information om kontrolmuligheden efter § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. forslaget til § 5. Dette kan for eksempel ske i forbindelse med, at borgeren udfylder sin elektroniske ansøgning om ydelsen. Der henvises til bemærkninger til forslaget § 5. For så vidt angår personer, der allerede modtager en ydelse, der fremover administreres og udbetales fra Udbetaling Danmark, forudsættes det, at de ved førstgivne lejlighed gøres bekendt med, at det fremover vil være Udbetaling Danmark, der varetager kontrollen. Der henvises herudover til bemærkningerne til afsnit 2.8.2.2. samt bemærkninger til § 12 om samkøring af registre.

Sammenstilling og samkøring af oplysninger i kontroløjemed vil herudover forudsætte, at behandlingen anmeldes til Datatilsynet, jf. persondatalovens §§ 43-44, samt at tilsynets udtalelse indhentes, forinden behandlingen iværksættes, jf. persondatalovens § 45, stk. 1, nr. 4.

2.10. Nødvendigheden af at fravige persondatalovens § 8, stk. 3

I det følgende opsummeres de enkelte forslag, der er foreslået i afsnit 2.7.2., 2.7.3., 2.8.1.2. og 2.8.2.2. med henblik på at beskrive, hvorfor der fortsat tages behørigt hensyn til borgernes retssikkerhed, når der foreslås en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, ved etableringen af Udbetaling Danmark i en række situationer.

En fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, vurderes at være en nødvendig forudsætning for kommunens og Udbetaling Danmarks myndighedsopgaver i følgende situationer:

- Kommunen skal videregive nødvendige oplysninger til Udbetaling Danmark om borgere, hvis oplysningerne er nødvendige for at Udbetaling Danmark kan *foretage efterregulering, omberegning, fradrag, modregning, for at frakende eller stoppe* kontante ydelser og økonomiske tilskud eller for at foretage anden opfølgning i sager på Udbetaling Danmarks sagsområde. Tilsvarende skal Udbetaling Danmark videregive nødvendige oplysninger til kommunen, hvis oplysningerne er nødvendige for at kommunen kan *foretage efterregulering, omberegning, fradrag, modregning, for at frakende eller stoppe* på kommunens sagsområde. Herudover skal kommunen videregive oplysninger, hvis de er *nødvendige forud for Udbetaling Danmarks første udbetaling af en børne- og ungeydelse*.
- Udbetaling Danmark og kommunerne skal kunne udveksle nødvendige oplysninger i forbindelse med forslaget til det fremtidige *samarbejde om at oplyse sager om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget med urette og mod bedre vidende af borgeren*. Oplysningerne kan kun videregives, hvis de er nødvendige for den modtagende myndigheds kontrol af, om en borger kan have modtaget kontante ydelser eller økonomiske tilskud med urette og mod bedre vidende. Det foreslås, at der mellem kommunen og Udbetaling Danmark udveksles oplysninger uden samtykke om den, der modtager eller har modtaget hjælp dennes ægtefælle eller samlever og eventuelle husstandsstandsmedlemmer, når Udbetaling Danmark og kommunen skal bruge oplysningerne til at vurdere, om

der skal påbegyndes en sag om tilbagebetaling af en ydelse, der kan være modtaget med urette og mod bedre vidende eller til brug for allerede påbegyndte sager af denne type.

- For at kunne vurdere, om det er nødvendigt at videregive en oplysning i situationerne ovenfor kan kommunen og Udbetaling Danmark få *terminaladgang til et register nødvendige oplysninger om, hvilke typer af kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren har modtaget de seneste 3 måneder* fra den anden myndighed samt oplysninger om størrelsen på ydelsen. Adgangen til oplysningerne kan ske uden samtykke fra borgeren.
- Udbetaling Danmark får mulighed for at *kræve nødvendige ikke-følsomme personoplysninger* fra andre offentlige myndigheder og arbejdsløshedskasser i elektronisk form, med henblik på *registersamkøring* i kontroløjemed. Udbetaling Danmark kan foretage *registersamkøring af data fra egne registre* til brug for kontrol af, om kontante ydelser og økonomiske tilskud inden for Udbetaling Danmarks sagsområde udbetales på et korrekt grundlag, herunder af de data, der er indhentet fra andre myndigheder mv.

Persondatalovens § 8, stk. 3, tager udgangspunkt i en organisatorisk afgrænsning af det sociale område, og er ikke blevet justeret i takt med udviklingen i den organisatoriske tilrettelæggelse af opgaveløsningen i den offentlige forvaltning. Det findes derfor hensigtsmæssigt at fravige bestemmelsen i særlige tilfælde, hvor bestemmelsen unødigt vanskeliggør samarbejdet mellem nye myndigheder, der varetager opgaver på det sociale område. I dette tilfælde foreslås fravigelsen alene at skulle ske ved udveksling af oplysninger mellem *kommunerne og Udbetaling Danmark*, men ikke ved kommunernes og Udbetaling Danmarks videregivelse til andre myndigheder eller private.

Persondatalovens § 8, stk. 3, fraviges således ikke, når en forvaltning i kommunen, der varetager opgaver på det sociale område eller Udbetaling Danmark skal videregive oplysninger til andre myndigheder eller private, eller hvis kommunikationen mellem Udbetaling Danmark og kommunen ikke sker som led i myndighedsudøvelse med henblik på at kunne fastsætte et retskrav.

Fravigelsen af persondatalovens § 8, stk. 3, vil i praksis samlet set i forhold til de oplysninger, der vil skulle udveksles mellem Udbetaling Danmark og kommunerne, gælde for et mindre antal oplysninger, da Udbetaling Danmark primært vil skulle varetage opgaver i forhold til kontante ydelser og økonomiske tilskud, der hovedsagelig er baseret på objektive forhold. Der vil således overvejende blive udvekslet personoplysninger mellem kommuner og Udbetaling Danmark af ikke følsom karakter, som dermed ikke er omfattet af persondatalovens § 8, stk. 3.

Persondatalovens § 8, stk. 3, er ikke en direktivbestemt bestemmelse, men følger en folketingsbeslutning om, at der for sociale myndigheders vedkommende bør gælde skærpede krav, når de videregiver oplysninger. Persondatalovens § 8, stk. 3, kan således fraviges, hvis dataudvekslingen ligger inden for rammerne af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EU's persondatadirektiv), særligt artikel 7 og 8. Efter artikel 8, stk. 2, litra e, 2. led, kan der ske databehandling, hvis det er nødvendigt for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Det antages, at denne bestemmelse omfatter myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse. Bestemmelsen svarer til persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4. Det er en forudsætning, at udveksling af oplysninger mellem Udbetaling Danmark og kommunerne efter de foreslåede bestemmelser alene finder sted som led i myndighedsudøvelse, det vil sige i det omfang, det er helt nødvendigt på grund af kriterierne i den sociale lovgivning og ydelseslovgivningen, at kommunen eller Udbetaling Danmark har belyst, om betingelserne for at modtage hjælpen er til stede ved at indhente og dokumentere en række forhold om borgeren.

Som det også fremgår af afsnit 2.7.2., 2.7.3., 2.8.1.2. og 2.8.2.2, forudsættes det, at udveksling af oplysninger mellem en kommune og Udbetaling Danmark til brug for varetagelsen af de myndighedsopgaver, som er pålagt de to myndigheder ved lov, herunder for at kunne fastlægge et retskrav efter lovgivningen, i alle tilfælde sker inden for rammerne af EU's persondatadirektiv og reglerne i persondataloven i øv-

rigt. Det gælder også i de tilfælde, hvor persondatalovens § 8, stk. 3, fraviges. Herudover vil kommunerne og Udbetaling Danmark også skulle overholde persondatalovens kapitel 8-10, der indeholder bestemmelser om registreredes rettigheder over for de dataansvarlige myndigheder, som behandler oplysninger om vedkommende. Det drejer sig blandt andet om reglerne om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede, den registreredes ret til indsigt i oplysninger, der databehandles om vedkommende mv.

De opgaver, som kommunerne fortsat skal varetage på det sociale område i kommunerne, vil også fremover være meget tæt forbundet med de kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark. Administrationen i forhold til flere af lovene vil for eksempel blive delt mellem kommunen og Udbetaling Danmark, således at Udbetaling Danmark og kommunerne har opgaver efter forskellige bestemmelser i den samme lov, for eksempel lov om social pension og lov om individuel boligstøtte. Det vil derfor få særligt store uheldige konsekvenser, hvis mulighederne for udveksling af oplysninger mellem kommunerne og Udbetaling Danmark bliver for restriktive alene som følge af en ny organisering af administrationen af ydelserne og tilskuddene. Der er taget lignende hensyn ved oprettelsen af borgerservicecentre, hvor borgerservicecentre efter særlige bestemmelser i lov om kommunale borgerservicecentre kan udveksle oplysninger med den fagforvaltning eller den myndighed, som de varetager opgaver for og for andre myndigheder, som borgerservicecenteret udfører opgaver for.

Selv om Udbetaling Danmark etableres som en selvstændig myndighed, er der fortsat både ledelsesmæssige og økonomiske interesser mellem Udbetaling Danmark og kommunerne. Udbetaling Danmark forvalter ikke egne midler, men administrerer en række stats- og kommunalt finansierede kontante ydelser og økonomiske tilskud, for eksempel boligsikring, boligydelse og social pension. Herudover har kommunerne indflydelse på Udbetaling Danmarks administration af reglerne, idet seks ud af bestyrelsens ni medlemmer - herunder formanden - udpeges efter indstilling fra KL. Disse særlige forhold begrundes også det hensigtsmæssige i at fravige betingelserne for udveksling af oplysninger i persondatalovens § 8, stk. 3. Den særlige organisering giver desuden både Udbetaling Danmark, kommunerne og borgeren en berettiget forventning om, at kommunen og Udbetaling Danmark vil kunne udveksle nødvendige oplysninger til brug for administration af oplysninger efter den sociale lovgivning uden øget bureaukrati, hvis de øvrige regler i persondataloven i øvrigt altid bliver overholdt.

Det skal bemærkes, at både kommunerne og Udbetaling Danmark er underlagt forvaltningslovens regler om tavshedspligt og kan ifalde straf efter straffeloven ved uberettiget videregivelse af oplysninger.

Det primære formål med etableringen af Udbetaling Danmark er at frigøre ressourcer gennem stordriftsfordele, der blandt andet skal tilfalde kommunerne, som vil kunne anvende midlerne til anden borgerrettet service. Dette formål bør ikke hindres af unødigt skærpede krav til betingelserne for udveksling af oplysninger mellem Udbetaling Danmark og kommunerne, der vil medføre øgede administrative omkostninger. Øgede retssikkerhedsmæssige krav ved udveksling af oplysninger mellem Udbetaling Danmark og kommunen vil medføre, at de forventede økonomiske fordele ved omlægningen ikke kan blive fuldt ud indfriet.

Med de foreslåede bestemmelser vil der kunne ske den nødvendige udveksling af nødvendige oplysninger mellem kommunen og Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren til brug for opfølgning af sager i samme omfang som i dag, hvor myndighedsansvaret i forhold til de berørte ydelsesområder er samlet i kommunen sammen med den øvrige sociale lovgivning. Lovforslaget sikrer herudover, at der kan ske den fornødne indsats mod og samarbejde om sager om tilbagebetaling af ydelser og tilskud, som borgeren kan have modtaget med urette og mod bedre vidende.

De it-systemer, der i dag anvendes til at administrere reglerne, har indbygget en række servicefunktioner, der sikrer, at den enkelte medarbejder kan blive opmærksom på forhold, der har betydning for retten til den enkelte ydelse. I flere tilfælde kan sagsbehandleren således få besked om konkrete hændelser i en sag, der medfører, at sagsbehandleren følger op på sagen og eventuelt får ændret udbetalingen, hvis det er nødvendigt. Disse funktioner bør kunne videreføres uændret og forudsætter en ændring af reglerne

som foreslået. Alternativt skal medarbejdere i kommunen og Udbetaling Danmark i hver sag foretage en konkret vurdering af, om beskeden må videregives og videregive oplysningen telefonisk eller pr. mail. Dette er både administrativt tungt og et tilbageskridt i forhold til den nuværende it-understøttelse af området. Kommunerne og Udbetaling Danmark vil få dataansvaret for hver deres sagsområde, og de eksisterende og fremtidige digitale it-systemer vil blive opdelt, således at kommunen og Udbetaling Danmark som udgangspunkt ikke har adgang til data via et fælles it-system. Der vil kun være adgang til visse fælles data på pensionsområdet, hvor de samme oplysninger lægges til grund ved både kommunernes og Udbetaling Danmarks administration af sagsområderne.

Det er væsentligt af hensyn til en hurtig og ensartet administration på det sociale område i kommunen og Udbetaling Danmark, herunder af de kontante ydelser og økonomiske tilskud, der overflyttes til Udbetaling Danmark, at der er klarhed over reglerne. Af hensyn til borgerens retssikkerhed må der ikke opstå situationer, hvor administrationen er uens, fordi Udbetaling Danmark, den enkelte kommune eller den enkelte sagsbehandler i en af de to myndigheder er i tvivl om, i hvilke tilfælde en oplysning kan og skal videregives inden for persondatalovens rammer, fordi der er usikkerhed om kriterierne i persondatalovens § 8, stk. 3.

Der er blevet overvejet en generel samtykkemodel, hvorefter alle borgere, der modtager sociale ydelser, skal give et generelt samtykke til, at Udbetaling Danmark og kommunerne, efter at der er truffet afgørelse i sagen, efterfølgende kan videregive oplysninger til hinanden uden samtykke, når det er relevant for den modtagende myndigheds sagsbehandling. Det er dog vurderingen, at dette ikke er hensigtsmæssigt, fordi borgeren ikke forventes at ville give samtykke til udveksling af oplysninger i de tilfælde, hvor borgeren kan miste en ydelse. Det vil kunne medføre, at en borger enten får udbetalt for meget eller modtager forkert hjælp efter den sociale lovgivning.

Det er ligeledes blevet overvejet, om der i hver enkelt lov på det sociale- og beskæftigelsesmæssige område skal fastsættes meget detaljerede regler for, hvornår der kan ske udveksling af oplysninger mellem kommunen og Udbetaling Danmark. Dette vurderes dog at være uhensigtsmæssigt, idet kriterierne for, hvornår det som led i kommunens og Udbetaling Danmarks myndighedsudøvelse vil være nødvendigt at udveksle oplysninger allerede fremgår direkte eller indirekte af de enkelte ydelseslove. Meget detaljerede regler vil herudover betyde, at Folketinget skal tage stilling til mulige barrierer for udveksling af personoplysninger til brug for myndighedsudøvelse i kommunerne og Udbetaling Danmark, hver gang der foreslås materielle ændringer i den sociale- eller beskæftigelsesmæssige lovgivning. Mere rummelige bestemmelser om udveksling af oplysninger mellem kommunen og Udbetaling Danmark, der forudsættes administreret inden for rammerne af persondataloven og EU-persondatadirektivet - og som i øvrigt opfylder de lovtekniske krav til præcision og klarhed i formuleringerne - vurderes således at være en langt mere ubureaukratisk og smidig løsning.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at de foreslåede forslag til regler om udveksling af oplysninger er den mest hensigtsmæssige og fremtidssikre løsning.

Borgeren vil forud for indgivelse af en ansøgning i kommunen og Udbetaling Danmark blive oplyst om, at kommunen og Udbetaling Danmark kan udveksle oplysninger uden samtykke i visse situationer, jf. forslaget i § 5, hvorefter Udbetaling Danmark bliver omfattet af § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Der henvises til bemærkningerne til forslaget til § 5.

2.11. Klage

2.11.1. Gældende ret

Efter de gældende regler kan hovedparten af alle afgørelser på de områder, der foreslås varetaget af Udbetaling Danmark, jf. L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion

af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.), påklages til det sociale nævn som første klageinstans.

Afgørelser efter lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel kan dog påklages til beskæftigelsesankenævnet, ligesom spørgsmålet om, hvorvidt en forældremyndighedsindehaver er skattepligtig i lov om en børne- og ungeydelse kan påklages til Skatteankenævnet.

Ankestyrelsen og Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg kan tage henholdsvis det sociale nævns og beskæftigelsesankenævnets sager op til behandling, hvis Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg skønner, at sagen er af generel eller principiel betydning.

De kommunale tilsynsmyndigheder kan ikke behandle konkrete enkeltsager, som kan behandles af en særlig klagemyndighed, for eksempel det sociale nævn eller en anden klageinstans eller tilsyn.

Det foreslås i afsnit 2.8.1., at kommunen har myndighedsansvaret for sagsoplysningen, hvis Udbetaling Danmark beder kommunen om at indhente oplysninger i en sag om tilbagebetaling af kontante ydelser eller økonomiske tilskud, der kan være modtaget med urette og mod bedre vidende. Det er i den forbindelse foreslået, at sagsoplysningen skal anses som en selvstændig myndighedsopgave, som kommunen har ansvaret for, hvor opgaven sker efter anmodning, men ikke under instruksbeføjelse, fra Udbetaling Danmark. Det er således kommunen, der har ansvaret for, at kommunen oplyser sagen i overensstemmelse med loven og forvaltningsretlige principper. Det har betydning for, hvem der er klageinstans i forhold til kommunens sagsoplysning.

2.11.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Det foreslås i afsnit 2.3. i L 87 lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark m.v.), at Udbetaling Danmarks afgørelser kan indbringes for Ankestyrelsen som første og eneste administrative klageinstans. Det gælder også for sager, hvor Udbetaling Danmark anmoder kommunen om at forestå sagsoplysningen i en sag om tilbagebetaling af kontante ydelser eller økonomiske tilskud, der kan være modtaget med urette og mod bedre vidende efter forslaget til § 11.

Der henvises til dette afsnit for en nærmere gennemgang af overvejelserne bag forslaget.

Kommunens afgørelser vil fortsat skulle indbringes for det sociale nævn og beskæftigelsesankenævnet. Det indebærer at kommunens afgørelser om tilkendelse eller frakendelse af førtidspension, herunder om invaliditetsydelse og om hvilende pension mv., fortsat vil skulle indbringes til beskæftigelsesankenævnet, ligesom kommunens afgørelser i øvrigt efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. fortsat vil skulle indbringes for det sociale nævn.

Kommunens afgørelser om lån til betaling af beboerindskud vil ligeledes fortsat skulle indbringes til det sociale nævn.

Spørgsmålet vedrørende forældremyndighedsindehaverens skattepligt i Danmark efter lov om en børne- og ungeydelse skal uændret indbringes for skatteankenævnet. Der vil fortsat ikke være klageadgang over afgørelser truffet efter § 16 i lov om friplejeboliger.

Udbetaling Danmarks afgørelser vil som andre afgørelser på det sociale område kunne indbringes for ombudsmanden og domstolene. Det kommunale tilsyn vil ikke få kompetence i forhold til afgørelser, der er truffet af Udbetaling Danmark.

Den foreslåede klageadgang til Ankestyrelsen over kommunernes sagsoplysning, der foretages i medfør af forslaget til § 11, indebærer, at det kommunale tilsyn ikke kan tage stilling til kommunens sagsbehandling i afgørelser, der kan påklages til Ankestyrelsen. Tilsynet vil dog efter omstændighederne kunne påse, om kommunens sagsoplysning ligger inden for lovens rammer, i det omfang et forhold ikke

kan påklages til Ankestyrelsen, for eksempel hvis borgeren vil klage over kommunens sagsoplysning i en kontrolsag, der er blevet henlagt af Udbetaling Danmark (dvs. hvor der ikke er truffet afgørelse), hvis fristen for at klage til Ankestyrelsen er overskredet, eller hvis der ikke er en klageberettiget, som klager. Den foreslåede ordning giver tilsynsmyndighederne samme begrænsede mulighed for at foretage legalitetstilsyn af kommunens sagsoplysning i sociale sager som i dag.

Der foreslås indført et særligt tilsyn med bestyrelsen for Udbetaling Danmark, jf. afsnit 2.13.

2.12. Udbetaling Danmarks ledelse

2.12.1. Gældende ret

Efter den gældende bestemmelse er direktøren for Udbetaling Danmark den til enhver tid værende direktør for Arbejdsmarkedets Tillægspension.

2.12.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Den gældende bestemmelse om Udbetaling Danmarks ledelse foreslås med en mindre ændring videreført og overflyttet til denne lov fra lov nr. 1594 om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark af 22. december 2010. Bestemmelsen foreslås ændret, således at direktøren også kan være en person fra koncerndirektionen i Arbejdsmarkedets Tillægspension.

2.13. Tilsyn med Udbetaling Danmarks bestyrelse

Det foreslås, at social- og integrationsministeren fører tilsyn med Udbetaling Danmarks bestyrelse. Da Udbetaling Danmark er oprettet som en selvejende institution med en ansvarlig bestyrelse, foreslås det, at tilsynet alene føres i forhold til, at bestyrelsen har ansvaret for at sikre, at Udbetaling Danmark administreres i overensstemmelse med loven.

Herved ligestilles bestyrelsen for Udbetaling Danmark med det ansvar og tilsyn, der efter praksis gælder for bestyrelserne for Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

Social- og integrationsministeren skal ikke kontrollere eller monitorere selve driften i Udbetaling Danmark. Dette er bestyrelsens ansvar.

Bestyrelsen for Udbetaling Danmark har ansvaret for at sikre, at der i samarbejdsaftalen med Arbejdsmarkedets Tillægspension om administration af Udbetaling Danmark, er tilstrækkelige og betryggende aftaler, der medvirker til at sikre, at Udbetaling Danmark drives i overensstemmelse med såvel denne lov som den øvrige lovgivning.

Det foreslås, at social- og integrationsministeren udfører sit tilsyn på baggrund af en beretning som bestyrelsen for Udbetaling Danmark årligt udarbejder samt det indsendte godkendte og reviderede årsregnskab vedlagt revisionsprotokoller. Social- og integrationsministeren kan herudover generelt kræve adgang til alle oplysninger om Udbetaling Danmark. Herudover kan social- og integrationsministeren anmode bestyrelsen for Udbetaling Danmark om at udarbejde særlige redegørelser mv. om konkrete eller generelle forhold.

Klager og lignende fra borgere, kommuner og andre myndigheder over for eksempel lange sagsbehandlingstider, sagsbehandlingens tilrettelæggelse mv. skal rettes til direktøren for Udbetaling Danmark.

2.14. Udbetaling Danmarks årsregnskab og revision mv.

Lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark indeholder en række bestemmelser om årsregnskab og revision, der foreslås udbygget og overflyttet til dette lovforslag.

Lovforslaget indeholder således de overordnede krav om udarbejdelse af regnskaber i Udbetaling Danmark og revision heraf, som sikrer betryggende indsigt og kontrol med Udbetaling Danmarks admini-

stration og finansielle stilling. De nærmere krav til regnskabet og revisionen heraf forslås fastlagt ved henholdsvis en regnskabs- og en revisionsbekendtgørelse udstedt af social- og integrationsministeren.

Bestyrelsen for Udbetaling Danmark får ansvaret for at udarbejde et årligt regnskab samt en ledelsesberetning. Regnskaberne revideres af en statsautoriseret revisor. Regnskabet for Udbetaling Danmark skal revideres efter princippet om »god offentlig revisionsskik«, og således at der foretages både finansiell revision som forvaltningsrevision i Udbetaling Danmark. Herved sikres der samme revisionsintensitet som kendes fra den kommunale og den statslige administration omkring udbetalingen af kontante ydelser og økonomiske tilskud til borgeren. Revisionen vil endvidere blive pålagt at afgive en række erklæringer i revisionsprotokollen til brug for social- og integrationsministerens tilsyn.

Når bestyrelsen har godkendt regnskabet, skal det efter forslaget sendes til social- og integrationsministeren sammen med revisionsprotokollerne. Regnskab og revisionsprotokoller foreslås endvidere indsendt samtidig med bestyrelsens årlige beretning til social- og integrationsministeren, som blandt andet skal indeholde en gennemgang af bestyrelsens væsentlige beslutninger i løbet af året, herunder særligt oplysninger om beslutninger og forhold, der i væsentlig grad påvirker administrationen og Udbetaling Danmarks finansielle situation i både negativ og positiv retning.

2.15. Finansiering af bidrag til Udbetaling Danmark og udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud til borgeren, refusion af momsudgifter mv.

2.15.1. Gældende ret

I dag administreres udbetalingerne til borgeren af den enkelte kommune. Til dækning af kommunens udbetalinger refunderer staten kommunens udgifter efter de finansieringsbestemmelser, der er i de forskellige ydelseslove. På de fleste områder yder staten denne refusion forskudsvist til kommunen i forbindelse med, at der skal ske overførsel til borgeren.

2.15.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Det fremgår af L 57, forslag til lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, der blev fremsat den 11. november 2010, i punkt 1.3. om finansieringen af Udbetaling Danmark, at der udover finansieringen af etableringsomkostningerne skal tages stilling til yderligere to finansierings-spørgsmål.

For det første skal det tages stilling til, hvordan kommunerne skal betale for driften af Udbetaling Danmark og for det andet, hvordan den gældende finansiering mellem stat og kommuner af udgifterne til de ydelser, der skal udbetales via Udbetaling Danmark, skal tilrettelægges administrativt.

Med dette lovforslag fastsættes den endelige finansieringsmodel for Udbetaling Danmark i forhold til disse to finansierings-spørgsmål.

Den daværende regering og KL har i aftalen om kommunernes økonomi for 2011 aftalt, at kommunerne fremadrettet skal betale et administrationsbidrag til Udbetaling Danmark, for eksempel baseret på kommunale indbyggerantal. Da Udbetaling Danmark også foreslås at overtage opgaver fra staten (udbetaling af børne- og ungeydelsen), foreslås det, at staten ligeledes skal betale et administrationsbidrag til Udbetaling Danmark for varetagelse af opgaver, der overføres fra staten.

Etableringen af Udbetaling Danmark indebærer, at det fremover er Udbetaling Danmark, der udbetaler kontante ydelser og økonomiske tilskud til borgeren på vegne af staten og kommunerne efter samme fordeling som i dag. For at forenkle administrationen på området foreslås det, at betalingsformidlingen fremover sker uden om kommunerne, således at Udbetaling Danmark får adgang til direkte betaling over statens konto via StatensKoncernBetalinger (SKB). I det omfang der er kommunal medfinansiering af ydelsen mv. foreslås det, at Udbetaling Danmark får direkte adgang til at trække den kommunale betaling på den enkelte kommunes konto i Offentligt Betalingssystem (OBS). Kommunerne fritages hermed for

at foretage udgiftsskøn på en række ydelsesområder samt for at anmelde kvartalsvise forskudsrefusioner til staten. For eksempel er folkepension, børnetilskud mv., barseldagpenge og forskudsvist udlagte børnebidrag alene statslige udgifter, og kommunerne skal efter dette forslag ikke længere anmelde forventede udgifter på disse områder. Tilsvarende vil der heller ikke være behov for, at kommunerne aflægger regnskab mv. med forskudsvis refusioner på disse områder.

Kommunens medfinansiering af førtidspension og boligstøtte vil efter forslaget betyde, at der er hjemmel til, at der sker et træk fra kommunens konto i OBS.

Ved at give Udbetaling Danmark mulighed for at anvende SKB elimineres samtidig den kreditrisiko vedrørende ind- og udbetalingerne på 11-12 mia. kr. om måneden, som ellers vil være til stede, hvis ind- og udbetalingerne skulle ske via private banker.

Forslaget sikrer, at Udbetaling Danmark som ansvarlig myndighed får det samlede ansvar for udbetalinger, bogføring, kontroller, regnskab og revision.

Det foreslås herudover, at Social- og Integrationsministeriet får adgang til at yde Udbetaling Danmark økonomisk kompensation for udgifter til købsmoms, der er afholdt ved etableringen af Udbetaling Danmark, og som vedrører administrationen af Udbetaling Danmark efter opstarten.

Herudover foreslås det, at social- og integrationsministeren får adgang til at fastsætte regler om, at Udbetaling Danmark har pligt til at sende statistiske oplysninger og andre opgørelser til social- og integrationsministeren.

Endelig foreslås det, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan beslutte, at Udbetaling Danmark - som det også efter gældende regler er muligt for kommuner, regioner og staten - får adgang til at pålægge et gebyr ved afsendelse af erindringsskrivelser til borgeren samt mulighed for at tillægge for sen betaling af ydelser et rentekrav. Adgangen til at fastsætte gebyr er betinget af en fælles beslutning i bestyrelsen. Det foreslås, at Udbetaling Danmark får mulighed for at fastsætte et enkelt gebyr til borgeren pr. krav, som maksimalt kan udgøre 250 kr. Anvendelse af gebyrreglen forudsætter, at borgeren uden omkostninger er blevet gjort opmærksom på det skyldige beløb i form af en påkravsskrivelse.

2.16. Indtræden i udbetalinger fra staten

2.16.1. Gældende ret

Efter gældende regler indtræder kommuner og regioner efter § 8 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige i retten til udbetaling fra staten for et beløb, der svarer til den skyldige betaling for en fordring, der ikke er betalt rettidigt. Det sikrer, at kommunen kan få et eventuelt tilgodehavende dækket ved at få ret til det beløb, som staten skylder borgeren, for eksempel overskydende skat.

Efter § 9 i samme lov afskærer tilladelse til afdragsvis betaling eller henstand med betalingen ikke det offentliges adgang til at foretage modregning i udbetalinger fra det offentlige. En betalingsaftale, der er fastsat af en kommune afskærer ikke kommunen fra at indtræde i retten til udbetalinger fra staten.

2.16.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Udbetaling Danmark vil blive betragtet som en offentlig myndighed, som er omfattet af inddrivelseslovens regler. Det er dog nødvendigt med en lovændring, hvis Udbetaling Danmark skal være omfattet af §§ 8 og 9 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, idet bestemmelserne specifikt nævner de myndigheder, der er omfattet af bestemmelserne (kommuner og regioner).

Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse, hvorefter §§ 8 og 9 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige finder tilsvarende anvendelse for Udbetaling Danmark. Bestemmelsen indebærer, at Udbetaling Danmark på samme måde som kommunerne får ret til at indtræde i retten til udbetalinger fra staten for et beløb, der svarer til den skyldige betaling for fordringer, der ikke er betalt rettidigt mv.

Der henvises til de specielle bemærkninger til forslaget § 31.

2.17. Udbetaling Danmarks muligheder for at optage lån

2.17. Gældende ret

Efter gældende regler kan Udbetaling Danmark alene optage lån til etablering af Udbetaling Danmark i pengeinstitutter og staten til finansiering af etableringsomkostningerne.

2.17.2. Overvejelser og lovforslagets indhold

Det foreslås, at Udbetaling Danmark også kan optage lån til etableringsomkostningerne fra »andre finansielle institutioner«.

Det foreslås herudover, at Udbetaling Danmarks bestyrelse med en række begrænsninger kan beslutte at optage lån i pengeinstitutter eller andre finansielle institutioner på maksimalt 75 millioner kr. Forslaget giver mulighed for, at Udbetaling Danmark via en kassekredit kan betale udgifter, der måtte opstå som følge af den almindelige budgetteringsusikkerhed og som følge af eventuelle uforudsete udgifter i løbet af budgetåret.

Derudover foreslås det, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark får øget fleksibilitet i forhold til etablering og indfasning af sin virksomhed. Der gives således mulighed for at indfri det lån, der er optaget efter gældende bestemmelser i etableringsloven til dækning af etableringsudgifter med et nyt lån på maksimalt 650 mio. kr. inklusive renter. Lånet skal efter forslaget være afviklet senest ved udgangen af 2017.

Det foreslås endvidere, at der kan optages lån til finansiering af de omkostninger, der er forbundet med at udfærdige udbudsmateriale og foretage tilkøb på it-området, idet der skal ske en konkurrenceudsættelse på området. Lånet kan kun optages på baggrund af en enstemmig beslutning i bestyrelsen for Udbetaling Danmark.

Der henvises til de specielle bemærkninger til forslaget § 32.

2.18. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

Dette lovforslag foreslås at træde i kraft den 1. oktober 2012. Forslagets § 32 om låneadgang og § 28 om momsrefusion foreslås dog at træde i kraft allerede den 15. april 2012, da bestemmelserne regulerer adgangen til at optage nødvendige lån til etablering af Udbetaling Danmark og modtage momsrefusion så hurtigt som muligt.

Det foreslås, at overførslen af myndighedsansvaret fra kommunerne til Udbetaling Danmark sker successivt i perioden 1. oktober 2012 - 1. marts 2013. Nærværende lov vil regulere de forskellige sagsområder i takt med, at myndighedsansvaret for områderne overgår til Udbetaling Danmark. Der henvises til afsnit 2.6. i de almindelige bemærkninger til L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.), indeholder en række overgangsbestemmelser, der gælder i forbindelse med overgangen af sagsområder fra kommunerne til Udbetaling Danmark. Der henvises til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.6. samt de specielle bemærkninger til §§ 25-26 i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den

sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

På baggrund af en business case udarbejdet af Finansministeriet blev der i juni 2010 indgået en aftale mellem den daværende regering og KL om at samle en række kommunale opgaver i Udbetaling Danmark.

Business casen viste, at den samlede kommunale bemanning i forhold til administrationen af folkepension, førtidspension, boligstøtte, barseldagpenge og børnebidrag udgjorde 2.006 årsværk eller cirka 3.500 personer. Business casen konkluderede, at der med en centralisering af administrationen på de berørte områder skulle flyttes 1.688 årsværk til centrene, og at der måtte forventes et bruttoeffektiviseringspotentiale svarende til 730 årsværk. Herefter ville beskæftigelsen i centrene fremadrettet skulle ligge på 958 årsværk, jf. nedenstående tabel 1. De resterende 315 årsværk fra 1.688 op til 2.006 årsværk skulle forblive i kommunerne og arbejde med forskellige socialfaglige afgørelser - herunder med helbredstillæg og beboerindskudslån - samt vejlede borgere, der henvender sig til kommunerne.

Med samlingen af store myndighedsopgaver i én enhed må det forventes, at kommunerne vil få andre opgaver med vejledning, hjælp til kommunikation med Udbetaling Danmark mv. Disse opgaver skønnes i business casen at kræve en bemanning på 150 årsværk eller cirka 1½ årsværk pr. kommune. Den endelige bemanning i kommunerne vil herefter i udgangspunktet skulle være ovennævnte godt 300 årsværk plus 150 årsværk til borgerbetjening mv. Det blev herefter lagt til grund for aftalen, at kommunerne vil have behov for at fastholde omkring 500 årsværk til at håndtere opgaver, som kommunerne fortsat skal varetage på de forskellige områder.

Den eksakte fordeling af årsværkene og det forventede potentiale for effektiviseringer blev i business casen (juni 2010) opgjort som vist i tabel 1.

Tabel 1. Skønnet årsværksforbrug og effektiviseringspotentiale i business casen

	Antal års- værk
Årsværk i dag	2.006
Fremadrettet i Udbetaling Danmark	958
Fremadrettet i kommunerne	493
Nettoeffektiviseringspotentiale	555

Effektiviseringspotentialet forventedes at kunne nås gennem udvikling og standardisering af forskellige arbejdsgange på baggrund af 'best practice' på området samt digitaliseringer inden for det eksisterende regelgrundlag. Effektiviseringspotentialet er fastlagt i forhold til, at Udbetaling Danmark vil kunne nå et produktivitetsniveau svarende til den tredje bedste kommune.

I aftalen mellem den daværende regering og KL det blev vurderet, at der måtte forventes 1.500 årsværk overført fra kommunerne til Udbetaling Danmark (958+555, jf. oversigten). Business casen baseredes i øvrigt på en gennemsnitlig årsværkspris på cirka 480.000 kr. og en effektivisering svarende til 555 årsværk i Udbetaling Danmark. Dette gav en effektiviseringseffekt på 266,4 mio. kr.

Aftalen blev herefter baseret på den forventning, at kommunernes omkostninger til Udbetaling Danmark ville falde med knap 300 mio. kr. i forhold til deres hidtidige udgifter.

Foranlediget af kommunernes ønske om efterfølgende at overføre familieområdet samlet, dvs. børnetilskud til enlige m.fl., forskudsvist udbetalte børnebidrag og børne-/ungeydelsen (»børnechecken«),

blev der i december 2010 gennemført en ekstra undersøgelse af ressourceforbruget på familieydelsesområdet. Denne nye undersøgelse blev gennemført hos et repræsentativt udsnit af kommunerne, og undersøgelsen viste, at der på landsplan måtte forventes at være beskæftiget omkring 325 årsværk med sagsbehandling indenfor familieområdet. I den første analyse blev det skønnet, at 241 årsværk var beskæftiget med forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Justeres der for det ændrede skøn, der er forbundet med at familieområdet foreslås overflyttet i sin helhed, fås herefter 2.090 årsværk, jf. tabel 2.

Tabel 2. Skønnet årsværksforbrug i kommunerne på de områder, der overføres til Udbetaling Danmark

	Antal års- værk
Grundlæggende business case	2.006
- heraf forskudsvis udbetaling af børnebidrag	-241
Ny kortlægning af det fulde familieydelsesområde	325
Korrigeret case med hele familieydelsesområdet 1)	2.090

1) Inkl. kontrol af misbrug af sociale ydelser i tværgående enheder på familieydelsesområdet, som er skønnet til 62 årsværk, Deloitte 2011.

Med aftalen mellem KL og den daværende regering om kommunernes økonomi for 2012 blev det aftalt, at indsatsen mod misbrug af sociale ydelser skal fastholdes. En ny samarbejdsmodel mellem kommunerne og Udbetaling Danmark skal sikre, at der i tæt samarbejde tilvejebringes oplysninger om, hvorvidt der snydes med sociale ydelser. Den nye samarbejdsmodel tager hensyn til, at kommunerne fortsat skal kunne foretage kontrol af sociale sager, og at kommunerne fortsat kan udnytte kendskab til lokalområdet eller nærheden til borgeren, når en sag skal oplyses.

Den nye samarbejdsmodel indebærer en fortsat og betydelig indsats i kommunerne for at bekæmpe misbrug af sociale ydelser – og antallet af årsværk, som overføres til Udbetaling Danmark, blev efter aftalen reduceret med 50 årsværk.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

1. Business casen

Etableringen af Udbetaling Danmark forventes at medføre økonomiske og administrative lettelser for det offentlige. Der vil først og fremmest ske lettelser i kommunernes administration på området, idet dele af myndighedsansvaret overføres fra kommunerne til Udbetaling Danmark. Det er i aftalen mellem KL og den daværende regering lagt til grund, at centrene starter op med omkring 1.500 årsværk, svarende til cirka 3 ud af 4 af de ca. 2.000 årsværk der var beskæftiget på sagsområderne i kommunerne.

Siden præsentationen af den oprindelige business case og indgåelsen af aftalen er der sket forskellige ændringer og præciseringer i grundlaget for Udbetaling Danmark. Dels foreslås hele familieområdet overflyttet, og dels fastholdes yderligere 50 årsværk i kommunerne til varetagelse af indsatsen mod misbrug af sociale ydelser. Styregruppen for Udbetaling Danmark har vurderet, at ændringerne ikke giver grundlag for at justere det oprindelige skøn over antal årsværk, der skal flyttes til Udbetaling Danmark eller i den forventede effektiviseringsgevinst. Det forventes således fortsat, at der med overførslen af opgaverne til Udbetaling Danmark kræves en bemanding svarende til 1.500 årsværk i centrene.

Endvidere har styregruppen truffet beslutning om, at de årlige omkostninger pr. årsværk kan forventes at udgøre 576.600 kr. I dette skøn er indregnet lønomkostninger inkl. pensionsbidrag på 405.800 kr. plus

overhead og udgifter til egentlig ledelse. Overheadet omfatter omkostninger til bygninger, kompetenceudvikling, kontorhold, arbejdspladsindretning, øvrige personaleudgifter samt omkostninger til støttefunktioner. Skøn over størrelsen af overheadet er – med udgangspunkt i analyserne i forbindelse med samlingen af SKAT - skønnet til 170.800 kr., idet der dog er sket en forhøjelse på 41.900 kr. svarende til, at der må forventes 1 leder for hver 20 sagsbehandlere (5 pct.), jf. at casens 1.500 årsværk alene omfatter personer, der er beskæftiget med sagsbehandling, og dermed ikke omfatter udgifter til ledelse.

Der kan ske justering af den samlede årsværkspris, når de faktiske lønomkostninger for de medarbejdere, der overflyttes fra kommunerne til Udbetaling Danmark kendes, hvis omkostningerne afviger fra 405.800 kr., som er lagt til grund. Alt er opgjort i 2010-prisniveau.

Ovenstående er opgjort eksklusiv kommunernes udgifter til købsmoms. Udbetaling Danmarks opkrævninger af administrationsbidrag uden medregning af momsen resulterer derfor i et økonomisk tab for ATP, hvis der ikke kompenseres på anden vis. Der er derfor i forslaget indarbejdet en bestemmelse, der giver Social- og Integrationsministeriet adgang til løbende at kompensere for udgiften til moms hos Udbetaling Danmark. Kompensationen sker på grundlag af et revideret regnskab for de afholdte udgifter til moms og sker separat for henholdsvis kommunerne og statens andele af administrationen. Endvidere kompenseres for moms, der er betalt som led i afholdelsen af omkostninger til etableringen af Udbetaling Danmark.

Kompensationen for momsudgifterne er udgiftsneutral, da der er tale om moms, som ellers ville være afløftet over de eksisterende ordninger for momsrefusion.

Virkninger for kommunerne

Det skønnes, at kommunernes udgifter til sagsbehandling og ledelse for så vidt angår de årsværk, der overgår til Udbetaling Danmark, udgør cirka 865 mio. kr. (2010-pl). Udgiften fremkommer som produktet af 1.500 årsværk og en gennemsnitlig omkostning på 576.600 kr. pr. årsværk, og er eksklusiv køb af it-ydelser hos blandt andet KMD A/S samt andre ikke personalerelaterede omkostninger, som for eksempel omkostninger til masseforsendelser.

Ovenstående effektiviseringspotentiale på omkring 500 årsværk indebærer et fald i kommunernes udgifter til administration på knap 300 mio. kr. årligt.

Det administrationsbidrag, som kommunerne skal betale, når Udbetaling Danmark er i fuld drift, er ikke endeligt fastlagt. Der kan ske justeringer, når de konkrete personaleflytninger, lønninger og eventuelle nyansættelser er kendte. Aktuelt forventes i udgangspunktet før effektiviseringer, at administrationsbidraget udgør de ovenfor nævnte 865 mio. kr.

Det følger af aftalen, at der ikke skal ske DUT-kompensation, da kommunerne får den fulde effektiviseringsgevinst.

Finansministeren vil i forlængelse af de årlige drøftelser med KL om kommunernes økonomi fremlægge et bloktilskudsaktstykke, hvori der søges om bemyndigelse til at kunne fravige § 14, stk. 2, i lov nr. 499 af 7. juni 2006 om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner med senere ændringer, så kommunernes statstilskud ikke nedsættes med de kommunale mindreudgifter, som følger af lovforslaget.

Implementeringsomkostninger

Den forventede effektiviseringsgevinst på knap 300 mio. kr. på løn og administration tilfalder kommunerne. Kommunerne betaler selv omkostningerne til etablering af Udbetaling Danmark. Udbetaling Danmark dækker i første omgang disse omkostninger ved træk på et statsligt lån, hvorefter kommunerne afdrager statslån via betalingen af administrationsbidrag til Udbetaling Danmark. Efter den allerede vedtagne lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark vil kommunerne først få del i effektiviseringsgevinsten, når statslånet er afdraget.

Statslånet til etableringsomkostningerne er begrænset til maksimalt 500 mio. kr. plus renter og er i

øvrigt udformet som en trækingsret, hvor der tilskrives renter svarende til en årlig effektiv rente på 2,31 pct. Lånet kan forventes afdraget fra og med 2014 og på basis af Udbetaling Danmarks driftsårsresultat for 2013. Afdragsperiodens længde er variabel, idet den afhænger af størrelsen på det overskud, der opnås i Udbetaling Danmark.

Lovforslaget giver i § 32, stk. 3, Udbetaling Danmark mulighed for at indfri de lån, der er optaget efter § 15 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark med anden låneoptagelse i pengeinstitutter eller andre finansielle institutioner. Hvis bestyrelsen gør brug af denne mulighed, skal det hos staten allerede optagne etableringslån således indfries, og det nye lån skal være indfriet inden 2018. Det nye lån kan inklusive renter højst udgøre 650 mio. kr.

Lovforslaget giver med § 32, stk. 4, adgang til, at en enig bestyrelse for Udbetaling Danmark kan optage nødvendige lån til finansiering af udgifter, der opstår, når der skal gennemføres udbud af de it-løsninger mv. som Arbejdsmarkedets Tillægspension benytter på de områder, der administreres.

II. Virkninger ud over business casen

Lovforslaget indeholder en række ændringer, der kan have økonomiske konsekvenser eller fordelingsmæssige virkninger mellem kommunerne, som ikke er belyst i business casen. Disse ændringer behandles i det følgende.

Arkivering

L 87 lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af regler for statens refusion af kommunens udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvar mellem kommuner og Udbetaling Danmark m.v.), fastlægger fordelingen af ansvaret for opbevaringen af arkivalier mellem Udbetaling Danmark og kommunerne i sager på de lovområder, der overflyttes fra kommunerne til Udbetaling Danmark, i overensstemmelse med kravet i arkivbekendtgørelsen. Det foreslås, at kommunen i en overgangsperiode får arkivansvaret for langt hovedparten af de sager, som Udbetaling Danmark overtager myndighedsansvaret for.

Der skal i bestyrelsen for Udbetaling Danmark aftales en proces for rekvirering af arkivalier fra kommunerne, herunder om kommunernes forpligtelse til at assistere Udbetaling Danmark, spørgsmål om en entydig indgang for henvendelser, og hvem der scanner det rekvirerede materiale mv.

Der er med lovforslaget skabt den fornødne hjemmel til, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark fra 2015 kan beslutte at fastsætte gebyr til kommunerne i forbindelse med, at Udbetaling Danmark rekvirerer arkivalier hos kommunerne. Udbetaling Danmarks udgifter til gebyrbetalingerne bliver en del af administrationsbidraget, således at gebyret alene kan få fordelingsmæssige virkninger mellem kommunerne.

De sociale nævn

Som følge af omlægningen af klagestrukturen på de områder, der overføres til Udbetaling Danmark, overflyttes ressourcer fra de sociale nævn til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsens praksiskoordinering har som formål at sikre ligebehandling af borgerne og en ensartet praksis i alle kommuner i overensstemmelse med lovgivningen. Der er ikke behov for praksiskoordinering af afgørelser af de sager, som Udbetaling Danmark skal træffe, og det foreslås, at afgørelser, som Udbetaling Danmark træffer, skal påklages til Ankestyrelsen som første og eneste klageinstans. Ligebehandling af sagerne i Udbetaling Danmark vil blive sikret gennem intern kontrol og klageadgangen. Ressourceforbruget i klagesystemet vil derfor kunne falde.

De endelige budgetmæssige konsekvenser af overflytningen er endnu ikke opgjort. Konsekvenserne er alene relevante for staten, da flytningen ikke direkte involverer kommunerne eller Udbetaling Danmark, men alene ressourcefordelingen mellem forskellige ministerier.

Skatteministeriet

Selve udbetalingen af børne- og ungeydelsen administreres i dag af Skatteministeriet, mens eventuel sagsbehandling i denne forbindelse sker i kommunerne. Børne- og ungeydelsen repræsenterer derfor et ydelsesområde under Udbetaling Danmark, som forvaltes af både kommunerne og staten, og hvor der som konsekvens skal betales særskilte administrationsbidrag. De statslige opgaver omfatter dels det nuværende udbetalingssystem, som er lokaliseret hos KMD, og dels håndteringen af de udbetalinger, der giver anledning til problemer på grund af kontoændringer hos borgerne eller lignende.

Som led i, at udbetalingen samt vejlednings- og informationsopgaven vedrørende børne- og ungeydelsen (»børnechecken«) foreslås overført til Udbetaling Danmark, forventes i første omgang en engangsudgift til systemmæssige rettelser i KMD.

Da Udbetaling Danmark fremover skal håndtere de borgerhenvendelser om den faktiske udbetaling af ydelserne, forventes staten at skulle dække en del af Udbetaling Danmarks udgifter via et administrationsbidrag. Der er tidsregistreret et timeforbrug i 2010 på ca. 600 timer i SKAT, og det må på den baggrund forventes, at det statslige administrationsbidrag ligger omkring 250.000-300.000 kr. Udgiften afholdes på en ny konto på finansloven og modsvares i øvrigt af en tilsvarende mindre udgift i SKAT.

Skatteministeriets licensudgift til udbetalingssystemet i KMD er oplyst til cirka 8 mio. kr. i 2010. Udgiften forventes at være aftagende fra 2012. Udgiften overgår til Udbetaling Danmark og dækkes fremover ved en fast overførsel fra staten til Udbetaling Danmark. Fra 1. januar 2012 er der indført regler om optjeningsprincipper som øger udgiften til systemet.

Præmisserne for fremtidige DUT-forhandlinger

Det følger af princippet om, at kommunerne fuldt ud betaler omkostningerne til administration mv. i Udbetaling Danmark, at kompensation for fremtidige lovændringers administrative konsekvenser fortsat skal forhandles mellem det relevante ressortministerium, KL og Finansministeriet. Det vurderes, at der efter etableringen af Udbetaling Danmark – da der nu blot er ét omkostningssted og ikke 98 – vil være et væsentlig bedre grundlag for at fremskaffe relevante informationer, der kan indgå i beregningsgrundlaget mv. for DUT-forhandlingerne.

Forslaget indebærer således i et vist omfang, at grundlaget for forhandlingerne om DUT styrkes.

Forenkling af refusionsordningen

Som led i modernisering af betalingsformidlingen på området afskaffes princippet om forskudsvis refusioner. Dette princip betyder efter gældende regler, at alle udgifter til for eksempel folkepension, førtidspension, børnetilskud mv. udbetales af kommunerne, også selv om der – som det gælder for folkepension og børnetilskud - ikke er nogen kommunal medfinansiering. For at kunne udbetale (statens) kontante ydelser og økonomiske tilskud til borgeren, henter kommunen forskudsvis refusion forud for udbetalingen.

Overførslen af myndighedsopgaverne fra kommunerne til Udbetaling Danmark betyder, at det fremover er Udbetaling Danmark, der behandler sagerne, og derefter udbetaler de relevante kontante ydelser og økonomiske tilskud. Det er derfor ikke hensigtsmæssigt, at Udbetaling Danmark administrerer betalingerne via den enkelte kommunes konti, eller at kommunen skal anmode staten om forskudsvis refusion.

Det foreslås, at udbetalingerne fremover skal ske fra Udbetaling Danmark via det eksisterende offentlige betalingssystem (SKB/OBS). Udbetaling Danmark bemyndiges efter forslaget til at trække de nødvendige beløb hos henholdsvis staten og den pågældende kommune. Trækningen sker maskinelt og på baggrund af en udbetalingsfil dannet i de godkendte fagsystemer, og svarer til enhver tid til summen af udbetalinger til borgerne.

Principperne er således, at når der for eksempel udbetales folkepension, så henter Udbetaling Danmark

hele beløbet på statens konto for folkepension. Hvis der for eksempel udbetales boligsikring, så hentes halvdelen på statens konto for boligsikring og resten på kommunens konto i OBS.

I forhold til borgeren sker der ikke andet, end at det vil være Udbetaling Danmark og ikke kommunen, der har indsat beløbet på borgerens NemKonto.

Forhold omkring kontoopsætning, betalingstidspunkter, bemyndigelser og andre relevante forhold reguleres efter lov om offentlige betalinger mv., jf. blandt andet § 8.

Forenklingen af betalingsstrømmene vil for nogle kommuners vedkommende kunne medføre et rentetab, hvis kommunerne hen over året har haft et likvidt overskud i et antal rentedage, som følge af at statens udbetalinger af forskudsvisse refusioner er sket tidligere, end der er sket udbetaling til borgeren. Dette vil dog kun være relevant i en kort periode, da forskydningerne som følge af indførelsen af bagud betalte pensioner efterhånden forsvinder, og der derefter ikke vil være nogen effekt af periodiseringer i regnskab eller likviditet. Endvidere er denne ændring udmeldt i god tid – cirka 3 år – før ændringen træder i kraft, hvorved den enkelte kommune har mulighed for at tilpasse sig til de nye regler.

De administrative virkninger af de nye principper for pengeoverførslerne er, at kommunerne ikke skal bruge ressourcer på at udarbejde budgetskøn i forbindelse med hjemtagelse af forskud. Kommunerne skal i dag udarbejde skøn til brug for forskudsrefusioner ét år frem på cirka 40 forskellige konti i den kommunale kontoplan. Ligeledes skal staten ikke bruge ressourcer på at skønne og vurdere, hvorvidt forskudsansøgningerne fra kommunerne, må antages at være korrekt opgjorte mv. Forskudsvisse refusioner betyder også, at der hen over året afrapporteres i form af løbende restafregninger, og endelig skal der hvert regnskabsår udarbejdes et endeligt og revideret refusionsregnskab med berigtigelser for hver af de nævnte konti.

Mere generelt betyder ændringen, at det bliver lettere at lave kvalificerede udgiftsskøn, da man ikke skal periodisere og eventuelt fejlsøge forskydninger mellem kommunens ansøgninger om forskud og de faktiske udgifter. Administration af betalingerne og regnskabsaflæggelsen vil med forslaget blive enstrengt (Udbetaling Danmark) og ikke to-strengt (kommunerne/staten), som det er i dag.

Ændringen vil betyde, at kommunerne vil spare et antal administrative årsværk til regnskab, bogføring og refusion mv. Det vurderes, at denne del af forslaget samlet set ikke bør give anledning til kompensationer hverken for rentetab eller administrative lettelser.

Samlet skønnes den del af forslaget, der vedrører refusioner, ikke at have økonomiske konsekvenser for det offentlige eller for Udbetaling Danmark.

Udlånsaftale mellem staten og Arbejdsmarkedets Tillægspension vedrørende tjenestemænd

Tjenestemandsansatte i kommunerne kan ikke overgå til ansættelse i Arbejdsmarkedets Tillægspension på fuldstændig uændrede ansættelsesvilkår. Der er derfor valgt en særlig konstruktion, hvor de tjenestemænd, der overflyttes til Udbetaling Danmark, ansættes i staten.

Dette indebærer, at ca. 170 tjenestemænd forventes overført fra kommunal ansættelse til statslig ansættelse. Tjenestemændene bliver ansat i staten med pligt til at blive udlånt til Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Det vil være Arbejdsmarkedets Tillægspension, der forestår den daglige ledelse, men det vil være Social- og Integrationsministeriet, der er ansættelsesmyndighed i forhold til de berørte tjenestemænd. Der vil skulle koordineres og aftales en lang række forhold mellem Arbejdsmarkedets Tillægspension og staten vedrørende tjenestemændenes udførelse af arbejdsopgaver og i forbindelse med eventuelle afskedigelser mv. De administrative merudgifter for Social- og Integrationsministeriet til ansættelse, udlånsaftaler og løbende personalesager opgøres ved tidsregistrering og faktureres til Arbejdsmarkedets Tillægspension efter nærmere aftale.

Social- og integrationsministerens tilsyn med Udbetaling Danmark

Efter forslaget § 19 skal social- og integrationsministeren føre tilsyn med, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark sikrer, at Udbetaling Danmark drives i henhold til loven, herunder lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark. Det vil sige, at ministeren vil skulle påse, at bestyrelsens beslutninger ligger inden for lovgivningens rammer, ligesom tilsynet skal sikre, at der i forhold til opgaver, der er overladt til Arbejdsmarkedets Tillægspension, foreligger tilstrækkelige og betryggende instrukser og aftaler med henblik på at sikre, at Udbetaling Danmark drives i overensstemmelse med den lovgivning, som regulerer Udbetaling Danmark.

Tilsynet vil desuden indebære, at det påses, at udbud sker i overensstemmelse med de offentligretlige regler, og at bestyrelsen opfylder habilitetskrav mv.

Samlet skønnes denne opgave at medføre mindre administrative merudgifter for staten fra og med 2013. Disse vil blive imødekommet via omprioriteringer indenfor de gældende økonomiske rammer.

III. Virkninger i forhold til overførslerne

Forslaget har ikke konsekvenser for størrelsen af de kontante ydelser og økonomiske tilskud, der udbetales til borgeren, og forslaget har derfor heller ikke fordelingsmæssige konsekvenser.

Forslagets økonomiske og administrative konsekvenser skal forhandles med kommunerne.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget vil medføre, at langt hovedparten af borgerne for fremtiden alene vil skulle sende ansøgninger mv. digitalt til Udbetaling Danmark. Der vil i den forbindelse blive lagt stor vægt på bedre it-selvbetjeningsløsninger.

Borgere, der ikke er it-parate, vil kunne få bistand til at betjene sig selv digitalt i kommunerne i forhold til kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark, ligesom borgere med særlige behov vil kunne få mere omfattende bistand fra kommunen til at søge om kontante ydelser og økonomiske tilskud hos Udbetaling Danmark og til kontakt til Udbetaling Danmark i øvrigt.

Alle borgere vil fortsat have ret til helhedsorienteret vejledning i kommunerne, herunder om kontante ydelser og økonomiske tilskud, som hører under Udbetaling Danmarks sagsområde.

6. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Forslaget forudsættes administreret i overensstemmelse med Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EU's persondatadirektiv).

8. Hørte myndigheder og organisationer

Adoption og Samfund, Adoptionsnævnet, Advokatrådet, Akademikernes Centralorganisation, Ankestyrelsen, Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd, ATP, BDO Kommunernes Revision, Beskæftigelsesankenævnet, Boligselskabernes Landsforening, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Danmarks Lejerforeninger, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Ejendomsforeningen Danmark, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, For-

eningen af Danske Skatteankenævn, Foreningen Nydansker, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Forsikring og Pension, FTF, Huslejenævns- og Beboerklagenævnsforeningen, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte, Kommunernes Revision, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagforening, Landsforeningen Ældre Sagen, Landsorganisationen i Danmark, Ledernes Hovedorganisation, Lejernes Landsorganisation i Danmark, LAP, LEV, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte, SAND, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Statsforvaltningsdirektørerne, Ungdomsboligrådet, Ældreboligrådet og Ældremobiliseringen.

9. Samlet vurdering af lovforslagets konsekvenser

	Positive konsekvenser/ mindreudgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for det offentlige	Reduktion af kommunernes administrationsomkostninger med knap 300 mio. kr. årligt.	
Administrative konsekvenser for det offentlige	Væsentlig modernisering og samling af administrationen på området. Lettelse betalingsformidling og mindre revisionsbyrde, da forskudsvise refusioner afskaffes.	
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Langt flere borgere vil i fremtiden alene skulle sende ansøgninger mv. digitalt til Udbetaling Danmark. Der vil i den forbindelse blive udviklet bedre it-selvbetjeningsløsninger. Borgere, der ikke er it-parate vil kunne få bistand til at betjene sig selv digitalt i kommunen, ligesom borgere med særlige behov vil kunne få mere omfattende bistand fra kommunen til at søge om kontante ydelser og økonomiske tilskud hos Udbetaling Danmark og til kontakt til Udbetaling Danmark i øvrigt. Alle borgere vil fortsat have ret til helhedsorienteret vejledning i kommunen, herunder om kontante ydelser og økonomiske tilskud, som hører Udbetaling Danmarks sagsområde.	
Forholdet til EU-retten	Forslaget forudsættes administreret i overensstemmelse med Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Udbetaling Danmarks sagsområder

Forslaget til § 1, stk. 1, er en videreførelse af § 2 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, hvoraf det fremgår, at Udbetaling Danmark skal varetage de opgaver, der tillægges Udbetaling Danmark i medfør af ydelseslovgivningen.

Det foreslås som noget nyt i § 1, stk. 1, nr. 7 og 8, at lov om en børne- og ungeydelse og lov om opkrævning af underholdsbidrag bliver omfattet af lovens § 1. Der henvises til afsnit 2.1.7. i de almindelige bemærkninger i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

Herudover foreslås det i nr. 4 om individuel boligstøtte, at Udbetaling Danmark også skal varetage opgaver efter lov om friplejeboliger.

Der henvises nærmere til afsnit 2.3.2. i de almindelige bemærkninger i dette lovforslag samt 2.1.6. om lov om opkrævning af underholdsbidrag, afsnit 2.1.7. om lov om en børne- og ungeydelse samt til afsnit 2.1.3. om lov om friplejeboliger i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

Smidigt samarbejde

Efter forslaget til § 1, stk. 2, skal Udbetaling Danmark og kommunalbestyrelsen i fællesskab sikre et smidigt og effektivt samarbejde om varetagelse af opgaver, jf. stk. 1.

Det vil for eksempel ofte være nødvendigt at indgå i et tæt samarbejde, hvis borgeren vurderes at være berettiget til at få kontante ydelser og økonomiske tilskud fra både Udbetaling Danmark og kommunen i sager, hvor kommunen skal vejlede borgere med særlige behov om kontante ydelser og økonomiske tilskud på Udbetaling Danmarks område. Herudover er et effektivt samarbejde nødvendigt i de tilfælde, hvor henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark har pligt til at videregive oplysninger til brug for den anden myndigheds afgørelser mv. Der henvises til bemærkningerne til forslagens §§ 6 og 7, hvor det foreslås, at kommunen og Udbetaling Danmark skal forpligtes til at videregive oplysninger til hinanden, hvis det er nødvendigt for, at den modtagende myndighed kan foretage efterregulering, omberegning eller anden opfølgning inden for sine sagsområder. Der henvises herudover til bemærkningerne til forslagens §§ 9 og 10 om kommunens og Udbetaling Danmarks samarbejde om sager om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, som borgere kan have modtaget med urette og mod bedre vidende.

Forpligtelsen til at sikre et smidigt og effektivt samarbejde vil være særlig vigtig i de tilfælde, hvor lovgivningen forudsætter, at borgeren hurtigt får afgjort sin ret til hjælp i akutte situationer. Som eksempel kan nævnes kommunens forpligtelse til straks at behandle spørgsmål om hjælp, hvis kommunen modtager fogedrettens underretning om, at en borger udsættes af et beboelseslejemål, og der er børn eller unge

under 18 år i husstanden, eller hvis kommunen er i besiddelse af oplysninger om borgeren, som sandsynliggør, at borgeren har behov for hjælp, jf. § 5 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Herudover er det væsentligt, at kommunerne og Udbetaling Danmark indgår i et smidigt samarbejde om kontrol og tilbagebetalingssager, således at sagerne løses effektivt, og at der undgås dobbeltadministration i opgaveløsningen. De overordnede principper for samarbejdet vil blive drøftet i bestyrelsen for Udbetaling Danmark. Udbetaling Danmark vil kunne fastsætte retningslinjer for sit samarbejde med kommunerne. Retningslinjerne skal medvirke til, at kommunerne og Udbetaling Danmark kan tilrettelægge opgavevaretagelsen hensigtsmæssigt på de områder, hvor der skal være et samarbejde.

Der vil ikke være sanktioner knyttet til overtrædelse af bestemmelsen. Hvis borgeren ikke får den tilstrækkelige vejledning i kommunen, vil borgeren efter omstændighederne kunne blive stillet, som om borgeren fra starten havde fået den fornødne hjælp og vejledning. Der henvises til bemærkningerne til forslaget § 3.

Til § 2

Efter forslaget til § 2, stk. 1-2, finder de gældende regler i forslagets §§ 3 og 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område tilsvarende anvendelse for Udbetaling Danmark og skal fortolkes på samme måde.

For en nærmere beskrivelse af de gældende regler i § 3 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om sociale myndighedens forpligtelser til at sikre borgeren hjælp hurtigt og for en beskrivelse af de gældende regler i § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om sociale myndighedens forpligtelser til at sikre, at borgeren kan medvirke ved behandlingen af sin sag henvises til afsnit 2.5.1. i de almindelige bemærkninger. Der henvises herudover til forarbejderne til de nævnte bestemmelser i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område i Folketingstidende 2002-2003, Tillæg A, side 3385-3386 og Folketingstidende, 1996-1997 Tillæg A, s. 4488.

Hurtig hjælp og fastsættelse af frister

Efter forslaget til § 2, stk. 1, skal Udbetaling Danmark efter § 3, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område behandle spørgsmål om hjælp så hurtigt som muligt med henblik på at afgøre, om der er ret til hjælp og i så fald hvilken.

Efter § 3, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal Udbetaling Danmark herudover fastsætte frister for, hvor lang tid der må gå fra modtagelsen af en ansøgning, til afgørelsen skal være truffet. Udbetaling Danmark skal offentliggøre fristerne.

Ved fastsættelse af frister kan Udbetaling Danmark tage hensyn til ydelsesområdets kompleksitet, om der er tale om forsørgelsesydelse, om sagsoplysningen er afhængig af oplysninger, der skal indhentes fra andre myndigheder, samt hensyn til, hvordan ressourcerne i Udbetaling Danmark bedst anvendes.

I visse tilfælde, for eksempel i forbindelse med udbetaling af førtidspension, vil fristerne for Udbetaling Danmarks udbetaling følge af ydelseslovgivningen. For eksempel skal førtidspension udbetales med virkning fra den 1. i måneden efter, at der er truffet afgørelse om pension, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt på dette tidspunkt.

Bestyrelsen skal fastsætte frister for alle de nævnte sagsområder og ikke kun nogle af områderne. Bestyrelsen kan fastsætte en eller flere frister inden for det enkelte sagsområde, for eksempel hvis der inden for den enkelte lovgivning kan træffes flere forskellige afgørelser, som det er tilfældet efter lov om individuel boligstøtte. Der kan ikke under et fastsættes én frist for samtlige sagsområder. Dette er dog ikke til hinder for, at der fastsættes samme frist i forhold til flere kontante ydelser og økonomiske tilskud inden for samme lovgivningsområde eller i forhold til ydelser, der hører under hver sit lovgivningsområde. Forsla-

get om at fastsætte frister foreslås, som på det kommunale område, kun at gælde i forhold til sager, hvori der skal træffes afgørelse og ikke i forbindelse med rådgivning og vejledning af borgeren.

Udbetaling Danmarks frister vil skulle offentliggøres, jf. § 3, stk. 2, 1. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det er ikke et krav, at Udbetaling Danmark udformer individuel information til hver enkelt borger.

Det foreslås herudover, at Udbetaling Danmark i overensstemmelse med § 3, stk. 2, 2. pkt., i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal give ansøgeren skriftlig besked, hvis fristen ikke overholdes og besked om, hvornår ansøgeren kan forvente en afgørelse.

Som det er tilfældet efter gældende regler for kommunerne, foreslås det, at der heller ikke er ikke særlige sanktionsregler knyttet til § 3 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område ved Udbetaling Danmarks administration af bestemmelsen. En systematisk tilsidesættelse af egne frister og fastsættelse af meget lange sagsbehandlingstider vil dog kunne blive genstand nærmere undersøgelse i forbindelse med tilsynet med Udbetaling Danmark, jf. forslaget til § 19 om tilsyn.

Borgens ret til medvirken

Efter forslaget til § 2, stk. 1, skal Udbetaling Danmark i overensstemmelse med § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område sørge for, at borgeren kan medvirke ved sagens behandling.

I forhold til Udbetaling Danmarks sagsbehandling får bestemmelsen primært betydning i forhold til at sikre, at borgeren bliver oplyst om, hvilke oplysninger borgeren eventuelt selv skal hjælpe med at fremskaffe til brug for sin sag, retten til at få hjælp af en bisidder, til at klage og til at få aktindsigt i sagen. Bestemmelsen indebærer herudover, at borgere, der henvender sig telefonisk med spørgsmål om, hvor der kan findes digitale vejledninger eller om anvendelse af digitale selvbetjeningsløsninger, skal have den fornødne hjælp og vejledning.

Det vil herudover være op til Udbetaling Danmark selv at vurdere, hvordan myndigheden vil leve op til forpligtelser, der følger af § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. For eksempel kan Udbetaling Danmark beslutte, at borgerens information om sine rettigheder i forhold til sagsbehandlingen sker via pjecer, hjemmesider eller telefonisk og fastsætte retningslinjer for forskellige grupper af borgere.

Forslaget til § 2 indebærer, at lov om en børne- og ungeydelse, lov om opkrævning af underholdsbidrag og § 16 i lov om friplejeboliger som noget nyt er omfattet af de nævnte bestemmelser i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Kommunen skal efter gældende regler administrere de øvrige lovgivningsområder, der foreslås varetaget af Udbetaling Danmark, i overensstemmelse med de nævnte bestemmelser i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Udbetaling Danmark skal henvise til helhedsorienteret vejledning

Efter forslaget til § 2, stk. 2, 1. pkt., 1. led, skal Udbetaling Danmark henvise borgere til kommunen, hvis borgeren skønnes at have behov for helhedsorienteret vejledning, jf. § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Bestemmelsen betyder, at Udbetaling Danmark i forhold til alle borgere skal foretage en vurdering af, om den enkelte borger skønnes at have behov for at få hjælp, vejledning eller rådgivning ud fra en helhedsorienteret tilgang ud fra de oplysninger, som borgeren giver. Er det tilfældet, skal Udbetaling Danmark ikke give denne vejledning, men oplyse borgeren om kommunens forpligtelse til at hjælpe og rådgive efter principperne i § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Udbetaling Danmark skal dog fortsat vejlede om kontante ydelser og økonomiske tilskud inden for eget sagsområde, jf. forvaltningslovens § 7, jf. nærmere nedenfor.

Bestemmelsen indebærer ikke, at Udbetaling Danmark har pligt til at foretage vurderingen i forhold til alle borgere, der søger om kontante ydelser og økonomiske tilskud hos Udbetaling Danmark, men kun i de tilfælde, hvor kontakten til borgeren i øvrigt giver anledning til det, for eksempel hvis borgeren i en

telefonsamtale eller en skriftlig henvendelse spørger til ydelser og hjælp, der ikke hører under Udbetaling Danmarks sagsområder.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at Udbetaling Danmark samtidig vejleder borgeren om mulighederne for at læse mere om sine rettigheder efter den sociale lovgivning på internetportalen borger.dk og om mulighederne for at søge om kommunale kontante ydelser og økonomiske tilskud digitalt.

Udbetaling Danmark skal henvises borgere med særlige behov

Efter forslaget til § 2, stk. 2, 1. pkt., 2. led, skal Udbetaling Danmark henvise borgere, der vurderes at have behov for bistand efter forslaget til § 3, stk. 2 og 3, til at få bistand i kommunerne. Det drejer sig om borgere, der har brug for hjælp til at benytte sig af digitale vejledninger og selvbetjeningsløsninger om kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark, jf. forslaget til § 3, stk. 2, samt borgere med særlige behov, der har brug for særlig bistand efter forslaget til § 3, stk. 3. Bestemmelsen sigter primært på de situationer, hvor borgeren har henvendt sig til Udbetaling Danmark med henblik på at få hjælp til at indgive ansøgninger mv. digitalt, men hvor telefonisk eller skriftlig bistand fra Udbetaling Danmark har vist sig at være utilstrækkeligt. Der henvises til bemærkningerne til forslaget til § 3, stk. 2 og 3.

Udbetaling Danmark formidler indledende kontakt til kommunen

Det foreslås herudover i § 2, stk. 2, 2. pkt., at Udbetaling Danmark efter en konkret vurdering skal formidle den indledende kontakt til kommunen, hvis Udbetaling Danmark er i kontakt med en borger, der formodes at være omfattet af forslaget til § 3, stk. 3, det vil sige har et særligt behov for bistand til at varetage sine interesser. Forpligtelsen til at henvise indtræder, hvis Udbetaling Danmark ikke selv kan hjælpe borgeren via telefonisk bistand, vejledning eller skriftlig korrespondance. Der henvises til bemærkningerne til forslagens § 3, stk. 3, for en nærmere beskrivelse af, hvornår en borger kan antages at have et særligt behov.

Udbetaling Danmarks vurdering af, om borgeren skal henvises til kommunen, jf. forslaget til § 2, stk. 2, kan ikke selvstændigt påklages til Ankestyrelsen.

Udbetaling Danmarks forpligtelse til at vejlede borgeren

Der foreslås ikke fastsat nærmere regler om Udbetaling Danmarks forpligtelser til at vejlede inden for eget sagsområde. Udbetaling Danmark vil som myndighed være omfattet af forvaltningslovens § 7 om vejledning og almindelige forvaltningsretlige principper. Udbetaling Danmark skal ikke kun være opmærksom på mulighederne for hjælp efter den ansøgte lovgivning, men skal også kunne vejlede på tværs af de øvrige områder, der varetages af Udbetaling Danmark. En borger, der søger om børnetilskud hos Udbetaling Danmark, skal efter omstændighederne efter forvaltningslovens § 7, for eksempel samtidig vejledes om mulighederne og betingelserne for at få boligstøtte. Udbetaling Danmarks vejledning om kontante ydelser og økonomiske tilskud inden for eget sagsområde kan være både overordnet og mere detaljeret, afhængig af hvad borgeren har behov for.

Efter forvaltningslovens § 7 vil Udbetaling Danmark for eksempel være forpligtet til – efter en konkret vurdering af borgerens behov - at sørge for og betale for tolkebistand, for eksempel ved oversættelse af breve. Udbetaling Danmark skal desuden sørge for tolkning til døve/stumme eller andre med svære fysiske handicaps. Denne gruppe af borgere vil dog typisk henvende sig i kommunen for hjælp, jf. forslagens § 4.

Udbetaling Danmark skal herudover sørge for, at interne retningslinjer for sagsbehandling, der har betydning for sagerne, bliver offentliggjort i det omfang, oplysningerne skal offentliggøres efter offentlighedsloven.

Forslaget til § 2, stk. 1, samt forvaltningslovens § 7 er ikke til hinder for, at Udbetaling Danmark efter

forslaget til § 13 fastsætter regler om digital kommunikation. Det skal bemærkes, at § 13 er udformet under hensyntagen til kravet om, at borgeren skal have ret til at medvirke ved behandlingen af sin sag. Forslaget til § 13 kan således ikke anvendes til at afskære personer fra at henvende sig til Udbetaling Danmark på andre måder end ved digital kommunikation.

Til § 3

For en beskrivelse af de gældende regler i § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om sociale myndighedens forpligtelser til at sikre, at borgeren kan medvirke ved behandlingen af sin sag henvises til afsnit 2.5.1. i de almindelige bemærkninger.

Kommunens pligt til at give generel vejledning om Udbetaling Danmarks kontante ydelser og økonomiske tilskud

Efter forslaget til § 3, stk. 1, 1. pkt., har kommunen pligt til at give borgere, der henvender sig i kommunen, en overordnet vejledning om kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark, jf. § 1. Forslaget til bestemmelsen indebærer, at selv om kommunerne fremover ikke længere har myndighedsansvaret for de kontante ydelser og økonomiske tilskud, der overflyttes til Udbetaling Danmark, vil kommunen have en forpligtelse til at vejlede generelt om mulighederne for at modtage kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark.

Forslaget til bestemmelsen skal ses i sammenhæng med kommunens forpligtelse til at give borgeren helhedsorienteret vejledning efter den gældende § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvorefter kommunen skal vejlede borgeren om mulighederne for at få hjælp efter den sociale lovgivning. Forslaget til § 3, stk. 1, præciserer, at pligten til at give vejledning og rådgivning også omfatter vejledning om kontante ydelser og økonomiske tilskud, selv om disse administreres af Udbetaling Danmark og selv om en ydelse ikke umiddelbart kan karakteriseres som en ydelse efter »den sociale lovgivning«, for eksempel børne- og ungeydelsen.

Kommunen vil efter forslaget også være forpligtet til at give vejledningen, selv om borgeren i øvrigt ikke skønnes at have behov for vejledning om mulighederne for at modtage kontante ydelser og økonomiske tilskud, som kommunen har myndighedsansvaret for.

At hjælpen skal være generel betyder, at kommunen ikke skal give en detaljeret gennemgang af den enkelte ydelseslovgivning på Udbetaling Danmarks område, men blot ridse de generelle tilkendelseskriterier i de enkelte love op. Som vejledende retningslinje kan det nævnes, at den vejledning, som findes på internetportalen borger.dk anses for at have et niveau, der svarer til, hvad der forstås med generelt vejledning.

I det omfang borgeren har brug for meget detaljeret rådgivning, kan borgeren henvende sig til Udbetaling Danmark, der som ansvarlig myndighed har pligt til at give borgeren vejledning efter forvaltningslovens § 7.

Udbetaling Danmark skal give detaljeret vejledning

Det foreslås i forslaget til § 3, stk. 1, 2. pkt., at kommunen skal henvise en borger til Udbetaling Danmark, hvis vedkommende har behov for detaljeret vejledning om kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark. Dette vil primært være aktuelt, hvis kommunen får stillet spørgsmål, der går ud over, hvad der må forventes i forhold til at give generel vejledning. Er der tale om en borger, der vurderes at have et særligt behov, jf. § 3, stk. 3, skal kommunen ikke henvise borgeren til at kontakte Udbetaling Danmark selv, men skal bistå borgeren med kontakten til Udbetaling Danmark, jf. nærmere nedenfor om § 3, stk. 3.

Ikke-digitale parate borgere

Efter forslaget til § 3, stk. 2, skal kommunen yde bistand til fremmødte borgere i kommunen, der vurderes ikke at kunne benytte sig af digitale vejledninger og selvbetjeningsløsninger for kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark, jf. forslaget § 1. Med digitale vejledninger forstås vejledninger på internettet om de forskellige kontante ydelser og økonomiske tilskud, der udbetales af Udbetaling Danmark samt vejledninger til at anvende digitale selvbetjeningsløsninger. Med digitale selvbetjeningsløsninger forstås primært mulighederne for at indgive ansøgninger til Udbetaling Danmark via elektroniske blanketter, foretage hypotetiske beregninger af kontante ydelser og økonomiske tilskud, for eksempel boligstøtte eller pension på internet portalen borger.dk mv.

Forslaget til stk. 2 indebærer herudover, at kommunen kan henvise fremmødte borgere, der forudsættes at have de fornødne kompetencer til at indgive ansøgninger digitalt og anvende digitale selvbetjeningsløsninger til telefonisk support hos Udbetaling Danmark. Fremmødte borgere er borgere, der fysisk møder op for at få hjælp i kommunen, men ikke borgere, der kontakter kommunen telefonisk. Borgere, der kontakter kommunen telefonisk for at få hjælp til at indgive ansøgninger digitalt mv., kan henvises til hjælp og vejledning i Udbetaling Danmark. Borgere med særlige behov, der kontakter kommunen pr. telefon, vil dog kunne modtage hjælp i kommunen efter forslaget til stk. 3. Der henvises til beskrivelsen af borgere med særlige behov nedenfor.

Det må bero på en konkret vurdering, hvori hjælp efter forslaget til § 3, stk. 2, skal bestå. For eksempel kan borgere, der udtrykker usikkerhed om brugen af selvbetjeningsløsninger, få hjælp til at finde flere informationer om kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark på internettet og få vist, hvor de digitale selvbetjeningsløsninger findes. Herudover kan borgeren få hjælp til at anvende sin NemID.

Bestemmelsen i § 3, stk. 2, omfatter både hjælp med at indgive ansøgninger digitalt og hjælp, hvis borgeren efterfølgende ønsker at indsende oplysninger, der har betydning for omberegning af ydelsen mv. Bestemmelsen omfatter også de tilfælde, hvor en borger ønsker at klage digitalt over en afgørelse, som Udbetaling Danmark har truffet.

Borgere med særlige behov

Efter forslaget til § 3, stk. 3, har kommunen en udvidet forpligtelse til at hjælpe borgere med særlige behov, der har brug for vejledning om kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark, og som eventuelt har eller vil få en sag behandlet hos Udbetaling Danmark. Bestemmelsen omfatter også tilfælde, hvor borgeren løbende får en ydelse udbetalt af Udbetaling Danmark.

Bestemmelsen skal ses i tæt sammenhæng med § 4 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvorefter borgeren skal have mulighed for at medvirke ved behandlingen af sin sag og § 5, hvorefter en myndighed skal behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at få hjælp efter den sociale lovgivning.

Det beror på en konkret vurdering fra henvendelse til henvendelse, om der er tale om en borger med særlige behov, og hvilken hjælp den enkelte borger vurderes at have brug for. I vurderingen skal der tages foretages en helhedsvurdering af den enkelte borger, hvor der tages hensyn til faktorer som psykiske eller fysiske handicap, manglende sprogkunderskaber, alder, erfaringer med digitale medier, svære sociale problemer m.v. Der kan i den forbindelse lægges vægt på borgerens beskrivelse af sine egne evner og muligheder til at anvende it-værktøjer og eventuelle problemer med at søge om hjælp ved Udbetaling Danmark, ligesom medarbejderen ud fra en helhedsvurdering af borgeren må bedømme, hvilken hjælp borgeren eventuelt kan have brug for fra sag til sag. Borgerens egen beskrivelse af behovet for at modtage hjælp skal tillægges en betydelig vægt i kommunens vurdering af, hvilken hjælp borgeren skal modtage.

Indtil der eventuelt fastsættes regler om digital kommunikation, jf. lovforslagets § 13, vil være muligt

for borgere, der ikke kan eller ønsker at anvende digitale selvbetjeningsløsninger, at sende papirblanketter til Udbetaling Danmark.

Efter forslaget til § 3, stk. 1, 1. pkt., skal kommunen som udgangspunkt kun give borgeren en generel vejledning om, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren kan søge om i Udbetaling Danmark, men bestemmelsen giver ikke kommunen en forpligtelse til at hjælpe borgeren med at indgive ansøgninger. Det foreslås derfor i § 3, stk. 3, nr. 1, at kommunen herudover i fornødent omfang skal hjælpe borgere med særlige behov med at udfylde og indgive ansøgninger til Udbetaling Danmark. Kommunens bistand vil primært bestå i at vejlede borgeren om, hvilke felter der skal udfyldes i en ansøgning og at hjælpe borgeren med at indhente oplysninger til sagen, som Udbetaling Danmark ikke selv har mulighed for at indhente for borgeren. For eksempel kan kommunen i forbindelse med en boligstøttesag hjælpe med at vedlægge en huslejekontrakt til ansøgningen, eller vejlede borgeren om, hvilke oplysninger borgerens udlejer skal bidrage med til sagen. Kommunen kan efter forslaget til bestemmelsen ikke selv indhente oplysninger til brug for Udbetaling Danmarks sagsbehandling fra kommunens egen forvaltning i forbindelse med udfyldningen af ansøgningen om ansøgeren. Forpligtelsen til og ansvaret for at oplyse sagen vil fortsat være Udbetaling Danmarks. Det betyder for eksempel, at det fortsat vil være Udbetaling Danmark, der skal verificere og eventuelt indhente supplerende oplysninger om økonomiske forhold om ansøgeren. Tilsvarende gælder, hvis der i ansøgningen skal indhentes oplysninger fra eller om andre end ansøgeren.

Efter forslaget til § 3, stk. 3, nr. 2, skal kommunen sørge for, at en borger med særlige behov kan medvirke ved behandlingen af sin sag. Bestemmelsen supplerer bestemmelserne i forslaget til nr. 1, og omfatter både forløbet, mens borgeren søger om en ydelse hos Udbetaling Danmark, og når borgeren modtager ydelsen. Kommunen skal således efter en konkret vurdering hjælpe borgeren med at indsende supplerende oplysninger til Udbetaling Danmark, besvare en parthøring, hjælpe borgeren med at indberette om ændringer, der har betydning for hjælpen, hjælpe borgeren med at forstå et afslag på hjælp, vurdere hvilke afgørelser fra Udbetaling Danmark, der vil kunne klages over mv. Forpligtelsen til at bistå borgeren omfatter også sager, hvor Udbetaling Danmark skal træffe afgørelse om tilbagebetaling af en ydelse, som borgeren har modtaget med urette og mod bedre vidende, og hvor borgeren for eksempel har behov for at forstå og svare på en parthøring fra Udbetaling Danmark.

Efter forslag til § 3, stk. 3, nr. 2, skal kommunen generelt varetage kontakten til Udbetaling Danmark på borgerens vegne, således at henvendelser om sager hos Udbetaling Danmark primært skal ske via kommunen. Bestemmelsen foreslås også at omfatte tilfælde, hvor borgeren har brug for rådgivning og vejledning om en verserende sag. Forslaget til nr. 3 giver ikke borgeren ret til kontakt med en bestemt person i kommunen under hele sagsforløbet. Kommunen skal dog så vidt muligt undgå, at for mange personer er inde over sagen, ligesom borgeren altid bør vide, hvor i kommunen borgeren kan henvende sig for at høre nyt om sin sag.

Forslaget til § 3, stk. 2 og 3, medfører ikke, at kommunen kan udøve myndighedsbeføjelser i forhold til kontante ydelser og økonomiske tilskud, der administreres af Udbetaling Danmark, for eksempel til at indhente oplysninger til brug for sagen. Bestemmelsen forpligter alene kommunen til at give borgeren den vejledning og bistand, der er beskrevet i bestemmelserne. Kommunen får således ikke myndighedsansvaret for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, inden Udbetaling Danmark kan træffe afgørelse, men skal bistå borgeren med kontakt til Udbetaling Danmark, andre myndigheder eller andre, for eksempel en udlejer af borgerens bolig, hvis det er nødvendigt for at Udbetaling Danmark kan behandle en sag. Kommunen skal i den forbindelse oplyse, at kommunen ikke er partsrepræsentant i sagen eller myndighed på sagsområdet. Borgeren kan ikke frivilligt indgå aftale med kommunen om at blive partsrepræsenteret af kommunen, idet kommunens hjælp alene kan bestå i at yde praktisk bistand.

Det er ligeledes kommunen, der har ansvaret for, at Udbetaling Danmark bliver kontaktet i medfør af forslaget til § 3, stk. 3, men det vil være Udbetaling Danmark, der har det endelige ansvar for, at borgeren

har modtaget korrekt detaljeret rådgivning og vejledning om kontante ydelser og økonomiske tilskud inden for Udbetaling Danmarks sagsområde.

I de tilfælde, hvor kommunen får behov for at kontakte Udbetaling Danmark i forbindelse med hjælp til borgeren efter § 3, stk. 3, forslås dette i praksis gennemført ved, at kommunen sammen med borgeren kontakter Udbetaling Danmark via en direkte telefonlinje, en såkaldt kviklinje, hvorigennem kommunen kan få de nødvendige oplysninger, for eksempel status på igangværende sager hos Udbetaling Danmark, rådgivning og vejledning om sagen mv. Der arbejdes endvidere på, at organisationer, der varetager udsatte borgeres interesser kan få adgang til kvik-linjen. Udveksling af oplysninger i denne situation forudsættes at ske i overensstemmelse med regler i persondataloven. Udveksles der oplysninger om rent private forhold, vil borgeren som udgangspunkt skulle give samtykke til udvekslingen af oplysninger.

Organisering af hjælpen

Kommunen fastlægger, hvordan hjælpen efter forslaget § 3, stk. 1-3, bedst skal organiseres og tilrettelægges. Hjælpen kan således ydes i de kommunale borgerservicecentre, og kommunen kan fysisk placere borgerservicecentret sammen med et bibliotek. Kommunen kan ligeledes beslutte, at personalet, der skal yde bistand til digital selvbetjening skal stå til rådighed andre steder i kommunen, for eksempel på kommunens biblioteker eller på kommunale væresteder. Det er i den forbindelse vigtigt, at alle regler om datasikkerhed bliver overholdt.

Det er væsentligt, at borgeren kan få generel vejledning om, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud der kan søges om hos Udbetaling Danmark, at kommunerne understøtter, at så mange fremmødte borgere som muligt benytter sig af digitale selvbetjeningsværktøjer, og at borgere, der ikke kan betjene it-værktøjer, får den fornødne bistand. Samtidigt skal der afsættes tilstrækkelige ressourcer til at bistå borgere med særlige behov. En kommune bør derfor fastlægge principper for, hvordan kommunen sikrer, at ressourcerne fordeles i kommunen til disse opgaver.

Klage over manglende bistand i kommunen

Borgeren vil ikke selvstændigt kunne klage over kommunens vurdering af, om borgeren har behov for vejledning efter forslaget § 3, stk. 1-3, herunder om hjælpen har været tilstrækkelig, da der ikke er tale om en afgørelse. Ankestyrelsen vil dog i forbindelse med klagebehandling af en materiel afgørelse om en ydelse på Udbetaling Danmark sagsområde kunne tage stilling til, om borgeren har fået tilstrækkelig bistand i kommunen. Hvis kommunen for eksempel har glemt at vejlede borgeren om kontante ydelser og økonomiske tilskud på Udbetaling Danmarks sagsområde eller ikke har hjulpet en borger, der vurderes at have et særligt behov med at sende en ansøgning til Udbetaling Danmark, vil borgeren kunne blive stillet, som om borgeren fra begyndelsen havde modtaget korrekt vejledning og bistand. Det svarer til Ankestyrelsens praksis i forhold til helhedsorienteret vejledning efter § 5 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Borgeren vil herudover kunne klage til borgmesteren i kommunen over personalets optræden, manglende hjælp mv.

Forslaget til § 3 omfatter ikke hjælp til virksomheder, for eksempel arbejdsgivere, der har spørgsmål vedrørende refusion af barseldagpenge. Virksomheder, der har spørgsmål eller brug for vejledning vedrørende barseldagpenge, herunder om brug af Nemrefusion, henvises til at få vejledning i Udbetaling Danmark.

Til § 4

Forslaget til § 4 svarer til de gældende regler i § 11, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Der henvises til afsnit 2.6.1. i de almindelige bemærkninger for en beskrivelse af de gældende regler i § 11, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Der henvises herudover til forarbejderne til de nævnte bestemmelser i lov om retssikkerhed og administration

på det sociale område i Folketingstidende 3390-3391, Tillæg A, side 3385-3386 og Folketingstidende, 1996-1997 Tillæg A, s. 4488.

Efter forslaget til § 4 er borgere, der modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud fra Udbetaling Danmark, omfattet af pligten til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for ydelserne og tilskuddene.

En forudsætning for at borgeren kan overholde sin oplysningspligt er, at myndigheden har oplyst borgen om, hvilke ændringer det er relevant at oplyse om. Der henvises til forslaget til § 5 til beskrivelsen af § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Forslaget medfører, at afgørelser efter lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om en børne- og ungedyldelse og § 16 i lov om friplejeboliger som noget nyt vil blive omfattet af de nævnte regler.

Til § 5

Kommunerne er ved administration af lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte, lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel og lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag omfattet af sagsbehandlingsreglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, der særligt regulerer sociale myndigheders behandling af sager.

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område suppleres af forvaltningsloven, persondataloven og almindelige forvaltningsretlige principper, hvor der ikke særligt er foretaget fravigelser i loven.

Lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om en børne- og ungedyldelse og § 16 i lov om friplejeboliger er ikke omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, men alene af forvaltningsloven, persondataloven og almindelige forvaltningsretlige principper. Lov om en børne- og ungedyldelse indeholder en særlig regel i § 8, stk. 1, om offentlige myndigheders pligt til at videregive oplysninger til brug for administration af loven. Denne bestemmelse forslås ophævet i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.), således at oplysning af sager efter lov om en børne- og ungedyldelse sker efter reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

For en nærmere beskrivelse af de gældende regler i § 10, § 11, stk. 1, § 11 a, stk. 1-5, § 11 b, § 11 c, stk. 1, nr. 4, om sagens oplysning og § 12 om myndighedens oplysningspligt i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, henvises til afsnit 2.6.1. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 5, stk. 1, 1. pkt., at ved Udbetaling Danmarks administration af de opgaver, som myndigheden får tillagt på de lovgivningsområder, der er nævnt i forslaget til § 1, finder § 10, § 11, stk. 1, § 11 a, stk. 1-5, § 11 b, § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område tilsvarende anvendelse. Forslaget medfører, at afgørelser efter lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om en børne- og ungedyldelse og § 16 i lov om friplejeboliger som noget nyt vil blive omfattet af de nævnte regler.

Betydningen af bestemmelserne for Udbetaling Danmarks administration gennemgås nærmere nedenfor.

Officialprincippet

Forslaget til § 5, stk. 1, 1. pkt., indebærer, at Udbetaling Danmark efter § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område får ansvaret for, at alle sager jf. lovens § 1, der skal afgøres af Udbetaling Danmark, er tilstrækkeligt oplyst til, at myndigheden kan træffe afgørelse i sagen.

Der henvises til forarbejderne til § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område i Folketingstidende 2002-2003, Tillæg A, side 3385-3386 og Folketingstidende, 1996-1997 Tillæg A, s. 4488.

Det afgøres ud fra en konkret vurdering i hver enkelt sag, hvilke oplysninger myndigheden skal indhente. Dette vil ofte kunne udledes af de sociale love, der indeholder betingelserne for, hvornår borgeren er berettiget til at modtage hjælp. Officialprincippet indebærer også, at det er Udbetaling Danmarks ansvar at afklare eventuelle uklarheder i oplysninger, der anvendes i sagen.

Medvirken

Udbetaling Danmark kan bede personer, der søger om hjælp eller får hjælp efter forslaget § 1 om at medvirke til at få de oplysninger frem, der er nødvendige for at afgøre, hvilken hjælp de er berettiget til, jf. § 11, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og til at lade sig undersøge hos en læge eller blive indlagt til observation og behandling som led i sagsbehandlingen, jf. § 11, stk. 1, nr. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Der henvises herudover til forarbejderne til den nævnte bestemmelse i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område i Folketingstidende 2002-2003, Tillæg A, side 3385-3386 og Folketingstidende, 1996-1997 Tillæg A, s. 4488.

§ 11, stk. 1, nr. 2, antages at få en begrænset betydning i forhold til Udbetaling Danmarks administration på det sociale område, da sagerne som udgangspunkt bliver afgjort på et objektivt grundlag, og borgeren ikke skal undersøges af læger eller i arbejdsprøvninger mv.

Indhentning af oplysninger til brug for behandling af sager

Efter forslaget til § 5, stk. 1, 1. pkt., skal Udbetaling Danmark herudover ved behandlingen af sager på sine sagsområder indhente oplysninger til brug for oplysning af sagerne efter betingelser i § 11 a og § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Efter § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område kan Udbetaling Danmark med borgerens forudgående samtykke indhente nødvendige oplysninger til brug for oplysning af en sag fra andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløshedskasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige. Dette gælder også oplysninger om en persons rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, ligesom myndigheden kan indhente lægejournaler, sygehusjournaler eller udskrifter heraf. Hvis oplysningerne ikke videregives, kan Udbetaling Danmark anmode om, at der bliver foretaget retsligt forhør efter retsplejelovens § 1018 af de nævnte private og myndigheder.

Udbetaling Danmark får efter forslaget adgang til at fravige kravet om samtykke efter § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og kan således til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for generel kontrol uden samtykke kræve oplysninger om økonomiske forhold om den, der søger om eller får hjælp, og dennes ægtefælle eller samlever, fra andre offentlige myndigheder samt fra arbejdsløshedskasser. Tilsvarende oplysninger kan indhentes om andre husstandsmedlemmer. Oplysningerne kan samkøres og sammenstilles med data fra myndighedens egne, andre myndigheders og arbejdsløshedskassers it-systemer, når dette er nødvendigt for at kontrollere, om betingelserne for hjælp er opfyldt, herunder med henblik på efterfølgende kontrol af, om der er sket fejl eller misbrug i forbindelse med ydelse af hjælp.

Udbetaling Danmark kan desuden uden samtykke til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for en generel kontrol få adgang til oplysninger fra FerieKonto om optjente feriedage, optjente feriepenge, tidspunktet for afholdelsen af ferie samt udbetalinger af feriepenge. Samtidig bliver Udbetaling

Danmark forpligtet til at indhente oplysninger fra Feriekonto, i det omfang de nævnte ferieoplysninger fremgår af registret, jf. § 11 a, stk. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Udbetaling Danmark kan efter forslaget, jf. § 11 a, stk. 3, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område - uden samtykke fra borgeren - forlange at få nødvendige oplysninger om økonomiske forhold fra pengeinstitutter og arbejdsgivere til brug for stikprøvekontrol i sager efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. med henblik på at kontrollere pensionistens indkomst- og formueforhold. Oplysningerne kan sammenstilles med øvrige oplysninger om økonomiske forhold, som Udbetaling Danmark er i besiddelse af med henblik på kontrol af, om der er sket misbrug i forbindelse med udbetaling af social pension.

Efter forslaget får Udbetaling Danmark, jf. § 11 a, stk. 5, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område terminaladgang til de nødvendige oplysninger, der er nævnt i § 11 a, stk. 1 og 2, i indkomstregistret, jf. § 7 i lov om et indkomstregister. Indkomstregistret indeholder blandt andet oplysninger om flere af de indkomsttyper, der indgår i den personlige indkomst, som den er defineret i skattelovgivningen, samt oplysninger om lønperiode og løntimer. Forslaget indebærer desuden, at i det omfang de oplysninger, der er nævnt i § 11 a, stk. 1 og stk. 2, findes i indkomstregistret, skal Udbetaling Danmark indhente oplysningerne herfra.

Udbetaling Danmark får herudover mulighed for at fravige kravet om samtykke i § 11 a, stk. 1, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, dvs. i sager om tilbagebetaling af sociale ydelser efter § 11 c, stk. 1, nr. 4. Adgangen til at indhente oplysninger efter bestemmelsen forudsætter, at der er en konkret formodning om, at ydelsen er modtaget med urette. Det vil sige, at Udbetaling Danmark skal have oplysninger, der tyder på, at der er grundlag for en sag om tilbagebetaling af en ydelse, som en borger har modtaget med urette og mod bedre vidende. Formodningen kan for eksempel være opstået ved, at Udbetaling Danmark har sammenkørt oplysninger efter den gældende § 11 a, stk. 2, eller har indhentet oplysninger i pensionssager efter § 11 a, stk. 3. Opstår der en mistanke om et strafbart forhold, skal Udbetaling Danmark anmelde sagen til politiet, der forestår den nærmere efterforskning. Der henvises til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.8.1. for en nærmere beskrivelse af, hvornår en formodning er så kvalificeret, at den kan danne grundlag for at påbegynde en sag om tilbagebetaling, og hvornår en myndighed skal være opmærksom på reglerne i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter.

I forbindelse med sammenstilling og samkøring i kontroløjemed, jf. § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område er det forudsat, at Udbetaling Danmark giver de personer, der berøres af kontrolordningen, forudgående information om kontrolordningen, jf. persondatalovens § 5, stk. 1. Dette kan for eksempel ske i forbindelse med, at borgeren udfylder sin elektroniske ansøgning om ydelsen. For så vidt angår personer, der allerede modtager en ydelse, der fremover administreres og udbetales fra Udbetaling Danmark, forudsættes det, at de ved førstgivne lejlighed gøres bekendt med, at det fremover vil være Udbetaling Danmark, der varetager kontrollen på disse præmisser.

Ved samkøring af oplysninger i kontroløjemed, jf. § 11 a, stk. 2 og 3, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område forudsættes det, at behandlingen anmeldes til Datatilsynet, jf. persondatalovens § 43 og § 44, og at tilsynets udtalelser indhentes forud for, at behandlingen iværksættes, jf. § 45, stk. 1, nr. 4, i persondataloven.

Konsekvenser ved manglende medvirken

Det foreslås i § 5, at § 11 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område finder anvendelse ved Udbetaling Danmarks sagsbehandling. Der henvises til forarbejderne til den nævnte bestemmelse i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område i Folketingstidende 3390-3391, Tillæg A, side 3388.

Bestemmelsen indebærer, at hvis borgeren ikke medvirker til sagens behandling, jf. § 11, stk. 1, i lov

om retssikkerhed og administration på det sociale område eller ikke giver samtykke til, at Udbetaling Danmark kan indhente oplysninger jf. § 11 a, stk.1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal Udbetaling Danmark behandle sagen om hjælp på sagsområder efter § 1, på det foreliggende grundlag, medmindre oplysningerne kan indhentes uden samtykke efter § 11 a, stk. 2, og § 11 c lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller efter særbestemmelser.

Konsekvenserne af manglende medvirken vil afhænge af, hvilke oplysninger som mangler, og hvilken form for hjælp, der er tale om. Drejer det sig for eksempel om oplysninger om økonomiske forhold, for eksempel om borgerens formue, som er afgørende for, om hjælpen kan bevilges, kan resultatet være et afslag. Eller konsekvensen kan være, at hjælpen tildeles med et mindre beløb end det, der er søgt om.

Bestemmelsen vil primært få betydning for Udbetaling Danmarks sagsbehandling i de tilfælde, hvor borgeren ikke ønsker at give samtykke til, at myndigheden kan indhente oplysninger jf. § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, eller ikke ønsker at skaffe oplysninger, som Udbetaling Danmark ikke selv vil kunne indhente.

Udbetaling Danmarks oplysningspligt over for borgeren

Det foreslås i § 5, stk. 1, 2. pkt., at ved Udbetaling Danmarks sagsbehandling, finder § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område tilsvarende anvendelse.

Der henvises til forarbejderne til den nævnte bestemmelse i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område i Folketingstidende 3390-3391, Tillæg A, side 3385-3386 og Folketingstidende, 1996-1997 Tillæg A, s. 4488.

Bestemmelsen indebærer som noget nyt, at forpligtelsen også gælder i forhold til lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om en børne- og ungeydelse samt efter § 16 i lov om friplejeboliger.

Udbetaling Danmark får således efter forslaget til § 5, stk. 1, 2. pkt., pligt til at give borgeren en række oplysninger efter § 12, nr. 1-5, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Efter § 12, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal Udbetaling Danmark give borgeren besked om adgangen til at indhente oplysninger uden samtykke efter § 11 a, § 11 c og kommunens adgang til at foretage kontrol efter § 12 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Udbetaling Danmark vil alene skulle give besked efter § 12, nr. 1 om, at Udbetaling Danmark kan indhente oplysninger efter § 11 a, stk. 2-5 og efter § 11 c, stk.1, nr. 4, dvs. efter de bestemmelser i § 11 a og 11 c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, som Udbetaling Danmark er omfattet af.

Der er foreslået en konsekvensrettelse til § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, der medfører, at kommunerne og Udbetaling Danmark også skal give besked om adgangen til at udveksle oplysninger uden samtykke fra borgeren efter denne lov, herunder til brug for kontrolsamarbejdet. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 7, nr. 2, i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

Forslaget medfører herudover, at Udbetaling Danmark efter § 12, nr. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal oplyse borgeren om konsekvensen, jf. § 11 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvis borgeren ikke medvirker til sagens behandling.

Efter § 12, nr. 3, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal Udbetaling Danmark oplyse borgeren om, hvilke typer af ændringer der kan have betydning for hjælpen. Det er afgørende for, at borgeren ved, under hvilke betingelser ydelsen modtages. Oplysningspligten kan desuden senere få betydning for afgørelser om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget

med urette og mod bedre vidende af borgeren, idet det kan være vanskeligt at godtgøre, at borgeren har været i ond tro om modtagelse af ydelsen, hvis han eller hun ikke er blevet vejledt om, hvilke forhold Udbetaling Danmark skal have besked om.

Efter § 12, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område skal Udbetaling Danmark oplyse borgeren om, at vedkommende kan blive mødt med et tilbagebetalingskrav og eventuelt blive tiltalt for bedrageri efter straffelovens § 279 eller efter forslaget til § 14 i denne lov, hvis borgeren ikke oplyser om ændringerne, jf. forslaget til § 4. Der henvises desuden til de specielle bemærkninger til § 7, nr. 2, i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.), hvor det foreslås at udvide bestemmelsen til også at omfatte information om muligheden for at udveksle oplysninger og samkøre oplysninger efter kapitel 3 i lov Udbetaling Danmark samt muligheder for at blive idømt straf efter loven.

Hvor detaljeret myndighedens information om de relevante ændringer skal være, afhænger af, hvilken ydelse borgeren søger om og det sociale klagesystems praksis. Hvis borgeren søger om flere kontante ydelser og økonomiske tilskud, skal der gives vejledning om oplysningspligten i forhold til hver enkelt ydelse.

Den information, som myndigheden skal give, skal dog være tilstrækkelig til, at borgeren kan eller bør kunne indse, at ændringen fører til, at pågældende ikke længere helt eller delvist har ret til ydelsen, og at myndigheden derfor skal have besked om ændringen. Pågældende skal altså ikke senere med rette kunne hævde at have været i god tro med hensyn til sin ret til ydelsen.

Det er væsentligt, at borgeren får klar besked om sin oplysningspligt og konsekvenserne af, at der ikke oplyses om ændringer. Der skal ikke for borgeren opstå situationer, der kan mistænkeliggøre pågældende. For myndighederne kan mangelfuld orientering om oplysningspligten betyde, at hjælpen ikke kan betragtes som modtaget mod bedre vidende. Det er således myndigheden, der skal kunne dokumentere, at borgeren har fået vejledning om sin oplysningspligt, og at vejledningen har været tilstrækkelig præcis til, at vedkommende burde forstå, hvilke ændringer der skal oplyses om.

Udbetaling Danmark vil i forhold til sager, der ikke påbegyndes ved ansøgning kunne give borgeren informationerne efter § 12 i lov om retssikkerhed på det sociale område i tilknytning til den individuelle meddelelse, der sendes ved opstart af udbetalingen. I forhold til børne- og ungeydelsen er det for eksempel tilfældet, når barnet bliver født og der gives besked om udbetaling af børne- og ungeydelsen.

Til § 6

Forslaget til § 6 regulerer videregivelse af oplysninger fra kommunen til Udbetaling Danmark, hvor Udbetaling Danmark forud for videregivelsen, har truffet afgørelse om hjælp til en borger. Forslaget regulerer således ikke den situation, hvor kommunen skal videregive oplysninger til Udbetaling Danmark i forbindelse med, at borgeren har søgt om en ydelse hos Udbetaling Danmark. I sidstnævnte tilfælde vil kommunen kun skulle videregive oplysninger til Udbetaling Danmark, hvis borgeren har givet samtykke til det til Udbetaling Danmark efter betingelserne i § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, eller hvis oplysningen kan indhentes uden samtykke efter andre bestemmelser for eksempel § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

I de tilfælde, hvor kommunen skal videregive oplysninger til brug for opfølgning af sager i Udbetaling Danmark, hvor Udbetaling Danmark tidligere har truffet afgørelse, skal videregivelsen efter gældende regler ske i overensstemmelse med persondataloven. Denne videregivelse kan ikke ske uden samtykke fra borgeren, uden at kommunen i hvert tilfælde skal vurdere, om betingelserne for at videregive oplysningerne i persondatalovens § 8, stk. 3, er opfyldt. For en nærmere beskrivelse af sociale myndigheders

muligheder for at videregive oplysninger efter § 8, stk. 3, henvises til afsnit 2.7.1. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås på den baggrund i § 6, *nr. 1*, at kommunen uden samtykke fra borgeren skal videregive nødvendige oplysninger, om den der søger om eller får hjælp til Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren, hvis oplysningen har betydning for efterregulering, omberegning, fradrag, modregning, frakendelse og stop for kontante ydelser og økonomiske tilskud eller anden opfølgning i sager på Udbetaling Danmarks sagsområde. Videregivelsen skal kunne ske, uden at kommunen skal vurdere, om betingelserne i persondatalovens § 8, stk. 3, er opfyldt.

Med »efterregulering og omberegning« henvises til de forskellige bestemmelser i særlovgivningen om efterregulering og omberegning af kontante ydelser og økonomiske tilskud, det vil sige myndighedsudøvelse, der finder sted, efter at der er truffet afgørelse i en sag

At kommunen skal videregive oplysninger til brug for »fradrag« betyder, at kommunen skal videregives oplysninger til Udbetaling Danmark, når Udbetaling Danmark efter loven skal foretage fradrag eller modregning ved borgerens manglende betaling af en ydelse. Der henvises til afsnit 2.2. i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.) samt til de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 15, § 3, nr. 13 og § 9, nr. 12.

Herudover skal kommunen videregive oplysninger, hvis kommunen har frakendt for eksempel førtidspension, hvorefter Udbetaling Danmark skal standse udbetalingen af ydelsen. Der kan også være tale om tilfælde, hvor kommunen har truffet afgørelse om at gøre en førtidspension hvilende, hvorefter Udbetaling Danmark skal stoppe udbetalingen af pensionen. Videregivelse af oplysninger kan også ske, hvis kommunen kommer i besiddelse af viden, der betyder, at Udbetaling Danmark skal frakende en ydelse for eksempel folkepensionens grundbeløb.

»Anden opfølgning« omfatter forskellige administrative forpligtelser, som Udbetaling Danmark skal varetage efter de forskellige lovgivningsområder, som ikke er nævnt i eksemplerne i bestemmelsen, for eksempel, hvis Udbetaling skal genoptage en udbetaling af førtidspension, der har været hvilende. Herudover dækker »anden opfølgning« opkrævning af tilbagebetalingskrav, der ikke skyldes, at ydelsen er modtaget med urette og mod bedre vidende. Der henvises til de almindelige bemærkninger i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.) samt til de specielle bemærkninger til § 1, nr. 25, § 1, nr. 28-30, § 1, nr. 32 og 33, § 2, nr. 11-12, og § 9, nr. 3-4.

Videregivelse af oplysninger fra kommunen til Udbetaling Danmark til brug for Udbetaling Danmarks kontrol af, om en borger har modtaget kontante ydelser eller økonomiske tilskud med urette og mod bedre vidende, sker efter forslaget § 9. Der henvises til bemærkningerne til § 9.

Der kan kun videregives nødvendige oplysninger. Om oplysningen er nødvendig at videregive, vil skulle vurderes ud fra kriterierne for at få tilkendt og udmålt hjælp mv. i de enkelte ydelseslove, som Udbetaling Danmark administrerer.

Der kan videregives oplysninger om borgere, der søger om eller får hjælp fra kommunen. »Hjælp« omfatter hjælp efter lovgivning, som kommunen har myndighedsansvaret for. Det vil som altovervejende hovedregel kun dreje sig om hjælp efter den sociale- eller beskæftigelsesmæssige lovgivning, da det vil være oplysninger fra disse sager, der har betydning for Udbetaling Danmarks sagsområde. »Hjælp« fra kommunen omfatter også afgørelser efter lov om social service, herunder sager om anbringelser af børn

(både frivillige anbringelser og anbringelser uden forældrenes samtykke) samt om hjemsendelse efter endt anbringelse.

Kommunen kan - og skal - efter bestemmelsen for eksempel videregive nødvendige oplysninger om, at kommunalbestyrelsen i et kvartal har truffet afgørelse efter § 12 i lov om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven) om standsning af børneydelsen, at barnet som noget nyt bliver forsørget af det offentlige, eller at barnet ophører med at blive forsørget af det offentlige, da disse oplysninger er nødvendige for Udbetaling Danmarks myndighedsudøvelse. Herudover skal kommunen videregive nødvendige oplysninger, hvis en modtager af boligstøtte får tilkendt døgnhjælp efter lov om social service, eller får et bevægelseshandicap. Herudover skal kommunen for eksempel videregive nødvendige oplysninger om, at kommunen har truffet afgørelse om, at forældre ikke efterlever et forældreplæg.

Der henvises i øvrigt til eksemplerne i afsnit 2.7.2.2. afsnit A, nr. 1-2, i dette lovforslag samt til de specielle bemærkninger til § 9, nr. 2, i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

Det foreslås, at kommunen i denne forbindelse kan videregive oplysninger om den, der søger om eller aktuelt modtager hjælp fra kommunen. Der kan ikke efter forslaget videregives oplysninger om borgere, der tidligere har modtaget hjælp i kommunen eller en ydelsesmodtagers ægtefælle, samlever eller husstandsmedlemmer.

Borgeren skal i forbindelse med ansøgningen til kommunen gøres bekendt med, at kommunen efter bestemmelsen kan videregive oplysninger uden samtykke til Udbetaling Danmark. Der henvises nærmere til bemærkningerne til § 7, nr. 2, i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

Det er borgerens opholdskommune, der kan videregive oplysninger efter forslaget til § 6, idet det vil være borgerens opholdskommune, der eventuelt træffer afgørelse om og udbetaler kommunale ydelser til borgeren, som kan få betydning for Udbetaling Danmarks administration.

Med borgerens opholdskommune henvises der til reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om opholdskommuner, idet disse regler fastlægger, hvem der har forpligtelsen til at yde hjælp til borgeren.

I tilfælde af tvivl om, hvor borgeren har opholdskommune, skal dette afgøres efter regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Indtil dette er afgjort, vil det være den kommune, som borgeren senest har haft folkeregisteradresse i, der er ansvarlig for, at borgeren kan få hjælp, og som kan videregive oplysninger efter forslaget til § 6. Dette følger af § 9, stk. 7, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Børne- og ungeydelsen udbetales efter gældende regler uden ansøgning, og sagsbehandlingen er efter gældende regler ikke omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Kommunen indhenter derfor oplysninger forud for udbetaling af ydelsen uden samtykke fra borgeren. Børne- og ungeydelsen foreslås fremover administreret af Udbetaling Danmark og skal fortsat udbetales uden ansøgning. De oplysninger, som Udbetaling Danmark skal basere sin afgørelse på, vil Udbetaling Danmark primært få adgang til via CPR eller indkomstregistret. Det gælder imidlertid ikke oplysninger om, at barnet bliver forsørget af det offentlige, som fremover vil skulle videregives fra kommunen til Udbetaling Danmark. Forslaget til § 6, nr. 1, sikrer, at kommunen skal videregive oplysningerne uden samtykke fra borgeren til brug for efterregulering og anden opfølgning mv. af kontante ydelser og økonomiske tilskud i Udbetaling Danmark, dvs. efter, men ikke før Udbetaling Danmark har foretaget den første

udbetaling og beregning af en ydelse. Det foreslås derfor i § 6, nr. 2, at kommunen i sager efter lov om en børne- og ungedydelse også forud for Udbetaling Danmarks første udbetaling på eget initiativ skal videregive nødvendige oplysninger om borgere, der søger om eller får hjælp fra kommunen, herunder om rent private forhold. Videregivelses foreslås at skulle ske uden samtykke fra borgeren. Med forslaget sikres det, at Udbetaling Danmark for eksempel kan få relevante oplysninger om, at et barn forsørges af det offentlige, inden den første udbetaling af ydelsen har fundet sted og kan udbetale ydelsen på et korrekt grundlag. Når den første udbetaling har fundet sted, kan udveksling af oplysninger til brug for efterregulering mv. til brug for sager efter lov om en børne- og ungedydelse ske efter forslaget til § 6, nr. 1.

Udbetaling Danmark kan med hjemmel i persondatalovens § 8, stk. 1, genanvende oplysninger, som Udbetaling Danmark har modtaget fra kommunen efter forslaget til § 6, nr. 2, til behandling af ansøgningssager på Udbetaling Danmarks sagsområde, da dette ikke er uforeneligt med det saglige formål, der ligger bag indhentelsen af oplysningen, jf. § 5, stk. 2, i persondataloven. Der henvises til afsnit 2.9. i de almindelige bemærkninger for en nærmere beskrivelse af § 5, stk. 2, i persondataloven (finalité-princippet).

Forslagene til § 6 udgør en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, i det omfang, der videregives oplysninger om rent private forhold og betyder, at en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver på det sociale område, kan videregive oplysningerne til Udbetaling Danmark uden at vurdere, om betingelserne for videregivelse efter § 8, stk. 3, er opfyldt.

Bestemmelserne giver herudover kommunen en pligt til at videregive oplysningerne til Udbetaling Danmark, jf. henvisningen til at oplysningen »skal« videregives. Pligten til at videregive oplysninger omfatter almindelige ikke-følsomme personoplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 6 og følsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 7 og 8.

Bestemmelsen giver ikke hjemmel til at videregive oplysninger til brug for kontrol eller til at foretage registersamkøringer

Forslaget til § 6, nr. 1, udgør ikke en fravigelse af forvaltningslovens § 29, idet der efter bestemmelsen først kan ske videregivelse af oplysninger til brug for en sag, efter at ydelsen er tilkendt i Udbetaling Danmark og ikke længere er en ansøgningssag. Henvisningen til at oplysningen kan videregives til brug for efterregulering, omberegning, fradrag, modregning og anden opfølgning af sager betyder således, at kommunen ikke kan videregive oplysningerne til brug for behandlingen af selve ansøgningssagen i Udbetaling Danmark.

Der henvises desuden til bemærkningerne til forslaget § 8, der giver kommunen og Udbetaling Danmark mulighed for at få terminaladgang til oplysninger om, hvilke typer af kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren har modtaget de seneste 3 måneder samt oplysninger om størrelsen på ydelsen til brug for vurderingen af, om det er nødvendigt for at videregive oplysninger efter lovforslagets §§ 6, 7 og 9.

Det forudsættes, at forslaget til § 6, nr. 1 og 2, administreres af kommunen og Udbetaling Danmark inden for rammerne af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EU's persondatadirektiv), særligt artikel 7 og 8.

Efter artikel 8, stk. 2, litra e, 2. led, kan der ske databehandling, hvis det er nødvendigt for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Det antages, at denne bestemmelse omfatter myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse. Bestemmelsen svarer til persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4. Det forudsættes i den forbindelse, at § 5 i persondataloven om god databehandlingsskik er fortsat skal iagttages, herunder princippet om at databehandling kun kan ske til saglige formål og at databehandlingen skal opfylde kravet om proportionalitet. Disse betingelser forudsættes således overholdt

i hvert enkelt tilfælde, hvor der behandles personoplysninger, når der sker databehandling til brug for fastsættelse af et retskrav som led i myndighedsudøvelse efter forslaget til § 6.

Der henvises herudover til afsnit 2.7.2.2. og afsnit 2.9. og 2.10. om øvrige betingelser i persondataloven, datasikkerhed mv.

Til § 7

Forslaget til § 7 regulerer videregivelse af oplysninger fra Udbetaling Danmark til kommunen i sager, hvor kommunen forud for videregivelsen af oplysningen, har truffet afgørelse om hjælp til en borger. Forslaget regulerer således ikke den situation, hvor Udbetaling Danmark skal videregive oplysninger til kommunen i forbindelse med, at borgeren har søgt om en ydelse eller anden hjælp hos kommunen. I sidstnævnte tilfælde vil Udbetaling Danmark kun skulle videregive oplysninger til kommunen, hvis borgeren har givet samtykke til det til kommunen efter betingelserne i § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller efter § 29 i forvaltningsloven, eller hvis oplysningen kan indhentes uden samtykke efter andre bestemmelser for eksempel § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

I de tilfælde, hvor Udbetaling Danmark skal videregive oplysninger til brug for opfølgning af sager i kommunen hvor Udbetaling Danmark tidligere har truffet afgørelse, skal videregivelsen efter gældende regler ske i overensstemmelse med persondataloven. Denne videregivelse kan ikke ske uden samtykke fra borgeren, uden at kommunen i hvert tilfælde skal vurdere, om betingelserne for at videregive oplysningerne i persondatalovens § 8, stk. 3, er opfyldt. For en nærmere beskrivelse af sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger efter § 8, stk. 3, henvises til afsnit 2.7.1. i de almindelige bemærkninger.

Det vurderes, i afsnit 2.7.2.1. i de almindelige bemærkninger, at Udbetaling Danmark bliver omfattet af persondatalovens § 8, stk. 3. Som følge heraf kan Udbetaling Danmark efter de gældende regler i persondatalovens § 8, stk. 3, ikke uden samtykke fra borgeren systematisk videregive oplysninger om rent private forhold til andre myndigheder uden at skulle vurdere i hvert eneste tilfælde, om betingelserne for at videregive oplysningerne er opfyldt. For en nærmere beskrivelse af de gældende regler for sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger henvises til afsnit 2.7.1. i de almindelige bemærkninger.

Det foreslås på den baggrund i § 7, at Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren skal videregive nødvendige oplysninger til kommunen, om den der søger om eller får hjælp fra Udbetaling Danmark, hvis oplysningerne har betydning for efterregulering, omberegning, fradrag, modregning, frakendelse og stop for kontante ydelser og økonomiske tilskud eller anden opfølgning i sager på kommunens sagsområde. Videregivelsen skal kunne ske, uden at kommunen og Udbetaling Danmark skal vurdere om betingelserne i persondatalovens § 8, stk. 3, er opfyldt.

Med »efterregulering og omberegning« henvises til de forskellige bestemmelser i særlovgivningen om efterregulering og omberegning af kontante ydelser og økonomiske tilskud.

At Udbetaling Danmark skal videregive oplysninger til brug for »fradrag« betyder, at Udbetaling Danmark skal videregive oplysninger til kommunen, når kommunen efter loven skal foretage fradrag eller modregning ved borgerens manglende betaling af en kommunal ydelse. Der henvises til afsnit 2.2. i de almindelige bemærkninger samt til de specielle bemærkninger til § 4, nr. 12, og § 12, nr. 1, i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

Videregivelse af oplysninger kan også ske, hvis Udbetaling Danmark kommer i besiddelse af viden, der betyder, at kommunen skal frakende en ydelse, for eksempel personligt tillæg.

»Anden opfølgning af sager« omfatter andre typer forskellige administrative forpligtelser, som kommunen har ansvaret for efter lovgivningen, som ikke er nævnt i eksemplerne i bestemmelsen, for eksempel opkrævning af tilbagebetalingskrav mv. i kommunen.

Bestemmelsen vil i praksis primært forpligte Udbetaling Danmark til at videregive oplysninger til kommunen til administration efter den sociale- og beskæftigelsesmæssige lovgivning, der har tæt sammenhæng med de kontante ydelser og økonomiske tilskud, som Udbetaling Danmark foreslås at skulle administrere. Der vil typisk være tale om sager, der er omfattet af sagsbehandlingsreglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når kommunen træffer afgørelse i sagerne.

Der henvises til eksemplerne i de almindelige bemærkninger i afsnit 2.7.2.2., afsnit B, nr. 1-2.

For så vidt angår videregivelse af oplysninger fra Udbetaling Danmark til kommunen til brug for kommunens kontrol af, om der kan være sket misbrug med udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, henvises til bemærkningerne til forslaget § 9.

Der kan kun videregives oplysninger, der er nødvendige for kommunens myndighedsudøvelse i den konkrete sag. Om oplysningen er nødvendig at videregive, skal vurderes ud fra kriterierne for at få tilkendt og udmålt hjælp mv. i de enkelte ydelseslove, som kommunen administrerer.

Det foreslås, at Udbetaling Danmark kan videregive oplysninger om den, der søger om eller aktuelt modtager hjælp. Der kan ikke efter forslaget videregives oplysninger om borgere, der tidligere har modtaget hjælp i Udbetaling Danmark.

Borgeren skal i forbindelse med ansøgningen til Udbetaling Danmark gøres bekendt med, at Udbetaling Danmark efter bestemmelsen kan videregive oplysninger uden samtykke. Der henvises nærmere til § 7, nr. 2, i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistanndslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

Bestemmelsen er en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3, i de tilfælde, hvor Udbetaling Danmark til brug for kommunens myndighedsudøvelse skal videregive oplysninger til kommunen. Det betyder, at Udbetaling Danmark kan videregive oplysningerne til kommunen efter forslaget til § 7 uden at vurdere, om betingelserne for videregivelse efter § 8, stk. 3, er opfyldt. § 8, stk. 3, i persondataloven kan ikke fraviges, når Udbetaling Danmark, videregiver oplysninger til andre myndigheder eller private efter forslaget til § 7.

Bestemmelsen giver herudover Udbetaling Danmark en pligt til at videregive oplysningerne til kommunen, jf. henvisningen til, at oplysningen »skal« videregives. Pligten til at videregive oplysninger omfatter almindelige ikke-følsomme personoplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 6 og følsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8.

Det er borgerens opholdskommune, som Udbetaling Danmark skal videregive oplysninger til efter forslaget til § 7, idet det vil være borgerens opholdskommune, der eventuelt træffer afgørelse om og udbetaler kommunale ydelser til borgeren.

Med borgerens opholdskommune henvises der til reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om opholdskommuner, idet disse regler fastlægger, hvem der har forpligtelsen til at yde hjælp til borgeren.

I tilfælde af tvivl om, hvor borgeren har opholdskommune, skal dette afgøres efter regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Indtil dette er afgjort, vil det være den kommune, som borgeren senest har haft folkeregisteradresse i, der er ansvarlig for, at borgeren kan få hjælp, og som

kan videregive oplysninger efter forslaget til § 7. Dette følger af § 9, stk. 7, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Bestemmelsen giver ikke hjemmel til at videregive oplysninger til brug for kontrol eller til at foretage registersamkøring.

Forslaget til § 7 udgør ikke en fravigelse af forvaltningslovens § 29, idet der efter bestemmelsen først kan ske videregivelse af oplysninger til brug for en sag, efter at ydelsen er tilkendt og ikke længere er en ansøgningssag i kommunen. Henvisningen til at oplysningen kan videregives til brug for efterregulering, omberegning, fradrag, modregning og anden opfølgning af sager betyder således, at Udbetaling Danmark ikke kan videregive oplysningerne til brug for behandlingen af selve ansøgningssagen i kommunen.

Der henvises desuden til bemærkningerne til forslagets § 8, der giver kommunen og Udbetaling Danmark mulighed for at få terminaladgang til oplysninger om, hvilke typer af kontante ydelser og økonomiske tilskud, borgeren har modtaget de seneste 3 måneder fra den anden myndighed samt oplysninger om størrelsen på ydelsen. Adgangen til oplysningerne kan ske uden samtykke fra borgeren. Adgangen til oplysninger uden samtykke efter forslaget til § 8, kan alene ske til brug for vurderingen af, om det er nødvendigt at videregive oplysninger efter forslagets §§ 6, 7 og 9.

Det forudsættes, at forslaget til § 7 administreres af Udbetaling Danmark inden for rammerne af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EU's persondatadirektiv), særligt artikel 7 og 8.

Efter artikel 8, stk. 2, litra e, 2. led, kan der ske databehandling, hvis det er nødvendigt for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Det antages, at denne bestemmelse omfatter myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse. Bestemmelsen svarer til persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4. Det forudsættes i den forbindelse, at § 5 om god sagsbehandlingsskik fortsat skal iagttages, herunder princippet om at databehandling kun kan ske til saglige formål, og at databehandlingen skal opfylde kravet om proportionalitet. Disse betingelser forudsættes således overholdt i hvert enkelt tilfælde, hvor der behandles personoplysninger, når der sker databehandling til brug for fastsættelse af et retskrav som led i myndighedsudøvelse efter forslaget til § 7.

Der henvises herudover til afsnit 2.7.2.2. og afsnit 2.9. og 2.10. om øvrige betingelser i persondataloven, datasikkerhed mv.

Til § 8

Det foreslås i § 6, nr. 1, at kommunen uden samtykke fra borgeren skal videregive nødvendige oplysninger om borgere, der søger om eller får hjælp, fra kommunen til Udbetaling Danmark, hvis oplysningerne er nødvendige for at foretage efterregulering, omberegning, fradrag, modregning for at frakende eller stoppe ydelser eller for at foretage anden opfølgning i sager på Udbetaling Danmarks område. Det foreslås herudover i § 7, at Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren skal videregive nødvendige oplysninger til kommunen om borgere, der søger om eller modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud fra Udbetaling Danmark, hvis oplysningen er nødvendig for, at kommunen kan fortage efterregulering, omberegning, fradrag, modregning, for at frakende eller stoppe ydelser eller for at foretage anden opfølgning i sager på kommunens sagsområde. Endelig foreslås det i § 9, at Udbetaling Danmark og kommunen på eget initiativ uden samtykke fra borgeren skal videregive oplysninger til hinanden, til brug for den modtagende myndigheds kontrol af, om en borger kan have modtaget kontante ydelser eller økonomiske tilskud med urette og mod bedre vidende. Der henvises til afsnit 2.7.2. og 2.8.1. i de almindelige bemærkninger og til de specielle bemærkninger for en nærmere beskrivelse af de enkelte bestemmelser.

For at henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark som afgivende myndighed kan vurdere, om

oplysningen vil være nødvendig at videregive til den anden myndighed efter kriterierne i §§ 6, 7 og 9, foreslås det i § 8, stk. 1, at begge myndigheder får terminaladgang til et register med nødvendige oplysninger om, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren har modtaget de seneste 3 måneder hos den anden myndighed samt størrelsen på ydelsen.

Dette kan dog kun lade sig gøre uden samtykke fra borgeren ved at fravige kravet i persondatalovens 8, stk. 3, i det omfang, der skal være adgang til oplysninger om ydelser og tilskud, der direkte eller indirekte indeholder oplysninger om borgerens rent private forhold. Da videregivelse efter forslagets §§ 6, 7 og 9 skal ske uden samtykke, er det nødvendigt, at kommunen og Udbetaling Danmark også får terminaladgang til de nævnte de nævnte oplysninger uden samtykke.

For en nærmere beskrivelse af de sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger, henvises til afsnit 2.7.1. i de almindelige bemærkninger.

Kommunen og Udbetaling Danmark vil efter bestemmelsen kun få adgang til oplysninger om de »kontante økonomiske ydelser og tilskud«, borgeren har modtaget de seneste 3 måneder, dvs. oplysninger om økonomisk hjælp, som erstatter arbejdsindtægt helt eller delvist, eller som består i målrettede tilskud til forskellige målgrupper efter lov om aktiv socialpolitik, lov om sygedagpenge, lov om social service, dagtilbudsloven m.v., og love omfattet af forslaget til § 1.

Adgang til data efter forslagets § 8 vil ske via adgang til at kigge i et fælles it-system, hvor henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark er dataansvarlig for databehandling af de kontante ydelser og økonomiske tilskud, der hører under eget sagsområde. Det vil kun være den myndighed, der har dataansvaret, som har adgang til at redigere i oplysningerne. Det vil sige, at kommunen og Udbetaling Danmark alene får adgang til at se, men ikke ændre i de oplysninger, der stilles til rådighed af den anden myndighed.

De oplysninger fra den anden myndighed, der vil blive terminaladgang til i det fælles it-system efter forslaget til § 8, stk. 1, vil hovedsageligt være oplysninger, der ikke er følsomme personoplysninger, og som Udbetaling Danmark og kommunen i størstedelen af tilfældene selv vil kunne finde ved at lå op i indkomstregistret, i det omfang ydelsen er skattepligtig.

Udbetaling Danmark vil kunne få adgang til oplysninger om, at en borger modtager helbredstillæg. Hertil skal det bemærkes, at kommunerne udsteder et såkaldt helbredstillægskort til borgeren på baggrund af reglerne om helbredstillæg, selv om borgeren ikke gør brug af kortet. Helbredstillægskortet udstedes efter gældende regler i mange kommuner til alle pensionister, der opfylder de økonomiske betingelser for at modtage kortet af hensyn til et eventuelt fremtidigt behov for tilskud til for eksempel medicinudgifter. En oplysning om, at borgeren modtager et helbredstillægskort, er således ikke ensbetydende med, at borgeren aktuelt har helbredsproblemer. Hertil kommer, at en borger efter etablering af Udbetaling Danmark vil skulle sende en ansøgning om helbredstillæg til kommunen, men skal afgive oplysninger om formue til Udbetaling Danmark til brug for udstedelse af helbredstillæg eller helbredstillægskort i kommunen. Udbetaling Danmark vil således i forvejen vide, at borgeren opfylder betingelserne for at få helbredstillæg eller helbredstillægskort i kommunen.

Udbetaling Danmark vil herudover få adgang til følsomme personoplysninger om, at en borger eventuelt modtager førtidspension fra kommunen. Det er imidlertid også en oplysning, som Udbetaling Danmark allerede har kendskab til, da Udbetaling Danmark udbetaler førtidspension.

Der vil kun være adgang til nødvendige oplysninger efter lovforslagets § 8, stk. 1. Der vil ikke efter bestemmelsen kunne gives adgang til oplysninger om baggrunden for tilkendelse af førtidspension.

Herudover vil der være adgang for Udbetaling Danmark til oplysninger om, at en person modtager kontanthjælp eller sygedagpenge, men ikke oplysninger om, hvor længe personen har modtaget hjælpen.

I § 8, stk. 2, foreslås det, at Udbetaling Danmark og kommunen har terminaladgang til et register med nødvendige oplysninger til brug for beregning mv. af pension efter lov om lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. Dette register vil for

eksempel indeholde oplysninger om formue og indtægtsforhold, der er nødvendige for både kommunens og Udbetaling Danmarks myndighedsudøvelse, hvis en borger modtager pension og personligt tillæg efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. Terminaladgangen kan bruges til beregninger og de øvrige myndighedsbeføjelser henholdsvis Udbetaling Danmark og kommunerne har efter loven.

Oplysningerne i registret efter forslaget til § 8, stk. 2, vil kun indeholde oplysninger, der er nødvendige for både kommunens og Udbetaling Danmarks myndighedsudøvelse.

Det foreslås i § 8, stk. 3, at kommunerne og Udbetaling Danmark har pligt til at stille de nødvendige oplysninger efter stk. 1 og 2, til rådighed i de nævnte registre.

Oplysningerne i registret efter forslaget til § 8, stk. 2, vil kun indeholde oplysninger, der er nødvendige for både kommunens og Udbetaling Danmarks myndighedsudøvelse i forhold til lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension.

Udbetaling Danmark og kommunerne skal aftale, hvordan oplysninger om pension mest hensigtsmæssigt stilles til rådighed, og om registreringen i pensionssystemet skal understøttes ved, at kommunen og Udbetaling Danmark sender elektroniske meddelelser til hinanden (adviser), hvis der er nye oplysninger vedrørende en borger i registret. Der kan således aftales forskellige fremgangsmåde ved deling af informationer for folkepension og førtidspension. En række meddelelser vil således mest hensigtsmæssigt alene skulle videresendes som en enkeltstående besked efter forslaget til § 6, nr. 1, eller § 7. Det er væsentligt, at praksis for udveksling af oplysninger bliver ens mellem Udbetaling Danmark og alle kommuner.

Kommunerne skal give Udbetaling Danmark adgang til oplysninger om følgende i registret:

- at en førtidspension er gjort hvilende,
- at en førtidspension, der er gjort hvilende skal udbetales igen,
- at der er indgået en administrationsaftale med borgeren,
- at kommunen har anmodet Udbetaling Danmark om at fradrage krav på tilbagebetaling af personligt tillæg i fremtidig pension,
- at en pension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension er blevet forhøjet, og
- at en pension, herunder bistands- og plejetillæg, er blevet frakendt.

Udbetaling Danmark skal give kommunen adgang til følgende oplysninger i registret:

- oplysninger om størrelsen af den personlige tillægsprocent og størrelsen af den likvide formue samt ændringer af disse og
- oplysninger om, at en borger har givet meddelelse om udlandsophold efter § 42 a i lov om sociale pension og § 41 a i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension.

Når der som led i myndighedsudøvelse stilles oplysninger om kontante ydelser og økonomiske tilskud til rådighed i et register, der er tilgængeligt for både kommunen og Udbetaling Danmark, der betragtes som følsomme personoplysninger, for eksempel om helbredstillæg og førtidspension, vil forslaget til § 8 være en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 3. Det betyder, at en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver på det sociale område, kan – og skal – levere oplysningerne til registret uden at vurdere, om betingelserne for videregivelse efter § 8, stk. 3, er opfyldt. Pligten til at levere oplysninger til registret omfatter almindelige ikke-følsomme personoplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 6 og følsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8. Pligten omfatter desuden alle dele af kommunen - og ikke kun de dele af forvaltningen, der udfører opgaver på det sociale område - hvis oplysningen er nødvendig at videregive efter kriterierne i bestemmelsen.

Adgangen til oplysninger efter forslaget til § 8, kan kun ske, når det er nødvendigt for at vurdere,

om der som led i kommunens eller Udbetaling Danmarks myndighedsudøvelse skal ske videregive af nødvendige oplysninger efter forslaget til §§ 6, 7 og 9 med henblik på at kunne fastsætte et retskrav eller når det er nødvendigt for at kunne fastsætte et retskrav efter lov om social pension samt lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.

Ved behandling af ansøgningssager i kommunen og Udbetaling Danmark skal betingelserne i forvaltningslovens § 29 og § 11 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område iagttages før der kan ske opslag i registret efter § 8, stk. 1 og 2.

Det er borgerens opholdskommune og Udbetaling Danmark, der har adgang til oplysninger efter forslaget til § 8, stk. 1-2.

Med borgerens opholdskommune henvises der til reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, idet disse regler fastlægger, hvem der har forpligtelsen til at yde hjælp til borgeren. Borgerens opholdskommune vil typisk være den kommune, hvor borgeren har bopæl.

I tilfælde af tvivl om hvor borgeren har opholdskommune, skal dette afgøres efter regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Indtil dette er afgjort, vil det være den kommune, som borgeren senest har haft folkeregisteradresse i, som Udbetaling Danmark har adgang til oplysninger fra efter forslaget til § 8. Dette følger af § 9, stk. 7, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Adgangen til oplysninger om kontante ydelser og økonomiske tilskud skal i de tilfælde, hvor § 8 ikke finder anvendelse, ske inden for rammerne af persondataloven og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område samt forslaget til §§ 9-11 i dette lovforslag. I ansøgningssager skal adgangen til oplysninger om kontante ydelser og økonomiske tilskud således ske under iagttagelse af forvaltningslovens § 29 eller efter § 11 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Forslaget til § 8, stk. 1-2, giver ikke hjemmel til at videregive oplysninger til brug for kontrol eller til at foretage registersamkøringer.

Forslaget til § 8, stk. 1, vil sikre, at der ikke efter bestemmelserne i forslagets §§ 6, 7 og 9, videregives nødvendige oplysninger om borgere, der ikke aktuelt modtager en ydelse. Bestemmelsen er således en sikkerhedsforanstaltning, der har til formål at sikre, at kommunen og Udbetaling Danmark kan vurdere, om en oplysning giver anledning til at gøre hinanden opmærksom på, at der kan rejses et retskrav hos den myndighed, der modtager oplysninger efter betingelserne i forslagets §§ 6, 7 og 9. Forslaget til § 8, stk. 2, vil ligeledes sikre, at både kommunen og Udbetaling Danmark kan vurdere, om et retskrav kan gøres gældende på pensionsområdet.

Det forudsættes, at forslaget til § 8, stk. 1-2, administreres af kommunen og Udbetaling Danmark inden for rammerne af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EU's persondatadirektiv), særligt artikel 7 og 8.

Efter artikel 8, stk. 2, litra e, 2. led, kan der ske databehandling, hvis det er nødvendigt for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Det antages, at denne bestemmelse omfatter myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse. Bestemmelsen svarer til persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4. Det forudsættes i den forbindelse, at § 5 i persondataloven om god databehandlingsskik fortsat skal iagttages, herunder princippet om at databehandling kun kan ske til saglige formål, og at databehandlingen skal opfyldet kravet om proportionalitet. Disse betingelser forudsættes således overholdt i hvert enkelt tilfælde, hvor der behandles personoplysninger, når der sker databehandling til brug for fastsættelse af et retskrav som led i myndighedsudøvelse ved administration af forslaget til § 8.

Der henvises herudover til afsnit 2.7.2.3. og afsnit 2.9. og 2.10. om øvrige betingelser i persondataloven, datasikkerhed mv.

Til § 9

Forslaget til § 9 regulerer videregivelse af oplysninger fra kommunen til Udbetaling Danmark, hvor Udbetaling Danmark forud for videregivelsen, har truffet afgørelse om hjælp til en borger. Forslaget til § 9 regulerer herudover videregivelse af oplysninger fra Udbetaling Danmark til kommunen, hvor kommunen forud for videregivelsen, har truffet afgørelse om hjælp til en borger.

Forslaget til § 9 regulerer således ikke den situation, hvor henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark skal videregive oplysninger til hinanden i forbindelse med, at borgeren har søgt om en ydelse. I sidstnævnte tilfælde vil kommunen og Udbetaling Danmark kun skulle videregive oplysninger til hinanden, hvis borgeren har givet samtykke til det til Udbetaling Danmark eller kommunen efter betingelserne i § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller efter forvaltningslovens § 29, eller hvis oplysningen kan indhentes uden samtykke efter andre bestemmelser for eksempel § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Anvendelsesområdet for forslaget til § 9 er således tilfælde, hvor kommunen og Udbetaling Danmark kommer i besiddelse af oplysninger, der har betydning for kontrol af, om en borger kan have modtaget kontante ydelser eller økonomiske tilskud med urette og mod bedre vidende, men hvor der endnu ikke er påbegyndt en sag om tilbagebetaling, der kan oplyses i medfør af § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Det vurderes, i afsnit 2.7.2.1, i de almindelige bemærkninger, at Udbetaling Danmark bliver omfattet af persondatalovens § 8, stk. 3. Som følge heraf kan Udbetaling Danmark efter de gældende regler i persondatalovens § 8, stk. 3, ikke uden samtykke fra borgeren systematisk videregive oplysninger om rent private forhold til andre myndigheder uden at skulle vurdere i hvert eneste tilfælde, om betingelserne for at videregive oplysningerne er opfyldt. Ligeledes kan en forvaltning i kommunen, der udfører opgaver på det sociale område, efter de gældende regler i persondatalovens § 8, stk. 3, ikke uden samtykke fra borgeren systematisk videregive oplysninger om rent private forhold til andre myndigheder uden at skulle vurdere i hvert eneste tilfælde, om betingelserne for at videregive oplysningerne er opfyldt.

Det er vigtigt, at Udbetaling Danmark og kommunen fremover kan modtage nødvendige oplysninger fra hinanden om forhold, der er relevante for kontrol af, om der kan være sket misbrug af sociale ydelser, herunder for at kunne vurdere, om der skal påbegyndes en sag om tilbagebetaling af en ydelse, som en borger kan have modtaget med urette. Det er ligeledes vigtigt, at videregivelsen af oplysningerne altid sker på eget initiativ og kan ske uden at indhente samtykke fra borgeren.

For en nærmere beskrivelse af de gældende regler om sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger til brug for tilbagebetalingssager efter gældende regler, henvises til afsnit 2.7.1. og til afsnit 2.8.1. i de almindelige bemærkninger til forslaget om at sikre et tæt og koordineret samarbejde om kontrol og tilbagebetalingssager mellem kommunen og Udbetaling Danmark. Der henvises herudover til bemærkningerne til forslagets § 10, der handler om videregivelse af oplysninger efter anmodning til brug for potentielle tilbagebetalingssager.

Det foreslås i § 9, at Udbetaling Danmark og kommunen på eget initiativ skal videregive nødvendige oplysninger til hinanden, herunder oplysninger om rent private forhold om den, der får hjælp eller har fået hjælp, dennes ægtefælle eller samlever og andre husstandsmedlemmer, hvis oplysningerne er nødvendige for den modtagende myndigheds kontrol af, om en borger kan have modtaget kontante ydelser eller økonomiske tilskud med urette og mod bedre vidende. Oplysningerne kan videregives uden samtykke fra borgeren.

Videregivelsen skal kunne ske, uden at kommunen og Udbetaling Danmark skal vurdere om betingelserne i persondatalovens § 8, stk. 3, er opfyldt.

Bestemmelsen vil primært få betydning for udveksling af oplysninger om borgeres økonomiske forhold og samlivsforhold, idet både kommunen og Udbetaling Danmark fremover har myndighedsansvaret for

kontante ydelser og økonomiske tilskud, der bliver påvirket af disse forhold. Der forventes primært at blive videregivet oplysninger om, at en borger har uoplyste indtægter eller oplysninger, der er nødvendige for at undersøge, om en borger har ægteskabslignende forhold med en anden person, da disse forhold ofte danner baggrund for sager om tilbagebetaling på det sociale område.

Forslaget til § 9 forpligter kommunen og Udbetaling Danmark til at videregive nødvendige oplysninger fra modtagne anmeldelser fra borgere, der mener, at en anden borger modtager en ydelse med urette. Der kan kun videregives oplysninger, der er nødvendige for, at den modtagende myndighed som led i sin myndighedsudøvelse kan fastslå et retskrav.

Den afgivende myndighed forudsættes at have en grundlæggende viden om, hvilke oplysninger der kan medføre, at den modtagende myndighed skal foretage kontrol af, om der er sket misbrug af udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, men skal ikke tage stilling til, om oplysningen konkret vil medføre, at den modtagende myndighed vil kunne påbegynde en tilbagebetalingssag, eller om oplysningen vil blive lagt til grund i en sag om tilbagebetaling, der eventuelt allerede er påbegyndt. Dette er op til den ansvarlige myndighed, som har alle oplysninger, og som kender regelgrundlaget og kriterierne for at kunne tilkende kontante ydelser og økonomiske tilskud og for hvornår, der kan træffes afgørelse om tilbagebetaling på sit eget sagsområde. Der henvises til afsnit 2.8.1.1. for en nærmere beskrivelse af betingelserne for at kræve tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget med urette og mod bedre vidende. Bestemmelsen svarer til gældende praksis, hvorefter myndigheder på eget initiativ videregives oplysninger efter en værdispringsbetragtning efter persondataloven, hvis oplysningen er nødvendige for tilbagebetalingssager hos andre myndigheder.

Den afgivende myndighed skal inden videregivelsen af oplysningen undersøge, om borgeren modtager eller har modtaget en ydelse hos den anden myndighed, hvor oplysningen kan få betydning for ydelsen. I praksis vil det ske ved, at kommunen og Udbetaling Danmark efter forslaget til § 8 får terminaladgang til oplysninger om, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud, som borgeren har modtaget de seneste 3 måneder. Dette vil sikre, at der kun bliver videregivet oplysninger om borgere, der modtager en ydelse, der vil blive påvirket af oplysningen. Der henvises til de specielle bemærkninger til forslagets § 8. Er der formodning om, at oplysningen vedrører en borger, der tidligere har, men ikke aktuelt modtager hjælp hos den anden myndighed, kan oplysningen først videregives, når den myndighed, der skal videregive en oplysning har sikret sig, at borgeren tidligere har modtaget en ydelse hos den myndighed, der skal modtage oplysningen, og at oplysningen, der skal videregives, har betydning for udbetalingen af ydelsen hos den modtagende myndighed på det pågældende tidspunkt.

Bestemmelsen omfatter kun tilbagebetalingssager om kontante ydelser og økonomiske tilskud hos henholdsvis kommunen eller Udbetaling Danmark. Der henvises til bemærkningerne til forslagets § 8 for en nærmere beskrivelse af, hvilke ydelser, der kan være tale om.

Når henholdsvis kommunen eller Udbetaling Danmark efter forslaget til bestemmelsen har videregivet en oplysning, kan den modtagende myndighed efter forslaget til § 10 herefter indhente yderligere og mere detaljerede konkrete oplysninger fra den afgivende myndighed.

Det foreslås endvidere i § 9, at kommunens og Udbetaling Danmarks videregivelse af nødvendige oplysningerne sker på eget initiativ, det vil sige uden anmodning fra den modtagende myndighed. Herudover foreslås det, at de to myndigheder »skal« videregive oplysningerne, hvis betingelserne for videregivelse i øvrigt er til stede.

Bestemmelsen medfører, at Udbetaling Danmark kan videregive oplysningerne til kommunen efter forslaget til § 9 uden at vurdere, om betingelserne for videregivelse efter persondatalovens § 8, stk. 3, er opfyldt. Tilsvarende kan kommunen videregive oplysningerne til Udbetaling Danmark efter forslaget til § 9 uden at vurdere, om betingelserne for videregivelse efter persondatalovens § 8, stk. 3, er opfyldt. Videregivelsen i disse situationer svarer dog til den praksis, der gælder for videregivelse af oplysninger til brug for kontrol efter persondatalovens regler, herunder persondatalovens § 8, stk. 3.

Kommunen og Udbetaling Danmark kan videregive oplysninger til hinanden, herunder oplysninger om rent private forhold om den, der får hjælp eller har fået hjælp, dennes ægtefælle eller samlever og andre husstandsmedlemmer, da oplysninger om denne personkreds har betydning for om en kontant ydelse eller et økonomiske tilskud udbetales på et korrekt grundlag. Der vil kun i særlige tilfælde være behov for at videregive oplysninger om ægtefælle, samlever eller andre husstandsmedlemmer. Det vil dog for eksempel være nødvendigt, hvis kommunen eller Udbetaling Danmark, skal videregive oplysninger om, at en af de nævnte personer har uoplyste indtægter, idet disse oplysninger kan påvirke retten til at modtage en social ydelse, for eksempel enkeltydelser efter aktivloven eller social pension

Oplysninger om, at en person er forkert bopælsregistreret, er som udgangspunkt ikke en oplysning, der er omfattet af persondatalovens § 8, stk. 3, da dette ikke er en oplysning om rent private forhold.

Pligten til at videregive oplysninger omfatter almindelige ikke-følsomme personoplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 6 og følsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8. Pligten omfatter desuden alle dele af kommunen - og ikke kun de dele af forvaltningen, der udfører opgaver på det sociale område - hvis oplysningen er nødvendig at videregive efter kriterierne i bestemmelsen til brug for Udbetaling Danmarks myndighedsudøvelse for at kunne fastsætte et retskrav.

Forslaget til § 9 er målrettet videregivelse til brug for den modtagende myndigheds kontrol af, om der er sket misbrug med udbetaling af kontante ydelser eller økonomiske tilskud. Forslagets § 9 giver - i modsætning til forslaget til §§ 6-8 - mulighed for at videregive oplysninger, selv om den afgivende myndighed ikke aktuelt selv behandler en ansøgning eller giver hjælp til den borger, som oplysningerne drejer sig om. Hvis oplysningerne vedrører en borger, der aktuelt søger om eller modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud hos den afgivende myndighed, kan der være tilfælde, hvor oplysningerne kan videregives uden samtykke med henvisning til begge bestemmelser, idet den afgivende myndighed ikke på forhånd kan vide, om borgeren har modtaget for meget hjælp i god tro eller mod bedre viden. Vurderingen af om borgeren er i god tro, foretages konkret i hver enkelt sag og afhænger blandt andet af den information om oplysningspligten, som borgeren har modtaget i forbindelse med ansøgningen efter § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Det er borgerens opholdskommune, der efter forslaget til § 9, har pligt til at videregive oplysninger til Udbetaling Danmark, ligesom det er borgerens opholdskommune, der skal modtage oplysninger efter bestemmelsen, når Udbetaling Danmark videregiver oplysninger efter bestemmelsen.

Med borgerens opholdskommune henvises der til reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om opholdskommuner, idet disse regler fastlægger, hvem der har forpligtelsen til at yde hjælp til borgeren. Borgerens opholdskommune vil typisk være den kommune, hvor borgeren har bopæl. Efter forslaget til § 9 vil der skulle videregives oplysninger til den kommune, der aktuelt udbetaler kontante ydelser og økonomiske tilskud til borgeren.

Kontrol- og tilbagebetalingssager er ikke ansøgningssager. Bestemmelserne udgør således ikke en fravigelse af forvaltningslovens § 29.

Forslaget til § 9 giver ikke adgang til at foretage registersamkøring.

Det forudsættes, at der efter bestemmelsen alene videregives enkeltstående oplysninger og ikke for eksempel gives adgang til et fælles register over oplysninger, der skal videregives efter forslaget til bestemmelsen.

Der henvises desuden til bemærkningerne til forslagens § 8, der giver kommunen og Udbetaling Danmark mulighed for at få adgang til oplysninger om, hvilke typer af kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren har modtaget de seneste 3 måneder. Adgangen til oplysninger uden samtykke efter forslaget til § 8, kan alene ske til brug for vurderingen af, om det er nødvendigt for at videregive oplysninger efter forslagens §§ 6, 7 og 9. Anvendelse af oplysningerne til andre formål skal ske i overensstemmelse med reglerne i forvaltningsloven, persondataloven, lov om retssikkerhed og administration på

det sociale område eller efter anden lovgivning. Der henvises herudover til afsnit 2.7.2.2. i de almindelige bemærkninger.

Det forudsættes, at forslaget til § 9 administreres af kommunen og Udbetaling Danmark inden for rammerne af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EU's persondatadirektiv), særligt artikel 7 og 8.

Efter artikel 8, stk. 2, litra e, 2. led, kan der ske databehandling, hvis det er nødvendigt for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Det antages, at denne bestemmelse omfatter myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse. Bestemmelsen svarer til persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4. Det forudsættes i den forbindelse, at § 5 i persondataloven om god sagsbehandlingsskik fortsat skal iagttages, herunder princippet om at databehandling kun kan ske til saglige formål, og at databehandlingen skal opfylde kravet om proportionalitet. Disse betingelser forudsættes således overholdt i hvert enkelt tilfælde, hvor der behandles personoplysninger, når der sker databehandling til brug for fastsættelse af et retskrav som led i myndighedsudøvelse efter forslaget til § 9.

Der kan kun videregives nødvendige oplysninger. Kommunen og Udbetaling Danmark skal således nøje overveje, hvilke informationer der er nødvendige at videregive. Ved vurderingen af, om oplysningen kan videregives efter § 9, vil det være afgørende om videregivelsen af oplysningen til kommunen er i overensstemmelse med persondatalovens § 5, stk. 2, hvorefter senere behandling af oplysninger ikke må være uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet. De oplysninger, der videregives, skal desuden kun omfatte relevante og tilstrækkelige oplysninger, jf. persondatalovens § 5, stk. 3, og må ikke omfatte mere, end hvad der kræves til formålet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.8.1.2. for en nærmere beskrivelse af forholdet til EU's persondatadirektiv.

Herudover henvises til afsnit 2.8.1 samt afsnit 2.9. og 2.10. om øvrige betingelser i persondataloven, datasikkerhed mv.

Til § 10

Det er vigtigt, at Udbetaling Danmark og kommunen fremover kan samarbejde om oplysning af sager om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget med urette og mod bedre vidende. Samarbejdet skal både omfatte situationer, hvor en myndighed oplyser en sag om tilbagebetaling af en ydelse, der er modtaget med urette, men også på et tidligere stadie af sagsbehandlingen, hvor myndigheden har brug for supplerende oplysninger for at kunne få en mere konkret og kvalificeret formodning om, at en borger modtager en ydelse med urette med henblik på at kunne oplyse sagen efter de særlige regler, der gælder i retssikkerhedsloven for oplysning af tilbagebetalingssager.

For en nærmere beskrivelse af de gældende regler for sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger til brug for tilbagebetalingssager mv. efter gældende regler, henvises til afsnit 2.7.1. og til afsnit 2.8.1.1. i de almindelige bemærkninger.

Forslaget til § 10 regulerer videregivelse af oplysninger fra kommunen til Udbetaling Danmark, hvor Udbetaling Danmark forud for videregivelsen, har truffet afgørelse om hjælp til en borger. Forslaget til § 10 regulerer herudover videregivelse af oplysninger fra Udbetaling Danmark til kommunen, hvor kommunen forud for videregivelsen, har truffet afgørelse om hjælp til en borger.

Forslaget til § 10 regulerer således ikke den situation, hvor henholdsvis kommunen og Udbetaling Danmark skal videregive oplysninger til hinanden i forbindelse med, at borgeren har søgt om en ydelse. I sidstnævnte tilfælde vil kommunen og Udbetaling Danmark kun skulle videregive oplysninger til hinanden, hvis borgeren har givet samtykke til det til Udbetaling Danmark eller kommunen efter betingelserne i § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område eller efter forvaltningslovens

§ 29, eller hvis oplysningen kan videregives uden samtykke efter andre bestemmelser for eksempel § 11 a, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Anvendelsesområdet for forslaget til § 10 er tilfælde, hvor kommunen og Udbetaling Danmark kommer i besiddelse af oplysninger, der har betydning for kontrol af, om allerede udbetalte kontante ydelser og økonomiske tilskud bliver udbetalt efter betingelserne i loven, og hvor det skal vurderes, om der skal påbegyndes en sag om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, som en borger kan have modtaget med urette og med bedre vidende.

For en nærmere beskrivelse af de gældende regler for sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger henvises til afsnit 2.7.1. og afsnit 2.8.1.1. i de almindelige bemærkninger.

Efter forslaget til § 10 har kommunen og Udbetaling Danmark efter anmodning pligt til at videregive oplysninger, som foreligger i egne sager, hvis oplysningen er nødvendig for den anden myndigheds vurdering af, om der inden for eget sagsområde skal påbegyndes en sag om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget med urette og mod bedre vidende af borgeren (tilbagebetalingssager). Videregivelse af oplysninger til brug for allerede påbegyndte sager mellem kommunen, skal ske efter anmodning i henhold til § 11 a, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Videregivelse af oplysninger efter forslagens § 10 kan for eksempel være aktuelt i forbindelse med, at kommunen eller Udbetaling Danmark reagerer på en underretning efter forslaget til § 9, har modtaget oplysninger fra andre myndigheder eller selv har fremskaffet oplysninger.

Videregivelse efter forslaget kan kun ske efter »anmodning« og ikke på eget initiativ. Videregivelse af oplysninger på eget initiativ til sager om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der kan være modtaget med urette og mod bedre vidende skal ske efter forslaget til § 9.

Efter forslaget til § 10, kan der kun anmodes om nødvendige oplysninger til brug for vurderingen af, om der skal påbegyndes en sag om tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud hos henholdsvis kommunen eller Udbetaling Danmark. Der henvises til bemærkningerne til forslagens § 8 for en nærmere beskrivelse af, hvilke kommunale kontante ydelser og økonomiske tilskud, der kan være tale om. Kontante ydelser og økonomiske tilskud i Udbetaling Danmarks tilbagebetalingssager er sager, som Udbetaling Danmark har myndighedsansvaret for, jf. forslagens § 1. Den myndighed, der rekvirerer oplysninger, dvs. enten kommunen eller Udbetaling Danmark, skal præcisere, hvilken type sag det drejer sig om, og hvad oplysningerne skal bruges til.

Den myndighed, der indhenter oplysningerne, forudsættes at have terminaladgang til et register med adgang til nødvendige oplysninger om, hvilke kontante ydelser og økonomiske tilskud borgeren har modtaget de seneste 3 måneder, således at forespørgslen kun omfatter borgere, der aktuelt modtager kontante ydelser eller økonomiske tilskud hos den myndighed, som forespørgslen bliver rettet til. Der henvises til de specielle bemærkninger til forslagens § 8.

Der skal alene videregives eksisterende oplysninger, der allerede foreligger i myndighedens egne sager, og der skal således ikke fremskaffes nye oplysninger, for eksempel ved at spørge andre myndigheder, egne ansatte mv., som det er tilfældet efter forslaget til § 11, hvor kommunen kan indhente oplysninger til sager på Udbetaling Danmarks sagsområde.

Herudover forslås det, at de to myndigheder »skal« videregive oplysningerne til hinanden, hvis betingelserne for videregivelse i øvrigt er til stede. Pligten til at videregive oplysninger omfatter almindelige ikke-følsomme personoplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 6 og følsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8.

Det foreslås i § 10, at kommunen og Udbetaling Danmark kan indhente oplysninger om rent private forhold om den, der får hjælp eller har fået hjælp, dennes ægtefælle eller samlever og andre husstandsmedlemmer. Fravigelsen af persondatalovens § 8, stk. 3, betyder, at Udbetaling Danmark og en forvaltning i

kommunen, der varetager opgaver på det sociale område, kan videregive oplysningerne til hinanden efter forslaget til § 7 uden at vurdere, om betingelserne for videregivelse efter persondatalovens § 8, stk. 3, er opfyldt.

Det vil kun i særlige tilfælde være behov for at videregive oplysninger om ægtefælle, samlever eller andre husstandsmedlemmer. Det vil dog for eksempel være nødvendigt, hvis kommunen eller Udbetaling Danmark, skal videregive oplysninger om, at en af de nævnte personer har uoplyste indtægter, idet disse oplysninger kan påvirke retten til at modtage en social ydelse, for eksempel enkelttydelser efter aktivloven eller social pension.

Udvekslingen af oplysningerne efter forslaget til § 10, vil kunne ske uden samtykke, og kommunen og Udbetaling Danmarks skal vurdere, om betingelserne i § 8, stk. 3, i persondataloven er opfyldt.

Der er tale om en fravigelse af kravet om samtykke i § 11 a, stk. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, i det omfang der indhentes oplysninger om rent private forhold efter forslaget til § 10.

Kontrol- og tilbagebetalingssager er ikke ansøgningssager. § 10 udgør således ikke en fravigelse af forvaltningslovens § 29

Forslaget til § 10 giver ikke adgang til at foretage registersamkøring.

Det forudsættes, at der efter § 10 alene videregives enkeltstående oplysninger og ikke for eksempel gives adgang til et fælles register over oplysninger, der skal videregives efter forslaget til bestemmelsen.

Det forudsættes, at forslaget til § 10 administreres af kommunen og Udbetaling Danmark inden for rammerne af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EU's persondatadirektiv), særligt artikel 7 og 8.

Efter artikel 8, stk. 2, litra e, 2. led, kan der ske databehandling, hvis det er nødvendigt for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Det antages, at denne bestemmelse omfatter myndigheders behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse. Bestemmelsen svarer til persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4. Det forudsættes i den forbindelse, at § 5 i persondataloven om god sagsbehandlingsskik fortsat skal iagttages, herunder princippet om at databehandling kun kan ske til saglige formål, og at databehandlingen skal opfylde kravet om proportionalitet. Disse betingelser forudsættes således overholdt i hvert enkelt tilfælde, hvor der behandles personoplysninger, når der sker databehandling til brug for fastsættelse af et retskrav som led i myndighedsudøvelse.

Der kan således kun udveksles nødvendige oplysninger. Kommunen og Udbetaling Danmark skal nøje overveje, hvilke informationer der er nødvendige at videregive i forbindelse med samarbejdet. Ved vurderingen af, om oplysningen kan udveksles efter forslaget § 10, vil det være afgørende, om videregivelsen af oplysningen til kommunen er i overensstemmelse med persondatalovens § 5, stk. 2, hvorefter senere behandling af oplysninger ikke må være uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet. De oplysninger, der videregives, skal desuden kun omfatte relevante og tilstrækkelige oplysninger, jf. persondatalovens § 5, stk. 3, og må ikke omfatte mere, end hvad der kræves til formålet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.8.1.2. for en nærmere beskrivelse af forholdet til EU's persondatadirektiv.

Det er borgerens opholdskommune, som Udbetaling Danmark kan anmode om at videregive oplysninger efter forslaget til § 10. Tilsvarende vil det være borgerens opholdskommune, som anmoder Udbetaling Danmark om at videregive oplysninger efter forslaget til § 10.

Med borgerens opholdskommune henvises der til reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om opholdskommuner, idet disse regler fastlægger, hvem der har forpligtelsen til at yde hjælp til borgeren.

I tilfælde af tvivl om, hvor borgeren har opholdskommune, skal dette afgøres efter regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Indtil dette er afgjort, vil det være den kommune, som borgeren senest har haft folkeregisteradresse i, der er ansvarlig for, at borgeren kan få hjælp, og som er forpligtet til at handle på en anmodning fra Udbetaling Danmark jf. forslaget til § 10. Dette følger af § 9, stk. 7, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

De overordnede principper for samarbejdet om kontrol og tilbagebetalingssager mellem Udbetaling Danmark og kommunerne vil blive drøftet i bestyrelsen for Udbetaling Danmark. Der henvises til bemærkningerne til forslaget § 1, stk. 2.

Herudover henvises til afsnit 2.8.1. samt 2.9. og 2.10. om øvrige betingelser i persondataloven, datasikkerhed mv.

Til § 11

Anvendelsesområdet for forslaget til § 11 omfatter den situation, hvor Udbetaling Danmark har påbegyndt en sag om tilbagebetaling, der kan oplyses i medfør af § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. I den situation kan Udbetaling Danmark anmode kommunen om at forestå hele eller dele af sagsoplysningen.

For en nærmere beskrivelse af de gældende regler for sociale myndigheders muligheder for at videregive oplysninger henvises til afsnit 2.7.1.

Nedenstående forslag forventes primært at få betydning for oplysning af sager om borgeres økonomiske forhold og samlivsforhold, idet både kommunen og Udbetaling Danmark fremover har myndighedsansvaret for kontante ydelser og økonomiske tilskud, der bliver påvirket af disse forhold. Der forventes primært at blive samarbejdet om sager om tilbagebetaling, hvor en borger formodes at have uoplyste indtægter eller formodes at have et ægteskabslignende forhold med en anden person, da disse forhold ofte danner baggrund for sager om tilbagebetaling på det sociale område. Der henvises desuden til afsnit 2.8.1.1. for en nærmere beskrivelse af betingelserne for at kræve tilbagebetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er modtaget med urette og mod bedre vidende.

Forslaget til § 11 giver Udbetaling Danmark mulighed for at bede kommunen om at forestå sagsoplysningen i tilbagebetalingssager inden for eget sagsområde, jf. forslaget § 1, til kommunen. Forslaget indebærer, at kommunen kan oplyse sagen ved at indhente helt nye oplysninger til brug for sagen fra for eksempel andre myndigheder og private.

Hvis Udbetaling Danmark anmoder kommunen om bistand til sagsoplysningen, er udgangspunktet, at kommunen har frihed til at bestemme, hvordan sagen bedst oplyses. Udgangspunktet for anmodninger efter forslaget § 11, vil således være, at kommunen får ansvaret for at forestå hele sagsoplysningen i sager for Udbetaling Danmark, særligt i sager hvor kommunen samtidig skal undersøge en sag på sit eget sagsområde. Udbetaling Danmark og kommunen kan dog indgå aftale om, at kommunen kun oplyser dele af sagen, således at Udbetaling Danmark forestår visse dele af en sags oplysning samtidigt med, at kommunen undersøger sagen. I sidstnævnte tilfælde bør der være en klar aftale mellem kommunen og Udbetaling Danmark om, hvilken myndighed der undersøger hvilke forhold. Formålet med en sådan aftale skal være, at borgerens forhold bliver belyst på den mest optimale og effektive måde, der vil være borgeren mindst til gene.

Kommunen kan kun handle efter anmodning fra Udbetaling Danmark. Kommunen kan således ikke på eget initiativ undersøge en sag, der hører under Udbetaling Danmarks sagsområde. I forbindelse med, at Udbetaling Danmark anmoder kommunen om at undersøge en sag, skal Udbetaling Danmark videregive alle nødvendige oplysninger i sagen. Det vil sikre, at kommunen ikke indhenter oplysninger, som findes i sagen i forvejen.

Efter forslaget til § 11 er kommunen ved sagsoplysning omfattet af de samme beføjelser til at oplyse

sagen, som hvis kommunen havde varetaget opgaven som sit eget sagsområde. Kommunen kan således bruge de samme sagsoplysningsskridt som i forhold til egne sager. Kommunens beføjelser til at oplyse tilbagebetalingssager følger primært af § 11 a, stk. 1, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forvaltningsretlige principper om proportionalitet, herunder de begrænsede muligheder for brug af observationer i sociale sager. Herudover kan kommunen genbruge oplysninger fra andre sager i kommunen i overensstemmelse med persondatalovens regler, for eksempel oplysninger fra bopælssager efter lov om Det Centrale Personregister, hvor en formodet samlevers adresseforhold undersøges nærmere.

Kommunen kan i sager efter forslaget § 11 henvende sig skriftligt til borgeren eller indkalde borgeren til en samtale, hvor borgeren får lejlighed til at bidrage til sagens oplysning eller til at udtale sig om de oplysninger, der er indsamlet eller indhentet i sagen af kommunen og af Udbetaling Danmark.

Kommunen kan også indkalde borgeren til et møde, selvom borgeren kun har en sag i Udbetaling Danmark. Hvis der kun er en sag i Udbetaling Danmark, vil Udbetaling Danmark selv kunne henvende sig skriftligt til borgeren. Muligheden for at kommunen kan henvende sig skriftligt til borgeren, får derfor primært betydning i de tilfælde, hvor kommunen i samme sagsgang undersøger egne sager og sager for Udbetaling Danmark og i den forbindelse vurderer, at der alene skal ske skriftlige henvendelser til borgeren.

Det er Udbetaling Danmark, der har ansvaret for at reglerne i forvaltningsloven om parthøring bliver overholdt, når der skal træffes afgørelse i sag om tilbagebetaling, uanset om kommunen har bidraget til sagens oplysninger efter forslaget til § 11.

En anmodning om at kommunen overtager sagsbehandlingen efter forslaget § 11 betyder, at kommunen automatisk selv skal vurdere, hvilke foreliggende oplysninger fra egne sager, der bør indgå i oplysningen af sagen.

De oplysninger, som kommunen indhenter efter forslaget til § 11, kan anvendes til kommunens egne sager i overensstemmelse med persondatalovens regler.

Det foreslås i § 7, nr. 4, i de specielle bemærkninger i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.), at det fortsat er kommunen, der har kompetence til at foretage virksomhedskontrol efter § 12 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, også i forhold til borgere, der modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud fra Udbetaling Danmark. I de tilfælde, hvor kommunen overtager sagsoplysningen i medfør af forslaget til § 11, i dette lovforslag på Udbetaling Danmarks vegne, vil kommunen således fortsat kunne iværksætte en kontrol af løn- og arbejdsforhold i en virksomhed efter § 12 a i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område på baggrund af oplysninger om en sag hos Udbetaling Danmark, hvor der er en formodning om, at borgerens ikke har oplyst Udbetaling Danmark korrekt om sin lønindtægt.

Kommunen og Udbetaling Danmark skal ved oplysning af sager om tilbagebetaling herunder også sager, der samarbejdes om efter forslaget til § 11, være opmærksomme på, at give borgeren besked om retten til ikke at udtale sig, i tilfælde af en konkret mistanke om et strafbart forhold, jf. lov om retssikkerhed og ved forvaltningens tvangsindgreb og oplysningspligter. Borgeren skal ligeledes oplyses om, at borgeren ikke er forpligtet til at møde op til et møde, hvis der er en konkret mistanke om, at borgeren har begået et strafbart forhold. Dette medfører, at kommunen og Udbetaling Danmark efter omstændighederne skal orientere hinanden om eventuelle politianmeldelser, således at borgeren kan påberåbe sig retten til ikke at udtale sig hos den anden myndighed.

Det er borgerens opholdskommune, som Udbetaling Danmark kan anmode om at varetage sagsbehandlingen efter forslaget til § 11.

Med borgerens opholdskommune henvises der til reglerne i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område om opholdskommuner, idet disse regler fastlægger, hvem der har forpligtelsen til at yde hjælp til borgeren.

I tilfælde af tvivl om, hvor borgeren har opholdskommune, skal dette afgøres efter regler i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Indtil dette er afgjort, vil det være den kommune, som borgeren senest har haft folkeregisteradresse i, der er ansvarlig for, at borgeren kan få hjælp, og som er forpligtet til at handle på en anmodning fra Udbetaling Danmark jf. forslaget til § 11. Dette følger af § 9, stk. 7, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Det foreslås i § 11, at Udbetaling Danmark uden samtykke fra borgeren kan videregive oplysninger om rent private forhold om den, der får hjælp eller har fået hjælp, dennes ægtefælle, samlever og andre husstandsmedlemmer i forbindelse med anmodning om sagsoplysning i kommunen. Det vil kun i særlige tilfælde være behov for at videregive oplysninger om ægtefælle, samlever eller andre husstandsmedlemmer. Det vil dog for eksempel være nødvendigt, hvis kommunen eller Udbetaling Danmark, skal videregive oplysninger om, at en af de nævnte personer har uoplyste indtægter, idet disse oplysninger kan påvirke retten til at modtage en social ydelse, for eksempel enkelttydelser efter aktivloven eller social pension. Forslaget medfører ikke en udvidelse af den personkreds eller de oplysninger, kommunen eller Udbetaling Danmark kan indhente i medfør af § 11 a, stk. 1, jf. § 11 c, stk. 1, nr. 4, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Udveklingen vil kunne ske uden samtykke og kommunen og Udbetaling Danmark skal vurdere, om betingelserne i § 8, stk. 3, i persondataloven er opfyldt.

Pligten til at videregive oplysninger omfatter almindelige ikke-følsomme personoplysninger, der er omfattet af persondatalovens § 6 og følsomme oplysninger, der er omfattet af persondatalovens §§ 7 og 8.

Fravigelsen af persondatalovens § 8, stk. 3, betyder, at Udbetaling Danmark og en forvaltning i kommunen, der varetager opgaver på det sociale område, kan videregive oplysningerne til kommunen efter forslaget til § 7 uden at vurdere, om betingelserne for videregivelse efter § 8, stk. 3, i persondataloven er opfyldt.

Kontrol- og tilbagebetalingssager er ikke ansøgningssager. Bestemmelsen udgør således ikke en fravigelse af forvaltningslovens § 29.

Kommunen og Udbetaling Danmark kan i forbindelse med overdragelse af sagsoplysningen videregive oplysninger, herunder oplysninger om rent private forhold om den, der får hjælp eller har fået hjælp, dennes ægtefælle eller samlever og andre husstandsmedlemmer.

Forslaget til § 10 giver ikke adgang til at foretage registersamkøring.

Det forudsættes, at der efter § 10 alene videregives enkeltstående oplysninger og ikke for eksempel gives adgang til et fælles register over oplysninger, der skal videregives efter forslaget til bestemmelsen.

Det forudsættes, at forslaget til § 10 administreres af kommunen og Udbetaling Danmark inden for rammerne af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (EU's persondatadirektiv), særligt artikel 7 og 8.

Efter artikel 8, stk. 2, litra e, 2. led, kan der ske databehandling, hvis det er nødvendigt for, at et retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Det antages, at denne bestemmelse omfatter myndigheds behandling af oplysninger som led i myndighedsudøvelse. Bestemmelsen svarer til persondatalovens § 7, stk. 2, nr. 4. Det forudsættes i den forbindelse, at § 5 i persondataloven om god sagsbehandlingsskik fortsat skal iagttages, herunder princippet om at databehandling kun kan ske til saglige formål, og at databehandlingen skal opfylde kravet om proportionalitet. Disse betingelser forudsættes således overholdt.

i hvert enkelt tilfælde, hvor der behandles personoplysninger, når der sker databehandling til brug for fastsættelse af et retskrav som led i myndighedsudøvelse.

Der kan kun udveksles nødvendige oplysninger. Kommunen og Udbetaling Danmark skal således nøje overveje, hvilke informationer der er nødvendige at videregive i forbindelse med samarbejdet. Ved vurderingen af, om oplysningen kan udveksles efter forslaget § 11, vil det være afgørende, om videregivelsen af oplysningen til kommunen er i overensstemmelse med persondatalovens § 5, stk. 2, hvorefter senere behandling af oplysninger ikke må være uforenelig med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet. De oplysninger, der videregives, skal desuden kun omfatte relevante og tilstrækkelige oplysninger, jf. persondatalovens § 5, stk. 3, og må ikke omfatte mere, end hvad der kræves til formålet.

Kommunen og Udbetaling Danmark vil ikke efter bestemmelsen få adgang til at se afgørelsen om tilbagebetaling, som samarbejdet konkret har vedrørt, heller ikke selv om den ene myndighed i vidt omfang har bidraget med oplysninger til den anden myndighed efter forslaget §§ 9-11. For at sikre gensidig udveksling af erfaringer mellem kommunerne og Udbetaling Danmark foreslås det, at der løbende skal ske feedback til kommunerne i form af statistikker over, hvor mange af de sager, som kommunerne har medvirket til at oplyse, der har ført til afgørelser om tilbagebetaling i Udbetaling Danmark samt om sager, hvor borgeren er anmeldt til politiet for bedrageri i strafferetlig forstand. Herudover vil der kunne ske gennemgang af sager, som kommunen har oplyst i medfør af forslaget § 10 i anonymiseret form i kommunerne med henblik på at drøfte 'best practise' for kommunens oplysninger af sager på Udbetaling Danmarks sagsområder. Rammerne for erfaringsudvekslingen vil blive drøftet i bestyrelsen for Udbetaling Danmark.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.8.1.2. for en nærmere beskrivelse af forholdet til EU's persondatadirektiv.

De overordnede principper for samarbejdet om kontrol og tilbagebetalingssager mellem Udbetaling Danmark og kommunerne vil blive drøftet i bestyrelsen for Udbetaling Danmark. Der henvises til bemærkningerne til forslaget § 1, stk. 2.

Herudover henvises til afsnit 2.8.1. samt afsnit 2.9. og 2.10. om øvrige betingelser i persondataloven, datasikkerhed mv.

Til § 12

Det foreslås i § 12, stk. 1, at Udbetaling Danmark til brug for administration af lovgivning, jf. forslaget § 1, kan forlange at få nødvendige almindelige ikke-følsomme personoplysninger fra andre offentlige myndigheder og arbejdsløshedskasser i elektronisk form, med henblik på registersamkøring i kontroløjemed. De adspurgte myndigheder mv. har pligt til at videregive oplysningerne, jf. henvisningen til at oplysninger kan »forlanges«.

Efter forslaget til § 12, stk. 2, kan Udbetaling Danmark foretage registersamkøring af data fra egne registre til brug for kontrol af, om kontante ydelser og økonomiske tilskud efter lovgivning, jf. forslaget § 1, udbetales på et korrekt grundlag, herunder af de data, der er indhentet i medfør af forslaget til § 12, stk. 1.

Forslaget til bestemmelsen indebærer, at Udbetaling Danmark for eksempel kan udsøge en liste over ansøgere og modtagere af social pension, børnetilskud, boligsikring og boligydelse, som er registreret som enlige, men hvor oplysninger om bopæls- og familieforhold hos andre personer indikerer, at ansøgeren eller modtageren af ydelsen ikke er reelt enlig.

Samkøringen i Udbetaling Danmark kan for eksempel ske via registre eller it-systemer, der indeholder oplysninger om, at en person ansøger om eller modtager en eller flere kontante ydelser og økonomiske tilskud på Udbetaling Danmarks sagsområde, jf. forslaget § 1, med oplysninger fra registre om bopæls- og familieforhold fra CPR og BBR. Samkøringen af oplysninger fra CPR og BBR er ikke begrænset til

ansøgeren og ydelsesmodtageren. Der kan således også ske samkøring af oplysninger om andre personer, for eksempel ydelsesmodtagerens ægtefælle, samlever, tidligere ægtefælle, tidligere husstandsmedlemmer samt personer, der har eller tidligere har haft forældremyndighed over ansøgerens eller ydelsesmodtageres barn.

Oplysninger om bopælsforhold er for eksempel oplysninger om, hvor en person har boet, hvor mange personer, der har boet på en adresse, samt oplysninger om bopælsens størrelse. Oplysninger om familieforhold er for eksempel oplysninger om, hvorvidt der er tale om slægtskab med de personer, som vedkommende bor sammen med, for eksempel om modtageren af ydelsen bor sammen med en forælder, der har eller har haft forældremyndigheden over et barn, eller om en tidligere samlever er bopælsregistreret hos sine forældre eller hos ydelsesmodtagerens forældre.

Den fremkomne liste vil ikke i sig selv kunne medføre, at Udbetaling Danmark kan påbegynde en sag om tilbagebetaling på sine sagsområder, jf. forslagets § 1, der kan oplyses efter § 11 a, jf. § 11 c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Det forudsættes således, at Udbetaling Danmark ved en eventuel videre undersøgelse af de pågældende sager kontakter borgeren for at undersøge sagen nærmere, før Udbetaling Danmark eventuelt påbegynder en tilbagebetalingssag, der kan oplyses, jf. § 11 a-c i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Herudover vil Udbetaling Danmark kunne anvende listen, hvis der fremkommer andre oplysninger, der kan tyde på, at en borger modtager en ydelse på et forkert grundlag, for eksempel ved anonyme anmeldelser fra borgere eller fra kommunen, jf. forslaget til § 9.

Oplysninger, der fremkommer ved registersamkøringen, jf. stk. 1, kan i det nævnte eksempel om samkøring af bopæls- og familieforhold indgå i Udbetaling Danmarks vurdering af, hvorvidt en ansøger eller modtager af social pension eller børnetilskud kan anses for enlig, som dette defineres i loven og efter praksis ved ansøgning om eller modtagelse af kontante ydelser og økonomiske tilskud efter henholdsvis lov om social pension eller lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. samt efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag. Oplysningerne kan for eksempel herudover indgå i Udbetaling Danmarks vurdering af, hvem der er medlem af husstanden ved ansøgning og beregning af boligsikring og boligydelse efter lov om individuel boligstøtte.

Det foreslås, at kommunen og Udbetaling Danmark oplyser ansøgere af kontante ydelser og økonomiske tilskud, der er omfattet af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, om, at der vil kunne ske samkøring af oplysninger, jf. bestemmelsen om oplysningspligt i § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, som Udbetaling Danmark, jf. forslaget til § 5, foreslås omfattet af. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 7, nr. 2, i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

Personer, der ved lovens ikrafttræden allerede modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud, jf. forslagets § 1, vil ligeledes skulle informeres om muligheden for samkøring på anden vis, for eksempel på udbetalingsmeddelelsen eller i forbindelse med en årlig omregning af ydelsen.

Kommunen har en forpligtelse til at sikre, at personer, der modtager tilskud efter dagtilbudsloven, får ydelser i overensstemmelse med lovens kriterier, herunder for eksempel om en person skal anses som enlig. En oplysning om at en person fremgår på en liste, som kan give en myndighed anledning til at undersøge nærmere, om vedkommende modtager sociale- eller beskæftigelsesmæssige kontante ydelser og økonomiske tilskud på et uberettiget grundlag og mod bedre vidende, er en oplysning, der er omfattet af persondatalovens § 8 og kan videregives efter forslaget til § 9.

Der gælder i almindelighed en oplysningspligt efter persondatalovens § 29, når der indsamles oplysninger fra andre end den registrerede. Dette vil også være tilfældet, når Udbetaling Danmark samkører registre efter forslaget til § 12, stk. 1 og 2, eller videregiver oplysninger efter forslaget til § 9. Udbetaling Danmark vil derfor som udgangspunkt skulle informere de personer, der er nævnt i § 12, og som bliver berørt af en eventuel databehandling efter § 12, stk. 1, i overensstemmelse med persondatalovens § 29.

Underretningen efter § 29, kan dog undlades, jf. § 29, stk. 3, hvis underretningen er umulig eller uforholdsmæssig vanskelig. Da Udbetaling Danmark ved samkøringen vil kunne databehandle oplysninger vedrørende bopæls- og familieforhold i forhold til et meget stort antal personer, vurderes det, at underretningen kan undlades, hvis registersamkøringen ikke får retlige konsekvenser for disse personer, da underretning ud fra en proportionalitetsbetragtning må anses for at være vanskelig, særligt set i lyset af, at der alene samkøres ikke-personfølsomme oplysninger om disse personer fra CPR. Der vil således kunne gøres en undtagelse af underretningen, jf. § 29, stk. 3, for så vidt angår en ansøgers eller ydelsesmodtagers ægtefælle, samlever, tidligere ægtefælle, tidligere husstandsmedlemmer samt personer, der har eller tidligere har haft forældremyndighed over ansøgerens eller ydelsesmodtagerens barn.

I det omfang, der videregives oplysninger til kommunen til brug for en sag om ret til tilskud efter dagtilbudsloven, vil de personer, der berøres af sagerne, skulle underrettes af Udbetaling Danmark om en eventuel registersamkøring og videregivelse af oplysninger, jf. persondatalovens § 29.

Det er endvidere en forudsætning, at myndighederne kun lader kontrolordningen tage sigte på fremtidige forhold, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Det vil sige, at der kun kan samkøres oplysninger vedrørende borgere, der modtager kontante ydelser og økonomiske tilskud, jf. lovforslagets § 1, efter lovens ikrafttræden.

Behandlingen af oplysninger efter forslaget til § 12 skal ske under iagttagelse af persondatalovens regler. Ansatte i Udbetaling Danmark vil i forbindelse med en samkøring alene få adgang til oplysninger om personer på Udbetaling Danmarks sagsområde. Dette kan for eksempel ske ved at lade samkøring ske hos en databehandler. Databehandleren vil i den forbindelse også skulle vurdere, om oplysninger skal videregives til kommunen.

Antallet af medarbejdere, der får adgang til resultatet af en registersamkøring vil blive begrænset mest muligt.

Der vil endvidere ske anmeldelse af kontrolordningen til Datatilsynet i overensstemmelse med persondatalovens regler.

Om forholdet til EU's persondatadirektiv henvises til afsnit 2.8.2.2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.9. og 2.10. om øvrige betingelser i persondataloven, datasikkerhed mv.

Til § 13

Forslaget til § 13 er med en omskrivning og præcisering en videreførelse af § 7 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark. Forslaget skal medvirke til, at Udbetaling Danmark i takt med den teknologiske udvikling bliver forpligtet til at stille lettilgængelige digitale værktøjer til rådighed for borgeren og på længere sigt kan indfase øget brug af digital kommunikation med borgere og virksomheder, der forudsættes at have de fornødne it-kompetencer. Herudover skal forslaget medvirke til at understøtte øget elektronisk kommunikation med andre myndigheder. Forslaget vil desuden give Udbetaling Danmark mulighed for at udnytte informationsteknologierne til at digitalisere administrative rutiner og indføre digital administration.

Efter forvaltningslovens § 32 a kan vedkommende minister fastsætte regler om borgerens ret til at anvende digital kommunikation ved borgerens henvendelser til den offentlige forvaltning og om de nærmere vilkår herfor. Bestemmelsen kan dog ikke anvendes til at forpligte borgeren til at kommunikere digitalt med det offentlige eller til, at social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om Udbetalings

Danmarks pligt til kommunikere med borgere i elektronisk form. Lovgivningen på de områder, som Udbetaling Danmark foreslås at overtage, indeholder ikke særlige formkrav til ansøgninger.

Der foreslås derfor fastsat en bestemmelse i § 13, stk. 1, der giver social- og integrationsministeren mulighed for at fastsætte regler om pligt til elektronisk kommunikation mellem Udbetaling Danmark og andre myndigheder.

Herudover kan der fastsættes regler om, at kommunikation mellem Udbetaling Danmark og borgere skal ske i elektronisk form (digital kommunikation). Forslaget til § 13, stk. 1, giver hjemmel til, at social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om at ansøgninger skal indgives digitalt, at øvrige meddelelser fra borgeren skal sendes digitalt, samt at borgeren har pligt til at modtage meddelelser og afgørelser fra Udbetaling Danmark via digitale medier. Der kan herunder fastsættes regler om, at ansøgninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening skal afvises af Udbetaling Danmark.

Ved fastsættelse af regler om digital kommunikation mellem Udbetaling Danmark og borgeren, jf. stk. 1, skal der tages hensyn til, at nogle grupper af borgere ikke har de fornødne it-mæssige forudsætninger for at anvende it, for eksempel borgere med særlige behov eller ældre borgere, der ikke har det fornødne kendskab til digitale værktøjer. Det foreslås derfor i § 13, stk. 2, at social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om, at visse grupper af borgere helt eller delvis skal være undtaget fra kravet om digital kommunikation.

Borgere, der er omfattet af denne undtagelsesbestemmelse, er ikke nødvendigvis den samme gruppe, som er omfattet forslaget til § 3, stk. 2 og 3, der regulerer, hvilke målgrupper, der er borgere med særlige behov, og som har behov for bistand fra kommunen ved kontakt til Udbetaling Danmark. En borger, der undtages fra digital kommunikation efter forslaget til § 13, stk. 2, har derfor for eksempel ikke automatisk ret til hjælp efter forslaget til § 3, stk. 3.

For at sikre at kommunikationen kan ske i elektronisk form, foreslås det herudover i § 13, stk. 1, at social- og integrationsministeren på de områder, hvor der indføres pligt til elektronisk kommunikation, kan fravige formkrav i lovgivningen, der er til hinder for digital kommunikation, for eksempel indirekte eller direkte krav om skriftlighed eller brug af blanketter, særlige erklæringer mv.

Det følger af retspraksis, at statslige forvaltningsmyndigheders afgørelser til borgeren skal være forsynet med en personlig underskrift. Kravet om underskrift giver for eksempel myndighederne mulighed for at kunne placere ansvaret for eventuelle fejl i sagsbehandlingen. En original underskrift kan også anvendes til at sikre tryghed for afgørelsens ægthed og giver borgeren mulighed for at kontakte den person, der har været ansvarlig for at træffe en afgørelse. Kravet om personlig underskrift er til hinder for elektronisk kommunikation, og det foreslås derfor i § 13, stk. 3, at social- og integrationsministeren på Udbetaling Danmarks sagsområde jf. forslagets § 1, kan fastsætte regler om, at udstedelse af dokumenter uden underskrift eller med maskinelt gengivet underskrift eller på tilsvarende måde medfører, at dokumentet i retlig henseende sidestilles med et dokument med personlig underskrift.

Ligeledes bør de hensyn, der ligger bag kravet om original underskrift fortsat sikres varetaget. Ved fravigelse af kravet om underskrift på dokumenter skal det for eksempel fortsat være muligt for Udbetaling Danmark at kunne placere et tjenstligt ansvar over for den medarbejder, der er ansvarlig for en afgørelse, og borgeren skal fortsat kunne få vished for, at afgørelsen er truffet af en kompetent medarbejder mv. Herudover forudsættes det, at de elektroniske løsninger, der stilles til rådighed af Udbetaling Danmark opfylder de til enhver tid gældende datasikkerhedsmæssige krav.

Efter forslagets § 13, stk. 4, anses en digital meddelelse for at være kommet frem, når den er tilgængelig for modtageren, dvs. den eller de borgere, der er part i sagen, den myndighed, som er myndighedsansvarlig på området samt den myndighed, der skal modtage meddelelsen som led i afsenderens myndighedsudøvelse.

Efter forslaget anses en meddelelse for at være kommet frem til adressaten for meddelelsen, når den

er tilgængelig for adressaten for meddelelsen, dvs. fra det tidspunkt, hvor adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Det er således uden betydning, om eller hvornår adressaten gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen.

En meddelelse vil normalt være tilgængelig for en myndighed på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle eller læse meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i et modtagelses-systemet eller i et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig.

En ansøgning, anmeldelse, indberetning mv., der er tilgængelig i myndighedens system eksempelvis klokken 23:59 den 30. november, er således kommet frem den 30. november, uanset at der ikke fysisk sidder en medarbejder på kommunen og gør sig bekendt med meddelelsen på dette tidspunkt, der ligger uden for normal arbejdstid/åbningstid. I de tilfælde, hvor myndigheden har behov for at gøre sig bekendt med en meddelelse inden eksempelvis arbejdstids ophør, må der fastsættes en tidsfrist, der indeholder såvel en dato som et præcist klokkeslæt for, hvornår anmeldelsen skal være indgivet, altså kommet frem.

Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med myndighedens it-system eller andre lignende problemer, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Det vil således ikke komme borgeren til skade, at en ansøgning eller indberetningen mv. modtages efter fristens udløb, hvis dette skyldes systemnedbrud hos myndigheden.

En lignende bestemmelse om, hvornår en digital meddelelse anses for at være kommet frem, er bl.a. fastsat i skatteforvaltningslovens § 35, stk. 5, der blev indført ved lov nr. 545 af 26. maj 2010 om ændring af skatteforvaltningsloven.

Forslaget til § 13, stk. 1-4, vil blive udmøntet i henhold til blandt andet den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2011-2015 fra august 2011, »Den digitale vej til fremtidens velfærd«, som regeringen har tilsluttet sig. Overgangen til digital kommunikation indebærer en række aktiviteter, som strækker sig over perioden 2012-2015. For at smidiggøre overgangen til digital kommunikation har regeringen valgt at indføre obligatorisk digital kommunikation gradvist i årene 2012-2015 på udvalgte områder i takt med, at de juridiske forudsætninger og tekniske løsninger kommer på plads. Implementeringen af den trinvis overgang til obligatorisk selvbetjening tilrettelægges i fire bølger.

Som led i udmøntningen af den seneste fællesoffentlige digitaliseringsstrategi forventes der fremsat et selvstændigt lovforslag om overgang til obligatorisk digitale ansøgninger for borgere i lov om Det Centrale Personregister, dagtilbudsloven, lov om folkeskolen og sundhedsloven. Dette lovforslag gennemfører første bølge for overgangen til obligatorisk selvbetjening. Der forventes desuden fremsat et forslag til lov om offentlig digital post, hvor af det fremgår, at alle, der kan, skal modtage post fra det offentlige via det offentlige digitale postsystem fra november 2014.

Ved udstedelse af regler efter forslaget til § 13, stk. 1-3, skal social- og integrationsministeren sikre, at Udbetaling Danmarks sagsbehandlingssystem fortsat kan leve op til de forvaltningsretlige og øvrige lovgivningsmæssige krav, der stilles til offentlig forvaltning. Bemyndigelsesbestemmelserne forudsættes udmøntet således, at forvaltningsretlige krav fortsat bliver overholdt. For eksempel skal borgeren fortsat kunne lade sig repræsentere af andre, når de som led i en sag kommunikerer med Udbetaling Danmark, ligesom der skal tages hensyn til, at visse borgere kan have brug for tolkebistand. Det forudsættes derfor, at hjemlen i forslaget § 13, stk. 1, ikke kan udnyttes til fuldstændigt at afskære personer fra at henvende sig til Udbetaling Danmark på andre måder end ved elektronisk kommunikation.

Der vil blive udviklet en digital fuldmagtsløsning, som betyder, at borgeren kan overdrage beslutningskompetence til familie, venner og lignende, som kan partsrepræsentere borgeren. Løsningen forventes færdigudviklet i efteråret 2012. Det vil således blive muligt at give andre fuldmagt til at forestå digital selvbetjening.

Forslaget til § 13 svarer til skatteforvaltningsloven § 35 a, hvorefter skatteministeren har tilsvarende bemyndigelser til at fastsætte regler om pligt til digital kommunikation mellem borgere og SKAT, ligesom beskæftigelsesministeren efter gældende regler har mulighed for at fravige kravet om underskrift i arbejdsskadesager, jf. § 39 a lov om arbejdsskadesikring. Der er herudover foreslået en tilsvarende bestemmelse i pensionslovgivningen. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 1, nr. 48 og § 2, nr. 43, L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.).

Persondatalovens § 41, stk. 3, og bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000, som ændret ved bekendtgørelse nr. 201 af 22. marts 2001, om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger skal overholdes.

Forslaget til § 13 vil formentlig med tiden få mindre selvstændig betydning, efterhånden som der indføres flere generelle lovregler om digital kommunikation mellem borgere, virksomheder og det offentlige.

Til § 14

Efter forslaget til § 14, vil borgeren kunne blive straffet med bøde for groft uagtsomt bedrageri, hvis borgeren fremkalder, bestyrker eller udnytter en vildfarelse hos Udbetaling Danmark ved at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller ved at undlade at give oplysninger om forhold, der har betydning for hjælpen, jf. forslaget til § 4, og derved påfører Udbetaling Danmark et formuetab.

Bestemmelsen svarer til § 12 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Der henvises til forarbejderne til den nævnte bestemmelse i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område i Folketingstidende 2002-2003, Tillæg A, side 3392-3394.

Efter forslaget til § 14 kan der kun idømmes straf, hvis borgeren ikke for det samme forhold kan idømmes en hårdere straf efter straffeloven. Det drejer sig primært om bedrageribestemmelsen i § 279. Er der i forbindelse med ansøgningen afgivet urigtige oplysninger i en skriftlig erklæring, kan der blive tale om overtrædelse af straffelovens § 163 om afgivelse af urigtige erklæringer. Der kan desuden blive tale om straf for dokumentfalsk, jf. straffelovens § 171, f.eks. ved indgivelse af falske lønsedler til myndigheden.

Lovforslagets § 14 svarer til straffelovens bedrageribestemmelse i § 279, blot med den forskel, at der efter den nye bestemmelse kan straffes for grov uagtsomhed. Det betyder blandt andet følgende:

Anvendelsen af lovforslagets § 14 forudsætter, at borgeren med sin adfærd har bragt myndigheden i en vildfarelse om forhold, der har betydning for myndighedens vurdering af, om borgeren er berettiget til at modtage ydelsen.

Borgeren kan kun straffes for at afgive urigtige eller vildledende oplysninger eller for at fortie forhold, der har betydning for afgørelsen. Bedømmelsen af, hvilke oplysninger der har betydning for afgørelsen, hænger sammen med § 5 i lovforslaget, hvorefter Udbetaling Danmark efter § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område har ansvaret for, at sager efter den sociale lovgivning er oplyst i tilstrækkeligt omfang. Det er således Udbetaling Danmark, som skal bedømme, hvilke oplysninger borgeren skal bidrage med, jf. § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

En borger, der ikke ønsker at medvirke, jf. § 11 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, som Udbetaling Danmark foreslås at være omfattet af, kan ikke straffes efter forslaget til § 14. Der er i dette tilfælde ikke tale om fortie af oplysninger, der har resulteret i en vildfarelse hos myndigheden, idet myndigheden er bekendt med, at der mangler oplysninger i sagen. Udbetaling Danmark skal i et sådan tilfælde fortsat behandle sagen ud fra de foreliggende oplysninger, jf. § 11 b i lov

om retssikkerhed og administration på det sociale område, og kan ikke over for borgeren gøre gældende, at vedkommende vil blive straffet efter forslaget § 14, hvis borgeren ikke medvirker.

Borgeren kan dog ikke under påskud af at påberåbe sig retten til ikke at medvirke til sagsoplysningen fortie forhold, der bringer myndigheden i en vildfarelse om de faktiske forhold, der lægges til grund for myndighedens vurdering af, om borgeren er berettiget til at modtage ydelsen. Denne situation vil være omfattet af forslaget § 14, jf. nedenfor.

Borgeren skal med afgivelsen af de urigtige eller vildledende oplysninger eller fortielser fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse hos myndigheden om borgerens berettigelse til at modtage en ydelse. Dette kan ske ved positivt at afgive forkerte eller vildledende oplysninger eller ved at fortie oplysninger, der har betydning for afgørelsen. Det er samtidig et krav, at Udbetaling Danmark har lidt et formuetab som følge af vildfarelsen.

Med fremkaldelse af en vildfarelse menes, at borgeren positivt skal have bidraget til myndighedens vildfarelse ved at afgive urigtige oplysninger, for eksempel om at borgeren ikke har formue.

Med bestyrkelse menes, at borgeren forstærker en allerede bestående vildfarelse hos myndigheden, ved for eksempel at underbygge fejlagtige slutninger med overbevisende detaljer.

Med udnyttelse menes, at borgeren benytter sig af en vildfarelse, der i forvejen er hos myndigheden, ved for eksempel at undlade at berigtige relevante faktiske oplysninger, som myndigheden fejlagtigt lægger til grund for afgørelsen.

Bestemmelsen finder anvendelse, hvis borgeren ved sin adfærd fremkalder, bestyrker eller udnytter en vildfarelse forud for sagens afgørelse eller ved senere opfølgning af sagen. Bestemmelsen finder ligeledes anvendelse, hvis borgeren senere undlader at oplyse myndighederne om ændringer, der kan have betydning for hjælpen, jf. forslaget til § 4, og derved bestyrker eller udnytter en vildfarelse hos myndigheden om, at borgeren fortsat er berettiget til at modtage ydelsen.

Der kan alene straffes for overtrædelse af bestemmelsen, hvis borgeren groft uagtsomt har fremkaldt, bestyrket eller udnyttet en vildfarelse hos myndigheden. Med en forenklet beskrivelse af begrebet grov uagtsomhed, kan man sige, at borgeren burde have indset, at myndigheden var eller blev bragt i en vildfarelse.

Borgeren skal derfor have en viden om, i hvilke tilfælde afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger eller fortieelse vil kunne bringe myndigheden i en vildfarelse. En forudsætning for at borgeren har denne viden er, at Udbetaling Danmark i medfør af forslaget til § 5 ved sagens oplysning anmoder borgeren om de oplysninger, myndigheden skal bruge for at afgøre om hjælpen kan ydes, jf. § 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det er ligeledes vigtigt, at myndigheden skriftligt oplyser borgeren om, hvilke ændringer, der kan have betydning for hjælpen efter § 12 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. forslaget til § 5. Der henvises til de specielle bemærkninger til forslaget § 5.

Straffen for overtrædelse af den ny bestemmelse er bøde. Forsøg på overtrædelse af bestemmelsen kan ikke straffes, jf. straffelovens § 21, stk. 3, hvorefter der kun kan straffes for forsøg på overtrædelse, hvis der er foreskrevet højere straf end fængsel i fire måneder.

Til § 15

Forslaget til § 15 er en uændret videreførelse af § 6 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Det foreslås i § 15, *stk. 1*, at opgaverne efter denne lov varetages med administrativ og teknisk bistand fra Arbejdsmarkedets Tillægspension. Arbejdsmarkedets Tillægspension får således til opgave at stå for den daglige drift af Udbetaling Danmark. Ansvars- og opgavefordelingen mellem Udbetaling Danmarks

bestyrelse og Arbejdsmarkedets Tillægspension følger efter forslaget de tilsvarende modeller for en række andre opgaver henlagt til Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Arbejdsmarkedets Tillægspensions bistand til Udbetaling Danmark finder sted i henhold til denne lov samt lovgivning inden for de sagsområder, der er nævnt i forslagets § 1. Det samlede lovgrundlag vil fastlægge de nærmere rammer for Udbetaling Danmarks virke i forhold til opgaver, ledelse, regnskab, revision, klageregler mv.

Efter lovgrundlaget er Udbetaling Danmarks bestyrelse ansvarlig for ordningens administration, mens den daglige ledelse og drift overlades til Arbejdsmarkedets Tillægspension. Arbejdsmarkedets Tillægspension skal således oprette og drive centrene og stå for den daglige ledelse og administration samt på vegne af Udbetaling Danmark varetage de opgaver vedrørende sagsbehandlingen, tilkendelse, udbetaling mv., som tillægges Udbetaling Danmark i henhold til lovforslagets § 1.

I § 15, stk. 2, foreslås det, at kommunerne via Udbetaling Danmark betaler Arbejdsmarkedets Tillægspension for den ydede bistand. Prisen for bistanden fastsættes på omkostningsdækket basis. Dette betyder, at Arbejdsmarkedets Tillægspension skal have dækket alle omkostninger forbundet med opgaveløsningen for Udbetaling Danmark efter reglerne for indtægtsdækket virksomhed. Arbejdsmarkedets Tillægspension og Udbetaling Danmark vil samtidig opnå fælles gavn af etablerede stordriftsfordele.

Udbetaling Danmarks kontakt til borgeren og offentligheden sker altid fra Arbejdsmarkedets Tillægspension i Udbetaling Danmarks navn.

De nærmere rammer og vilkår for Arbejdsmarkedets Tillægspensions levering af ydelser fastlægges i en administrationsaftale med Udbetaling Danmark.

Arbejdsmarkedets Tillægspension har retten til og ansvaret for at tilrettelægge og gennemføre opgaverne for Udbetaling Danmark i overensstemmelse med de fastlagte retningslinjer for bistanden såvel under etableringsforløb som efter overgang til drift.

Arbejdsmarkedets Tillægspension har alle rettighederne til det it-programmel og det it-udstyr, som anvendes ved leveringen af ydelser i henhold til aftalen. Ved ophør af administrationen hos Arbejdsmarkedets Tillægspension er Udbetaling Danmark berettiget til at få udleveret data fra Arbejdsmarkedets Tillægspension samt kopi af det specialudviklede programmel med tilhørende dokumentation, som Arbejdsmarkedets Tillægspension har udviklet. Retten til kopi gælder ikke programmel, der er købt, lejet eller leaset. Programmel, der er internt udviklet til anden anvendelse end alene for Udbetaling Danmark, kan Udbetaling Danmark opnå ret til en kopi af mod betaling ved ophør af samarbejdet med Arbejdsmarkedets Tillægspension.

I § 15, stk. 3, foreslås det, at det er en forudsætning, at Arbejdsmarkedets Tillægspension ved valg af elektroniske løsninger og systemer til brug for løsning af opgaverne i videst muligt omfang skal påse, at de valgte løsninger og systemer (i) ikke påvirker omkostningsudviklingen i Udbetaling Danmark uhensigtsmæssigt, (ii) kan integreres med kommunens øvrige elektroniske systemer og løsninger ved at basere sig på godkendte fællesoffentlige standarder og grænseflader og (iii) i øvrigt passer ind i Arbejdsmarkedets Tillægspension øvrige systemer, så valget af løsninger ikke påvirker omkostningsudviklingen negativt i den øvrige virksomhed, som Arbejdsmarkedets Tillægspension udøver.

I § 15, stk. 4, foreslås det, at Arbejdsmarkedets Tillægspension ved valg af elektroniske løsninger og systemer, der alene er til brug for løsning af opgaver omfattet af lovforslagets § 1, skal sikre Udbetaling Danmarks bestyrelse afgørende indflydelse. Under henvisning til bestyrelsens pligt til at vedtage en forretningsorden, kan der i denne træffes nærmere retningslinjer for behandlingen af sådanne sager.

Arbejdsmarkedets Tillægspensions ledelsesret omfatter - men er ikke begrænset til - for eksempel valg af medarbejdere og valg af metoder samt tilrettelæggelse af arbejdets udførelse. Alle omkostninger, som vedrører alle de ordninger, som Arbejdsmarkedets Tillægspension administrerer (fællesomkostninger), besluttet af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Tillægspension. Ledelsen af de enkelte lovbundne ordninger

har indsigt i fordelingen af fællesomkostninger og i grundlaget for konteringen af fællesomkostninger til den enkelte ordning.

Administrationen, sagsbehandlingen, den it-mæssige understøttelse, personale, andre ressourcer mv. leveres på omkostningsdækket basis, dvs. uden avance eller risikopræmie, ligesom der ikke beregnes moms af ydelserne. Udbetaling Danmark opnår endvidere andel i stordriftsfordele knyttet til driften af de lovbundne ordninger.

Levering sker efter de principper og metoder samt på de vilkår, som er fastlagt for Arbejdsmarkedets Tillægspensions levering af ydelser til andre lovbundne ordninger, herunder i forhold til i videst muligt omfang at forfølge mulighederne for standardisering, effektivisering og eventuel yderligere systemunderstøttelse af arbejdsgange. Effektiviseringsgevinster, der vedrører en enkelt ordning, vil komme denne ordning og kun denne ordning til gode.

De dele af Arbejdsmarkedets Tillægspensions omkostninger, som ikke kan henføres direkte til den enkelte ordning, vil blive fordelt mellem ordningerne efter en af Arbejdsmarkedets Tillægspensions bestyrelse fastlagt omkostningsfordelingsmodel, som tidligere uden kritiske bemærkninger har været forelagt en række relevante myndigheder i Danmark.

Som følge af at varetagelse af opgaverne vil ske på omkostningsdækket basis, kan Arbejdsmarkedets Tillægspension ikke påtage sig et erstatningsansvar for eventuelle tab ved sagsbehandlingsfejl mv., da der ikke etableres en risikomargin (avance), som kan dække et sådant tab. Modellen understøtter dermed den afgørende forudsætning, at Arbejdsmarkedets Tillægspensions medlemmer ikke må påføres tab ved Arbejdsmarkedets Tillægspensions samarbejde med andre lovbundne ordninger. Den foreslåede model etablerer byrdemæssigt samme situation, som hvis Udbetaling Danmark selv løser opgaven.

Arbejdsmarkedets Tillægspension skal forud for regnskabsårets begyndelse udarbejde et budget for det kommende års omkostninger – dels omkostninger, der kan henføres til Udbetaling Danmark alene, dels fællesomkostninger. Arbejdsmarkedets Tillægspension foretager en årlig prisfastsættelse af alle væsentlige delaktiviteter henhørende under Udbetaling Danmark og beregner - på baggrund af opstillede forventninger til det kommende års sagsmængder - de samlede, forventede administrationsomkostninger. Endvidere indeholder budgettet en oversigt over Udbetaling Danmarks forventede indtægter og udgifter knyttet til Udbetaling Danmarks ydelsesbestemte virke.

Udbetaling Danmarks bestyrelse godkender budgettet for ordningens omkostninger - dog sådan, at godkendelse af omkostninger, der angår samtlige administrerede ordninger, godkendes af Arbejdsmarkedets Tillægspensions bestyrelse.

Til § 16

Forslaget til § 16 er en uændret videreførelse af § 3 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark (lov nr. 1594 af 22. december 2010). Det foreslås, at bestemmelserne, der omhandler Udbetaling Danmarks ledelse og bestyrelse, overføres til nærværende lov, hvorved reglerne om ledelse og bestyrelse står i sammenhæng med forslagets kapitel 6, der omhandler social- og integrationsministerens tilsyn med bestyrelsen og det ansvar, som bestyrelsen har i henhold til nærværende lov samt lovgivningen i øvrigt.

Det foreslås i § 16, at Udbetaling Danmark ledes af en bestyrelse og af en direktør.

Til § 17

Forslaget til § 17 er med enkelt justering i § 17, stk. 2, en videreførelse af § 4, stk. 1-6, i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark

Det foreslås, at bestemmelserne, der omhandler Udbetaling Danmarks ledelse og bestyrelse overføres til nærværende lov, hvorved reglerne om ledelse og bestyrelse står i sammenhæng med forslagets kapitel

6, der omhandler social- og integrationsministerens tilsyn med bestyrelsen og det ansvar, som bestyrelsen har i henhold til nærværende lov samt lovgivningen i øvrigt.

Det foreslås således i § 17, stk. 1, der er en uændret videreførelse af § 4, stk. 1, i lov om etableringen af den selvejende institution Udbetaling Danmark, at bestyrelsen er sammensat af en formand og 8 andre medlemmer, som alle udpeges af social- og integrationsministeren.

§ 17, stk. 2, er - med en mindre justering - en videreførelse af § 4, stk. 2, i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Efter den gældende regel i § 4, stk. 2, i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark udpeger social- og integrationsministeren direkte 3 medlemmer af bestyrelsen. Det foreslås i § 17, stk. 2, at 1 af medlemmerne udpeges efter indstilling af beskæftigelsesministeren.

Det foreslås således i § 17, stk. 2, at bestyrelsen udpeges således:

- formanden efter indstilling fra KL
- 5 medlemmer efter indstilling fra KL
- 2 medlemmer udpeges direkte af social- og integrationsministeren,
- 1 medlem udpeges som noget nyt af social- og integrationsministeren efter indstilling fra beskæftigelsesministeren

§ 17, stk. 3, er en videreførelse af § 4, stk. 3, i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, dog således at det foreslås, at bestyrelsen tiltræder den 1. oktober 2012, i stedet for den 1. november 2012, som det fremgår af de gældende regler i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark. Herved tiltræder bestyrelsen på det tidspunkt, hvor den første administrationsopgave foreslås at overgå til Udbetaling Danmark. Der henvises til overgangsbestemmelsen i forslagets § 34, stk. 1.

Således foreslås det, at bestyrelsen udpeges for en 4-årig periode med mulighed for genvalg. Udpegningsperioden er tilrettelagt til at følge konstitueringsprocessen i forbindelse med kommunalvalg. Af hensyn hertil vil den første udpegning finde sted for en kortere periode end 4 år. Der henvises til forslagets § 34.

Ved udpegning af et nyt medlem inden for en udpegningsperiode udpeges det nye medlem alene for den resterende udpegningsperiode.

I lovforslaget til etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark fremgår det af bemærkningerne til lovforslagets § 4, stk. 4, at bestyrelsen får det overordnede ansvar for Udbetaling Danmark, og det forudsættes, at bestyrelsen omfattes af det traditionelle bestyrelsesansvar. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan herefter ifalde erstatningsansvar, hvis den ikke handler på et oplyst og forsvarligt grundlag og udviser passende forsigtighed i forhold til, at Udbetaling Danmark drives i overensstemmelse med gældende lovgivning og særligt, at Udbetaling Danmark ikke påtager sig forpligtelser, som ikke kan opfyldes.

Det vil indgå som en del af social- og integrationsministerens tilsyn med bestyrelsens arbejde, jf. dette lovforslags § 19 at tilse, at bestyrelsen har tilrettelagt sit arbejde på en sådan måde, at Udbetaling Danmark administreres i overensstemmelse med lovgivningen.

Bestyrelsen for Udbetaling Danmark får til opgave at træffe de overordnede og strategiske beslutninger vedrørende de sagsområder, som Udbetaling Danmark skal varetage efter lovforslagets § 1.

Med forslaget til § 17, stk. 4, foreslås det præciseret, at de dispositioner, som bestyrelsen træffer så vidt muligt skal medvirke til en omkostningseffektiv administration, således at der tages hensyn til, at kommunerne kan hjemtage de økonomiske gevinster samtidig med, at der skal ske en behørig iagttagelse af borgerens retssikkerhed. Det understreges herved, at alle beslutninger altid skal træffes med respekt for borgerens retssikkerhed med de rettigheder, som borgeren har efter loven.

Dette er i overensstemmelse med beskrivelsen af bestyrelsens opgaver, som de er beskrevet i § 4, stk. 4, i forslag til lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, hvor det fremgår, at bestyrelsen skal lede Udbetaling Danmark i overensstemmelse med lovgrundlaget, udarbejde en forretningsorden, sikre en effektiv og billig administration af Udbetaling Danmark og forestå udarbejdelse af Udbetaling Danmarks budget, regnskaber og aktivitetsplaner.

Ifølge § 17, stk. 5, der er en videreførelse af § 4, stk. 4, i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark skal bestyrelsen for Udbetaling Danmark ved en forretningsorden fastsætte nærmere bestemmelser om udførelsen af sit virke. Desuden fremgår det, at bestyrelsen kan etablere et sekretariat.

Udgifterne til sekretariatet afholdes af Udbetaling Danmark og finansieres gennem kommunernes administrationsbidrag.

Det foreslås, at Arbejdsmarkedets Tillægspension og KL indgår nærmere aftale om sekretariatets funktioner og placering i forhold til den fastlagte governance struktur i Arbejdsmarkedets Tillægspension. Aftalen skal godkendes af social- og integrationsministeren af hensyn til at sikre grundlaget for ministerens overordnede tilsyn, og således at der i tilstrækkeligt omfang medtages hensyn til gennemsigtighed og ansvarsfordeling.

Det er i forslaget forudsat, at det alene er bestyrelsen, der har ansvaret for driften af Udbetaling Danmark. Dette er imidlertid ikke til hinder for, at bestyrelsen i sin forretningsorden etablerer et forretningsudvalg, der efter delegation fra bestyrelsen kan træffe beslutninger.

Det foreslås, at bestyrelsen kan fastsætte nærmere bestemmelser om tegningsregler, ligesom bestyrelsen kan meddele prokura.

I § 17, stk. 6, foreslås det, at det er bestyrelsen for Udbetaling Danmark, der under hensyn til omkostningerne beslutter, hvad Arbejdsmarkedets Tillægspension skal levere for så vidt angår serviceniveau, kvalitet, og svarfrister efter forslaget til § 15, stk. 1.

Det foreslås, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark indgår aftale med Arbejdsmarkedets Tillægspension herom, og at der udarbejdes en administrationsaftale, som indeholder en specifikation/detaljeret beskrivelse af ydelserne, herunder en beskrivelse af serviceniveau, kvalitet, svarfrister mv., indsigt og rapporteringskrav samt øvrige vilkår for Arbejdsmarkedets Tillægspensions levering af ydelser til Udbetaling Danmark.

Bestyrelsen for Udbetaling Danmark får blandt andet som følge af forslagets § 15 afgørende indflydelse på Arbejdsmarkedets Tillægspensions valg af it-systemer, som alene skal bruges til løsning af opgaverne, jf. forslagets § 1. Det er en forudsætning, at de valgte it-løsninger passer ind i Arbejdsmarkedets Tillægspensions fælles it-plattform, så valget af løsninger ikke påvirker omkostningsudviklingen negativt i de øvrige ordninger, som Arbejdsmarkedets Tillægspension administrerer. It-løsningerne og valget heraf vil alt andet lige have en betydelig indflydelse på økonomien i Udbetaling Danmark.

Ud over de opgaver, der er beskrevet under forslaget til § 17, stk. 4, har bestyrelsen for Udbetaling Danmark via behørig instruktion til og rapportering fra direktøren løbende pligt til at påse, at opgaveudførelsen, der udføres af Arbejdsmarkedets Tillægspension på vegne af Udbetaling Danmark, finder sted på forsvarligt grundlag. Til det formål modtager bestyrelsen løbende rapporteringer fra Arbejdsmarkedets Tillægspension, ligesom bestyrelsen skal udpege en ekstern revisor, jf. forslagets § 21, stk. 2, som gennemfører en revision svarende til den kommunale regnskabs- og forvaltningsrevision på de omfattede områder i dag.

Til § 18

Forslaget til § 18 er med en mindre justering i stk. 1, en uændret videreførelse af § 5 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Det foreslås i § 18, stk. 1, at den daglige ledelse af Udbetaling Danmark fra 1. oktober 2012 forestås af

en direktør, som er den til enhver tid værende direktør for Arbejdsmarkedets Tillægspension. Som noget nyt foreslås det, at direktøren også kan være en person i Arbejdsmarkedets Tillægspensions koncerndirektion, som direktøren bemyndiger til at varetage opgaven.

Den daglige ledelse udføres under ansvar over for bestyrelsen. Den daglige ledelse skal udføres i overensstemmelse med de interesser, som Udbetaling Danmark måtte have.

I § 18, stk. 2, foreslås det i forlængelse af stk. 1, at direktøren skal følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet.

Den daglige ledelse efter stk. 1 omfatter ikke dispositioner, der efter Udbetaling Danmarks forhold er af usædvanlig art eller har stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktøren kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for Udbetaling Danmarks virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

I § 18, stk. 3, foreslås det, at det er direktørens opgave at sikre, at Udbetaling Danmarks bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom.

I § 18, stk. 4 og 5, foreslås det, at det er direktørens opgave at sikre, at Udbetaling Danmark til enhver tid drives forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde Udbetaling Danmarks nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder.

Forpligtelsen til at Udbetaling Danmark drives forsvarlig medfører også, at direktøren har en forpligtelse til at sikre, at opgaveudførelsen, der på vegne af Udbetaling Danmark udføres af Arbejdsmarkedets Tillægspension, finder sted på et forsvarligt grundlag, og således at bestyrelsen har indsigt i og kan vurdere, om opgaveløsningen udføres tilfredsstillende. Direktøren og bestyrelsen er forpligtet til sammen at sikre et grundlag, der understøtter transparens og forsvarlig drift.

Til § 19

Det foreslås i § 19, stk. 1, at social- og integrationsministeren fører tilsyn med Udbetaling Danmarks bestyrelse. Da Udbetaling Danmark er oprettet som en selvejende institution med en ansvarlig bestyrelse foreslås det, at tilsynet alene føres i forhold til, at bestyrelsen har ansvaret for at sikre, at Udbetaling Danmark administreres i overensstemmelse med lovgivningen, herunder lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Det vil sige, at ministeren har tilsyn med, at bestyrelsens beslutninger ligger inden for lovgivningens rammer, ligesom tilsynet skal sikre, at der i forhold til opgaver, der er overladt til Arbejdsmarkedets Tillægspension foreligger tilstrækkelige og betryggende instrukser og aftaler med henblik på at sikre, at Udbetaling Danmark drives i overensstemmelse med den lovgivning, som Udbetaling Danmark er underlagt. Ministeren vil ligeledes have tilsyn med, at der aflægges regnskab og foretages revision i henhold til lovgivningen. Ligeledes vil det være en tilsynsopgave at påse, at bestyrelsen sikrer, at der oprettes fyldestgørende og betryggende regler for bestyrelsens eget arbejde.

Herved ligestilles tilsynet med Udbetaling Danmark med det ansvar og tilsyn, der efter praksis gælder for bestyrelserne for Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond, hvis bestyrelser er underlagt beskæftigelsesministerens tilsyn. Tilsynet med Arbejdsmarkedets Tillægspensions principper for levering af ydelser til lovbundne ordninger, herunder Udbetaling Danmark, vil fortsat være en del af Beskæftigelsesministeriets almindelige tilsyn med Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Det følger af ovenstående, at social- og integrationsministeren ikke skal kontrollere eller monitorere selve driften og sagsbehandlingen i Udbetaling Danmark. Dette ansvar påhviler bestyrelsen for Udbetaling Danmark. Klager fra borgere, kommuner og andre myndigheder over for eksempel lange sagsbehandlingstider skal rettes til direktøren for Udbetaling Danmark.

Bestyrelsen for Udbetaling Danmark har ansvaret for at sikre, at der i samarbejdsaftalen med Arbejds-

markedets Tillægspension om administration af Udbetaling Danmark, er tilstrækkelige og betryggende aftaler, foranstaltninger og instrukser til at sikre, at Udbetaling Danmark drives i overensstemmelse med såvel denne lov som den øvrige lovgivning.

Det påhviler i den forbindelse også bestyrelsen for Udbetaling Danmark at sikre, at Arbejdsmarkedets Tillægspension forpligtes til at fremlægge alle de oplysninger og dokumenter, som bestyrelsen vurderer nødvendige for bestyrelsens arbejde og efterlevelse af det ansvar, der følger af denne lov. Som led i tilsynet indgår en vurdering af størrelsen af et eventuelt fastsat honorar til bestyrelsesmedlemmer i bestyrelsen for Udbetaling Danmark.

Det følger af social- og integrationsministerens tilsynsforpligtelse og det forhold, at det er social- og integrationsministeren, der udpeger bestyrelsesmedlemmerne personligt, at social- og integrationsministeren også kan trække en udpegning tilbage, herunder også en udpegning af formanden for bestyrelsen, hvis social- og integrationsministeren vurderer, at en eller flere bestyrelsesmedlemmer ikke lever op til de forpligtelser og det ansvar, der følger af at være en del af bestyrelsen for Udbetaling Danmark.

Social- og integrationsministeren kan ligeledes undlade at følge en indstilling eller trække en udpegning tilbage, hvis en eller flere bestyrelsesmedlemmers personlige forhold gør den eller de pågældende personer uegnede til fortsat at varetage hvervet som bestyrelsesmedlem. Dette kan for eksempel være tilfældet ved sygdom, eller hvis et medlem af bestyrelsen skifter arbejde således, at der opstår habilitetsproblemer ved, at vedkommende fortsætter som medlem af bestyrelsen for Udbetaling Danmark.

Udpegning af medlemmer til bestyrelsen skal ske i overensstemmelse med ligestillingsloven.

Det foreslås i § 19, stk. 2, 1. pkt., at bestyrelsen en gang årligt afgiver en beretning til social- og integrationsministeren.

Det foreslås i § 19, stk. 2, 2. pkt., at beretningen skal indeholde en gennemgang af bestyrelsens væsentlige beslutninger i løbet af året, herunder særligt oplysninger om beslutninger og forhold, der i væsentlig grad påvirker administrationen og Udbetaling Danmarks finansielle situation i såvel negativ som positiv retning.

»Andre oplysninger« kan for eksempel være oplysninger om udvikling i særlige sagstyper, klager over sagsbehandlingen, omtale af særlige undersøgelser, effektiviseringstiltag mv.

Bestyrelsens beretning danner sammen med det godkendte og reviderede årsregnskab og revisionsprotokollerne grundlaget for social- og integrationsministeren løbende tilsyn. Revisionen vil i den forbindelse blive pålagt at afgive en række erklæringer i revisionsprotokollen til brug for social- og integrationsministers tilsyn, jf. neden for under bemærkningerne om revision.

Det foreslås i § 19, stk. 2, 3. pkt., at beretningen angår et kalenderår.

Herudover foreslås det i § 19, stk. 2, 4. pkt., at beretningen indsendes senest samtidig med årsregnskabet mv., jf. lovforslagets § 20, stk. 2.

Det foreslås i § 19, stk. 3, at social- og integrationsministeren til brug for det løbende tilsyn med Udbetaling Danmark kan kræve, at bestyrelsen udarbejder særlige redegørelser, herunder udleverer alt relevant materiale, der er udarbejdet i Udbetaling Danmark, for sådanne redegørelser.

Særlige redegørelser kan være undersøgelser af særlige temaer eller problemstillinger, som ministeren i forbindelse med sit tilsyn ønsker belyst.

Social- og integrationsministeren fastsætter overfor bestyrelsen for Udbetaling Danmark fristen for udarbejdelsen og udleveringen af materialer mv. under hensyntagen til sagens karakter, opgavens omfang, behovet for indhentelse og indsamling af oplysninger, data mv.

Det foreslås i § 19, stk. 4, at Ankestyrelsen for hvert kalenderår udarbejder en redegørelse om sagsbehandlingen i Udbetaling Danmark, som sendes til bestyrelsen for Udbetaling Danmark og social- og integrationsministeren inden 6 måneder efter udgangen af året. Redegørelsen skal indgå i social- og

integrationsministerens generelle tilsyn med Udbetaling Danmark og skal bidrage til at give ministerens indsigt i kvaliteten af sagsbehandlingen i Udbetaling Danmark.

Redegørelsen foretages på baggrund af de sager, der indbringes for Ankestyrelsen som administrativ klageinstans i løbet af året. Redegørelsen skal indeholde statistik over antallet af sager, der ankes, og årsagerne til, at Ankestyrelsen ikke stadfæster Udbetaling Danmarks afgørelser. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af de tendenser mv., der tegner sig som følge af den gennemgåede sagsbehandling. Redegørelsen skal forelægges for bestyrelsen for Udbetaling Danmark, der skal have lejlighed til at afgive sine bemærkninger til redegørelsen, inden den sendes til social- og integrationsministeren.

Til § 20

Forslaget til § 20 er med mindre ændringer en videreførelse af § 11 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Det foreslås i § 20, stk. 1, 1. pkt., at bestyrelsen i Udbetaling Danmark for hvert regnskabsår skal udarbejde og aflægge et årsregnskab bestående af balance, resultatopgørelse og noter, herunder med redegørelse for anvendt regnskabspraksis. Ledelsen udarbejder endvidere en ledelsesberetning som en del af årsregnskabet.

Som led i moderniseringen af betalingsformidlingen ved udbetaling af ydelser og tilskud afskaffes princippet om forskudsvis refusioner fra staten. Udbetaling af ydelser og tilskud til borgeren sker direkte fra Udbetaling Danmarks konti i SKB, og udbetalingerne finansieres ved træk af månedlige bidrag hertil fra relevante konti på statens konti i SKB eller kommunernes konti i OBS.

Resultatopgørelsen opdeles i administrations- og ydelsesvirksomhed således, at det er muligt særskilt for staten og den enkelte kommune at se resultatet af administrationsvirksomheden. Det skal således være muligt i årsregnskabet at se, hvilken del af Udbetaling Danmarks virksomhed, som vedrører udgifter og omkostninger, som indgår i beregningen af administrationsbidraget, jf. forslagens §§ 22-25, og at se et særskilt resultat af ydelsesvirksomheden, det vil sige den del, som vedrører Udbetaling Danmarks opkrævninger fra staten og kommunerne, jf. forslagens §§ 26-27.

Specifikke oplysninger om statens bidrag fordelt på ydelsestyper eller de enkelte kommuners bidrag kan angives i noter. Det er således hensigten, at det af særskilte noter til regnskabet fremgår, dels hvilket beløb der er opkrævet og indbetalt af den enkelte kommune og staten i administrationsbidrag efter forslagens §§ 22-25, dels hvilke beløb – opdelt på ydelsestyper efter de enkelte love, der er nævnt i forslagens § 1 – der er opkrævet og betalt fra henholdsvis staten og den enkelte kommune efter forslagens §§ 26-27 vedrørende kontante ydelser og økonomiske tilskud. Gennem disse notekrav får henholdsvis staten og den enkelte kommune mulighed for at kontrollere deres indbetalinger med oplysningerne i Udbetaling Danmarks årsregnskab.

Ved aflæggelse af årsregnskabet underskrives årsregnskabet i tilknytning til en ledelsespåtegning af Udbetaling Danmarks bestyrelse og af direktøren for Udbetaling Danmark.

Ledelsespåtegningen skal indeholde en erklæring om, hvorvidt årsregnskabet

- (I) er aflagt i overensstemmelse med lovgivningens krav mv.,
- (II) giver et retvisende billede af virksomheden aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet,
- (III) at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som virksomheden kan påvirkes af og
- (IV) en erklæring om, at der er etableret forretningsgange, der sikrer en økonomisk hensigtsmæssig forvaltning.

Har ledelsen indføjet supplerende beretninger i årsregnskabet, bør ledelsespåtegningen endvidere erklæ-

re, hvorvidt beretningerne giver en retvisende redegørelse inden for rammerne af almindeligt anerkendte retningslinjer for sådanne beretninger.

Det foreslås i § 20, stk. 1, 2. pkt., at regnskabsåret for Udbetaling Danmark følger kalenderåret.

Det foreslås i § 20, stk. 2, at Udbetaling Danmark indsender sit årsregnskab og tilhørende revisionsprotokoller, herunder eventuelle protokoller fra intern revision til social- og integrationsministeren snarest muligt efter bestyrelsens godkendelse af årsregnskabet, dog senest 6 måneder efter regnskabsårets udløb.

Hermed får social- og integrationsministeren mulighed for at få den nødvendige indsigt i, at Udbetaling Danmarks administration og drift sker i overensstemmelse med lovgrundlaget. Har bestyrelsen oprettet en intern revision, foreslås det, at den interne revisionschefes revisionsprotokol også indsendes.

Det foreslås i § 20, stk. 3, at det reviderede og godkendte årsregnskab er offentligt tilgængeligt, eksempelvis på Udbetaling Danmarks hjemmeside.

Det foreslås, at social- og integrationsministeren i en bekendtgørelse fastsætter nærmere regler for budgetter og regnskabsaflæggelsen i Udbetaling Danmark, jf. nedenfor om bemærkningerne til forsalgets § 21, stk. 9.

Til § 21

Forslaget til § 21 er en uændret videreførelse af § 12 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark.

Det foreslås i § 21, stk. 1, at årsregnskabet for Udbetaling Danmark revideres af en statsautoriseret revisor. Revisionen omfatter ikke eventuelle supplerende beretninger, som indgår i årsregnskabet.

I § 21, stk. 2, foreslås det, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark udnævner revisoren. Udgangspunktet er, at revisionen af hensyn til Udbetaling Danmarks omkostninger er den samme som revisionen i Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Det foreslås i § 21, stk. 3, at social- og integrationsministeren har mulighed for i særlige tilfælde at kræve en yderligere revisor udpeget. Sådanne særlige tilfælde kan være situationer, hvor der er nogle specielle forhold i årsregnskabet, som social- og integrationsministeren vurderer, bør gennemgås af en uafhængig revisor, som ikke er valgt af bestyrelsen i Udbetaling Danmark. Det kan også være tilfældet, hvor der er uoverensstemmelser i regnskabet.

Det foreslås i § 21, stk. 4, at bestyrelsen kan oprette en intern revision, der ledes af en revisionschef. Ved en sådan beslutning forudsættes det af økonomiske årsager, at bestyrelsen som udgangspunkt vælger Arbejdsmarkedets Tillægspensions eksisterende revisionschef. Bestyrelsen skal i givet fald vedtage en funktionsbeskrivelse for revisionschefen. Der er i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension § 24 d, stk. 9 indsat særlig hjemmel til, at Arbejdsmarkedets Tillægspensions interne revision kan udøve sådanne hverv uden for Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Det foreslås i § 21, stk. 5, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark og revisor ved revisorskifte skal afgive en redegørelse til social- og integrationsministeren om årsagen til skiftet. Redegørelsen kan afgives i fællesskab, hvis parterne er enige om det. Herved sikres det, at revisor ikke afskediges som følge af usaglige forhold, som eksempelvis uoverensstemmelser i forhold til regnskabsaflæggelsen.

Det foreslås i § 21, stk. 6, at årsregnskabet skal påtegnes af revisionen om, at det er revideret.

Det foreslås i § 21, stk. 7, at den eksterne revisor og en eventuel revisionschef sikres ret til at deltage i bestyrelsesmøder under sager, der har betydning for revisionen eller for aflæggelse af årsregnskabet. Herved sikres dels at revisorerne modtager information på samme niveau som bestyrelsesmedlemmer, dels at den eksterne revisor og revisionschefen har mulighed for at orientere bestyrelsen om væsentlige regnskabsmæssige forhold, der har betydning for Udbetaling Danmark. Som konsekvens heraf må revisorerne

tilsendes dagsorden på lige fod med bestyrelsesmedlemmerne. Det anses som tilstrækkeligt, at bilagene alene sendes til revisorerne, hvis disse ønsker det.

Det foreslås i § 21, stk. 8, at revisor i Udbetaling Danmark har pligt til at være til stede ved bestyrelsens behandling af sager, der er relevante for denne personkreds, hvis blot ét enkelt bestyrelsesmedlem ønsker det.

Det foreslås i § 21, stk. 9, at social- og integrationsministeren fastsætter nærmere regler for budgetter, regnskaber og revision, herunder indhold og opstilling af regnskabet.

Det er mest hensigtsmæssigt at fastsætte mere detaljerede regler i selvstændige regelsæt, idet løbende ændringer i kravene foretages mest praktisk i aftale eller bekendtgørelsesform, hvor ændringsproceduren håndteres mere fleksibelt. Der vil således fortsat være mulighed for at kunne udvikle budget-, regnskab og revisionspraksis med nye og relevante finansielle informationer og krav.

Indhold i en ny regnskabsbekendtgørelse

Ved udarbejdelsen af en regnskabsbekendtgørelse om budgetter og regnskabsaflæggelsen vil der blive taget udgangspunkt i de krav, der gælder efter årsregnskabsloven for type C virksomheder suppleret med tilsvarende krav til regnskabsaflæggelsen, som fremgår af den gældende bekendtgørelse nr. 858 af 2. juli 2010 om statsrefusion og tilskud, samt regnskabsaflæggelse og revision på Beskæftigelsesministeriets, Socialministeriets og Ministeriet for Flygtningen, Indvandrere og Integrations ressortområder med de ændringer, som følger af Udbetaling Danmarks særlige forhold.

Regnskabsbekendtgørelsen vil indeholde bestemmelser om bekendtgørelsens anvendelsesområde samt mere specifikke regler om budget og budgetprocedurer i forhold til staten og kommunerne, dokumentation og journalføring, regnskabsaflæggelsen, regnskabets indhold, herunder opdelingen af resultatopgørelse, periode, krav til bogføring, kontoplan mv., krav til referenceramme, noter, sammenligningstal i forhold til budget eller tal fra tidligere år, detailkrav til specielle noter, oplysninger om afskrivningsmetoder, nedskrivninger, over-/underskudsanvendelse, godkendelse af regnskab, indhold af ledelsens beretning, øvrige specifikke krav til regnskabet, for eksempel omtale af regnskabsposter, skemaregnskab mv. samt krav til indsendelse, frister og form.

Indhold i en ny revisionsbekendtgørelse

Med hensyn til indholdet af en revisionsbekendtgørelse fremgår det af aftalen mellem den daværende regering og KL om kommunernes økonomi for 2011, at der ved revision af Udbetaling Danmark skal gennemføres: »en revision svarende til den kommunale regnskabs- og forvaltningsrevision på de omfattede områder i dag.«

I dag er både kommunale regnskaber og kommunernes refusionsregnskaber over for staten vedrørende refusion af udbetalte kontante ydelser og økonomiske tilskud ved regnskabsaflæggelsen underlagt krav om »god offentlig revisionsskik«. God offentlig revisionsskik indebærer for det første, at der foretages finansiell revision, hvor revisionen efterprøver, om regnskabet er rigtigt, det vil sige uden væsentlige fejl og mangler, og om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger (bevillingskontrol), love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis (juridisk-kritisk revision). For det andet indebærer god offentlig revisionsskik, at der foretages forvaltningsrevision, hvor revisionen vurderer, hvorvidt der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af midlerne og driften.

Efter forslaget til § 21, stk. 9, er det social- og integrationsministeren, der fastsætter omfanget af revisionen for Udbetaling Danmark. Udgangspunktet er, at regnskabet omfattes af god offentlig revisionsskik, det vil sige både finansiell- og forvaltningsrevision.

Revisionen af Udbetaling Danmarks regnskab gennemføres efter loven og efter aftale med bestyrelsen for Udbetaling Danmark. Revisionen foretages af den revisor, som bestyrelsen for Udbetaling Danmark

vælger samt eventuelt i særlige tilfælde også den yderligere revisor valgt af social- og integrationsministeren, jf. forslaget § 21, stk. 3.

Løbende revision

Tilrettelæggelsen af den løbende revision, herunder forvaltningsrevision, sker med udgangspunkt i en revisionsplan, der er udarbejdet af den valgte revisor, og drøftes i bestyrelsen for Udbetaling Danmark. Revisionsplanerne skal - under hensyntagen til den vurderede væsentlighed og risiko - sikre, at alle væsentlige områder revideres hvert år, og at øvrige områder revideres med en frekvens og et omfang, der fastsættes ud fra væsentlighed og risiko. I forbindelse med afslutning af revisionen redegøres for eventuelle afvigelser til planen.

Forvaltningsrevisionen i Udbetaling Danmark gennemføres som en løbende forvaltningsrevision, der udføres sammen med den normale (finansielle) revision.

Ved vurderingen af om der er taget skyldige økonomiske hensyn i Udbetaling Danmark, foretages en undersøgelse af, hvorvidt Udbetaling Danmark har god økonomistyring. God økonomistyring vil sige, at bestyrelsen i Udbetaling Danmark har etableret informationssystemer, som sikrer, at ressourcerne anvendes og at aktiviteterne tilrettelægges, så Udbetaling Danmarks målsætning opfyldes, og at der hos bestyrelsen er en løbende vurdering af, om der er en økonomisk sammenhæng mellem ressourceanvendelse, produktion og målopfyldelse. Ved vurderingen vil revisor kunne se på følgende aspekter: Fastsættelse af mål, planlægning, herunder organisation, budgetlægning, gennemførelse af løbende drift og ledelsesmæssig kontrol (registrering), regnskabsaflæggelse, opfølgning og rapportering samt evaluering.

Ved vurderingen af økonomistyringen i Udbetaling Danmark tager revisor udgangspunkt i de analyser og vurderinger, som allerede udføres til støtte for den finansielle revision, for eksempel analyse af udgifts- og indtægtsposter, beregning af nøgletal, tendenser i udviklingen, analyser af budgetafvigelser sammenholdt med budgettets forudsætninger mv. Vurderingen baseres endvidere som udgangspunkt på eksisterende data og analyser.

Bestyrelsen i Udbetaling Danmark kan eventuelt beslutte at iværksætte udvidet forvaltningsrevision på områder i Udbetaling Danmark, hvis bestyrelsen vurderer et behov for nærmere analyse og vurdering, herunder iværksætte større undersøgelser. Ved sådanne undersøgelser fastsættes formål, emne og omfang af revisor i Udbetaling Danmark efter aftale med bestyrelsen i Udbetaling Danmark.

I relation til de omkostninger, som følger af den forvaltning og de leverancer, som udføres af Arbejdsmarkedets Tillægspension, baseres vurderingen på den rapportering, som Udbetaling Danmark modtager fra Arbejdsmarkedets Tillægspension om serviceniveau, kvalitet, svarfrister mv. samt på en udtalelse fra Arbejdsmarkedets Tillægspensions revisioner, om hvorvidt Udbetaling Danmark har et betryggende økonomistyringssystem.

Udtalelsen fra revisionen i Arbejdsmarkedets Tillægspension, som baseres på aftalte arbejdshandlinger med bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Tillægspension, skal således bekræfte, at økonomistyringssystemet i Arbejdsmarkedets Tillægspension er betryggende ved at ledelsen i Arbejdsmarkedets Tillægspension sikrer følgende:

Gennem strategiske valg opstiller både korte og langsigtede målsætninger og resultatkrav for administrationen af aktiviteterne (ATP- koncernens overordnede strategi, som årligt bliver udmøntet i en overordnet forretningsplan, forretningsplaner for områder, handlingsplaner for områder, opfølgning på handlingsplaner og forretningsplaner via månedlig balancedscorecard målinger).

Udarbejder budgetter i overensstemmelse med aktiviteter, ressourcer, målsætninger, resultatkrav og forretningsplaner samt løbende følger op på de fastlagte budgetter, og driver administrationen i overensstemmelse hermed (opfølgning via månedlig omkostningsopfølgning og udarbejdelse af interne regnskaber, hvor realiserede tal sammenholdes med de fastlagte budgetter og afvigelser kommenteres).

Udarbejder finansiell rapportering om administrationens økonomiske forhold, herunder foretager betryg-

gende regnskabsmæssig kontrol, bogføring, registrering mv. samt udarbejde regnskaber mv. i overensstemmelse med gældende regler.

Evaluerer, om økonomistyringen er effektiv i forhold til ovenstående, og at aktiviteter gennemføres som planlagt og til tiden.

Rigsrevisionen kan med hjemmel i rigsrevisorlovens § 6, jf. § 4, gennemgå Udbetaling Danmarks regnskaber, og der kan i revisionsbekendtgørelsen fastsættes rammer for samarbejdet mellem Rigsrevisor og den valgte revision i Udbetaling Danmark, herunder at Rigsrevisionen orienteres om den årlige revisionsplan.

Revisionsbekendtgørelsen vil herudover indeholde bestemmelser om anvendelsesområde samt mere specifikke regler om revisionens udførelse, revisionens adgang til oplysninger, revisionens meddelelser, revisionspåtegning og revisionsprotokolbudgetter, den interne revision og protokol mv. Bestemmelser om revisionspåtegningen vil tage udgangspunkt i eller henvise til erklæringsbekendtgørelsen og relevante revisionsstandarder.

Endelig vil revisionsbekendtgørelsen indeholde en række krav til erklæringer fra revisionen, som overvejende retter sig mod social- og integrationsministerens tilsyn med Udbetaling Danmark, for eksempel hvorvidt Udbetaling Danmarks administrative og regnskabsmæssige praksis samt bogføring er tilrettelagt på en betryggende og hensigtsmæssig måde, om forretningsgange og interne kontrolprocedurer er tilrettelagt og fungerer på betryggende vis, om Udbetaling Danmarks samlede system-, data- og driftssikkerhed er og fungerer betryggende, samt om revisionen er blevet bekendt med forhold, der er i strid med kravene i lovgivningen vedrørende Udbetaling Danmark eller anden offentligretlig lovgivning.

Udbetaling Danmarks revisor har alene kompetence til at påse Udbetaling Danmarks administration. Hvis kommunen efter anmodning har oplyst en sag, jf. forslaget til § 11, er kommunens sagsoplysning fortsat en del af kommunens revision.

Til § 22

Efter forslaget til § 22, *stk. 1*, skal kommunerne ved indbetaling af administrationsbidrag dække alle udgifter til administrationen på lovgivningsområder, der overføres fra kommunerne til Udbetaling Danmark efter lovforslagets § 1.

Efter forslaget til § 22, *stk. 2, 1. pkt.*, fastsætter bestyrelsen for Udbetaling Danmark størrelsen af bidraget, så det dækker samtlige udgifter til administration, sagsbehandling, mv. inden for et regnskabsår, som Udbetaling Danmark forventer at afholde til de opgaver, der er overført til Udbetaling Danmark fra kommunerne.

Den væsentligste omkostning, som vil indgå i bidraget, vil bestå af de omkostninger, som Arbejdsmarkedets Tillægspension løbende opkræver hos Udbetaling Danmark for at varetage opgaverne. Arbejdsmarkedets Tillægspension opretter og driver centrene, står for den daglige ledelse, og varetager på vegne af Udbetaling Danmark opgaverne vedrørende sagsbehandling, tilkendelse, udbetaling mv. Arbejdsmarkedets Tillægspensions administration sker på omkostningsdækket basis.

Udover at dække omkostningerne ved administrationen hos Arbejdsmarkedets Tillægspension skal Udbetaling Danmark gennem bidraget finansiere egne direkte omkostninger som følge af driften af Udbetaling Danmark, for eksempel omkostninger i form af bestyrelseshonorarer, revisionshonorar, porto mv. I bidraget indgår også statens udgifter til varetagelse af opgaven som ansættelsesmyndighed for tjenestemænd, der overflyttes til staten efter lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, samt opgjorte over-/underskud hos Udbetaling Danmark fra tidligere år, jf. forslagets § 22, *stk. 2, 2. pkt.*

I det bidrag som opkræves hos kommunerne for eksempel for år 2015, vil efterreguleringer for over- eller underskud for regnskabsåret 2013 indgå i opkrævningen. Endvidere vil der i bidraget indgå tab på

udbetalte kontante ydelser og økonomiske tilskud, hvor tabet ikke kan henføres til staten eller en konkret kommune, for eksempel tab på udbetalte kontante ydelser og økonomiske tilskud, som er udbetalt som følge af en fejlagtig sagsbehandling i Udbetaling Danmark.

Herudover vil der i bidraget indgå afdrag på lån, der er optaget efter forslaget til § 32. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 32.

I administrationsbidraget indregnes ikke udgifterne til kontante ydelser og økonomiske tilskud mv., som borgeren via administrationen i Udbetaling Danmark modtager fra henholdsvis staten eller kommunerne, jf. §§ 26 og 27.

Da det – udover låneadgangen efter forslaget til § 32 – ikke er muligt for Udbetaling Danmark at optage lån, skal der være mulighed for, at Arbejdsmarkedets Tillægspension kan få dækket udgifter til ekstraordinært store og uforudsete udgifter, der afholdes til administrationen af Udbetaling Danmark. Som eksempel kan det nævnes, at hvis en domstolsafgørelse medfører, at et meget stort antal sager skal genoptages, skal det være muligt for bestyrelsen for Udbetaling Danmark at opkræve et ekstraordinært bidrag fra kommunerne til dækning af de ekstraomkostninger, der måtte være forbundet med de mange genoptagelser.

Det foreslås på den baggrund i § 22, *stk. 4*, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark af kommunen kan opkræve ekstraordinære bidrag, hvis administrationsbidraget efter *stk. 1*, ikke er tilstrækkeligt til at dække Arbejdsmarkedets Tillægspensions udgifter til administrationen for varetagelsen af opgaver på lovgivningsområder, der er overført fra kommunerne til Udbetaling Danmark efter forslagets § 1.

Bestyrelsen kan vælge at dække et eventuelt underskud i Udbetaling Danmark helt eller delvist ved at udnytte låneadgangen efter forslaget til § 32, *stk. 2*, før der opkræves et ekstraordinært bidrag.

Det foreslås i § 22, *stk. 5*, at kommunerne hæfter for de til enhver tid forfaldne tilgodehavender, som Arbejdsmarkedets Tillægspension måtte have varetagelsen af opgaver på sagsområder, der er overført fra kommunerne til Udbetaling Danmark efter forslagets § 1. Bestemmelsen sikrer, at Arbejdsmarkedets Tillægspension, har sikkerhed for de tilgodehavender, der måtte opstå som følge af opgavevaretagelsen, jf. forslagets § 15. Staten hæfter på tilsvarende vis for de tilgodehavender, som Arbejdsmarkedets Tillægspension måtte have som følge af varetagelsen af opgaver på sagsområder, der er overført fra staten efter forslagets § 1. Der henvises også til bemærkningerne til forslagets § 25, *stk. 4*.

Det foreslås i § 22, *stk. 6*, at social- og integrationsministeren kan fastsætte regler om fordelingen af bidraget jf. *stk. 1* og *3*, mellem kommunerne efter indstilling fra bestyrelsen i Udbetaling Danmark. Ministeren kan herunder fastsætte regler om forskellige fordelinger af de enkelte dele af bidraget eller om fordelingen af udgifter vedrørende forskellige typer af sager. Efter bestemmelsen kan der således fastsættes en anden fordeling af administrationsbidraget mellem kommunerne.

En ændret fordeling af bidraget kan for eksempel have til formål at skabe øgede incitamenter til en mere omkostningseffektiv adfærd hos kommunerne. Bestyrelsen kan således indstille forskellige fordelingsnøgler for dele af bidraget eller for fordelingen af udgifter vedrørende forskellige typer af sager til social- og integrationsministeren. En sådan differentiering forudsætter, at Udbetaling Danmark har tilvejebragt et tilstrækkeligt datagrundlag for en sådan differentiering.

Det forudsættes, at der i en bekendtgørelse, jf. forslagets § 22, *stk. 6*, fastsættes bidrag i overensstemmelse med aftalen om kommunernes økonomi for 2011. Indtil videre fordeles bidraget mellem kommunerne i forhold til indbyggertallet i de enkelte kommuner som dette er offentliggjort ved seneste befolkningstal forud for udmeldingen af administrationsbidragene. Som grundlag anvendes det af Danmarks Statistik seneste offentliggjorte kommunefordelte befolkningstal, dvs. folketallet 1. april, hvis dette er offentliggjort.

Til § 23

Forslaget til § 23 hænger sammen med lovforslagets § 22 om kommunens indbetaling af bidrag til Udbetaling Danmark. Der henvises herudover til bemærkningerne til § 24.

Med henblik på at sikre, at kommunerne ved deres budgetlægning kan tage højde for det kommende års bidrag, foreslås det i § 23, *stk. 1*, at Udbetaling Danmark meddeler KL og kommunerne det forventede bidrag efter § 22, stk. 1, for det kommende kalenderår hvert år senest den 1. august.

Efter forslaget til § 23, *stk. 2*, fastsætter bestyrelsen størrelsen af det endelige samlede bidrag samt det endelige bidrag for den enkelte kommune efter forslaget § 22 samtidig med, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark godkender Udbetaling Danmarks budget for det kommende års drift i december måned. Kommunalbestyrelsen meddelelses snarest muligt herefter størrelsen af den enkelte kommunes bidrag efter forslaget § 22, stk. 1.

Bestemmelsen regulerer ikke processen for meddelelser vedrørende opkrævning af ekstraordinære bidrag efter forslaget § 22, stk. 4. Der henvises til forslaget § 24, stk. 5, hvorefter social- og integrationsministeren kan fastsætte nærmere regler om ekstraordinære bidrag.

Til § 24

Forslaget til § 24 hænger sammen med lovforslagets § 22 og § 23 om kommunens indbetaling af administrationsbidrag til Udbetaling Danmark. Der henvises til bemærkningerne til § 22 og § 23.

Det foreslås i § 24, *stk. 1*, at den enkelte kommune indbetaler bidrag, jf. § 22, stk. 1, månedligt til Udbetaling Danmark. Bidraget udgør 1/12 af det årlige bidrag. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 27, hvor det foreslås, at alle betalinger mellem Udbetaling Danmark, staten og kommunen sker via Offentligt Betalingssystem (OBS), jf. lov om offentlige betalinger. Den månedlige indbetaling vedrører således ikke ekstraordinære bidrag, jf. § 22, stk. 4.

Ved forsinket betaling af bidrag, foreslås det i § 24, *stk. 2*, at kommunerne pålægges renter og rykkergebyr efter lov om renter ved forsinket betaling m.v. af bidrag efter § 22, stk. 1 og 4, dvs. både de almindelige administrationsbidrag og ekstraordinære bidrag.

Ved forsinket betaling af bidrag foreslås det i § 24, *stk. 3*, at Udbetaling Danmark får hjemmel til at pålægge kommunen renter og rykkergebyr efter lov om renter ved forsinket betaling mv., ligesom det foreslås, at Udbetaling Danmark har udpantningsret for bidrag, renter og gebyrer. Det gælder bidrag efter § 22, stk. 1 og 4, dvs. både de almindelige administrationsbidrag og ekstraordinære bidrag.

Efter forslaget til § 24, *stk. 4*, foreslås det, at offentlige myndigheder efter anmodning skal give Udbetaling Danmark oplysninger af betydning for fastsættelse af bidrag efter §§ 22-24.

Det foreslås endvidere i § 24, *stk. 5*, at social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om administration, beregning, opkrævning og betaling af bidrag jf. §§ 22-24. Ministeren kan herunder fastsætte regler for opgørelse, beregning og opkrævning af ekstraordinære bidrag efter § 22, stk. 4.

Til § 25

Selve udbetalingen af børne- og ungedydelsen administreres i dag af Skatteministeriet, mens eventuel sagsbehandling i denne forbindelse sker i kommunerne. Børne- og ungedydelsen repræsenterer derfor et ydelsesområde under Udbetaling Danmark, som forvaltes af både kommunerne og staten. Staten vil således også skulle betale en del af det samlede bidrag til administration af børne- og ungedydelsen i forbindelse med, at sagsområdet flyttes til Udbetaling Danmark.

Det foreslås derfor i § 25, *stk. 1, 1. pkt.*, at staten ved indbetaling af administrationsbidrag til Udbetaling Danmark dækker alle udgifterne til Udbetaling Danmarks administration på lovgivningsområder, der overføres fra staten efter § 1. Det er den statslige myndighed, der har ressortansvaret for et

lovgivningsområde, der skal administreres af Udbetaling Danmark, som har forpligtelsen til at betale administrationsbidraget til Udbetaling Danmark. Udover at dække omkostningerne ved administrationen hos Arbejdsmarkedets Tillægspension skal Udbetaling Danmark gennem bidraget finansiere egne direkte omkostninger som følge af driften af Udbetaling Danmark, for eksempel omkostninger i form af revisionshonorar, porto mv., samt opgjorte over-/underskud hos Udbetaling Danmark fra tidligere år, jf. forslaget § 25, stk. 1, 2. pkt.

I det bidrag som opkræves for eksempel for år 2015, vil efterreguleringer for over- eller underskud for regnskabsåret 2013 indgå i opkrævningen. Endvidere vil der i bidraget indgå tab på udbetalte kontante ydelser og økonomiske tilskud, hvor tabet ikke kan henføres til staten eller en konkret kommune, for eksempel tab på udbetalte kontante ydelser og økonomiske tilskud, som er udbetalt som følge af en fejlagtig sagsbehandling i Udbetaling Danmark.

I administrationsbidraget indregnes ikke udgifterne til kontante ydelser og økonomiske tilskud mv., som borgeren via administrationen i Udbetaling Danmark modtager fra henholdsvis staten eller kommunerne, jf. forslaget §§ 26 og 27. Lån til etableringsudgifter medregnes heller ikke.

Det foreslås i § 25, *stk. 2*, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan opkræve staten ekstraordinære bidrag fra staten, hvis administrationsbidraget efter *stk. 1*, ikke er tilstrækkeligt til at dække Arbejdsmarkedets Tillægspensions udgifter til administrationen af Udbetaling Danmark for varetagelsen af opgaver på sagsområder, der er overført fra staten til Udbetaling Danmark efter § 1.

Det foreslås i § 25, *stk. 3*, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark meddeler staten et skøn over størrelsen af statens bidrag på samme tid, som bestyrelsen for Udbetaling Danmark oplyser kommunernes om deres administrationsbidrag, jf. lovforslagets § 23, *stk. 2*.

Det foreslås således, at Udbetaling Danmark hver år senest den 1. august meddeler skønnet over størrelsen af det kommende års bidrag til staten. Størrelsen af det endelige bidrag meddeles staten snarest muligt efter, at bestyrelsen har godkendt Udbetaling Danmarks budget for det kommende kalenderår i december måned.

Det foreslås i § 25, *stk. 4*, at staten hæfter for de til enhver tid forfaldne tilgodehavender, som Arbejdsmarkedets Tillægspension måtte have for varetagelsen af opgaver på sagsområder, der er overført fra staten til Udbetaling Danmark efter § 1. Der henvises til bemærkningerne til § 22, *stk. 5*, hvorefter kommunerne tilsvarende foreslås at hæfte for forfaldne tilgodehavender.

Det foreslås i § 25, *stk. 5*, at social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om fastsættelse, administration, beregning og opkrævning af bidrag, jf. *stk. 1-4*, herunder om, hvor ofte bidrag skal betales. Ministeren kan fastsætte regler om, at statens bidrag skal opdeles i rater og betales månedsvist, kvartalsvist, kvartalsvist eller årligt som et engangsbetrag. Ministeren kan herunder fastsætte regler for opgørelse, beregning, betaling og opkrævning af ekstraordinære bidrag efter § 25, *stk. 2*.

Til § 26

Udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud finansieres i dag af kommunerne eller staten eller af begge myndigheder efter fastsatte procentsatser i de enkelte love. Kommunerne udbetaler således kontante ydelser og økonomiske tilskud efter lov om social pension, lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v., lov om individuel boligstøtte, § 16 i lov om friplejeboliger, lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel, lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, lov om en børne- og ungeydelse samt lov om opkrævning af underholdsbidrag og modtager herefter refusion fra staten med den refusionssats, som gælder i de enkelte love.

Refusionssystemet indebærer, at den enkelte kommune på de fleste ydelsesområder modtager forskudsvis refusion, som efterfølgende reguleres, og at der således udarbejdes en række refusionsregnskaber i de

enkelte kommuner for de enkelte kontante ydelser og økonomiske tilskud, som er undergivet kontrol og revision i henholdsvis kommunen og hos staten.

Når udbetaling og sagsbehandling overgår til Udbetaling Danmark, foreslås det at ændre det nuværende system ved at afskaffe princippet om forskudsvis refusion. Det foreslås således i § 26, stk. 1, at Udbetaling Danmark ved udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud jf. forslagets § 27 til borgeren - samtidig med udbetalingen - opkræver statens andel af udgifterne til disse kontante ydelser og økonomiske tilskud direkte fra staten og den kommunale andel direkte fra kommunerne efter de procentmæssige fordelinger, der er fastsat i de forskellige særlove.

I lighed med de gældende regler for statsrefusion mellem kommunerne og staten, foreslås der i § 26, stk. 2-4, fastsat en række nærmere regler for krav på betaling fra staten.

Det foreslås i § 26, stk. 2, at Udbetaling Danmark kun har krav på betaling fra staten, hvis de kontante ydelser eller det økonomiske tilskud er udbetalt i overensstemmelse med lovgivningen, udgiften bogført korrekt og Udbetaling Danmark opfylder krav, der er fastsat i medfør af § 26, stk. 5.

Det foreslås i § 26, stk. 3, at krav på betaling fra staten bortfalder, og udbetalte beløb skal tilbagebetales, hvis Udbetaling Danmark ikke efter anmodning forelægger dokumentation for Social- og Integrationsministeriet i overensstemmelse med regler, der er fastsat i medfør af § 26, stk. 5.

Hvis en forkert udbetaling skyldes urigtige eller mangelfulde oplysninger fra en kommune, foreslås det, at den pågældende kommune efter forslagets § 26, stk. 4, holdes ansvarlig for fejludbetalingen og som følge heraf skal indbetale et eventuelt tab til Udbetaling Danmark. Dette gælder også beløb, som Udbetaling Danmark skal tilbagebetale til staten. Henvisningen til, at der skal være lidt et tab, betyder, at bestemmelsen kun kan anvendes i de tilfælde, hvor beløbet ikke bliver tilbagebetalt af borgeren.

I lighed med hvad der gælder efter § 85 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, foreslås det, at social- og integrationsministeren efter § 26, stk. 5, 1. pkt., bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om administration, beregning, opkrævning, betalinger og tilbagebetalinger mellem henholdsvis kommunerne og Udbetaling Danmark og staten, svarende til de regler og betingelser, herunder regler om dokumentation, journalisering, personbogføring mv., der gælder efter bekendtgørelse nr. 1405 af 28. december 2011 om statsrefusion og tilskud, samt regnskabsaflæggelse og revision på Beskæftigelsesministeriets, Social- og Integrationsministeriets, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikters og Ministeriet for Børn og Undervisnings ressortområder med de ændringer, som følger af, at refusionssystemet ændres samt Udbetaling Danmarks særlige forhold.

Det foreslås i § 26, stk. 5, 2. pkt., at social- og integrationsministeren kan bestemme, at Udbetaling Danmark skal have ret til betaling fra staten i ganske særlige tilfælde, selv om fejludbetalingen ikke skyldes modtagerens svigagtige forhold eller skyldes en kommunes fejl. Det kan for eksempel være den situation, hvor Udbetaling Danmark skal efterbetale kontante ydelser og økonomiske tilskud med tilbagevirkende kraft på grund af en domstolsafgørelse som ændrer en tidligere fulgt praksis.

Til § 27

Det foreslås i § 27, at alle betalinger, herunder tilbagebetalinger, mellem Udbetaling Danmark, staten og kommunerne sker via StatensKoncernBetalinger (SKB) og Offentligt Betalingssystem (OBS), jf. lov om offentlige betalinger.

Dette sker ved, at Udbetaling Danmark oprettes som selvstændig deltager med egen konto i StatensKoncernBetalinger (SKB), således at Udbetaling Danmark direkte via SKB kan foretage udbetalinger til borgerens NemKonto og modtage indbetalinger fra staten og kommunerne via henholdsvis SKB og OBS.

Opkrævningen hos staten og kommunerne foreslås at ske ved, at Udbetaling Danmark bemyndiges til at trække på henholdsvis statens konto og de enkelte kommuners konti. Det vil være finansministeren, der inden for gældende regler, fastsætter de nærmere vilkår for betalinger mv.

Ved udbetaling af kontante ydelser og økonomiske tilskud til borgerens NemKonto vil der samtidig kunne ske træk af A-skat, ATP-bidrag mv. og automatisk overførsel heraf til de pågældende myndigheder.

Til § 28

Kommunale og statslige myndigheder kan efter de gældende regler allerede afløfte købsmoms via ordningerne på henholdsvis det kommunale og det statslige område.

Det foreslås i § 28, stk. 1, at Social- og Integrationsministeriet kan yde Udbetaling Danmark økonomisk kompensation for udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms efter momsloven. Bestemmelsen dækker udgifterne til moms, som vedrører administrationen af Udbetaling Danmark efter § 22 samt den momsudgift, der er afholdt i forbindelse med etableringen af Udbetaling Danmark. Bestemmelsen giver således mulighed for, at Udbetaling Danmark kan opkræve et administrationsbidrag hos kommunerne efter § 22, som er renset for købsmoms.

Efter forslaget til § 28, stk. 2, administrerer Social- og Integrationsministeriet udbetalingerne til Arbejdsmarkedets Tillægspension. Den andel af kompensationen, der henføres til kommunernes andel af administrationsbidraget, afholdes på Økonomi- og Indenrigsministeriets bevillingskonto, mens den statslige andel af kompensationen refunderes over Finansministeriets momsreserve.

Efter forslaget § 28, stk. 3, ydes momskompensationen til Udbetaling Danmark på grundlag af en opgørelse fra Arbejdsmarkedets Tillægspension over afholdte udgifter til moms, som kan henføres til administrationen af Udbetaling Danmarks kontante ydelser og økonomiske tilskud.

Efter forslaget til § 28, stk. 4, skal der udarbejdes et særskilt eksternt revideret momsregnskab, hvor der er foretaget en korrekt opdeling på statens henholdsvis kommunernes momsudgifter. Momsregnskabet revideres af Udbetaling Danmarks eksterne revisor, der godkender den samlede årlige opgørelse over købsmomsudgifter, samt at udgifterne, hvortil der er afholdt moms, alene er afholdt til brug for administration og etableringen af Udbetaling Danmark.

Der kan ske refusion af ikke-fradragsberettiget købsmoms, vedrørende udgifter afholdt til etablering af Udbetaling Danmark forud for lovens ikrafttræden. Der henvises til bemærkningerne til § 34, stk. 2.

Til § 29

Det foreslås i § 29, stk. 1, at give social- og integrationsministeren samme beføjelser til at indhente statistiske oplysninger mv. fra Udbetaling Danmark, som social- og integrationsministeren efter gældende regler har til at indhente sådanne oplysninger fra kommunalbestyrelserne, regionsrådene, beskæftigelsesankenævnene og de sociale nævn i medfør af § 82 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Det foreslås desuden, at Udbetaling Danmark kan pålægges at skaffe uddybende oplysninger om udviklingen på særlige områder svarende til § 83, stk. 2, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Social- og Integrationsministeriet kan således have behov for at kunne anmode Udbetaling Danmark om at tilvejebringe og indsende statistiske oplysninger og lignende på særlige områder, som ikke er dækket af den løbende statistik, for eksempel i forbindelse med lovforberedende arbejde og som led i opfølgningen på gennemførte lovændringer. Dette kan ske i form af såvel kvantitative som kvalitative undersøgelser i Udbetaling Danmark.

I § 29, stk. 2, foreslås det, at social- og integrationsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for omfang, ajourføring og indsendelse af oplysningerne, der svarer til social- og integrationsministerens bemyndigelse til at fastsætte regler efter § 84 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Der vil alene blive genereret statistik på aggregeret niveau. Dette vil ske ved, at der i visse tilfælde vil blive indhentet og sammenstillet data på individniveau til statistiske formål, som der i dag sker

efter gældende regler om indhentning af oplysninger til brug for statistik på Beskæftigelsesministeriets område. Oplysningerne vil ikke blive anvendt til administrativ sagsbehandling vedrørende den enkelte borger.

Beskæftigelsesministeren vil kunne indhente oplysninger, herunder data på individniveau, fra Udbetaling Danmark efter §§ 62, 63 og 66 i lov om ansvaret og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats.

Til § 30

Kommunerne, regionerne og staten har igennem en længere årrække kunnet opkræve gebyrer og renter, hvis borgeren ikke har betalt skyldige krav til tiden.

Det foreslås derfor, at Udbetaling Danmark i lighed med de øvrige myndigheder efter forudgående beslutning i bestyrelsen for Udbetaling Danmark får mulighed for at opkræve et gebyr, hvis Udbetaling Danmark sender erindringsskrivelser samt mulighed for at tillægge for sen betaling af ydelser et rentekrav.

Adgangen foreslås begrænset, således at den ikke gælder erindringsskrivelser vedrørende Udbetaling Danmarks rent privatretlige krav, for eksempel almindelige erstatningskrav.

Det foreslås, at hjemlen alene vedrører erindringsskrivelser angående krav på ikke rettidigt betalte ydelser, for hvilke der i lovgivningen er tillagt udpantningsret.

En sådan ret indebærer, at ydelserne umiddelbart kan danne grundlag for udlæg, jf. retsplejelovens § 478, stk. 2.

Anvendelse af gebyrreglen forudsætter, at borgeren uden omkostninger er blevet gjort opmærksom på det skyldige beløb i form af en påkravsskrivelse uden tillæg af gebyr.

Sigtet med forslaget er at ligestille restancesituationen på Udbetaling Danmarks område med de øvrige offentlige myndigheders muligheder ved at give restanterne et incitament til at indbetale skyldige beløb rettidigt, således at der opstår færre restancer.

Det foreslås derfor i § 30, stk. 1, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan fastsætte gebyr for Udbetaling Danmark udsendelse af erindringsskrivelser til borgeren. Hvis borgeren har modtaget en påkravsskrivelse og en erindringsskrivelse fra Udbetaling Danmark, og det må konstateres, at borgeren stadig ikke har betalt eller har indgået aftale med Udbetaling Danmark om beløbets tilbagebetaling, lader Udbetaling Danmark sagen overgå til inddrivelse mv. Det foreslås i 2. pkt., at der alene kan fastsættes et enkelt gebyr til borgeren pr. krav, som maksimalt kan udgøre 250 kr. pr. erindringsskrivelse.

Det foreslås i § 30, stk. 2, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark kan bestemme, at der beregnes morarenter ved for sen betaling af ydelser, hvor myndighedskompetencen er tillagt Udbetaling Danmark, og for hvilke der efter loven er tillagt Udbetaling Danmark udpantningsret. Rentesatsen foreslås at blive fastsat til 1 pct. pr. påbegyndt måned fra forfaldsdagen.

Til § 31

Efter gældende regler indtræder kommunerne efter § 8 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige i retten til udbetalinger fra staten for et beløb, der svarer til den skyldige betaling.

Efter § 9 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, afskærer tilladelse til afdragsvis betaling eller henstand med betalingen ikke det offentliges adgang til at foretage modregning i udbetalinger fra det offentlige. En betalingsaftale fastsat af kommunen afskærer ikke kommunen fra at indtræde i retten til udbetalinger fra staten.

Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse, hvorefter §§ 8 og 9 i lov om inddrivelse af gæld til det offentlige finder tilsvarende anvendelse for Udbetaling Danmark.

Forslaget indebærer, at Udbetaling Danmark på samme måde som kommunerne får hjemmel til at

indtræde i retten til udbetalinger fra staten for et beløb, der svarer til den skyldige betaling. Udbetaling Danmark vil således blive stillet ligesom kommunerne er efter gældende regler i forhold til §§ 8 og 9 i lov om inddrivelse af gæld.

Hvis Udbetaling Danmark for eksempel er fordringshaver for et krav på tilbagebetaling af boligstøtte, og borgeren ikke længere modtager boligstøtte, men samme borger skal have udbetalt restskat fra staten, vil Udbetaling Danmark kunne indtræde i statens udbetaling af restskat, der svarer til den skyldige betaling af boligstøtte.

Bestemmelsen ændrer ikke på, at det er reguleret udtømmende i de forskellige ydelseslove, hvornår henholdsvis kommunen eller Udbetaling Danmark kan foretage modregning i de enkelte kontante ydelser og økonomiske tilskud på tværs af myndigheder på Udbetaling Danmarks sagsområder efter lovforslagets § 1.

For eksempel fremgår det af den nugældende § 49 i lov om individuel boligstøtte, at krav på tilbagebetaling af boligstøtte kan modregnes i fremtidig boligsikring eller boligydelse. Det er i lovforslag om ændring af lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordelingen af myndighedsansvar mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.) foreslået, at kommunen kan anmode Udbetaling Danmark om at fradrage forfaldne afdrag på beboerindskudslån i fremtidig boligydelse eller boligsikring på vegne af kommunen, når kommunen har truffet afgørelse herom. Det er således i de enkelte ydelseslove, at der tages stilling til spørgsmålet om modregning i ydelserne og tilskuddene som følge af, at Udbetaling Danmark overtager en del af områderne.

Bestemmelsen ændrer endvidere ikke på adgangen til at modregne/fradrage i børne- og ungeydelse for restancer i dagtilbudsbetaling.

Udbetaling Danmark skal i øvrigt betragtes som »en offentlig myndighed«, som er omfattet af lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Til § 32

Forslaget til § 32, *stk. 1*, er bortset fra en enkelt ændring, jf. nedenfor, en videreførelse af den gældende § 15, *stk. 1-2*, i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark om adgangen til at optage lån til etableringen af Udbetaling Danmark. Hjemmelen giver mulighed for at omkostningerne til etableringen af Udbetaling Danmark kan finansieres ved, at Udbetaling Danmark optager lån hos pengeinstitutter og staten. Låneadgangen efter denne bestemmelse i etableringsloven er blevet benyttet til at optage et statslån indenfor en ramme på 500 mio. kr. I låneaftalen er fastlagt, at tilbagebetalingen af statslånet starter senest i 2014, og at afdragsbetaling på lånet skal svare til overskuddet i Udbetaling Danmark.

Statslånet vil herefter med forslagets vedtagelse have hjemmel i lovforslagets § 32, *stk. 1*. Det foreslås tilføjet i *stk. 1*, at Udbetaling Danmark – ud over lån i pengeinstitutter og hos staten – også kan optage lån til etableringen af Udbetaling Danmark hos »andre finansielle institutioner«. Det betyder for eksempel, at også Arbejdsmarkedets Tillægspension vil kunne tilbyde lån til Udbetaling Danmark. Forslaget vil sikre, at Udbetaling Danmark får større fleksibilitet i sine lånemulighederne og kan optage det mest fordelagtige lån.

Kommunerne hæfter for etableringslånet fra tidspunktet, hvor Udbetaling Danmark idriftsættes. Det fremgår herudover af bemærkningerne til § 15 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark, at administrationsbidragene, jf. forslagets § 22, først kan reduceres, når de lånefinansierede etableringsomkostninger er tilbagebetalt, og at det er hensigten, at etableringslånet tilbagebetales inden for en kortere årrække fra tidspunktet for opgavernes overgang til Udbetaling Danmark.

Forslaget til § 32, stk. 2-4 indeholder nye bestemmelser, der udvider Udbetaling Danmarks låneadgang. Låneadgangene vil styrke Udbetaling Danmarks muligheder for at tilrettelægge en hensigtsmæssig og fleksibel afregning af administrationsbidrag m.v.

Det foreslås i § 32, *stk. 2*, at Udbetaling Danmark kan optage lån på op til 75 mio. kr., der kan anvendes som en kassekredit til finansiering af underskud eller nye initiativer i løbet af budgetperioden. Baggrunden herfor er, at administrationsbidraget, der skal dække Udbetaling Danmarks udgifter, meldes ud for et år ad gangen, jf. forslagene til §§ 22-23 og 25. Det indebærer en risiko for, at der opstår et udækket finansieringsbehov som følge af nødvendige beslutninger, der bliver truffet af Udbetaling Danmark i løbet af året.

Administrationsbidrag, jf. lovforslagets §§ 22 og 25, skal svare til de budgetterede omkostninger i Udbetaling Danmark. Samtidigt skal bestyrelsen sikre, at der til enhver tid er tilstrækkelige midler til, at Udbetaling Danmark kan varetage sine forpligtelser overfor Arbejdsmarkedets Tillægspension og andre kreditorer. I de tilfælde, hvor administrationsbidraget mod forventning måtte vise sig ikke at kunne dække forfaldne krav (reguleringer, periodiseringer, refusioner etc.), er det et krav, at bestyrelsen for Udbetaling Danmark på andre måder skal kunne varetage sine forpligtelser. Det er derfor en forudsætning, at bestyrelsen - efter at have anvendt træk på kassekredit, jf. § 32, stk. 2, sikrer sig, at et fremtidigt administrationsbidrag fastsættes således, at kassekredit på ny kan danne en betryggende sikkerhed for fremtidige driftsunderskud eller uforudsete udgifter, der ikke er blevet taget højde for i budgettet. Det vil således være udgangspunktet, at træk på kassekredit skal afdrages hurtigst muligt ved en forhøjelse af administrationsbidraget i løbet af 2 år. Det vil indebære, at et træk på lånet ved udgangen af 2013 skal søges nedbragt ved indregning af et skønnet træk i administrationsbidraget for 2014, hvis dette kendes, eller med det faktiske træk i bidraget for 2015.

Det foreslås i § 32, *stk. 3, 1. pkt.*, at Udbetaling Danmark, kan optage lån på maksimalt 650 mio. kr., dog højst 100 mio. kr. til lån ud over lånet til etableringsomkostninger, jf. stk. 1. Efter forslaget til § 32, *stk. 3, 2. pkt.*, kan lånet optages i pengeinstitutter eller andre finansielle institutioner, og skal være tilbagebetalt inden 2018. Efter § 32, *stk. 3, 3. pkt.* forudsætter optagelsen af lån efter stk. 3, at eventuelle lån til etablering efter stk. 1 betales tilbage, og at låneadgangen efter stk. 1, lukkes. Det nye lån, der optages efter stk. 3, forudsættes således anvendt til dels at indfri den eksisterende gæld efter stk. 1, dels at danne grundlag for dækningen af Udbetaling Danmarks resterende finansieringsbehov i etableringsfasen og under opstarten. Det er bestyrelsen for Udbetaling Danmark, der beslutter, om og hvorledes man vil anvende lånehjemlen efter stk. 3.

Når det statslige etableringslån, jf. lovforslagets § 32, stk. 1, indfries fuldt ud, og låneadgangen lukkes, bortfalder eventuelle krav og forudsætninger for afdrag på lån, jf. stk. 1, som disse blev fastsat i bemærkningerne til § 15 i lov om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark vil på den baggrund have større handlefrihed med hensyn til fastsættelsen af administrationsbidrag i indfasningsperioden.

Det foreslås i § 32, *stk. 4*, at Udbetaling Danmark, kan optage lån til dækning af de udgifter, Arbejdsmarkedets Tillægspension afholder for Udbetaling Danmark i forbindelse med udarbejdelse af udbud af og indgåelse af it-kontrakter samt til brug for udvikling og tilkøb af it-løsninger. Lånet kan kun optages på baggrund af en enstemmig beslutning i bestyrelsen for Udbetaling Danmark. Bestemmelsen sikrer, at Arbejdsmarkedets Tillægspension har finansiering til at foretage den nødvendige konkurrenceudsættelse af it-løsninger. Da det ikke er muligt på kort sigt at opbygge en likviditetsreserve via det administrationsbidrag, som Udbetaling Danmark opkræver hos kommunerne fra 2013 og frem, er det nødvendigt med en låneadgang, som foreslået i § 32, stk. 4.

Udnyttelsen af låneadgangen kan kun ske efter grundige analyser og en indstilling til bestyrelsen for Udbetaling Danmark, og kun på grundlag af en konkret business case for udbud af de enkelte systemer indeholdende de forventede besparelser, den forventede tilbagebetalingstid samt afregningsmodel. Lånet

kan ikke finansiere driften af it-løsningerne eller på anden måde finansiere de løbende driftsudgifter for Udbetaling Danmark. Låneoptagelsen kan således ikke ske til betaling af Arbejdsmarkedets Tillægspension udgifter til it-løsningerne efter implementeringen til fx licenser, vedligeholdelse af it-løsningerne, videreudvikling mv. Sådanne omkostninger omfattes af den administration, som Arbejdsmarkedets Tillægspension leverer til Udbetaling Danmark på omkostningsdækket basis, og som Udbetaling Danmark finansierer gennem det løbende administrationsbidrag fra kommunerne. Låneoptagelsen og afskrivningerne på udgifterne til konkurrenceudsættelse af it-løsninger skal fremgå af særskilte regnskabsposter i Udbetaling Danmarks årsregnskab, således at disse udgifter tydeligt adskilles fra de almindelige driftsomkostninger.

Af hensyn til generelle overvejelser om regeringens økonomiske styring og digitaliseringsstrategier mv., forudsætter finansieringen, at der ligger en enig beslutning i bestyrelsen for Udbetaling Danmark til grund for låneoptagelsen, dvs. de statslige repræsentanter skal sikre sig tilslutning til, at finansieringsbehovet er acceptabelt opgjort og i overensstemmelse med intentionerne, førend der kan godkendes låneoptagelse efter stk. 4.

Det foreslås i § 32, *stk. 5*, at kommunerne hæfter solidarisk for de lån, som bestyrelsen for Udbetaling Danmark optager efter lovforslagets § 32. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark skal være særlig opmærksom på, at den har ansvaret for, at det årlige administrationsbidrag fra kommunerne og staten til Udbetaling Danmark altid er af en sådan størrelse, at Udbetaling Danmark til en hver tid er i stand til at tilbagebetale de optagne lån i overensstemmelse med de aftalte vilkår mellem den pågældende långiver og Udbetaling Danmark, herunder tillige de aftalte rente- og tilbagebetalingsvilkår. Bestyrelsen for Udbetaling Danmark skal endvidere påse at kreditfaciliteten efter § 32, *stk. 2*, vedligeholdes således, at den fremadrettet kan opfylde sit formål.

Bestemmelsens lånebeløb er alle fastsat i 2012-pris niveau.

Til § 33

Det foreslås i § 33, *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. oktober 2012, når de første lovområder foreslås overført fra kommunerne til Udbetaling Danmark. Der henvises til de specielle bemærkninger til § 24 i L 87, forslag til lov om ændring af forskellige love som følge af etableringen af Udbetaling Danmark og om ophævelse af lov om ændring af regler for statens udbetaling af refusion af kommunernes udgifter i henhold til den sociale pensions- og bistandslovgivning m.v. (Fordeling af myndighedsansvaret mellem kommunerne og Udbetaling Danmark m.v.). Loven vil således omfatte Udbetaling Danmarks administration i takt med at forskellige forslag til ændringer i ydelseslove jf. § 1, træder i kraft.

Det foreslås i § 33, *stk. 2*, at denne lovs § 28 om momsrefusion og § 32 om låneadgang træder i kraft den 15. april 2012, da bestemmelsen også regulerer Udbetaling Danmarks adgang til at få refunderet moms-udgifter og til at optage lån til etablering af Udbetaling Danmark. Der kan ydes refusion for udgifter til momsudgifter, der er afholdt forud for lovens ikrafttræden til etablering af Udbetaling Danmark.

Det foreslås i § 33, *stk. 3*, at §§ 2-7 og §§ 11-12 i lov nr. 1594 af 22. december 2010 om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark ophæves den 1. oktober 2012. § 15 i lov nr. 1594 af 22. december 2010 om etablering af den selvejende institution Udbetaling Danmark foreslås ophævet den 15. april 2012 samtidigt med, at denne lovs § 32 træder i kraft, jf. § 33, *stk. 2*.

Til § 34

Det foreslås i *stk. 1*, at første udpegning af formanden og de øvrige medlemmer af bestyrelsen for Udbetaling Danmark efter § 17, *stk. 3*, sker for perioden fra den 1. oktober 2012 til den 31. maj 2014.

Det foreslås i *stk. 2*, at der efter § 28, *stk. 1*, skal ske refusion af udgifter til ikke fradragsberettiget købsmoms, til udgifter afholdt til etablering af Udbetaling Danmark forud for lovens ikrafttræden.

Til § 35

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed.